

"A KEEP-YOU-UP-ALL-NIGHTER."—*PEOPLE*  
A NOVEL BY THE BESTSELLING AUTHOR OF  
*KILLING ME SOFTLY* AND *BENEATH THE SKIN*

NICCI  
FRENCH



THE  
RED  
ROOM

**NIKI FRENČ**

**CRVENA SOBA**



**Naslov originala**

**Nicci French**

**The Red Room**



## Prolog

Čuvajte se divnih dana. Loše stvari se dešavaju baš u tim divnim danima. Možda je to zbog činjenice da uvek kada ste srećni postajete neoprezni. Čuvajte se zacrtanih planova. Vaša pažnja je usredsređena na plan, i to je trenutak kada stvari počinju da se dešavaju van vašeg vidokruga.

Jednom prilikom sam svom profesoru pomagala u istraživanju nekih nesreća. Naš tim je vodio razgovore sa ljudima koji su bili pregaženi, zahvaćeni mašinama, izvlačeni ispod kola. Bili su u plamenu, padali su niz stepenice i sa merdevina. Pucali su konopci i kablovi, ljudi su propadali kroz podove, zidovi su se rušili, plafoni su im padali na glave. Na ovom svetu nema predmeta koji se ne može okrenuti protiv vas. Ukoliko ne može da vam padne na glavu, može da postane klizav, ili može da vas poseče, možete ga progutati ili pokušati da ga uhvatite. A kada predmeti dospeju u ruke ljudskih bića, tada stvari postaju drugačije.

Postojali su određeni problemi u istraživanju. Gro žrtava nesreća bili su mrtvi i samim tim nedostupni našim istraživanjima. Da li bi nam oni možda ispričali drugačiju priču? U trenutku kada se iskrenula korpa i čistači prozora pali sa dvadesetog sprata, još uvek držeći sunđere u rukama, da li su pomislili išta drugo osim «E, jebiga»?

Jer, bilo je ljudi koji su u vreme nesreće koja im se dogodila bili umorni, srećni, klinički depresivni, pijani, drogirani, nekompetentni, neobučeni, uznemireni, ili su postali žrtve pogrešne opreme ili onoga što se, iako nerado, može nazvati loša sreća. Ali, svi oni imali su nešto zajedničko. Njihove misli su u to vreme bile usredsređene na nešto drugo. A to bi onda i bila definicija nesrećnog slučaja. To je nešto što krči sebi put do predmeta vaših misli, kao razbojnik u tihoj ulici.

Kada smo došli do trenutka kada je trebalo sumirati rezultate, to se ispostavilo koliko lakim toliko i teškim zadatkom. Lako je bilo stoga što je najveći broj zaključaka bio očigledan. Kao što piše na flaši, ne rukujte mašinama i aparatima kada ste pod dejstvom alkohola.

Nemojte da uklanjate sigurnosni štitnik sa prese, čak i ako vam se čini da vas ometa, a nemojte ni moliti petnaestogodišnjaka sa iskustvom od jedne nedelje da je koristi. Pogledajte na obe strane kada prelazite ulicu.

Međutim, bilo je problema čak i u ovom poslednjem slučaju. Pokušavali smo da one stvari koje ljudima nisu bile na pameti stavimo u prvi plan. Očigledan problem u tim naporima predstavljala je činjenica da nije moguće staviti sve u prvi plan njihovih razmišljanja. Ukoliko ukažemo na nešto kao potencijalnu opasnost, nešto drugo može da se prišunja iza leda. Ukoliko pogledate na levo, nešto sa desne strane stiće šansu da vas sustigne.

Možda je to ono što bi nam ispričali ti mrtvi ljudi. I možda mi ne bismo želeli da saznamo sve o tim nesrećama. Kada god sam se zaljubila, to nikada nije bila osoba za koju sam mislila da će mi se dopadati, zgodni tip sa kojim bi me prijatelji spojili. To nije neizbežno bio pogrešan čovek, ali je on u principu bio osoba koja nije predviđena da bude deo mog života. Jednom sam provela divno leto sa nekim koga sam srela, pošto je bio prijatelj prijatelja koji je došao da pomogne mojoj najboljoj drugarici da se useli u novi stan; taj drugi prijatelj, koji je trebalo da dođe i pomogne, morao je da igra fudbalsku utakmicu zato što je neko drugi polomio nogu.

Ja sve to znam. Ali, znanje ne pomaže unapred. Ono pomaže samo da razumemo nešto nakon što se već dogodilo. U nekim slučajevima, čak ni tada. Ali se dogodilo. U to nema sumnje. I pretpostavljam da su sa mnogom stvari počele da izgledaju drugačije.

Bilo je to krajem jednog majskog popodneva i bio je divan dan. Začulo se kucanje na vratima moje sobe, i, pre nego što sam mogla išta da kažem, vrata su se otvorila i Frensisovo lice sa

osmehom se pojavilo u do vratku.

„Tvoj sastanak je otkazan.“ - reče on.

„Znam.“ - odgovorih.

„Znači, slobodna si...“

„Pa...“ - počela sam. Na Velbek klinici je bilo opasno ikada priznati da si slobodan. Našlo bi se već nešto za vas, što bi trebalo uraditi, a što bi u suštini predstavljalo nešto čime stariji od vas ne bi hteli da se zamaraju.

„Da li možeš da uradiš jedan nalaz za mene?“ - brzo upita Frensis.

„Pa...“

Njegov osmeh je postajao sve širi: „Naravno, ono što želim da kažem je ‘Uradi nalaz za mene’, ali to stavljam u konvencionalne forme ljubaznosti.“ Jedna od loših strana rada u terapijskoj okolini je bila ta što ste bili odgovorni ljudima kao što je Frensis Herš, koji, kao prvo, nije mogao da kaže ni dobro jutro a da to ne izgovori sa navodnicima i da ne izvrši instant analizu rečenog, a drugo ... Ne diraj me. Što se tiče Frensisa, tu je postojalo i to drugo, treće i sve do desetog.

„Šta se desilo?“

„Policijska stvar. Našli su nekog ko se drao po ulici, ili tako nešto. Jesi li se spremala da ideš kući?“

„Da.“

„To je fino. Možeš na putu kući samo da skočiš do stanice Streton Grin, pogledaš ga, i mogu da ga šalju na srećan put.“

„Važi.“

„Traži detektiva, inspektora Furta. On te očekuje.“

„Kada?“

„Pre pet minuta.“

Nazvala sam Popi, uhvatila je baš na vreme i rekla joj da ću zakasniti nekoliko minuta, jer je trebalo da se nađemo na piću. Nešto na poslu.

Kada ljudi rade takve stvari koje remete javni red i mir, može biti iznenađujuće teško da se proceni da li su pomračenog uma, pijani, mentalno ili fizički oboleli, zbunjeni, neshvaćeni, principijelno odvratni ali bezopasni, ili, samo povremeno, prava pretnja.

Policija se u tim slučajevima ponaša od slučaja do slučaja, a nas zovu samo kada postoje očiti i ekstremni razlozi. Međutim, prošle godine se čovek, kojeg su pokupili i kasnije pustili, nekoliko sati kasnije pojavio u obližnjem bulevaru sa sekirom. Deset ljudi je povređeno, a jedna žena osamdesetih godina je umrla nakon nekoliko nedelja. Pokrenuta je javna istraga i prošlog meseca je završen izveštaj, tako da nas je od tada policija redovno pozivala.

U stanici sam bila nekoliko puta, sa Frensiom ili sama. Ono što je u svemu tome bilo na neki ružan način smešno je činjenica da smo, iznoseći naše najbolje pretpostavke o tim, najčešće smušenim, smrdljivim ljudima, koji su sedeli u nekoj sobi u Striton Grinu, uglavnom policiji obezbeđivali alibi. Kada bi sledeći put stvari krenule nizbrdo, mogli su da okrive nas.

Detektiv inspektor Furt je bio zgodan muškarac, ne mnogo stariji od mene. Kada me je pozdravio, na licu je imao neki radostan, priglup izraz, zbog kojeg sam počela nervozno da doterujem odeću, da bih se uverila da je sve na svom mestu. Ubrzo sam uvidela da je to bio samo trenutani izraz, njegov štit protiv sveta. Kosa mu je bila plava, začesljana unazad, a vilica mu je izgledala toliko oštro i pravilno kao da je crtana lenjirom. Koža mu je bila blago rupičasta, kao da je imao akne u detinjstvu.

„Dr Kvin“, - reče sa osmehom, pružajući ruku - „zovite me Gaj. Ja sam ovde nov.“

„Drago mi je.“ - reko, trgnuvši se od strašnog stiska njegove ruke.

„Nisam pretpostavljao da ćete biti tako ... mladi.“

„Žao mi je.“ - počeh, ali sam odmah zastala. - „Koliko bi to trebalo da imam godina?“

„Sad ste me prešli.“ - reče on sa istim smeškom. - „A, Vi ste Katarina, kratko Kit. Doktor Herš mi je već rekao.“

Kit je bio poseban nadimak i tako su me zvali prijatelji. Već sam zaboravila na te prošle godine, ali se i sada uvek malo trgnem kada stranac upotrebi taj nadimak, kao da je neko ušao u moju sobu i zatekao me голу.

„Pa, gde je on?“

„Ovuda. Želite li čaj ili kafu?“

„Hvala Vam, ali malo žurim.“

Sproveo me je kroz ogromnu kancelariju, zastavši kod stola da bi pokupio šolju u obliku ragbi lopte, sa vrhom odsečenim kao kod jutarnjeg jajeta.

„Moja srećna šolja.“ - reče prilično glasno, pošto sam ga pratila kroz vrata sa suprotne strane. Zastao je ispred sobe za ispitivanja.

„Pa, koga ću sresti?“ - upitah.

„Puzavca po imenu Majkl Dol.“

„I?“

„Muvao se oko osnovne škole.“

„Napadao je decu?“

„Ne direktno.“

„Pa, šta onda radi ovde?“

„Roditelji iz kraja su pokrenuli akcionu grupu. Štampaju i dele letke. Grdili su ga i stvari su postale malo ružne.“

„Da postavim stvari drugačije, šta ja radim ovde?“

Furt pogleda ustranu.

„Vi se razumete u te stvari, zar ne? Kažu da radite u Market Hilu.“

„Donekle, da.“ U suštini, pola vremena radim u Market Hilu, bolnici za ludake kriminalce, a pola vremena na Velbek klinici, koja pruža pomoć kod srednje klase duševnih problema.

„Pa, on je lud. Priča glupe priče i nešto mrmlja sebi u bradu. Pitali smo se da li je šizofrenik ili nešto slično.“

„Šta znate o njemu?“

Furt udahnu kroz nozdrve, kao da je mogao da oseti smrad tog čoveka kroz vrata:

„Dvadeset devet godina. Ne radi ništa posebno. Malo taksira.“

„Ima li dosije sa seksualnim prestupima?“

„Malo ovog, malo onog. Malo egzibicionizma.“

Klimnula sam glavom: „Zar ne pomislite ponekad koliko je ovo sve malo besmisleno?“

„A šta ako je stvarno opasan?“

„Mislite, da nije možda osoba koja će u budućnosti učiniti nešto nasilno? To je ta stvar koju sam pitala svog šefa kada sam počela da radim na klinici. Odgovorila mi je da verovatno sada nećemo to moći da zaključimo, te da ćemo se posle svi osećati užasno.“

Furtovo čelo se nabralo: „Sretao sam bitange kakva je Dol nakon što su počinili zločin. Potom odbrana uvek može da nade nekog ko će da dođe i da priča o njihovom teškom detinjstvu.“

Majkl Dol je bio čupav, sa kosom do ramena, smeđom i kovrdžavom, a lice mu je bilo ispijeno sa izbačenim jagodicama. Pokreti su mu bili vrlo čudni. Njegove usne su ličile na devojačke, sa izraženim Kupidovim lukom. Ali, imao je i jedno staklasto oko, tako da je bilo teško ustanoviti da li

je blenuo u mene ili je uzgred primetio moje prisustvo. Imao je ten čoveka koji je veći deo svog života proveo napolju. Izgledao je kao da ga zidovi pritiskaju. Njegove velike grube ruke bile su čvrsto stisnute, kao da je jedna drugu pokušavala da spreči da se trese.

Nosio je farmerke i sivu vetrovku, i to samo po sebi nije izgledalo posebno čudno, da nije bilo dronjave narandžaste majice, koju je nosio ispod i koja se isticala. Videla sam da je u nekom drugom životu, u nekom drugom svetu, on možda i bio zgodan, ali, to neobično ludilo je visilo nad njim kao loš miris.

Kada smo ušli, on je nešto brzo i nerazumljivo govorio jednoj policajki monotonog izgleda. Ona se sa očitim olakšanjem pomerila ustranu kada sam sela za sto preko puta Majkla Dola i predstavila se. Nisam izvadila beležnicu. Verovatno za to nije bilo potrebe.

„Postaviću Vam nekoliko jednostavnih pitanja.“ - rekoh.

„Oni me jure.“ - promrmlja Dol. - „Pokušavaju da uhvate da bi mi rekli.“

„Ja nisam ovde da bismo pričali o tome šta ste Vi uradili. Samo želim da saznam kako ste. Da li je to u redu?“

Pogledao je naokolo nepoverljivo: „Ne znam. Vi ste policajka?“

„Ne, ja sam doktorica.“

Oči su mu se razrogačile:

„Vi mislite da sam ja bolestan? Ili lud?“

„Šta Vi mislite?“

„Ja sam u redu.“

„Dobro.“ - rekoh, mrzeći snishodljivo povlađivanje u mom glasu. - „Da li uzimate neke lekove?“

Gledao me je zbunjeno. - „Tablete? Pilule?“

„Uzimam neke stvari za stomak. Imam te bolove. Nakon jela.“ Počešao se po glavi.

„Gde živite?“

„Imam sobu. U Hakniju.“

„Živite sami?“

„Da. Šta tu ne bi bilo u redu?“

„Ništa. I ja živim sama.“

Dol se nakratko nasmeja. To nije izgledalo baš lepo: „Imate li dečka?“

„A Vi?“

„Nisam peder, znate.“

„Mislila sam, imate li devojku.“

„Prvo Vi.“ - oštro odgovori.

Bio je dosta priseban, čak spretan. Ni malo luđi od bilo koga drugog u sobi.

„Ja sam ovde da bih saznala nešto o Vama.“ - rekoh.

„I Vi ste isti kao i oni.“ - reče sa prizvukom besa u glasu. - „Hoćete da me navedete da se predem da kažem nešto.“

„Na šta bih to mogla da Vas navedem da kažete?“

„Ja ne, ja.... ja...“ - počeo je da zamuckuje i reči nisu izlazile. Čvrsto se uhvatio za sto. Jedna vena na slepoočnici mu je ubrzano kucala.

„Ne želim da Vas navodim na nešto, Majkl.“ - rekoh ustajući. Pogledah ka Furtu. - „Ja sam gotova.“

„I?“

„Meni se čini da je on u redu.“

Sa strane sam mogla da čujem Dola, kao radio koji je neko ostavio uključen.

„Zar nećete da ga pitate šta je radio oko škole?“

„Zašto?“

„Zato što je perverznjak, zato.“ - odseče Furt, a osmeh mu se izgubi. -“On je opasnost za druge i ne biste mu smeli dozvoliti da se mota oko dece.“ - To je rekao meni. A onda se obrati Dolu: „Nemoj da misliš da će ti to doneti vajde, Miki. Znamo te mi.“

Pogledah unaokolo. Dolova usta su bila širom otvorena, kao kod ribe ili žabe. Pošla sam da izađem i od tog trenutka postoje samo delići svesti. Zvuk udarca. Vrisak. Udarac sa strane. Neki iznenadni osećaj na licu. Kao da sam ga čula. Ubrzo ga je pratilo nešto što mi je zapljusnulo lice i vrat. Pod, koji se podiže i sustiže me. Linoleum koji me snažno udara. Nešto teško na meni. Povici. Drugi ljudi naokolo. Pokušavam da se pomerim, ali se saplićem. Moja ruka je bila mokra. Pogledala sam je. Krv. Svuda krv. Sve je bilo crveno. Neverovatne količine svuda naokolo. Neko me je vukao, dizao. Bila je to nesreća. Ja sam bila nesreća.



# Prvi Deo

## 1

„I rekao sam ‘Da, da, verujem u Boga’, ali, Bog može biti vetar u krošnji drveta ili svetlo na nebu.“ - Nagao se napred i uperio u mene svoju viljušku, taj čovek sa kojim neću ići kući na kraju večeri, taj isti čiji ću broj telefona izgubiti.

„Bog može biti tvoja savest. Bog može biti ime za ljubav. Bog može biti Veliki Prasak. ‘Da.’ - rekoh, ‘verujem da čak i Veliki Prasak može biti ime tvoje vere’. Mogu li još da ti sipam?“

To je bila scena večere na koju smo došli. Šest boca vina na nas osmoro, i držali smo se samo glavnog kursa. Gnjecava pita od ribe sa graškom. Popi je jedna od najgorih kuvarica koje poznajem. Pravi serijske količine neuspele hrane za menze. Pogledala sam prema njoj. Lice joj je bilo zajapureno. Svađala se oko nečeg sa Ketii, mašući snažno rukama i nagingući se napred. Jedan rukav joj se vukao po tanjiru. Bila je drčna, plašljiva, nesigurna, možda nesretna, uvek velikodušna - ovu malu večeru je pravila u čast mog oporavka i mog skorog povratka na posao. Osetila je moj pogled na sebi i pogledala u mom pravcu. Nasmešila se i na trenutak je izgledala mlado, kakvu sam je upoznala pre deset godina, kada je bila student.

Pri svetlosti sveća svako izgleda lepo. Lica oko stola bila su puna sjaja, mistična. Pogledala sam u Seba, Popinog muža, doktora, psihijatra. Naše teritorije su se graničile. To je rekao jednom prilikom. Nikada nisam o sebi razmišljala na način da imam teritoriju, ali on je ponekad izgledao kao pas koji obilazi svoj rejon, lajući na svakog ko se imalo približi. Njegove oštre, radoznale crte lica bile su ublažene nežnim, drhtavim svetlom. Ketii nije više bila smeđa i teška, već zlatna i meka. Njen muž, na drugom kraju, zapao je u tajnovite senke. Čovek sa moje leve strane je na sebi imao sve prelaze svetlosti i tame.

Rekoh joj: „Svi mi moramo da verujemo u nešto. Naši snovi mogu biti Bog. Svim nama su potrebni snovi.“

„To je tačno.“ - Ubacila sam punu viljušku bakalara u usta.

„Ljubav. ‘Šta je život bez ljubavi?’, rekoh“ - podigao je glas i obratio se čitavom stolu - ‘Šta je život bez ljubavi?’“

„Za ljubav.“ - reče Oliva, koja je sedela nasuprot mene, podižući praznu čašu, a smeh joj je zvučao kao parče polomljenog zvona. Bila je visoka, tamnoputa, povijena žena, sa plavo-crnom drastično natapiranom kosom. Uvek sam mislila da izgleda više kao model, nego kao sestra na gerijatriji.

Nagla se i zvučno poljubila u usta svog novog dečka, koji je sedeo zavaljen u stolici i izgledao opijeno.

„Da li je još neko za parče pite od ribe?“

„Da li postoji neko u tvom životu?“ - promrmlja moj sused. On se stvarno bio naložio. - „Neko koga voliš?“

Trepnula sam i pokušala da ne budim uspomene. Na drugoj žurci, u drugom životu, pre nego što sam skoro umrla i ponovo oživela kao žena sa ožiljkom koji joj deli lice: Albi u gostinskoj sobi u stranoj kući, sa nekim drugim. Njegove ruke na njenoj ljubičastoj haljini, dok joj svlače bretele sa ramena; njene bele grudi kako otiču pod njegovim rukama. Njene sklopljene oči, njena zabačena glava, njen jaki razmrljani karmin. Rekao je, pijano baljezgajući: „Ne, ne, ne smemo.“ - pa ju je

pustio, pasivan i mlitav, dok su ga njeni prsti rezali.

Stajala sam tako na pragu, sleđenog pogleda, ne mogavši ni da govorim, ni da se pomerim. Postoji toliko mnogo stvari koje se mogu uraditi u seksu, pomislih, posmatrajući taj prizor; gestovi za koje mislimo da su samo naši pripadaju i drugim ljudima. Način na koji je palcem trljala njegovu donju usnu. Ja to radim.

Onda me je Albi ugledao i pomislila sam koliko samo ima načina da uhvatite svoju voljenu osobu sa nekim drugim. Izgledalo je tako neoriginalno. Njegova omiljena košulja je visila. Zurili smo jedno u drago, sa ženom koja se protezala između nas. Zurili smo, i mogla sam da čujem svoje srce kako udara. Sta je život bez ljubavi?

„Ne.“ - rekoh. - „Niko to ne zna.“

Popi udari nožem po svojoj čaši. Odozgo se čuo dečji vrisak, a zatim jak udarac po plafonu iznad nas. Seb se namršti.

„Želim da nazdravim.“ - reče Popi. Nakašljala se.

„Sačekaj da napunim čaše.“

„Pre tri meseca, Kit se dogodila ta užasna... stvar...“ Moj sused se okrenuo i pogledao me u lice. Podigla sam ruku da prekrijem ožiljak, koji kao da je goreo od njegovog pogleda.

„...napao ju je ludak.“

„Pa...“ - počeh da se bunim.

„Svako ko ju je video u bolničkoj postelji, kao što sam je ja videla, šta joj je učinio... Bili smo očajni.“ - Popin glas je počeo da podrhtava od pića i emocija. Pogledala sam u svoj tanjir, vrela od neprijatnosti. - „Ali, niko ne treba da joj sudi na osnovu pojave.“ - Odjednom je pocrvenela i pogledala me: „Ne mislim... znaš.“ Ponovo sam podigla ruku preko lica. To sam sada uvek činila, to je bio neki gest zaštite sa kojim se do tada nisam izborila. - „Ona možda izgleda nežno, ali ona je jaka, hrabra žena, uvek je bila borac, i evo je, a u ponedeljak se vraća na posao, i ovo veče je posvećeno njoj. Želela sam da svi podignu čaše i da svi proslavimo njen oporavak i... pa, to je to, stvarno. Nikada, ni u najbolja vremena, nisam bila dobra u držanju govora. Ali, nema veze, živela, draga Kit.“

„Za Kit!“ - povikaše svi uglas. Čaše, visoko uzdignute, poleteše preko ostataka jela. Užarena lica su mi se osmehivala, gasila se i preoblikovala u svetlosti sveća. - „Kit.“

Uspelo mi je da se nasmešim. Nisam stvarno želela sve to i osećala sam se loše zbog toga.

„Hajde, Kit, hajde sada ti jedan govor.“

To je poteklo od Seba, koji mi se smeškao. Verovatno su vam poznati njegovo lice i njegov glas. Mogli ste od njega čuti kako izlaže svoje mišljenje o svemu, od motiva serijskog ubice do noćnih mora mališana i ludila masa. On mi daje komplimente i smeška se i daje sve od sebe da bih se osećala dobro, ali, ipak, pretpostavljam da me smatra beznadežnom početnicom u njegovoj profesiji. - „Ne možeš samo da sediš tu tako slatka i stidljiva, Kit. Reci nešto.“

„Pa, dobro, onda.“ - Razmišljala sam o Majklu Dolu, kako skače preko sobe dignutih ruku. Videla sam njegovo lice, sjaj njegovih očiju. - „Ja u suštini nisam borac. Zapravo, ja sam sasvim drugačija, ja...“ Začuo se urlik sa gornjeg sprata, potom drugi.

„O, pobogu!“ - reče Popi, podižući se iz stolice. - „Druga deca su u krevetu i spavaju u pola jedanaest i ne tuku se. Sačekajte svi.“

„Neka, ja ću.“ - rekoh, gurajući stolicu unazad.

„Ne budi luda.“

„Stvarno hoću. Nisam videla decu čitavo veče. Hoću da im poželim laku noć.“

Praktično sam istrčala iz sobe. Kada sam se popela uz stepenice, čula sam korake na hodniku i sitne jecaje. Kad sam stigla do njihove spavaće sobe, Ejmi i Megan su ležale u krevetu prekrivene.

Megan, koja je imala sedam godina, pravila se da spava, ali su joj se kapci branili protiv pokušaja da budu zatvoreni. Ejmi, pet godina, ležala je na svom jastuku, širom otvorenih očiju. Plišani zeka sa klempavim ušima i staklenim očima ležao je pored nje.

„Cao, vas dve!“ - rekoh, sedajući na kraj Ejminog kreveta. Pod noćnim svetlom ugledala sam crvenu fleku na njenom obrazu.

„Kiti.“ - rekla je. Osim Albija, to su bile jedine osobe koje znam koje su me zvale Kiti. - „Megan me udarila.“

Megan se uspravila uvredeno: „Lažljivica! Ona je mene ogrebala, pogledaj. Vidi fleku.“ - Ispružila je ruku.

„Rekla je da sam ptičji mozak.“

„Nisam.“

„Došla sam da vam poželim laku noć.“

Pogledaia sam ih i one se uspraviše u krevetu sa razbarušenim glavama, velikim očima i užarenim obrazima. Spustila sam ruku na Ejmino čelo. Bilo je toplo i vlažno. Osetila sam čist miris sapuna i dečjeg znoja. Imala je pege po nosu i rupicu na bradi.

„Kasno je.“ - rekoh.

„Ejmi me probudila.“ - žalila se Megan.

„Ooo!“ - Ejmina usta su se raširila u savršen krug. Odozdo iz prizemlja mogla sam da čujem žamor glasova, reski zvuk pribora po kineskom kompletu, nekoga kako se smeje.

„Kako da vas uspavam?“

„Je l' to boli?“ - Ejmi ispruži prst i ubode me u obraz, tako da sam se trgla.

„Sada ne.“

„Mama kaže da je to sramota.“ - reče Megan.

„Stvarno?“

„1 rekla je da je Albi otišao.“ Albi ih je golicao, davao im lilihip, duvao kroz ruke i imitirao sovu.

„To je tačno.“

„Onda nećete imati bebu?“

„Pssst, Ejmi, to je nepristojno.“

„Možda jednog dana.“ - rekoh. Osećala sam sitne udarce kako dopiru iz stomaka. - „Ipak, još ne. Da vam ispričam priču?“

„Da.“ - povikaše uglas, razdragane. Sada sam bila njihova.

„Jednu kratku.“ - Tragala sam po sećanju za nečim upotrebljivim: „Jednom davno, bila je jedna devojčica, koja je živela sa svoje dve ružne sestre i...“

Iz kreveta je dopro udruženi jecaj.

„Neee tu.“

„Onda Uspavariu lepoticu? Tri mala praseta? Zlatokosa?“

„Dooosadno. Ispričaj nam neku koju si ti izmislila!“ - reče Megan. - „Iz tvoje glave.“

„O dve devojčice...“ - požurivala je Ejmi.

„... koje se zovu Ejmi i Megan...“

„... i koje doživljavaju nešto uzbudljivo u nekom zamku.“

„U redu, u redu. Hajde da vidimo.“ - Počela sam da pričam bez ikakve ideje kako ću da nastavim. - „Bile jednom dve male devojčice po imenu Megan i Ejmi. Megan je imala sedam, a Ejmi pet godina. Jednog dana su se izgubile.“

„Kako?“

„Išle su u šetnju sa roditeljima i bilo je predveče, velika se oluja spremala, sa gromovima i munjama i vetrovima koji su se vrteli oko njih. Sakrile su se u šupljini jednog drveta, ali, kada je stala kiša, shvatile su da su sasvim same u mračnoj šumi, bez predstave gde se nalaze.“

„Dobro.“ - reče Megan.

„Zato Megan reče da treba da hodaju dok ne naiđu na neku kuću.“

„A šta sam ja rekla?“

„Ejmi je rekla da treba da jedu kupine sa okolnog žbunja, da ne bi umrle od gladi. Hodale su i hodale. Pale su i izgrebale kolena. Još više se smračilo i nestalo je svetla, a velike crne ptice su klaparale krilima pored njih, stvarajući užasne zvuke. Videle su oči kao zure u njih iz žbunja... životinjske oči.“

„Panteri.“

„Ne znam baš da li ima pantera u...“

„Panteri.“ - reče Megan ubedeno.

„U redu, panteri. Iznenada, Megan je kroz drveće ugledala zračak svetla.“

„A šta sa...“

„Ejmi ga je ugledala u istom trenutku. Hodale su u njegovom pravcu. Kada su stigle do svetlosti, ustanovile su da ona dolazi od uljane lampe koja visi iznad lučnih drvenih vrata. Bila su to vrata velike oronule kuće. Izgledala je zastrašujuće, bilo je to mesto koje izaziva strah. Ali, one su već bile toliko umorne, prozeble i uplašene da su odlučile da oprobaju sreću. Zakucale su na vrata i mogle su da čuju odjek iza vrata, kao udarac o bubanj.“ - Napravila sam pauzu. One su se ućutale, otvorenih usta. - „Ali, niko nije dolazio, a sve više crnih ptica je letelo i klikalo oko njih, sve dok se iznad njih nije stvorio crni oblak od ptica. Crne ptice i munje svetlosti, udari gromova i grane drveća koje se savijaju na vetru. Megan jako pogura vrata i ona se otvoriše uz škripu. Ejmi uze uljanu lampu sa ulaza i dve male devojčice zajedno uđoše u ruiniranu kuću. Držale su se za ruke i gledale naokolo.

Postojala je staza, a voda je curela niz zidove. Pratile su je dok nisu stigle do jedne sobe. Bila je sva u plavoj boji, sa hladnom plavom fontanom koja je žuborila na sredini i visokom plavom tavanicom, i mogle su čuti zvuk talasa kako udaraju o obalu. Bila je to soba vode, okeana i udaljenih mesta, i zbog toga su se osećale da su dalje od kuće nego što su ikada bile. Zato su nastavile da hodaju dalje i stigle su do druge sobe. Bila je to zelena soba, sa paprati i drvećem u saksijama, i to ih je podsetilo na parkove u kojima su volele da se igraju, te su osetile veću tugu za kućom nego ikad pre. Tako su nastavile malo dalje i stigle do treće sobe. Vrata su bila zatvorena. Bila su ofarbana u crveno. Iz nekog razloga su se strašno plašile ove sobe, pre nego što su i otvorile vrata.“

„Zašto?“ - upita Megan. Ispružila je dlan i ja sam ga stavila u svoj.

„Iza crvenih vrata nalazi se crvena soba. Znali su da se u toj sobi nalazi sve čega su se najviše plašile. Drugačije stvari za Megan nego za Ejmi. Cega se ti najviše plašiš, Megan?“

„Ne znam.“

„A, recimo, od visine?“

„Da. I ispadanja iz čamca i umiranja. I od mraka. I tigrova. I krokodila.“

„To je ono što je bilo u crvenoj sobi za Megan. A Ejmi?“

„Ejmi mrzi pauke.“ - reče Megan radosno. - „Vrišti.“

„Da, i otrovne zmije. Vatromet koji mi eksplodira u kosi.“

„U redu. A šta rade Megan i Ejmi sada?“

„Beže.“

„Ne, nije tačno. Želele su da vide šta je unutra. Želele su da vide te tigrove i čamce i krokodile...“

„I otrovne zmijske...“

„I otrovne zmijske. Zato su odgurnule vrata i ušle u crvenu sobu. Pogledale su naokolo i sve je bilo crveno. Plafon je bio crven, i zidovi su bili crveni, crveno na podu.“

„Ali, šta je bilo unutra?“ - upita Megan. - „Gde su bili krokodili?“

Zbunjena, napravih pauzu. Šta je, u stvari, bilo u sobi? Nisam razmišljala o tom deliću priče. Poigravala sam se sa idejom o pravom živom tigru koji bi ih obe pojeo.

„Bio je mali tigar, igračka.“ - rekoh. - „I krokodil igračka.“

„I zmijska igračka.“

„Da, i mala igračka čamac i puno divne hrane za jelo i veliki udoban krevet. I Meganini i Ejmini roditelji. I oni su ih smestili u krevet i dali im veliki poljubac, pa su tako i zaspale.“

„Uz noćnu lampu.“

„Uz noćnu lampu.“

„Hoću drugu priču.“ - reče Megan.

Sagla sam se i poljubila dva namrgođena čela.

„Sledeći put.“ - rekoh, povlačeći se iz sobe.

„Mislim da je malo bez kraja.“

Zakoračih i pogledah naokolo. Seb mi se osmehivao: „Odakle ti ta priča? Kolekcija priča za laku noć od Bruna Betelhajma?“ - Rekao je to sa smeškom, ali sam mu odgovorila ozbiljno:

„To je bio san koji sam sanjala u bolnici.“

„Ipak, ne verujem da je u tvojoj crvenoj sobi bilo igračaka, a ni toplog kreveta.“

„Nije.“

„Štaje bilo tamo?“

„Ne znam.“ - rekoh. Lagala sam. Osećala sam kako mi se stomak prevrće pri pomisli na to.

Kasnije sam odbila ponudu mog pijanog prijatelja, koji je verovao da je Bog Veliki bljesak, da me odbaci kući. Odšetala sam tu milju od Popi i Seba do mog stana u Klirkenvelu. Hladan, vlažan vetar mi je duvao u lice i moj ožiljak je malo svrbuckao. Polunesec je plutao između mekih oblaka iznad narandžastih uličnih svetiljki. Osećala sam sreću i tugu i bila sam malo pijana.

Održala sam svoj govor - o prijateljstvu koje mi je pomoglo da prebrodim, sve te gluposti, prave fraze o tome kako sada više cenim život - i jela pitu od jabuka. Izvinila sam se i otišla. Sada sam bila sama. Moji koraci su odjekivali kroz prazne ulice, po kojima su se presijavale barice, a pri prolasku odzvanjale konzerve. Jedna mačka mi se očeša o noge i nestade u senci nekog sokaka.

Kod kuće me je sačekala poruka od mog oca na telefonskoj sekretarici: „Cao.“ - reče tužnim glasom. Napravi pauzu, pa opet: „Ćao, Kit? Tata je.“ To je bilo to.

Bilo je dva ujutro i bila sam sasvim budna, mozak mi je brujao. Napravila sam sebi šolju čaja - to je tako lako kada je samo za jednu osobu. Kesica i vrela voda odozgo; zatim kapljica mleka. Nekada stojim pored frižidera i jedem, ili se movam po kuhinji. Parče sira, jabuka, parče bajatog hleba, biskvit uzet nesvesno. Sok od pomorandže iz kutije. Albi je umeo da kuva ogromna i ozbiljna jela - mnogo mesa, povrća i začina; šerpe su kipele; sirevi čudnog oblika na prozorskoj dasci; boce vina bez zapušača nadohvat ruke; smeh koji se širi sobama. Sedela sam na svojoj sofi i pijuckala čaj. I, pošto sam bila sama i sentimentalna, izvadih njenu fotografiju.

Bilaje tada mojih godina, znala sam to, ali izgledala je smešno mlada i kao iz davnih vremena. Kao balavica; neko je gledao kroz kapiju na kraju bašte. Sedela je na delu travnjaka sa drvetom iza sebe, nosila je izlizani šorts od džinsa i crvenu majicu. Odsjaj sunca se spuštao na nju, šireći joj gola, okrugla kolena. Njena smeđa kosa bila je duga i zatakuta iza ušiju, osim jednog pramena koji joj je pao preko oka. Trenutak kasnije, i ona bi ga vratila nazad. Imala je nežno, okruglo lice, sa blagim

pegama, sive oči. Izgledala je kao ja, svako ko ju je ikada poznao rekao je: „Čini mi se da izgledaš isto kao tvoja majka? Jadna ti.“ - dodali bi, misleći na mene, nju, obe, pretpostavljam.

Ona je umrla pre nego što sam uspela da je sačuvam u svom sećanju, iako sam pokušavala da se probijem kroz maglovite rane godine svog života, da bih videla da li mogu tamo da je nađem, na izbledelim stranicama sećanja. Sve što sam imala bile su fotografije kao što je ova i priče koje su mi o njoj ispričane. Svako je imao svoju verziju. Sve što znam o njoj znam od drugih ljudi. Zato, meni sada nije nedostajala moja majka, već strašno nežna zamisao o njoj.

Znala sam da je tada već bila trudna, iako se to nije moglo videti, pošto je tata pedantno zapisao datum na poleđini. Stomak joj je bio ravan, ali ja sam bila tu, nevidljiva, ritajući se u njoj kao tajna. Zato sam volela tu fotografiju: iako niko drugi to nije znao, to je bila naša zajednička fotografija. Moja i njena, i naše ljubavi. Dodirnula sam je prstom. Njeno lice zasja ka meni. Još uvek plačem kada je vidim.

Oduvek sam bila nervozna za Novu godinu. Ne mogu sebe sasvim da ubedim da bih poverovala u novi početak. Jedna prijateljica mi je jednom rekla da to znači da sam pre pravi protestant nego katolik. Ja mislim da je želela da kaže da vučem za sobom svoj život: moju prljavu posteljinu i moj neželjeni prtljag. Ipak, želela sam da moj povratak na posao predstavlja novi početak.

Stan je bio prepun stvari koje je Albi ostavio za sobom. Prošlo je šest meseci, ali još uvek imam nekoliko njegovih košulja u ormaru i par starih cipela ispod kreveta.

Nisam ga izbacila na pravi način. Neki njegovi delići bi se pojavijivali, kao komadi olupine koje je more naplavilo na plažu posle oluje.

Te nedelje uveče obukla sam bele pamučne pantalone i narandžastu kratku bluzu sa kraćim rukavima i ogrnula čipku oko vrata kao jaknu. Stavila sam maskaru na trepavice, sjaj na usne, najmanju kap parfema iza ušiju. Očešljala sam kosu i skupila je, još uvek vlažnu, u punđu. Nije bilo važno. On će doći, pa će nešto kasnije ponovo i otići, a ja ću opet biti sama u svom stanu kao i pre, sa otvorenim prozorima i navučenim zavesama, sa čašom hladnog vina i muzikom. Stajala sam ispred visokog ogledala u spavaćoj sobi. Nasmehila sam se i žena mi je uzvratila, podižući obrve, ironično.

Kasnio je, naravno. On uvek pomalo kasni. Obično stiže zadihan, smejući se i brbljajući nešto još pre nego što se vrata sasvim otvore, upadajući sa nekom pričom, nekom idejom, naletom smeha. Uvek sam ga čula kako se smeje pre nego što bih ga ugledala. Okrenula sam se i bio je tu, oduševljen sobom, što je bilo za pozavideti, mislila sam tada.

Danas je bio tiši; osmeh mu je bio oprezan.

„Ćao, Albi.“

„Divno izgledaš.“ - reče, promatrajući me kao da sam umetničko delo na zidu o kojem još nije stvorio svoj sud. Sagnuo se i poljubio me u oba obraza. Njegova brada me ogreba po licu, ožiljku, rukama me je nežno držao za ramena. Na prstima je imao crnog mastila.

Dozvolila sam sebi da ga pogledam, potom sam se izvila iz njegovog zagrljaja: „Hajde, uđi onda.“

Izgledalo je kao da je ispunio moju prostranu dnevnu sobu.

„Kako si, Kiti?“

„Dobro.“ - rekoh odsečno.

„Dolazio sam i video sam te u bolnici, znaš. Kada sam čuo. Verovatno se ne sećaš. Naravno da ne. Baš si bila prizor.“ - Nasmehio se i podigao prst da pokaže moju povredu. Ljudi su valjda voleli to da rade. - „Izgleda da brzo zarasta. Ja mislim da ožiljci mogu da budu divni.“

Okrenula sam se: „Hoćemo li da krenemo?“

Počeli smo od kuhinje. Uzeo je svoj specijalni nož za pečurke, sa četkom za skidanje prljavštine na jednom kraju, svoj set za fondi sa šest dugih viljušaka, kecelju sa smešnim prugama i kapu šefa kuhinje koju je obavezno morao da nosi kada kuva, tri kuvara. Dinstana jegulja, setih se. Voćni sufle koji je suviše narastao i raspukao se po vrhu rerne. Meksički takos punjen mentom i kiseli krem i luk. On je i jeo sa zadovoljstvom, mašući viljuškom i trpajući hranu u usta, objašnjavajući i naslanjajući se preko sveća na stolu da bi me poljubio. Prošlog Božića je pojeo toliko guske i nalio se sa toliko teškog crnog vina da je morao da ide u hitnu pomoć, misleći da ga je strefio srčani udar.

„Šta je sa ovim?“ - Podigla sam bakarnu šerpu koju smo kupili zajedno.

„Zadrži je.“

„Sigurno?“

„Sigurno.“

„A sve ove španske tanjire koje smo...“

„Tvoji su.“

Međutim, uzeo je svoj kućni mantil, svoju južnoameričku muziku na gitari, knjige poezije i fizike, drečavu kravatu: „Mislim da je to sve.“

„Hoćeš li čašu vina?“

Oklevao je, onda odmahnu glavom: „Bolje da se vratim.“ - Dohvati svoju torbu. - „Čudna stara vremena, zar ne?“

„Onda, to je to?“

„Šta?“

„Tvoj epitaf na našu vezu. Čudna stara vremena.“

Zurio je u mene namršteno. Iznad nosa su mu se napravile dve vertikalne crte. Nasmejala sam se, ne bih li mu pokazala da u stvari nema veze. Smešila sam se i kada je krenuo sa svojim kutijama, i kada me je poljubio za zbogom, smešila sam se dok je silazio niz stepenice do kola, smešila se dok je odlazio kolima. Sada ću gledati unapred, ne unazad.

Klinika Velbek se nalazi u mirnoj otmenoj ulici na Kings Krosu. Kada je sagrađena, kasnih četrdesetih, namera je bila da ne izgleda kao grozna institucija. Na kraju krajeva, to je trebalo da bude zgrada u kojoj će psihijatri ljudima rešavati probleme, činiti ih srećnim i odatle ih vraćati nazad među svet. Ono što se misli pod tim da nije izgledala kao institucija je to da nije izgledala viktorijanski, sa gotskim stubovima i malim uglastim prozorima.

Na žalost, dizajn je bio toliko uspešan, hvaljen i visoko nagrađen, da je uticao na gradnju gradskih osnovnih škola, medicinskih centara i staračkih domova, pa klinika Velbek danas dosta izgleda kao institucija. Obično nisam ni gledala zgradu, kao što nisam bila svesno toga da dišem. Išla sam tamo svakog dana, radila, pričala, izučavala i pila kafu. Ali, sada, penjući se uz stepenice nakon mnogo nedelja, videla sam da je zgrada bila sredovečna, fasada umrljana i ispucala. Kada sam otvorila vrata, ona zapeše na kamenom stepeniku, zagrebavši kao nokti.

Stigla sam do Rozine kancelarije i ona odmah izađe i pade mi u dug zagrljaj. Zatim me je držala, posmatrajući me polusmešnim, ispitivačkim pogledom. Bila je sasvim obično obučena u antracit radno odelo i plavi džemper. Kosa joj je sada već bila dosta seda i, kada se smejala, lice joj je blistalo od svih tih finih bora. Šta li je mislila? Kada sam je upoznala, pre skoro sedam godina, već sam čula za njen izvanredni rad na dečjem razvoju. Povremeno sam bila zbunjena pred ovim velikim ekspertom za decu koji nikada nije imao svoju decu, i ponekad sam se pitala da li se mi ostali na klinici takmičimo ko će joj biti najpametnija ćerka ili sin. Bilo je nečeg materinskog u načinu kako je vodila Velbek, ali nije baš moralo biti pametno oslanjati se na majčinsku nežnost i praštanje.

„Nedostajala si nam, Kit.“ - reče. - „Dobro došla nazad.“

Nisam govorila. Samo sam namestila izraz lica koji je trebalo da bude dirljiv. Imala sam leptiriće u stomaku; osećala sam se kao prvog dana u srednjoj školi.

„Hajdemo napolje da pričamo.“ - dodade veselo. - „Mislim da se razvedrilo. Zar nije čudno vreme?“

Idući ka bašti iza zgrade, naiđosmo na Frensisa. I on je bio obučen dosta obično, u farmerke i teget majicu. Kao i obično, bio je neobrijan, razbarušene kose. On je bio muškarac koji je želeo da izgleda više kao umetnik, nego kao naučnik. Kada me je ugledao, raširio je ruke i nekoliko sekundi smo nespretno išli jedno drugom u susret pre nego što sam pala u njegov zagrljaj.

„Tako je dobro što si ponovo sa nama, Kit. Sigurna si da si spremna?“

Klimnuh glavom: „Potrebno mi je da radim. Samc.ovo je malo kao da se ponovo vraćaš na konju



nakon što si pao.“

Frensis razvuče lice.

„Drago mi je što mogu reći da nikada nisam bio ni blizu nekog konja. Najbolje je uopšte se ni ne peti na konja.“

Ranije je padala kiša, ali sada se pojavilo sunce i mokre kamene ploče su se sijale i pušile. Klupe su bile mokre, pa smo stajali u grupi, kao ljudi koji su se upravo upoznali na nekoj zabavi.

„Podseti me na današnji raspored.“ - reče Roza, da bi nešto rekla.

„Ovog jutra idem da vidim Sju.“ Sju je bila anoreksična dvadesettrogodišnjakinja, toliko mršava da je izgledalo da svetlost može da prođe kroz nju. Njene divne oči su bile kao prepuni bazeni na njenom smanjenom licu. Izgledalaje kao dete, ili kao starica.

„Dobro.“ - reče odlučno. - „Radi kako želiš. Reci nam ako ti je potrebna kakva pomoć.“

„Hvala.“

„Ima još nešto.“

„Da?“

„Nadoknada.“

„O?“

„Da. Frensis svakako misli da treba da pokreneš tužbu.“

„Otvoren slučaj, zatvoren slučaj.“ - reče Frensis. - „Bilo je već gotovo sa policajčevom krvavom šoljom, zar ne? Šta je on, pobogu, zamišljao?“ Pogledala sam ka Rozi: „Sta Vi mislite?“

„Ja bih pre da čujem šta ti misliš.“

„Ja ne znam šta da mislim. Sve je bilo tako konfuzno. Vi znate da je Krunska istražna služba ...“ - Pokušavala sam da se setim reči iz pisma koje sam dobila - „... rekla da će pokrenuti postupak protiv gospodina Dola. Možda je njihova greška. Možda je moja greška. Možda je u pitanju samo nesrećni slučaj. Nisam sigurna šta će biti.“

„Oko nekoliko stotki, računajući i na neke od nas.“ - reče Frensis osmehujući se.

„Nisam sigurna da je Dol stvarno želeo nekog da povredi. On je samo mlatio naokolo u panici. Zgrabio je šolju i razbio je o zid, posekao je sebe, pa onda mene. Bio je u groznom stanju i pre nego što je policija završila sa njim. Vi znate šta se dešava sa ljudima u policijskim ćelijama. Polude. Ubiju se ili skaču na druge ljude. Trebalo je da budem spremna na tako nešto.“

Pogledah u Rozu i Frensis: „Jeste li šokirani? Želite li da budem ljuća? Da tražim Dolovu krv?“ - Zadrhtala sam. - „Policija ga je dosta prebila pre nego što ga je bacila u ćeliju. Kako je zvučalo, mislili su da mi čine uslugu. Mora da su pobesnili što je izašao.“

„I jesu.“ - reče Roza suvo.

„I to je Furtova greška, iako on to neće nikada priznati. I moja, takođe. Možda nisam bila dovoljno skoncentrisana. No, bez obzira, ne vidim zašto bismo njih tužili. Kakve koristi od toga?“

„Ljudi treba da odgovaraju za svoje greške.“ - reče Frensis. - „Mogla si da pogineš.“

„Ali nisam. Dobro sam.“

„Makar razmisli o tome.“

„Razmišljam o tome sve vreme.“ - rekoh. - „Sanjam to noću. Nekako mi u ovom trenutku stvarno ne izgleda dobro ideja da mi neko pruži nadoknadu u novcu.“

„Čujem šta kažeš.“ - reče Frensis, tonom od kojeg sam poželela da mu stisnem nos.

Padala je uporna kiša dok sam se vozila nazad; topla letnja kiša, koja mi se rasprskavala po prednjem staklu i razletala se u svim duginim bojama kamiona koji su tutnjali pored mene. Pojačavao se saobraćaj i oči su me peckale, a usta su mi bila malo suva.

Kada sam izašla ispred svog stana, videla sam nekog čoveka kako stoji ispred ulaznih vrata. Imao

je kišni mantil, držao je ruke u džepovima i gledao je gore u zgradu. Čuo je kako su se zalupila vrata mojih kola i krenuo ka meni. Njegova plava kosa je blistala na kiši. Tanke usne mu se razvukoše u osmeh. Dugo sam gledala u njega, a on me je samo posmatrao.

„Detektiv inspektor Gaj Furt.“ - reko.

Osetila sam kako me njegov prodorni pogled ispituje i proučava i pokušala sam da ne ustuknem.

„Dobro izgledate, Kit.“ - reče i osmehnu se, kao da smo stari drugari.

„Šta želite?“

„Mogu li da uđem na trenutak?“

Slegoh ramenima. Izgledalo je jednostavnije složiti se.

„Nisam bio ovde nikada pre.“ - reče, gledajući naokolo.

Morala sam da se nasmejem: „A zašto biste, pobogu, pa bili? Samo smo se jednom sreli. Sećate se?“

„Čini mi se kao da nije tako.“ - reče, šetajući se kao da je razmišljao da kupi stan. Otišao je do zadnjeg prozora koji je gledao ka travnjaku.

„Lep pogled.“ - reče. - „Ovo se ne vidi sa prednje strane. Lepo zelenilo.“

Nisam odgovorila, a on se okrenu sa smeškom koji su otkrivale njegove oči. One su zverale po sobi kao da se radi o nekoj životinji koja se plašila da će biti uhvaćena otopzadi.

Uvek sam imala osećaj da se moj stan menja sa svakom osobom koja u njega ude. To sam videla u njihovim očima. Videla sam to tako što sam zamišljala kako ga ta osoba vidi. Ovaj stan bi Furtu izgledao suviše prazno, nedostajalo mu je komfora i dekoracije. Bila je tu sofa i staza na lakiranom drvenom podu. Tu je bio stari muzički uređaj u ćošku i hrpa diskova naslaganih pored njega. Bile su tu police pune knjiga, knjige na podu. Zidovi su bili ofarbani u belo i skoro goli. Većina slika me je iritirala, ili, čak i gore, prestale su da me iritiraju. Smatrala sam to bolnim, to kako neku sliku, koja me je dirala, posle nekoliko nedelja ili meseci više ne primećujem. Ona postaje samo deo dekoracije. Kada sam prestala da primećujem neku sliku, obično bih je sklonila ili bih je se rešila, sve dok mi nisu ostale samo dve. Bila je tu slika sa dve boce na stolu, koju mi je dao moj otac kada sam imala dvadeset jednu godinu. To je bila slika jednog njegovog beznadežnog starog prijatelja, nekog daljeg rodaka. Nikada nisam mogla da prođem pored nje, a da me ona ne zaustavi. Bila je tu i fotografija očevoga oca i njegovog brata i sestre ispred zadnjih vrata nekog studija iz nekog vremena koje mora da su srednje dvadesete. Moj deda je nosio mornarsko odelo. Svo troje su imali potisnut osmeh na licu, kao da su se uzdržavali da ne prasnu u smeh zbog nekog vica za koji mi ne znamo, nismo ga čuli. Bila je to divna fotografija. Jednog dana, možda za stotinu godina, neko će držati tu sliku na zidu i radovaće ga, pitaće se: Ko su bila ta deca?

Pogledala sam u Furta i videla da njemu, naravno, nije značila ništa. Možda je tu postojao samo dašak tajnovitosti i prezira. I to je sve? To je ono čemu se Kit Kvin vraća svake večeri?

Stajao je isuviše blizu mene i gledao u moje oči sa izrazom zabrinutosti koja mi je okretala stomak.

„Kako ste sada?“ - upita. - „Sve u redu sa licem?“

Zakoračila sam unazad, pre nego što je mogao da dodirne moj ožiljak.

„Nisam mislila da ćemo se ikada ponovo sresti.“ - reko.

„Osećali smo se loše zbog Vas, Kit.“ - reče Furt, pre nego što je brzo dodao: - „Ne da je tu bilo nečije krivice. On je bio kao pobesneta životinja. Bili smo potrebni nas četvorica da ga savladamo. Trebali ste da obratite više pažnje kada sam Vam rekao da je perverznojak.“

„Je li to ono što ste želeli da kažete i zbog čega ste svratili?“

„Ne.“

„Zašto ste onda ovde?“

„Da popričamo.“

„O čemu?“

Izgledao je dvolično: „Hteli smo savet.“

„Molim?“ Bila sam toliko poneta ovim neočekivanim odgovorom da sam morala da se savladam da ne bih počela da se kikoćem.

„Vi ste ovde zbog slučaja?“

„Tačno. Hteli smo da porazgovaramo. Imate li nešto za piće?“ - upita.

„Kao na primer?“

„Pivo ili tako nešto.“

Otišla sam i pronašla nešto što je izgledalo bavarski u dnu frižidera i donela mu.

„Da li bi Vam smetalo ako pušim?“

Donela sam mu sosijeru iz kuhinje. Gurnuo je čašu, sipala sam mu i potegla gutljaj iz flaše. Onda je zapalio cigaretu i povukao nekoliko dimova.

„Radim na slučaju ubistva kod Ridžents kanala.“ - reče konačno. - „Čuli ste za to?“

Razmišljala sam: „Videla sam nešto u novinama pre nekoliko dana. Telo pronađeno pored kanala?“

„To je to. Šta ste mislili?“

„Zvučalo je tužno.“ - Napravila sam grimasu ka njemu. - „Kratka priča na dnu strane. Neka mlada beskućnica. Jedini razlog što je to pominjano je što su postojale neke gadne povrede. Nisu joj saznali ni ime, zar ne?“

„Još uvek ne. Ali, imamo osumnjičenog.“

Klimnula sam glavom: „Dobar uspeh. Onda...“

Podigao je ruku: „Pitajte me za ime osumnjičenog.“

„Molim?“

„Hajde.“ - Široko se osmehivao i zavalio u stolicu sa spuštenim rukama, čekajući.

„U redu,“ - rekoh, predajući se - „kako se zove osumnjičeni?“

„Njegovo ime je Entoni Majkl Dol.“

Zurila sam u njega, upijajući ono što mi je rekao. A on je gledao u mene trijumfujući.

„Pa, da li sada vidite zašto ste Vi prava osoba za taj posao? Perfektna, a?“

„Šansa da povratim svoje.“ - rekoh. - „Nisam iskoristila šansu da ga šutnem u onoj ćeliji, možda mogu da pomognem da ga skleptamo zbog ubistva. Je li to ideja?“

„Ne, ne.“ - reče pomirljivim glasom. - „Moj šef je želeo da nešto odradite za nas. Ne brinite, bićete plaćeni. A možda bude i zabavno. Pitajte svog prijatelja Seba Velera.“

„Zabavno.“ - rekoh. - „Kako onda mogu da odbijem? A i ranije smo se sjajno provodili.“

Otišla sam do frižidera i izvadila otvorenu bocu belog vina. Nasula sam sebi punu čašu i podigla je ka svetlu. Onda sam uzela veliki gutljaj i osetila kako mi se ledena tekućina spušta niz nepca. Pogledala sam kroz prozor, gde je crveno sunce padalo na tirkiznom nebu. Kiša je stala i izgledalo je da će biti divno veče. Okretoh se ka Furtu.

„Zašto mislite da je to bio Dol?“

Izgledao je iznenađeno, zatim zadovoljno: „Vidite? Zanima Vas. On provodi dane pecajući na kanalu. On je tamo svakog prokletog dana. Prijavio se kada smo oglasili da se javi svako ko je tada bio u blizini.“ - Furt je gledao oštrim pogledom ka meni: „Da li Vas to iznenađuje?“

„Zašto?“

„Takav čovek, da se prijavi.“

„Ne mora da znači.“ - rekoh. - „Ako je nedužan, bolje je što se prijavio. A, ako je kriv...“ - zastadoh. Nisam želela da budem uvučena u konverzaciju koja se zasnivala na Furtovoj brznoj verziji osumnjičenog.

Mahnuo je ka meni, kao da je želeo da me uhvati: „Ukoliko je kriv,“ - reče - „možda želi da bude uključen u istragu, bar donekle. Šta Vi mislite?“

„Zna se.“ - rekoh.

„Naravno da se zna. Takvi ljudi to vole. Žele da budu u blizini, da osete koliko su pametni. Još jedan udarac. Bolesne srrvine.“

„Pa, šta je rekao?“

„Nismo mu uzeli izjavu.“

„Zašto ne?“

„Ostavićemo ga da se malo čvari. Ali, nismo ni mi sedeli. Imamo koleginicu koja se zove Kolet Dovs. Fina dama. Pametna. Ona će da ga provali. U civilu, naravno. Navešće ga da progovori. Znaete kako idu te stvari. Malo pića, malo laskanja, malo prekrštenih nogu baš kada on gleda, to pospešuje razgovor. Za to vreme je ozvučena i mi imao trake. Sate i sate.“

„I to je vaša istraga?“ - rekoh zaprepašćena. - „Dovodite ženskog policajca da mu se udvara?“

Furt se nagao napred sa novim izrazom na licu: „Neću reći ništa.“ - reče konspirativnim šapatom. - „Želimo samo Vaše profesionalno mišljenje o njemu. Nezvanično. Neće dugo trajati. Samo pogledajte njegov dosije i obavite kratak razgovor sa njim. Znaete te stvari - preliminarnu ocenu njegove ličnosti.“

„Da razgovaram sa njim?“

„Naravno. Zar bi Vam to predstavljalo problem?“

Naravno da mi je to bio problem, a sada sam znala da ne mogu da kažem ne: „Nema problema.“ - rekoh. - „Ta žena, Kolet Dovs, da li zna šta radi?“

Furt razvuče lice: „Ona zna da se brine o sebi. A i mi smo uvek u blizini. Vidite, Kit, mogu da razumem Vašu nervozu. Mi smo mislili da je ovo način da Vam olakšamo stvari, da ćete se posle osećati bolje.“ - Uzeo je gutljaj piva. A i želeli ste da se osigurate da neću da vas tužim, pomislih za sebe.

„Hvala Vam, ‘dokторе’.“ - rekoh. - „Možda će pomoći.“

„Pa, šta kažete?“

Ustala sam i otišla do prozora, gledajući ka skrivenom travnjaku između poslovnih zgrada. Bilo je predvečerje, ni mračno ni sumrak. Svetlo je blago prelazilo iz jarko žute u zlatnu boju.

„To je grobnica kuge, znate.“ - rekoh.

„Šta?“

„Tela su bacana tu u jamu za vreme kuge. Prekrivana su negašenim krečom. Sahranjeni. Zauvek zaboravljeni.“

„Malo je jezivo.“

„Ne, nije.“ - rekoh, okrećući se ka njemu. - „Želim samo da kažem jednu stvar. Ja ne znam ništa o vašem slučaju. Mislim da je žena koja se igra Mate Hari ludačka ideja. Ne znam sa kojim ovlašćenjima vi to radite, i ne zanima me. Meni to izgleda neodgovorno, možda je i nezakonito, ali ja sam doktor, a ne advokat.“

„Hoćete li me ipak obavestiti?“

„Da.“

„Kada?“

„Šta mislite o nekoliko dana? Moram prvo da popričam sa nekim.“

„Nazvaćete?“

„Da.“

Otišao je, a ja sam ostala nekoliko minuta gledajući kroz prozor. Ne u Furta, ne sa tog prozora. Gledala sam u travnjak, gledala u zelenilo kako se menja i iščezava u predivnoj večeri. Mrtvi ljudi. Mrtvi ljudi posvuda.

Brzo sam pozvala Rozu kod kuće. Nisam mogla da sačekam.

„Furt je bio kod mene.“ - rekoх.

„Ko?“

„Detektiv. Onaj koji je bio prisutan kada se dogodilo, kada sam napadnuta.“

Ispričala sam joj celu priču, i nakon toga je zvučala još neprofesionalnije i bizarnije.

„I, šta si rekla?“ - zapita na kraju.

„Bila sam zaprepašćena.“

„Ali radoznala.“

„Radoznala. Osetila sam se kao da me je neko povukao.“

„Šta to znači, Kit?“

„Budim se noću. Ili, nekada se ne budim noću. Teško i da ima razlike. I uvek iznova prolazim kroz to, kao da mi se to još uvek dešava. Ili, kao da će se dogoditi i ja mogu nešto da učinim da to sprečim, da vratim sat unazad. To je kao da sam ponovo u toj sobi i posvuda je crvena krv. Moja, njegova.“

„Zato hoćeš ponovo da se susretnеш sa Dolom i da ga spustiš na njegovu ljudsku veličinu?“

„Pametna si ti žena, zar ne?“

„Znaš, nikada nisam mislila da je mnogo važno biti pametan. Vidi, Kit, reći ću ti samo dve stvari, i to su one dve stvari o kojima si sigurno razmišljala kada si odlučila da me nazoveš. Prva je, da li ćeš sebi učiniti bilo kakvo dobro videvši tog čoveka. Druga je da uopšte nema veze kakvo će dobro to tebi doneti. Dovešće te da završiš posao. Možeš li ti to?“

„Da, mislim da mogu.“

Nastade pauza.

„Opasno je pitati za savet, Kit. Možda nećeš dobiti savet koji si želela.“ - Uzdahnu. - „Zao mi je. Po mom mišljenju, ne bi trebalo to da radiš. Ej, zašto mislim da nećeš obratiti pažnju na to što kažem?“

„Mora da ste pogrešili broj.“

„Da, mora da je tako.“

Spustila sam slušalicu. Napolju je bio sumrak. Još jednom je kiša zapljusnula simsove i klaparala i tresla po mokrom drveću. Divlji juli, izudaran i prokisao od toplih oluja. Otišla sam do prozora i stajala tu, gledala napolje u baštu, na nakvašenu travu.

Jedan par, držeći se za ruke, gackao je preko trave kroz gomile nakvašenog cveća i ulegle barice. Ona je okrenula svoje lice ka njegovom, smejući se u polutami. Sklonila sam se sa prozora. Ljubav i posao, to je ono što vas gura iz dana u dan.

Zazvonio je telefon, trgavši me iz sanjarenja.

„Je li to Kit?“

Glas je zvučao kao izdaleka. Rezak. Iz inostranstva? Možda ne. Njujork je umeo da zvuči bliže od južnog Londona. Na neki način, i jeste.

„Da?“

„Džuli je.“ - Glupa tišina. Džuli. Džuli. Džuli. Nisam mogla nijedne da se setim. - „Džuli Vajzmen.“

„O, Džuli. Ali, ja sam mislila da si...“ Ona je otišla. Nestala sa lica moje zemlje.

„Vratila sam se u London.“

Vratila odakle Zar bi trebalo da znam? Pokušala sam da stvorim njenu sliku na osnovu poslednjeg puta kada sam je videla. Tamna kovrdžava kosa - podignuta, zar ne? Uspomene su pojurile, kao talas toplog vazduha, što me je zasmejalo. Cigarete kasno noću u jeftinim restoranima. Jedne noći smo ostale toliko kasno da su kuvari izašli iz kuhinje sa bocom vina i seli sa nama. Osim toga, Džuli je uradila ono za šta smo svi govorili da ćemo uraditi, a stvarao znali da se nikada nećemo usuditi. Predavala je matematiku u srednjoj školi, ostavila dnevnik i krenula oko sveta ili oko Južne Amerike ili šta god je to bilo.

Raznežila sam se. Rekla sam da nam je nedostajala i da bi bilo divno videti je. A ona je rekla da bi bilo divno da dođe i da me vidi, a onda je bilo divno kada bi mogla da uradi i više od toga. Sada sam se setila. Napustila je svoj stan kada je otišla. Sta li je uradila sa svojim stvarima? Koliko je poznajem, sve je poklonila. To je bila Džuli, velikodušna sa svojom imovinom, velikodušna sa tvojom imovinom. Da li bi mogla da ostane dan-dva?

Zastala sam na trenutak. Nisam mogla da se setim nijednog razloga zašto ne bi bilo dobro da neko bude sa mnom ovde neko vreme.

Ušla je na vrata sa mirisom nekih drugih mesta na sebi. Pohabani ranac i braon platnena torba padoše na pod, tako da se prašina razide sa njih. Nosila je braon kožne cipele, grube kaki pantalone, plavu postavljenu jaknu koja je imala neki prizvuk Tibeta. Njeno lice nije bilo samo preplanulo. Bilo je više nego preplanulo. Izgledalo je peskirano, polirano, zategnuto vetrom, različitim sezonama. Ruke i zglobovi su joj takode bili crni, a oči, svetle kao poludrago kamenje, nagoveštavale su vic za koji još niste čuli.

„O, Bože, Kit, šta ti se desilo sa licem?“

„E, pa, u stvari...“

Ali ona je već spustila glavu, preturajući po nekoj kesici.

„Imam nešto za tebe.“ - reče. Očekivala sam da će da stvori nekog ručno pravljenog drvenog Budu, ali bio je to džin iz djuti-fri radnje. - „Mislila sam da možda imaš neki tonik koji se slaže sa ovim.“ - nasmeši se. - „Mogu i da skočim i da ga kupim.“

Bilo je jasno da ta flaša mora da se otvori i odmah iskapi.

„U redu je.“ - reko. - „Imam tonik.“

„Mogu li da napravim sebi nešto za jelo? Spavala sam oko trinaest sati u avionu.“

„Odakle si došla?“

„Svratila sam na par nedelja u Hong Kong.“

„Divno. Možda neka jaja. Sa šunkom?“

„To bi bilo sjajno. I prepečen hleb, ako slučajno imaš. Nekoliko poslednjih meseci sanjam o tome da se vratim u Englesku i da jedem prava jaja sa šunkom i paradajzom i hlebom, i sve to zajedno prženo.“

„Otići ću po paradajz. Radnja na čošku radi non-stop.“

„Imam još nešto za tebe.“ - Izvadi ogroman djuti-fri karton Marlboro cigareta.

„Ja, u stvari, ne pušim.“

„Kao da sam znala.“ - reče Džuli uz osmeh. - „Hoće li da ti smeta ako ja zapalim?“

„Ne, ne uopšte.“

Petnaest minuta kasnije, sedela sam preko puta Džuli za kuhinjskim stolom. Pijuckala sam svoj džin-tonik. Ona je smenjivala gutljaje svog džina gutljajima cmog čaja i zalogajima njenog velikog, ogromnog doručka. Dok je jela, pričala mi je fragmente nekih priča: putovanje konjskim kolima kroz brda, kanui, stopiranje, logorske vatre, čudna hrana, poplave, ratne zone, kratka seksualna poznanstva, strasna veza u nekom stanu na obali Sidneja, posada jahte između ostrva Pacifika,

kelnerisanje u San Francisku, na Havajima i u Singapuru, Sao Paolo (ili reče i Santo Domingo?). I sve je to, razume se, izgledalo kao reklama filma sa najavom kakve nas akcije očekuju. Cele priče, sve što se desilo, već će mi ispričati.

„Svida mi se ovaj stan.“ - reče. - „Uvek mi se sviđao.“

Na trenutak sam bila zbunjena: „Jesam li ja živela ovde kada si ti otišla?“

„Naravno.“ - reče, počistivši veliko žumance sa parčetom hleba. - „Bila sam ovde nekoliko puta. Bila sam ovde na večeri.“

To je bilo tačno. Sada sam se setila. Osetila sam to kao grdnju prema sebi. Učinila je tako mnogo, videla toliko čudnih zalazaka sunca, imala toliko „doživljaja“, sva ta mesta, a ja sam za sve to vreme bila ovde u Klerkenvelu, išla na posao, okrečila jednu sobu. Moj posao mi je izgledao toliko važan da čak nisam bila na odmoru dok je Džuli širila svoj horizont. Ugledala sam delić sebe u ogledalu. Bila sam tako bleđa. Kao da se Džuli vratila sa sunčanja i podigla neki kamen. Ispod je našla mene, skuvanu i bolesnu.

„Ali, nekako ti stvarno zavidim.“ - reče neiskreno. - „Sišla sam sa merdevina. Mislim na merdevine karijere. Sada sam se vratila i moram da nađem načina da se ponovo popnem. Evo me. Vratila sam se i nisam ni za kakav posao.“ - Nasmejala se. Bila je vrlo ponosna na sebe, i to sa pravom, moram priznati.

„Ati?“ - zapita u jednom trenutku kojeg sam se plašila. - „Šta si ti radila? Otkud ti taj neverovatno seksi ožiljak?“

„Neko me je napao u policijskoj ćeliji.“

„O, Bože!“ - Izgledala je prigodno iznenađena. - „Zašto?“

„Ne znam. Pretpostavljam da se uspaničio.“

„Grozno.“ - Glasno je izdisala nekoliko sekundi. - „Je li bilo baš strašno?“

„Jeste. To se dogodilo pre tri meseca, a tek sam se danas ponovo vratila na posao.“

„Danas? Ne smeta ti što sam došla, je li?“ - Uplašeno je nabrala čelo. - „Tako da te napadne.“

„Ne, u redu je. Sve dok nije previše...“

„Šta se još dešava? Mislim, pored toga što te je napao ludak, te si skoro poginula.“

Tražila sam u mislima neki značajan događaj.

„Albi i ja smo se razišli.“ - rekoh. - „Konačno.“

„Da.“ - reče Džuli simpatično. - „Sećam se da si pričala da imaš probleme.“

Jebiga, pomislih. Stvarno? Pre tri godine? Izgleda da sam živela život kao oni staromodni ronioci u dubokom moru, koji hodaju po dnu strašno, strašno sporo u teškim olovnim čizmama. - „Pa, je 1' se pojavio neko novi?“

„Ne.“ - rekoh. - „To se skoro dogodilo.“

„A.“ - reče.

„A šta je sa poslom?“

„Još uvek sam na klinici.“

„A.“ - ponovi.

Morala sam o nečemu da razmišljam. Jednostavno sam morala. Inače bih čak mogla i da izdajem iz sobe i nazovem Samarićane.

„Zamolili su me da uradim jedan posao za policiju. Možda se to pretvori u neku vrstu konsultacija.“ - Kada sam to rekla nekom sa strane, učinilo mi se stvarnim.

Uzela je ogroman gutljaj džina, progutala ga, pa zevnula. Mogla sam da vidim njene bele zube, ljubičasti jezik, svetlucačav tunel ždrele.

„Sjajno.“ - reče. - „Jesam li ti pričala o čoveku koji je pokupio mene i jednog prijatelja kada smo



se peli ka planinama Drakensburga?“

Nije, pa smo se premestile na sofu i onda je to učinila sada. Ovog puta celu verziju. Bilo je to umirujuće, Džuli, ispružena kao mačka, pričala je sa prekrasnim zadovoljstvom o tim dalekim opasnostima, dok sam pijuckala svoje piće na svakih pet minuta, a napolju je veoma polako padala noć, kao igra bakinih stopala u kojoj nikada nisam mogla da pobedim.

Na kraju sam digla pogled i ugledala Džuli kako spava, još uvek sa čašom u ruci, mozak je rekao njenom jako preplanulom telu da se nalazi na Tajlandu ili u Hong-Kongu, a i bilo je tri sata ujutro. Izvukla sam čašu između njenih prstiju Tona promrmlja nešto glupo. Donela sam prekrivač iz ormara moje spavaće sobe i pokrila je, sve do brade.

Uzdahnula je duboko i ušuškala se kao hrčak u svom gnezdu. Nisam mogla, a da se ne nasmejem tom prizoru. Ovaj putnik se već osećao bolje u mom stanu od mene same.

Otišla sam u spavaću sobu i skinula se. Bio je to najčudniji dan - lud od aktivnosti posle toliko nedelja ozdravljenja. Glava mi je brujala od misli. Koža mi je bila hladna i osetljiva, kao grana kojoj je skinuta kora. Ušla sam u krevet i navukla prekrivač. Izgledalo je kao da ne mogu nikako da se komotno pokrijem njime. Znala sam da je četvrtast, ali je izgledalo kao da je romboidan i kao da mi uvek neki deo tela ostaje otkriven. Na kraju sam se osmelila da razmišljam o devojci koja je pronađena mrtva kraj kanala.

Lajan, tako se zvala, ili je sebe nazivala. Samo Lajan. Izgubljena devojka bez pravog imena. Uskoro ću saznati više o njoj; sutra, možda. Morala sam da spavam da bi mi mozak ujutro bio čist. Sutra ću videti Dola. Dodirnula sam svoj ožiljak. Sklopim oči.

Ona očigledno više nije bila kraj kanala. Lajan bez prezimena. Verovatno je bila u hladnom metalnom ormaru, sklonjena kao predmet. Skoro da sam fizički osećala veličinu Londona kako se prostire oko mene u svim pravcima. Ružne su se stvari dešavale u nekim od tih kuća. Međutim, pokušavala sam da ubedim sebe kako to statistički i nije bilo bitno. Da razmišljam o milionima i milionima kuća u kojima se dešavaju dobre stvari, ili se ne dešava ništa posebno, osim usamljenosti ili nepažnje. To je bila statistika, koja je stvarno zaprepašćujuća. Sve te kuće u kojima se nije činilo ništa posebno našao. To mi nije popravilo raspoloženje, ali sam ipak zaspala.

Soba Majkla Dola se nalazila iznad neke birtije u Homertonu, u ulici punoj čudnih i prljavih radnji, za koje sam se uvek pitala kako uopšte išta zarađuju. Bio je tu preparator životinja, sa napunjenim i oronulim pingvinom kako zuri iz izloga svojim staklenim očima. Ko je želeo da se preparira pingvin? Bio je tu i butik koji je prodavao cvetne suknje i izgužvane drečave pantalone sa hozentregerima; radnja u kojoj sve košta manje od funte; bakalnica koja radi danju i noću, gde su ulubljene konzerve poredane na policama u piramide i debelim čovekom koji sedi za kasom i kopa nos. Broj 24a. Jedan prozor je bio prekriven iskrivljenim komadom plastike. Bilo je upaljeno svetlo.

Okrenula sam se ka Furtu.

„Vidite, ovo nije trebalo ovako da izgleda. Trebalo bi da se bavite slučajem i da nalazite potencijalnog osumnjičenog, a ne da se bavite osumnjičenim i gledate kako ćete da ga uklopite u vaš slučaj. Ovo radim samo zato što ste već zajebali stvar, pošto ste ubacili vašu lepu Kolet sa svojim žicama i blještavim nogama.“

„Naravno, Kit.“ - odgovori laskajući, gledajući napred niz groznu ulicu. - „Jeste li ipak u redu?“

„Jesam.“ - Nisam želela da mu kažem da sam budna već od tri ujutro, pripremajući se za ovaj trenutak.

Kada smo izašli iz kola, osetila sam kako mi se telo grči i stisla sam pesnice. Obukla sam crne farmerke, belu majicu sa dugim rukavima ispod stare jakne od jelenske kože koja je krila moju uplašenost. Kosu sam ležerno vezala u rep. Želela sam da izgledam opušteno i pristupačno, ali i poslovno. Ja sam bila doktor, prijatna, ali ne i prijatelj.

Zazvonila sam, ali nisam čula da je zvonilo na spratu. Nije bilo nikakvog odgovora. Pozvonila sam ponovo i sačekala. Gurnula sam vrata i ona se otvoriše. Ušla sam i rekla: „Halo? Majkl?“ - Moj glas kao da je visio u zagušljivom ambijentu.

Stepenice su bile uske i gole. Gomilice prljavštine i prašine ležale su po njima. Zidovi su bili ofarbani u bolnički zelenu. Stavila sam ruku na lakirani gelender, koji je bio lepljiv na dodir, pošto ga je pre mene dodirivalo mnoštvo prljavih prstiju. Jedva da je bilo mesta za nas dvoje. Pošla sam prva i Furt me je pratio dok smo se peli kružnim stepenicama, kao u kulu nekog zamka. Kada sam se popela na stepenike ispred vrata na vrhu, postala sam svesna jakog smrada. Odmah sam shvatila da je sve to jedna velika greška.

„Ne možemo ovo da uradimo.“ - rekoh tiho Furtu.

„Kako to mislite?“ - reče Furt ljutito. - „Šta Vam se desilo? Izgubili ste živce?“

Odmahnula sam glavom: „Ne, ne. Moram da ga vidim nasamo.“

„Šta to pričate? Ne mogu da Vas pustim da to uradite. Pobogu.“

„Zar ne vidite? Vi, ja i on, i ponovo sve isto. Šta će on da pomisli?“ Furt je očajnički gledao naokolo, kao da je još neko bio na stepenicama ko bi mogao da pomogne: „Vi tu nećete ući sami.“

„Rekli ste mi da je on sitan mali perverznejak. U čemu je problem?“

„Rekao sam Vam. Mislim da je on ubica.“

Razmišljala sam: „Vi ostanite na stepenicama. Reći ću mu da ste tu. Upaliće.“

Furt je začutao na trenutak.

„Biću ispred sa desne strane. Samo viknite i upadam. Da li me čujete? Ako postoji samo trenutak sumnje, vičite, Kit.“

„Odlično.“ - rekoh, duboko udahnuvši. - „Spustite se nekoliko stepenica dok ne uđem. - „Majkl“ - pozvala sam ponovo i lagano gurnula vrata, ofarbana u istu depresivnu zelenu boju.

Neko je stavio lanac na mesto, povukao vrata i otvorio ih nekoliko santimetara: „Šta želite?“

Jedan mali deo Dolovog lica me je promatrao iz sobe. Oči su mu bile blago krvave; lepljivo čelo mu je bilo preplavljeno sitnim potkožnim bubuljicama. Smrad je sada bio još jači.

„Ja sam Kit Kvin, Majkl. Doktorka Kvin. Policija mi je javila da svratim.“

„Ali, ja nisam očekivao. Nisam... Ovde je džumbus. Poranili ste. Sve je u haosu.“

„To uopšte nije bitno.“

„Čekajte. Čekajte.“ - Vrata se zalupiše i mogla sam da čujem kako čisti; vukao je stvari po podu, lupao fiokama, tekla je voda iz slavine.

Nakon nekoliko minuta vrata su se otvorila, ovaj put širom. Dol je stajao ispred mene. Naterala sam se da se nasmejem i videla kako i on uzvraća osmehom. Naterala sam se da napravim korak.

Začešljao je svoju dugu kosu iza ušiju i natrljao se nekakvim losionom. Taj slatkasti miris pomešan sa smradom pokvarenog mesa napade mi nozdrve.

Naterala sam se da ispružim ruku. Videla sam da je dosta mirna. On se oprezno pozdravi, kao da dodiruje bombu koja može da eksplodira. Dlan mu je bio mekan. Nije smeo da me gleda u oči.

„Zdravo, Majkl.“ - rekoh, a on se povuče unazad da bi me pustio u sobu. Kada sam prešla prag, začula sam tiho režanje, potom tamnu priliku kako hrli ka meni. Ugledala sam žute zube, crveni jezik, sjajne oči i osetila divlji zadah pre nego što ga je Dol povukao unazad.

„Dole, Keni!“ - Keni je bio velik, cmo-braon, sa dosta vučjeg u sebi. - “Izvinite, izvinite.“

„U redu je. Nije me ni dodirnuo.“ - Sva hemija straha je još uvek tekla mojim venama. Keniju je i dalje bila podignuta dlaka na vratu.

„Ne. Izvinjavam se, jako mi je žao.“

„A. Mislite zbog ovog.“ - dodirнула sam svoje lice, a on je zurio u ožiljak.

„Zao mi je.“ - reče ponovo.

„Izvinite, izvinite, izvinite. Nisam hteo... To je zbog toga kako se ponašaju ... Stvarno nije moja krivica, Vi ste jednostavno bili tu, a oni su pričali te priče.“

„Nisam ovde da bih pričala o tome, Majkl.“

„Vi ste sa njima.“

„Ja nisam sa njima. Želim da budem iskrena prema Vama. Ja sam doktor, ja pričam sa ljudima koji imaju probleme, ili kojima je potreban razgovor, koji žele da razgovaraju. A policiji dajem savete. Oni su me doveli ovde, ali I sam im rekla da sačekaju napolju. Želela sam da mi razgovaramo, samo Vi I ija“

„Da. I pretukli su me, znate. Niste samo Vi. I ja sam.“

Gledala sam u njega i razmišljala zašto je to tako da čovek kao što je Majkl Dol nikada ne bi mogao da dobije normalan posao, zašto bi ulivao strah skoro svim ženama. Nije bilo objašnjenja. Jednostavno je sve bilo j pomalo pomereneno.

Razmišljala sam o načinu kako se pijani ljudi trude da izgledaju trezno, način na koji se trude oko svakog detalja, ali ne mogu nikog da prevare. Dol se pravio da je normalan, uklopljeni član društva. Čak se jako potrudio povodom moje posete. Zakopčao je dugmad na košulji sve do grla i nosio je kravatu. Nije bilo ničeg posebnog u vezi sa tom kravatom, ali čvor je bio vezan užasno čvrsto i tanko. Izgledalo je kao daje nemoguće odvezati ga. Njegova iznošena somotska jakna bila je malo velika, te je jedan rukav podvrnuo na unutra, a drugi na gore, tako da se na jednom videla postava, a na drugom ne. Kaiš mu je povremeno spadao, jer je sastavljan lepljivom trakom. Obrijao se, ali je propustio neverovatno veliki deo, čitav jedan arhipelag čekinja ispod linije vilice.

Nisam znala da li je on zla osoba ili psihopata. Znala sam da je siromašan i da je to uvek bio. Znala sam da živi sam. Nekada sam pomišljala da najvažnije reči koje nam neko može reći nisu

„volim te“, neg< „možeš da izađeš takav na ulicu.“ Ljudi nam to stalno govore kao deci, i kada porastemo, mi to prihvatamo kao svoje i govorimo to sami sebi. Tak< odrastamo, učeći da radimo one stvari koje rade i drugi ljudi, da govorim< one stvari koje govore i drugi, tako da možemo da prođemo neopaženo kroz život.

Postoje muškarci kao što je Majkl Dol, kojima to nikada nije rečeno, ilj nije na pravi način. Ciniti stvari koje čine drugi ljudi za njih predstavlja strani jezik koji oni uvek izgovaraju sa čudnim akcentom.

„Čaj? Kafa?“ - Znoj mu se skupio na čelu.

„Čaj, vrlo rado.“

Izvadio je dve šolje iz inače praznog kuhinjskog ormara. Na jednoj je bila princeza Dajana; druga je imala okrnjenu ivicu: „Kuju biste želeli?“

„Kako bi bilo sa Dajanom?“ Klimnuo je glavom, kao da je prošao neki test.

„Ona je bila stvamo posebna, Dajana.“ - Na trenutak se susreo sa svojim očima, onda mu pogled ponovo pobeže. Zavukao je mku ispod košulje i snažno se počeošao. - „Voleo sam je. Da li želite da, ovaj ...“ pokazujući na sofu.

Sela sam oprezno na nju i rekla: „Da, mnogi su je voleli.“

Uzdahnuo je kao da traži prave reči, onda je beznađežno ponovio: „Bila je stvamo posebna.“

U uglu pretrpane sobe, koja je istovremeno služila i kao dnevna soba i kao kuhinja, stajale su dve velike koske. Roj muva je bučno zujao oko njih i oko posude na podu, u kojoj je ostala polovina pihtijaste pseće hrane. Na zidu, iznad malog zamašćenog šporeta, stajao je jedan od onih kalenadara sa golim ženama sa ogromnim gmdima i sočnim osmehom. Šerpa sa stvrdnutim pasuljem stajala je na otvom reme. Mali televizor u uglu sa utišanim zvukom. Horizontalna bela linija je treperela po ekranu.

Sofa je bila prekrivena psećim dlakama i flekama o kojima nisam želela da razmišljam. Na podu su ležale konzerve piva, kese od grickalica i pepeljare koje su se prelivale. Kroz vrata sam mogla da vidim deo Dolove spavaće sobe. Tamo su po zidovima visile slike isečene iz novina i časopisa. Koliko se ja razumem, bilo je tu od polugolih napućenih devojaka sa treće stranice do plastične pronografije.

Bilo je polica na zidu, ali ne za knjige - za očito slučajno dospеле svaštarije: plastičnu balerinu sa jednom nogom otkinutom iz kolena, šest ili sedam starih i polomljenih tranzistora, zvonice za bicikl, nekoliko prljavih štapova, ogrlica za pse, sveska sa slikom tigra na koricama, jo-jo bez konca, polomljen krčag, ženska ljubičasta traka za kosu sa mžom na prednjem delu, jedna svetlo plava sandala, četka za kosu, lanac, pocinkovani lavor, krpenjača, gomila spajalica u boji, nekoliko starih stalkenih boca. Mogla sam da zamislim da bi dobrih pedeset posto britanske javnosti reklo da Majkl Dol zaslužuje doživotnu robiju zbog onoga što je uradio sa ovim stanom.

Primetio je kako gledam i rekao, pola ponosno, a pola u svoju odbranu: „To su samo neke stvari koje skupljam. Iz kanala. Ne biste verovali šta ljudi sve bacaju.“

Posmatrala sam dok je stavljao po kesicu sa čajem u svaku od šolja, potom četiri pune kašika šećera u svoju. Ruka mu se toliko tresla da je šećer padao po radnoj površini.

„Ja volim slatko.“ - reče. - „Hoćete li biskvit?“

Osećala sam da ne bih mogla da pojedem ništa što je on i samo pogledao: „Ne.“ - reko. - „Samo Vi izvolite.“

Uzeo je dva biskvita iz kutije i umočio oba u čaj sve do vrhova prstiju. Biskviti su bili toliko natopljeni da je morao da ih drži u dmgoj raci.

Podigao ih je do usta i pojeo, ližući ih sa kože sa apetitom. Jezik mu je bio debeo i sivkast:

„Oprostite.“ - reče sa smeškom.

Približila sam usne veoma blizu šolje, praveći se da pijem: „Pa, Majkl.“ - rekoh. - „Vi znate zašto sam ovde?“

„Rekli su da treba da Vam kažem za devojkicu.“

„Ja sam doktorica koja je radila sa ljudima koji su počinili zločin kao što je ovaj.“

„Kao koji?“

„Nasilni, protiv žena, takve stvari. Bez obzira, policija me je pitala za savet u slučaju kanala.“ - Ugledala sam mali znak interesovanja u njegovim očima, pa nastavih. - „Očito je da sam zainteresovana da popričam sa nekim: ko je možda nešto video. Vi ste jedan od ljudi koji su se prijavili. Vi ste bili u kraju.“

„Ja pecam.“ - reče.

„Znam.“

„Tamo sedim svaki dan.“ - nastavi. - „Kada ne radim. Dole je mirno nema ove buke. Na neki način se osećam kao na selu.“

„Da li jedete tu ribu?“

Dol je izgledao užasnuto i zgroženo: „Ne podnosim ribu.“ - reče.

„Ljigave smrdljive stvari. A i Vi ne biste jeli ništa iz te vode. Poneo sam jednom jednu za psa. Nije hteo da je pipne. Sada ih samo držim u mreži bacim ih nazad na kraju dana.“

„Bili ste vrlo blizu mesta gde je nađena žrtva.“

„To je tačno.“

„Da li znate šta se dogodilo?“

„Tražio sam po novinama. Nije se mnogo pisalo o tome. Zvali su je Lajan. Video sam neku njenu staru sliku iz vremena kada je još bila živa Bila je još devojkica. Oko sedamnaest godina, rekao bih. Strašno.“

„Jeste li se zato prijavili?“

„Policija je pitala. Hteli su da popričaju sa svakim ko je bio u tom kraju.“ „Koliko ste Vi bili blizu?“

„Bio sam na stotinak metara. Uzvodno. Bio sam tamo čitav dan. Peca sam, kao što sam rekao.“

„Ako je Lajan prošla tim putem, Vi biste je videli?“

„Nisam je video. A možda je prošla. Kada pecam, zadubim se u misli Jeste li je Vi videli?“

„Molim?“

„Jeste li videli telo?“

„Ne.“

„Grkljan je prerezan.“

„To je tačno.“

„Je li to brz način da se umre?“

„Ukoliko isečete glavne arterije, onda jeste.“

„Bilo bi puno krvi tamo, zar ne? Ubica bi bio sav krvav.“

„Pretpostavljam da je tako. Ja i nisam takva vrsta doktora. Jeste li razmišljali o tome?“

„Da, naravno. Ne mogu da izbijem to iz glave. Zato sam želeo da čujem šta radi policija.“

Pretvarala sam se da uzimam još jedan gutljaj čaja: „Jeste li zainteresovani za istragu?“ - upitah.

„Nikada nisam bio u blizini tako nečeg. Mislio sam da mogu da učestvujem. Želeo sam da pomognem.“

„Rekli ste da ne možete da izbijete to iz glave.“

Pomerio se u svojoj stolici. Uzeo je još jedan biskvit, ali ga nije pojeo. Izdrobio ga je na parčiće,

pa na još samo mrvice na stolu.

„Razmišljam o tome.“

„Razmišljate o čemu?“

„O toj devojci, šeta se kanalom i iz čista mira joj je prerezan grkljan i umire.“

Izvadila sam iz džepa kutiju cigareta, koju sam uzela iz Džulinog šteka specijalno za ovu priliku. Podigao je pogled. Ponudila sam mu jednu i prihvatio je. Bacila sam šibice preko stola, kao da sam među prijateljima: „Policija mora da Vas je pitala da li se ičeg sećate?“

„To je tačno.“

„Želim da pridem tome iz drugog ugla, što će možda osvežiti memoriju. Želim da saznam malo o tome šta ste Vi osećali.“

„Kako to mislite?“

„O ubistvu Lajan?“

Slegao je ramenima: „Razmišljam o tome.“

„Zato što ste bili u blizini?“

„Verovatao.“

„Šta mislite o tome?“

„Analiziram to.“

„Šta to?“

„To, to.“ - insistirao je. - „Razmišljam kako li je to izgledalo.“

„Šta mislite, kako je izgledalo, Majkl?“

Nasmejao se: „Zar to nije Vaš posao? Zar Vi ne pokušavate da zamislite kako li je to ubijati žene?“

„Vi kažete da ne možete da izbacite to iz glave.“

„Nisam ništa video. Zato i zamišljam.“

„To me je zanimalo.“ - rekoh. - „Ako niste ništa videli, zašto ste se prijavili?“

„Zato što sam bio u kraju. Policija je pitala naokolo.“

„Jeste li u redu, Majkl? Jeste li razgovarali sa nekim?“

„Mislite sa nekim doktorom?“

„Da.“

„Zašto bih?“

„Nekada pomaže da se o tome razgovara.“

„Ja sam razgovarao o tome.“

„S kim?“

„Sa prijateljem.“ I?“

Slegao je ramenima: „Pričali smo.“ Nastade pauza.

„Vi ste zainteresovani za slučaj. Želite li da znate još nešto o tome?“

Pogled mu poskoči. Uplašeno: „Zanima me šta radi policija. Želim da saznam kako teče istraga. Osećam se čudno, bio sam tamo, a ne znam ništa.“

„Kada ne možete da izbijete to iz glave, šta vidite?“ Razmišljao je na trenutak: „To je kao kada veoma brzo palite i gasite svetlo. Vidim tu ženu.“

„Koju ženu?“

„Bilo koju ženu. Vidim je tamo na stazi. Neko joj se približava otpozadi, grabi je, preseca joj grkljan. Sve to vidim u jednom trenutku. Stalno mi se to ponavlja.“

„Kako se onda osećate zbog toga?“

Protresao se, skoro je drhtao: „Ne znam. Ništa. Samo ne mogu toga da se otarasim. Tu je. Samo

sam želeo da pomognem.“ - Glas mu je plačljiv i visok. Zvučao je kao mali dečak.

Sećam se detalja njegovog života iz dosijea koji sam čitala juče kada sam bila u stanici da razgovaram sa Furtom: u domu sa osam godina, majka alkoholičarka nije vodila računa o njemu, a očuh ga je tukao. Dvadeset domova i deset staratelja do šesnaeste godine. Istorija mokrenja u krevet; bežanja; šikaniranja u školi; onaj koji šikanira. Mučio je mačku u jednom od svojih starateljskih domova, u drugom je zapalio svoju posteljinu. Sa trinaest godina je premešten u specijalno odeljenje za decu poremećenog ponašanja, gde je njegovo nasilno ponašanje još pojačano. U vreme kada je postao nezavisan, živeći u oronulom mestu gde je imao prenočište i doručak, lutajući ulicama sa istraživačkim pogledom, špijunirajući devojke u parku, on je predstavljao opasnost koja je čekala da se dogodi.

„Niko ne sluša.“ - nastavi ljutito. - „U tome je problem. Niko nikad ne sluša. Vi nešto kažete i ljudi vas ne čuju, jer misle da ste đubre ili nešto tako. Tako vas i zovu. Oni ne čuju šta kažete. Zato ja idem na pecanje, tamo ne moram nikoga da sretnem. Mogu tamo da budem po ceo dan. Čak i kada pada kiša. Meni kiša ne smeta.“

„Zar Vas niko nikada nije slušao?“

„Niko.“ - odgovori. - „Nikada. Ni ona.“ - Pretpostavljala sam da misli na svoju majku. - „Nju nikada nije bilo briga. Nije me ni videla nakon što su me odveli. Nikada me nije videla. Ne znam ni da li je živa. Ako ikada budem imao dečaka ili devojčicu“ - ovde mu glas postade odvratno sentimentaln - „maziću ih i voleti i neću ih nikada pustiti.“

Pepeo mu pade na pantalone.

„Kako je bilo u domovima?“ - upitah. - „Jesu li Vas tamo slušali?“

„Oni? To je vic. Ponekad sam radio loše stvari, to je bilo jače od mene, nakupilo bi mi se i morao sam to nekako da ispustim iz sebe, a oni bi me udarali i zaključavali u sobu i ne bi me puštali napolje ni kada bih plakao i plakao.“ - Oči mu se napuniše suzama. - „Niko vas ne čuje.“

„Sta je sa Vašim prijateljima?“ - upitah oprezno.

Slegao je ramenima, ugasivši cigaretu.

„Devojke?“

Dol se uznemiri. Pokupio je pepeo sa pantalona, skrivajući pogled: „Postoji jedna dama.“ - reče. - „Onaje kao ja, tako je rekla. Pričao sam joj neke stvari.“

„Kakve stvari?“

„Ono što osećam. Znete već.“

„O osećanjima?“

„Osećanja, da. I druge stvari, znate.“

„Osećanja koje imate prema ženama?“ Promrmljao je nešto nerazumljivo.

„Osećanja koja imate prema ženama, Majkl, da li Vas ona plaše?“

„Ne znam.“

„Volute li žene?“

Nervozno se zakikotao: „Naravno. Sto se toga tiče, sa mnom je sve u redu.“

„Mislim, volite li ih kao osobe. Imate li prijatelje žene?“

Odmahnuo je glavom, pa upalio još jednu cigaretu.

„Kada razmišljate o devojci koja je ubijena, šta osećate?“

„Ta Lajan, to je bila devojka koja je pobegla. Ona nije za osudu. Ja sam pobegao, znate. Uvek sam mislio da će na kraju doći moja mama i vratiti me nazad. Sada bih joj smrskao lice ako bi se ipak pojavila. Smrskao bih ga sa jednom od njenih boca, da ništa više od njega ne ostane. To bi je naučilo pameti.“

„Znači, želeli ste da pomognete policiji, jer ste znali da ste bili u kraju?“

„Tačno. I dalje analiziram to u glavi. Ne mogu da se zaustavim. Izmišljam priče u vezi s tim.“ - Pogledao je u mene, pa u stranu. - „Odem do kanala i sedim tamo i zamišljam da bi moglo ponovo da se dogodi. Moglo bi, zar ne? Moglo bi da se ponovi, baš tu gde sedim.“

„Da li Vas to plaši?“

„Malo. To...“

„ - Oblizao je usne. - „Malo me čini nervoznim i malo, znate već...“

„Uzbuđenim?“

Ustao je i počeo da šeta po malenoj sobi: „Da li mi verujete?“

„Da li verujem šta, Majkl?“

„Verujete.“ - ponovi beznadežno.

Oklevala sam pre nego što sam odgovorila: „Ja sam ovde da bih Vas slušala, Majkl. Da čujem Vašu stranu priče. To ja radim: Ja slusam priče drugih ljudi.“

„Hoćete li doći ponovo? Mislio sam da ste strašno ljuti na mene posle, znate već... šta se dogodilo. Ali Vi se ne ponašate kao da nisam dobar.“

„Naravno da ne.“

„I lepi ste. Nemojte me pogrešno razumeti. Ne mislim, znate, to tako. Vi ste dama. Sviđaju mi se Vaše oči. Sive. Kao nebo. Sviđa mi se način kako me gledaju.“

Furt je sedeo skrušeno na stepenicama. Skoro da sam se sapplela o njega.

„Pa, šta mislite?“ - upita, kao da sam upravo istrčala iz kućice sa insektima u zoološkom vrtu. Izašli smo i stigli do kola. Dol je verovatno gledao u nas kroz prozor. Video bi me zajedno sa Furtom. Šta li je mislio? Spustila sam prozor i pustila da mi topli vetar zapljusne lice. Nekoliko teških kapljica kiše padoše na staklo i nebo se zamračilo.

„Jadnik.“

„I to je to? To je Vaš profil njegove osobe? Jadnik? To je čovek koji Vam je unakazio lice. Sećate se?“

Duboko sam udahnula: „U redu, tužan, neobrazovan, nevoljen, poremećen, samosažaljiv, samopravdoljubiv, nemoralan, usamljen, ugrožen, uplašen.“

Furt se nasmešio: „Ato je bilo samo predjelo. Vreme je za glavno jelo.“



Kad smo stigli u policijsku stanicu, umila sam se i osušila lice tankim papirom, brišući poslednje tragove karmina. Očešljala sam kosu i vezala je čvršće, bez pramenova sa strane. Skinula sam minđuše i ubacila ih u džep sa strane tašne. Osećala sam kako mi nešto meko i skoro neobjašnjivo prelazi preko lica, kao paučina ili tanke vlati kose. Vazduh je bio topao i ustajao. Iz druge ruke. Udisala sam vazduh koji su drugi ljudi upravo izbacili iz pluća. Ugledala sam delić sebe u razbijenom ogledalu. Bila sam mračna i bleđa. I obično - ali sada je i trebalo da izgledam obično.

Furt me je čekao među nekim kutijama. Na uhu je imao tanak mobilni telefon, malo skriven ispod svoje blistave kose, ali ga je ubacio u gornji džep čim me je ugledao: „Prokleti telefoni, više ne rade ovde.“ - reče. - „Pola kompjutera je već crklo. U pola soba nema na čemu da se sedi. U polovini kabina nema jebenog toalet-papira.“ - Onda je trgao svojom pravilnom vilicom. - „Gore, uz stepenice.“ - usmeri me.

Pratila sam ga do malc četvrtaste sobe, sa mrtvom biljkom kaučuka koja je visila u čošku i prozorom sa ofarbanim staklom. U uglu prevrnutu polomljena stolica. Na stolu na sredini sobe stajao je veliki kasetofon i kutija sa kasetama sa malim nalepnicama na ivicama. Furt je seo, a ja sam sela njemu prekoputa. Kolena su nam se skoro dodirivala ispod stola, pa sam se povukla malo unazad i spustila ruke na drvene naslone stolica.

„Spremni?“ - upitao je, podižući ruku. - „Premotaćemo do mesta koje će Vas najviše interesovati.“

Klimnula sam glavom i pritisnuo je „start“ kažiprstom.

U prvi mah nisam prepoznavala glas. Za početak, bio je to visok glas. I ton je bio potpuno različit - nekada strašno brz, tako da sam jedva uspevala da razumem šta je rečeno, a onda bi, odjednom, usporio, i mogao bi da se čuje svaki slog. Na trenutak sam pomislila da nešto nije u redu sa aparatom, da su se ispraznile baterije - ali bio je prikopčan na struju, a kada sam se nagla videla sam da se traka okreće ravnomerno.

„...Idem tamo. Noću siđem dole, kada ne mogu da spavam, a ja često ne mogu da spavam, Doli, pošto razmišljam o ...“

Pritisla sam „stop“: „Doli?“

Furt se nakašlja: „To je ime koje je Kolet Dejvs sebi odabrala. Dolores - kratko Doli. Razumete? On je Dol, a ona je Doli. Tako je i započela razgovor. Znae već - ‘Kakva slučajnost.’ - rekla mu je, sva iznenadena, svetlucajući dugim trepavicama, ‘i ja se zovem Dol!’ . Pametno, zar ne?“

„Sablaznuta sam.“

Nasmejao se: „Vi ste žena kojoj je teško udovoljiti, Kit Kvin. Hoćete li da nastavimo?“

„Hajde, nastavite.“

„...toj ženi. Znae.“

„Nastavi, Majkl.“ reče žena.

„Nastavi.“

„Odlazim tamo gde se to dogodilo. Kada nema nikog, po mraku, i stojim tamo gde je ona stajala.“

„Da?“

„Da, Doli. Je li to u redu?“

„Ti znaš da jeste.“

„Odlazim tamo i zamišljam - zamišljam kako se to sve dogodilo, isto kao onda. Ta devojkica kako hoda stazom, a i lepa je, zar ne? Mlada je, ima oko sedamnaest godina, i ima dugu kosu. Volim dugu

kosu. Kao i tvoja kosa, Doli, kada je pustiš. I zamišljam na trenutak kako je pratim, nekoliko koraka iza nje. Ona zna da sam tu, je 1\* da, ali se ne osvrće. Vidim da ona zna. Vrat joj se ukrutio, je 1' da, i malo je ubrzala. Uplašena je. Uplašila se od mene. Izgiedam visoko i jako. Znaš. Muški. Ne može sa mnom da se meri. Hoda malo brže, a i ja ubrzavam. Približavam se.“

Nastade pauza, samo tišina i disanje i zvuk sa strane. Kolet Dejvis reče: „Nastavi.“ Ovog puta dosta oštro, kao da mu je nastavnica.

„Približavam se.“ - ponovi. Usporio je. - „Ona se okreće i, u trenutku dok se okreće, vidim njena širom otvorena usta i razgoračene oči. Izgleda kao riba, kao jedna od mojih riba pre nego što ih bacim nazad u prljavu vodu. Kao riba pod mojim palcem.“

Slušala sam kako se Majkl Dol smeje. Nervozan, vodnjikav smeh. Bar se žena nije pridružila.

Tišina. Furt i ja smo sedeli i slušali zvuk trake koja se okretala. Pogledala sam u druge trake u kutiji. Tu su stajale još tri trake, označene i sa datumom. Dol progovori ponovo: „Da li sam zbog toga loš čovek? Ovo što sam upravo rekao, da li to znači da sam ja loš, Doli?“

„Da li si je mrzeo, Majkl?“

„Da li je mrzim?“ - upita ljutito. Napravila sam sebi mentalnu zabelešku ovih pomešanih nervoznih osećanja. Poželela sam da ispred sebe imam neki papir da bih pravila pedantne zabeleške na koje mogu da se skoncentrišem.

„Ne, ne mržnja. Ja je volim, naravno. Ja je volim. Volim. Volim.“

Furt se nagao unapred i isključio kasetofon, zatim se zavalio u stolicu, prekrstivši ruke.

„Pa?“

Odgurnula sam stolicu i ustala. Soba je izgledala isuviše mala. Prišla sam prozoru i pogledala ka zidu prekoputa, gde je tanak mlaz vode cureo iz probušenog oluka. Da sam iskrivila vrat na gore, skoro da bih ugledala crtu teškog sivog neba.

„Želela bih da porazgovaram sa inspektorkom Dejvs.“

„Ma dajte, Kit, pobogu. To nije dobra ideja. Mi samo želimo Vaše profesionalno mišljenje koje se zasniva na njegovoj prošlosti, utisku koji je ostavio na Vas i priznanju koje imamo na traci. Kakav je Dol po Vašem mišljenju, bla bla, već znate te stvari. Čuli ste ga. On je to uradio. Skoro da je priznao da je ubio devojkicu i sada se loži na to, zadovoljavajući se u svom prljavom leglu iz noći u noć, gledajući u svoje odvratne slike i razmišljajući o tome. On je perverznojak, ubica. On nije neko koga želite u svojoj blizini. Vi to najbolje znate. Vi znate na šta je on sve spreman. Samo napišite nekoliko rečenica o tome šta mislite o njemu.“

„Samo par reči sa Kolet Dejvs. Onda ću napisati izveštaj za vas. U redu?“

Uzdahnuo je. Teško je disao. Strpao je ruke u džepove: „Videću šta mogu da uradim.“ - reče.

Na vrata uđe žena, noseći svežanj koverata i tablu za beleške. Odmah sam mogla da zaključim koliko je poverenja Dol morao imati u nju. Imala je plavu kosu i glatko lice nežnih kontura, koje je izgledalo kao da nema oštrina, nema kosti. Imala je bledu kožu sa stalnim crvenilom. I izgledala je veoma mlado. Rukovale smo se.

„Da li Vam je Furt pričao o meni?“

„Ne mnogo.“ - reče. - „Vi ste doktor ili tako nešto.“

„Da. Furt je želeo poneki savet o Majklu Dolu. Videla sam dosije. Cula sam jedan deo kasete.“

Podigla je svoju tablu, držeći je sa obe ruke preko grudi, kao štit: „Da?“

„Želela sam da nakratko popričamo.“

„Da. Inspektor Furt je to rekao. Nemam mnogo vremena. Praznim ormare sa dosijeima.“

„Petnaest minuta. Ne više. Hoćemo li u šetnju?“

Pogledala je oprezno, a onda je odgurnula svoju tablu preko stola i promrljala dežurnom oficiru nešto što nisam mogla da razumem. Sišle smo odvojeno i tiho niz stepenice i izašle napolje.

Policijska stanica Streton Grin nalazi se u tihoj sporednoj ulici, ali za minut smo se našle na Streton Grin Roudu. Tu se nalazi radnja sa zdravom hranom sa nekoliko stolova, gde služe kafu tokom dana. Sele smo u ugao. Otišla sam i naručila dve crne kafe od mladića koji je sedeo i čitao novine za kasom.

„Deset.“ - rekoh, kada nas je žena ostavila nasamo sa šoljama.

„Molim?“ - upita inspektorka Dejvs.

„Pirsinga.“ - rekoh. - „Tri u jednom uhu, četiri u drugom, dva u nosu i jedan kroz donju usnu. I ko zna šta još?“ Uzela je gutljaj kafe, ali nije odgovorila.

„Kolet. Da li je u redu da Vas zovem Kolet?“

„Naravno.“

„Pa, Kolet, stvarno je izuzetno to što ste uspeli da izvučete iz Dola.“ -rekoh. Slegla je ramenima.

- „Da li je bilo teško?“ - Još jednom je slegla ramenima. - „Gde ste to razgovarali?“

„Na različitim mestima.“

„Mislim na ono mesto gde opisuje ubistvo do detalja.“

„Bili smo u njegovom stanu.“

„Da li Vam se sviđa?“

Pogledala me je oštro, pa sklonila pogled u stranu. Crveni pečati su joj se pojavili kroz bledu kožu: „Naravno da ne.“

„Ili, da li ste osetili neku simpatiju?“ Vrtela je glavom: „Ne, ne, doktorka ...“

„Kit.“

„Kit, vidite.“ - Bila je ljuta, ili se trudila da se naljuti. - „Zar niste videli izveštaj patologa?“ - nastavi.

„Ne, to se meni ne upućuje. Mene samo zanima Majkl Dol.“

„On je opasan čovek, Vi ni ne znate koliko.“

„O, da, znam.“

„Sta onda želite? Da li želite da čekate dok se ne dogodi još jedno ubistvo, pa da ga možda onda uhvatimo? Ili će možda sledeća žrtva da se brani, pa će da ga uhvati umesto nas - da li na to čekate?“

Naslonila sam se u stolici. Nisam odgovarala, a ona je nastavila.

„Ovo je klasičan policijski rad. Furt i ostali su proveli dane i noći proveravajući svakog ko se nalazio u tom kraju. Furt se pojavio sa materijalom o Dolu. Zar Vam nije to rekao?“

„Ne.“

„Bila sam ljubazna prema njemu, navela sam ga da priča. To nije bilo prijatno. Tako da ne znam o čemu pričate.“

Polako sam pila kafu, pazeći da ne popijem sve. Nisam još želela da ode: „Ja samo želim da dobijem neke informacije o Majklu Dolu koje mogu da dobijem. U redu?“

Dala je najmanji mogući znak potvrde.

„Pa, Kolet, kakav Vam je bio plan kada ste ga već upoznali?“

„Samo sam želela da ga navedem da priča.“

„O ubistvu?“

„Tačno.“

„Ali, to je teško, zar ne? Zato, ispričajte mi nešto o vašim razgovorima.“

Pramen kose joj je pao preko čela i odgurnula ga je na gore. Ponovo je skliznuo i potrudila se da ga učvrsti: „Dol nema baš mnogo prijatelja. Mislim da je očajnički tražio nekog s kim bi mogao da

razgovara.“

„Ili je očajnički tražio prijatelja.“

„Ista stvar.“

„Da.“ - rekoh. - „Koliko ga dugo poznajete?“

„Ne dugo. Ne više od par nedelja.“

„Koliko sam razumela, postoje tri ili četiri snimljena razgovora, a onaj koji sam čula je deo poslednjeg. Je li to tačno?“

„To je tačno.“

„Kako je tekao prvi razgovor?“

„Kako to mislite?“

„Je li pričao o ubistvu?“

„Ne.“

„Jeste li pominjali to?“

„Malo.“

„Je li odmah počeo o tome da priča?“

„Trebalo je najpre da pridobijem njegovo poverenje.“

„Mislite, morao je prvo da Vam veruje, pre nego što će Vam reći da je ubio nekog?“

„Nije baš priznao, zar ne? Zato su doveli Vas.“

Stavila sam oba lakta na sto, tako da sam približila lice Koletinom: „Vidite, razgovarala sam sa mnogim ljudima koji su imali užasne probleme, koji su uradili strašne stvari, a prepreka na početku jeste da ih nagnate da osećaju da je u njihovom interesu ako budu iskreni prema vama, tako što će vam sve ispričati. Kako ste Vi to uspeli?“

„Imate li cigaretu?“ - upita.

„Slučajno.“ - rekoh i izvadih iz torbe paklo koje sam ponela zbog Dola.

„Ohrabrila sam ga da govori slobodno.“ - reče. - „Rekla sam mu da želim da čujem njegove tajne.“

„Vi ste mu rekli da želite da čujete njegove tajne i on Vam je rekao da je počinio ubistvo.“

„Nije bilo tako. Pričala sam sa njim o njegovim fantazijama.“

„To nije bilo u pabu, koliko shvatam. O tome ste pričali u njegovom stanu.“

„Da.“

„Navodili ste razgovor na polje seksa i nasilja.“

Povukla je dim cigarete: „Ohrabrivala sam ga da govori. Kao što to ljudi rade. Kao što i Vi to radite.“

„Da li je to bila vrsta quidpro quol Da li ste mu Vi pričali svoje fantazije i pozivali ga da Vam odgovori svojim?“

„Pokušavala sam da ga navedem da priča. Morala sam da mu pokažem da neću biti šokirana ničim što bi mi ispričao.“

„Međutim, nekoliko Vaših prvih razgovora sa Dolom nije imalo rezultata?“

„Ne baš.“

„Očito su Furt i ostali slušali trake.“

„Očito.“

„I rekli su da nema nikakvih rezultata.“ ,flema nikakvih rezultata.“

„Pa su rekli, ‘Idi i donesi nešto bolje’.“

„Ne baš tako.“

„Rekli su i da se bolje potrudite.“

„Kako to mislite?“

„Mislim da su rekli nešto kao: ‘Zašto bi ti Dol išta rekao? Moraš malo više da ga ohrabriš’.“

„Ne znam na šta mislite. Samo sam ga nagnala da priča.“

„Apsolutno. Ono što sam čula je sjajno. Stvarno odvratno. Tu nema dvojbe, Kolet, vratili ste se tamo i izašli ste sa robom.“

„Radila sam svoj posao.“

„Sreli ste tog čudnog, poremećenog, jako neuklopljenog čoveka i na trećem ili četvrtom sastanku on Vam pruža svoju groznu fantaziju o tome kako ubija ženu. Vidite na šta ciljам, zar ne?“

„Uradila sam svoj posao.“

Nagla sam se napred, tako da su nam se nosevi skoro dodirivali: „Jeste li imali seks sa Majklom Dolom?“

Trgla se unazad: „Ne.“ - reče, skoro šapatom. Potom nešto glasnije: „Ne!“

Nisam skidala pogled sa njenih očiju: „Bili ste ozvučeni. Možda bi seks bio problem. Možda to nije baš bio seks.“

„Ne.“ - reče, vrteći glavom. Trljala je rub svog desnog oka.

„Dobro.“ - rekoх blago. - „Hajdemo onda.“

Vraćale smo se nazad u tišini, sve dok nismo počele da se penjemo uz stepenice ka stanici. Zaustavila sam je i držala.

„Kolet.“ - počeh. Gledala je ustranu.

„Ko Vas je pripremao za zadatak? Ko Vam je davao savete?“

„Samo Furt.“

„Dobro.“ - rekoх. - „I, kako se osećate posle svega?“

„Kako bi trebalo da se osećam?“

„Možda zabrinuto.“

„Zašto? To je problem kod ljudi kao što ste Vi. Pokušavate i uspevate svakog da traumirate.“

„Pokušavala sam da budem ljubazna.“

„Meni simpatije nisu potrebne.“

Hladno smo se razišle i odmah sam nazvala Furta. Kada se pojavio, izgledao je živahno poverljiv: „Pa?“ - upita.

„Moram da čujem sve trake.“ - odgovorila sam.

Budila sam se i spavala na mahove, da bih se na kraju probudila kasno. Progutala sam nešto kafe dok sam trčala naokolo spremajući se. Džuli je izašla iz sobe bez ičega na sebi, osim neke moje stare jakne, koju mora da je našla u plakaru te sobe od koje sam jednom prilikom pokušavala da napravim radnu. Sada njene sobe.

Predstoji nam razgovor o nekim stvarima. Izgledala je kao glodar koji je izvučen iz stanja hibernacije. Kosa joj je ličila na gomilu đubreta, oči smanjene kao da joj je bilo potrebno da se ugasi svetlo: „Nisam znala da ustaješ tako rano.“ - reče. - „Trebalo je da ti napravim doručak.“

„Sada je dvadeset do devet“ - rekoh - „i žurim.“

„Otići ću u kupovinu.“ - predloži ona.

„Nemoj da se zamaraš.“

„Nije mi teško.“

Odvezla sam se do policijske stanice sa osećanjem preteće neminovnosti, kao kada sam imala petnaest godina i išla na prve prave ispite. Sedela sam veoma ispravljeno u sedištu i rukama čvrsto držala volan. Svaki delić tela mi se ukočio. Kičma mi je bila kao metalni štap. Mišići na vratu su mi bili napeti. Vilica se tresla protiv moje volje. U glavi mi je lupalo kao da mi neko udara zglobovima prstiju po slepoočnicama.

„Idiot, idiot, idiot!“ - mrmljala sam sebi u bradu, zastavši na semaforu, na kojem se upalilo crveno, pa zeleno svetlo, pa opet crveno, a da se ni jedna kola nisu pomerila, zato što je neki šleper zakrčio ulicu. Napolju je nekoliko ljudi žurilo pod kišobranima, izbegavajući bare i pseća govna na trotoarima. Sivi, prljavi, pretrpani London. Moj izveštaj je stajao pored mene na suvozačkom sedištu. Trake su stajale kraj njega, u plastičnoj kesi.

Pred policijskom stanicom sam u rikverc stala na neko mesto za parkiranje i čula preteći zvuk češanja metala o metal. Smešno u svemu tome je da - kada vam se to desi - skoro da osećate kao da je karoserija kola vaša koža.

„Sranje!“

Zadnji deo mojih kola nalazio se na svetlo plavom BMW-u, koji je izgledao strašno skupo. Ispetljala sam se u pljusak i istraživala dugu tanku ogrebotinu, koju sam napravila na drugim kolima. Moja kola su prošla još gore, sa polomljenim svetlom i jednim krilom zgužvanim kao novine. Iskopala sam blokčić iz torbe i napisala poruku u kojoj se izvinjavam, navodim registracioni broj mojih kola i nioj broj telefona. Savila sam je nekoliko puta da bih je zaštitila od vode i stavila ispod brisača BMW-a. Zaboravila sam da ponesem kišobran, tako da sam bila skroz mokra. Voda mi se slivala niz vrat. Zgrabila sam izveštaj i strpala ga u torbu.

Furt je sedeo za stolom u sobi za sastanke, sa tablom za pisanje ispred sebe, ali je ustao kada sam ušla i prijateljski klimnuo glavom. Sa njim su bili jedna žena prerano posedele kose i nežnog, prijatnog lica, koje sam već ranije negde videla, mlada žrtva kompjutera, i neki rmpalija sa razbarušenom kosom oko gole čele i malim, prefriganim plavim očima.

„Upravo Vas čekamo.“ - reče. - „Je V Vas to peku oči? Dajte mi Vaš mantil. Evo, poznajete Jasminu, zar ne? Jasmina Drejk. A ovo je glavni inspektor Oben. On je moj komandir. Kafa? Čaj? Ništa?“

Gledala sam malo uplašeno u Obena.

„Ne obazirite se na mene.“ - reče. - „Ja sam samo svratio.“

„Nemojte meni čaj.“ - rekoh, spuštajući se u narandžastu plastičnu stolicu i stavljajući svoj

izveštaj, u čistoj beloj kovrti, ispred sebe. - „Rekli ste da donesem ovo lično. Evo ga.“

„Lepo.“ - reče Furt, upućujući pogled ka Obenu, a onda mahnu prema meni. - „Izgleda nežno, ali pazite se od nje.“

Stavila sam prst ispod zalepljenog dela i otvorila koverat: „Ovo ste hteli?“

„Pre nego što počnete, možda biste želeli da znate da smo priveli Dola.“

„Molim?“

„Bez obzira na Vaš izveštaj, stvari se kreću napred. Dok mi pričamo, u kanalu su ronoci. Po njegovom priznanju, bio je u tom kraju, onda je tu njegovo sumnjivo ponašanje pre i posle, kao i njegovo priznanje snimljeno na traku, naravno. Sve se lepo otkriva. Sve je urađeno kako treba, nemojte brinuti. Po propisima, naravno. Džon Kouts. Upravo dolazi ovamo. Mora da ga poznajete.“

Upoznala sam ga jednom ovde sa Frensisom. Prijatan, dosta se smejao. Više bih ga poželeva za svog menadžera u banci, nego za svog advokata. Pogledala sam u Jasminu Drejk, ali ona je tipkala po svom kompjuteru i nije dizala pogled. Bacila sam pogled ka Obenu i trgla se od njegovog ukočenog, pustog pogleda na sebi. Izvadila sam jedini list papira i stavila ga na sto ispred sebe.

„To je to?“ - reče Furt.

„Ispricajte nam, ukratko, doktorko Kvin.“ Bio je to Obenov glas.

„Pustite ga.“

U sobi je zavladao tajac. Mogla sam da čujem otkucaje svog srca. Bili su dosta ujednačeni. Osećala sam se bolje kada sam to izgovorila, sada sam prešla granicu.

„Molim?“

„Ukoliko nemate neki drugi dokaz koji mi niste pomenuli, ja ovde ne vidim slučaj. Do sada.“

Furtovo lice pocrvene. To je bio najgori momenat. Trebalo je da budem na njegovoj strani, ali sada se činilo da nisam.

„Ne znate o čemu pričate.“ -reče, ne gledajući me u oči.

Duboko sam udahnula: „Onda nije trebalo da tražite da pravim izveštaj.“

„O Vašem prokletom izveštaju i govorim.“ - reče Furt, sa nekim ljutitim poletom, kao da je ovo bilo nešto što bi se moglo ismejati. - „Pitali smo Vas samo da ocenite Dola. To je sve. Obična kratka informacija. On je perverznojak. Zar nije? To je sve što je trebalo da kažete. Entoni Majkl Dol je perverznojak.“

„On je poremećeni mladi čovek sa nasilnom i zastrašujućom maštom.“

„Pa štaje...“

„Maštarije. Postoji razlika između fantazije i dela.“

„Priznao je i priznaće ponovo. Videćete.“

„Ne. Fantazirao je za vreme seksualnih činova sa detektivkom Dejvs.“ -Pogledala sam naokolo. Imalo je efekta. Vladala je tišina. - „Znali ste? Da li ste znali da mu je, dok ga je ohrabrivala - njena reč za to - da govori, masturbirala, dozvoljavajući mu da je mazi. Da li ste je Vi ohrabrali na to, a da to niste izgovarali? To je sve u interesu, i te stvari. Zar nije na početku donela dosta dobar materijal? U svakom slučaju, nema ni veze. To nije priznanje, to je pornografija.“

„Slušajte, Kit.“ - Lice mu je bilo sasvim crveno. - „Nije trebalo nikada da Vas dovodim. To je bila moja greška. Trebalo je da shvatim da posle nesreće niste u stanju da prosuđujete. Vi se, u stvari, identifikujete sa Majklom Dolom, štitite ga na neki čudan način. To je kao kod ljudi koji se zaljube u svoje otmičare.“

Pogledao je kradimice u Obena, a onda je svoje zabrinuto lice okrenuo ka meni: „Mislili smo da Vam pomažemo, ali sada vidim da smo grešili. Bilo je prerano. Zato bi trebalo samo da Vam kažemo hvala na Vašem vremenu za koje ćete biti plaćeni.“

Progovorila sam blago, koliko mi je to uspevalo: „Rekli ste Kolet Dejvs da iznudi priznanje od Majkla Dola. Da li je znala u šta se upušta? Da li su je odneli? „

„On je ubica.“ - reče Furt prezrivo. - „Mi znamo da on jeste, a i Vi bar to treba dobro da znate. Samo treba da to dokažemo pred porotom. Detektivka Dejvs je uradila dobar posao u teškim uslovima.“

Pogledala sam ga u oči: „To je bila Vaša ideja?“

Furt se očigledno trudio da govori smireno: „Mi tamo imamo ubicu.“ -reče. - „Po mom mišljenju. Izgradili smo slučaj. Imamo priznanje. Mislio sam da ćete Vi to najpre odobravati, Kit, ako malo istegnemo pravila. Mi smo na strani žena - one koja je bila ubijena i onih koje će biti.“

„Mislim da me niste dobro razumeli.“ - rekoh. Čula sam kako mi drhti glas. Da li je to bila nervoza ili bes? - „Ja ne kažem da Majkl Dol nije mogao ubiti tu ženu, ali kažem Vam da nemate slučaj. Ja sam ovde kao neko ko radi sa emotivno nestabilnim i umno poremećenim, ne kao advokat, ali mislim da bi ta traka bila potpuno neprihvatljiva na bilo kom suđenju. I više od toga, smatram da, kada bi je bilo koji sudija čuo, čitav slučaj bi izbacio napolje kao najfrapantniju podmetaljku.“

Pogledala sam u njega, u njegovo lepo lice: „Da sam na Vašem mestu, zakopala bih tu traku u najdublju rupu i molila se da Dolov advokat nikada ne čuje ništa o njoj. U svakom slučaju, ja ne želim više da imam veze sa slučajem.“

„To je prva razumna stvar koju ste rekli.“

Imalo je efekta.

„Čitava ova stvar“ - rekoh, skoro se boreći za vazduh - „jeste jebeno groteskno i odvratno nepristojna. A Vi“ - to je bilo upućeno Jasmini Drejk - „Vi bi to trebalo da znate. Pritom ne mislim na Vas samo kao policajku. Kao prokletu ženu. A to važi i za Vas.“ - okrenula sam se ka glavnom inspektoru Obenu, koji je sedeo postrani, sa nemim izrazom na svom velikom, rozikastom licu. Pogledala sam furiozno u izveštaj na stolu, izveštaj koji je sastavljen tako mirnim i naučnim rečnikom.

Oben mi nije odgovarao. Ustao je i, kada je otvorio vrata, pogledao je u Furta sa nekim mračnim izrazom, koji me je podsetio na vrlo stare i naborane bladhaund pse.

„Pustite ga.“ - rekao je glasom koji je bio mek i skoro običan.

„Koga?“

„Mikija Dola. Još nešto?“ Niko nije govorio. Onda je pogledao u mene: „Pošaljite nam Vaš račun, doktorka, ili šta god obično radite u ovakvim prilikama. Hvala Vam.“

Međutim, nije baš zvučao zahvalno. Upropastila sam mu dan. Onda je otišao. Jasmina Drejk ga je pratila, gledajući me pravo u oči pre nego što je nestala na hodniku.

Ostala sam sama sa Furtom, koji je sedeo u tišini, zureći u zid. Ustala sam da krenem. Zvuk moje stolice, koja je zaškripala po podu, prenuo ga je. Izgledao je iznenađen što sam još uvek tu. Govorio je kao u snu: „Biće to Vaša krivica... kada uradi to ponovo. Uradio je to Vama, uradio je to onoj devojci, a napolju se šeta neko, neko kome će - verovatno, smemo li da kažemo verovatno? - da uradi to isto.“

„Zbogom, Furt.“ - rekoh, odlazeći. - „Ja, ovaj, znate ...“

„Obratite pažnju na novine.“ - viknuo je za mnom da bih ga čula. - „Ove nedelje, sledeće nedelje - desiće se.“



Kada sam dospela na ulicu, tresla sam se od potisnutih emocija. Želela sam da učinim nešto ekstremno i nasilno, recimo da bacim nešto veliko kroz izlog neke radnje ili da napustim zemlju, uzmem novi identitet i da se više za života ne vratim u Britaniju. Odlučila sam da odem kući, zaključam vrata i ne izlazim nedelju dana.

Kada sam došla do svojih kola, BMW-a nije bilo. Bez sumnje ću uskoro nešto čuti od nekog osiguravajućeg društva.

„Naš klijent nas je obavestio...“ Ogrobotina čitavom dužinom dva krila. Koliko li to košta?

Moj stan je divno zvonio od praznine. Džuli nije bila kod kuće. To je bila dragocena prilika. Napunila sam kadu, sipala u vodu neke egzotične soli glupih naziva, zgrabila novine i neki časopis i skliznula u kadu kao kit. Brzo sam odbacila novine i počela da čitam časopis: čitala sam o pet najboljih vikend-aranžmana u unutrašnjosti za ispod sto funti, naučila sam sedam načina da šokirate svog muškarca u krevetu, a popunila sam i upitnik pod nazivom „Da li ste kućevna ili parti-zverka?“ Ispalo je da sam parti-zverka. Zašto tako retko idem na zabave?

Na kraju sam bacila i magazin i lagano klizila u kupku, sve dok mi samo nos i usta nisu virili iznad površine vode. Nije me bilo briga što sam čula kako zvoni telefon, te kako pišti telefonska sekretarica. Zamišljala sam da ležim u flotacionom rezervoaru. Slani rastvor podešen da vam omogući perfektnu stabilnost u vodi, iste temperature kao vaše telo. Tama. U čemu je stvar? Da li ste potpuno izolovani ili totalno apsorbovani? Znala sam da se veoma kratko vreme čini veoma dugim, ili je možda bilo obratno.

Osetila sam nekoliko uzastopnih udaraca i vrata kako lupaju pri zatvaranju. Džuli. Zvučalo je kao da je nogom zatvorila vrata. Bilo je vreme da se vratim u realni svet. Lagano sam se brisala, kao da sam želela da odgodim neminovno, onda sam vezala peškir oko tela i izašla.

„Fantastično.“ - reče Džuli. - „Kupanje preko dana. Tako se živi.“

„Izgleda malo kao nešto zabranjeno.“ - priznadoh, mada me je u isto vreme iritiralo što me proziva da ugadam sebi osoba koja je provela godine lutajući oko sveta.

„Ne brini za večeru.“ - reče veselo. - „Prelistala sam neke tvoje kuvare, pa sam izašla u malu kupovinu. Jesi li tu večeras?“

„Jesam, ali nisam baš planirala...“

„Odlično. Pusti me da ti ugadam. To je tajna, ali nemoj da brineš. Sve je veoma lako. Veoma zdravo. A, da. Imaš poruku na telefonskoj sekretarici od nekog ko se zove Roza. Izvini, nisam znala da si tu, a ja sam očekivala poziv. Nisam sigurna da li sam pritisla pravo dugme. Možda sam je greškom izbrisala.“

Da, to je učinila. Otišla sam i obukla se veoma brzo i jednostavno. Nisam izlazila u provod. Navukla sam neke bele farmerice i svetlo plavi duks. Pokušavala sam da ignorišem Rozinu poruku. Nisam mogla da zamislim nijednu dobru vest vezanu za tu poruku. Ipak, izbrojala sam do deset i okrenula broj.

„Moramo da se nađemo.“ - reče odmah Roza.

„Zašto?“

„Ima veze sa policijom. Koliko sam razumela, nisi poslušala moj savet. To baš i nije iznenađenje, ali bi bilo lepo da si mi rekla.“

„O.“ - rekoh, osećajući kako mi srce otkazuje. - „Dobro. Kada da dodem sutra?“

„Volela bih danas da te vidim. Da li bih mogla da te vidim kod kuće?“

„Zašto? Mislim, u redu.“ - odgovorih.

„Stižem za oko sat.“ - reče Roza i spusti slušalicu.

Našla sam se u teatralno neuspešnom pokušaju da sredim dnevnu sobu, uz alarmantne zvuke koje je Džuli proizvodila u kuhinji. Prošlo je jedva tričetvrt sata, kada sam začula kucanje na vratima.

Strčala sam niz stepenice i otvorila vrata sa naučenim ljubaznim pozdravom na licu, koji se zamrzao kada sam pogledala napolje: „O.“ - bilo je sve što sam mogla da proizvedem, što sam, mislim, rekla i Rozi preko telefona.

„Nisam sama.“ - reče.

Nije bila sama. Pored nje je stajao detektiv, glavni inspektor Oben. Iza njega su stajala kola. Bio je to BMW.

„Zao mi je zbog kola.“ - rekoh. To je bilo sve što sam mogla da smislim, ali, kada sam to izgovorila, shvatila sam da ne morate odmah i da kažete to što jedino možete da smislite. Može se desiti da je to jedino što možete da smislite najgore što možete da izgovorite. - „Apsolutno sam kriva. Platiću tu štetu. Znam da je prvo pravilo u sudarima da se ne prizna krivica, ali ja u potpunosti priznajem krivicu.“

Roza je gledala zbunjeno, a Oben se blago nasmešio.

„Problem pri parkiranju.“ - objasni joj. Onda je pogledao u mene. - „To ste bili Vi, zar ne? Bila je tu poruka, ali je pokisla. Ne brinite, mislim da će šteta biti okarakterisana kao da se dogodila na dužnosti.“

„Što i jeste tačno.“ - rekoh. - „Na neki način.“

Zatrčala sam se da kažem i gluplje stvari, tako da sam otvorila širom vrata i stala ustranu da bi mogli da prođu pored mene. Na početku sam mislila, na neki paranoičan način, da sve to ima veze sa štetom na kolima, što sam napustila mesto zločina, ili nešto slično. Ali, sada je bilo jasno da se ne radi o tome.

Šta se, onda, događa? Da li je uložena neka oficijelna žalba? Pratila sam ih uz stepenice. Kada smo stigli u dnevnu sobu, Džuli izađe iz kuhinje, izgledajući dosta iznenađujuće u štraftastoj mesarskoj kecelji, mojoj kecelji. Delovala je iznenađeno. Upoznala sam ih.

Oben se dosta nespretno rukovao sa Džuli: „Vi ste, ovaj ...“ - reče.

„Džuli je kod mene na nekoliko dana.“ - prekinuh.

Šta li je mislio? Onda sam pogledala u Džuli, mršava, preplanula, Amazonka. O, Bože, verovatno je mislio da se radi o nekim lezbejskim stvarima. Razmišljala sam da pokušam da objasnim naš odnos, ali onda i nisam videla neku svrhu.

„Ja nam pravim večeru.“ - reče Džuli. Zazvučala je užasno domaće. - „Hoćete li da ostanete?“

„Ovo je samo radni sastanak.“ - rekoh brzo. Protresla sam se od pomisli na mene i Džuli kako kao par pokušavamo da pokrenemo neku zabavu.

„Vi ste svarno detektiv?“ - upita Džuli Obena.

„Stvarno jesam.“ - reče.

„To mora da je fantastično.“

„Ne baš sve vreme.“ - Oben je pogledao u Rozu, koja je uzela neku knjigu sa police i prelistavala je sa zabrnitom pažnjom. - „Možete li da nas izvinite?“ - zamoli Oben Džuli sa pažljivom ljubaznošću.

„Ko? Ja?“ - Džuli je bila iznenađena. - „Vratiću se u kuhinju.“

Odlepršala je. Kada je otišla, Roza i ja smo sedele jedna pored druge na sofi, dok je Oben privukao stolicu, tako da je bio blizu mene.

„Den Oben me je nazvao jutros...“

„Roza.“ - prekinuh. - „Znam da je trebalo ...“

Podigla je ruku da bi me utišala: „Sačekaj“ - reče. Okrenula se ka Obenu: „Den?“ - Očito su se dobro poznavali.

„Žao mi je zbog svega ovoga.“ - upaduh ponovo, pre nego što je išta rekao. - „Ionako sam bila malo rastrojena, a i bila sam toliko protiv tog zavodenja, čitave te ideje, da nisam mogla da se zaustavim. Ali, bilo je to neprofesionalno i ...“

„Bili ste u pravu.“ - reče Oben.

Nisam mogla da vidim njegov izraz lica, jer se nagao napred dok je govorio, trljajući oči. Bio je umoran.

„Molim?“

„Čitava ideja je bila katastrofalna. U pravu ste. Razgovarao sam sa nekim ljudima iz pravnog odeljenja i, kao što ste rekli, izgleda da ona traka ne bi mogla nikakako da se prihvati kao dokaz. Ta jadna devojka je vukla Dola za nos. Bilo kako bilo.“ - Glupavo se osmehnuo u pravcu Roze, što je odmah ispravio zavaljujući se u stolicu.

„Pa.“ - rekoh i slegoh ramena. - „Dobro.“

„Nisam došao samo zbog toga. Nazvao sam dr Dejč, pošto želim da se vratite.“

„Da se vratim?“

„To je bio dobar posao, čiste glave. Želim da se vratite u istragu.“

„Ne mislim da je to dobra ideja.“

„Zašto?“

„Iz mnogo razloga. Za početak, da li možete da me zamislite kako ponovo radim sa Furtom? On se pušio od besa.“

„Furt je moj problem. On ionako više nije zadužen za istragu. Ja sam zadužen.“

„O.“ - rekoh. - „Ipak, ne mislim da mogu mnogo da pružim. Nisam mnogo radila na takvim stvarima. U stvari, nisam uopšte. Ja samo radim sa ljudima kao što je Dol. Nemam posebne ideje.“

Oben je ustao i otišao do prozora, a zatim se okrenuo.

„Ovo je jednostavan slučaj.“ - reče. - „Ovo je jedno veoma jednostavno, užasno ubistvo. Nađi ženu na pustom mestu, ubij je i beži. On je još uvek negde tamo napolju. Treba nam samo malo sreće. Samo malo i uhvatićemo ga.“

„Zašto ste nazvali Rozu?“ - zapitah sumnjičavo. - „Zašto ne mene?“

„Zato što je želeo da zna šta ja mislim o tome.“ - reče Roza.

„Misliš, da li sam luda?“ - upitah.

Roza nije mogla da zadrži ozbiljno lice: „Ne bih iskoristila priliku da to komentarišem.“ - reče. - „Želeo je da zna da li je fer da te to zamoli.“

„I ti si rekla?“

„Da treba da te pita.“

„Misliš, da me pita da li je fer da me pita?“ Slegla je ramenima.

„Šta Vi mislite?“ - upita Oben.

„Razmisliću o tome.“ - rekoh bezazleno.

„To je dobro.“ - reče Oben. - „Samo Vas želim u ekipi. Vi recite uslove. Imate odrešene ruke. Daću Vam sve što Vam treba.“

Vrata poleteše i pojavi se Džuli. Nosila je poslužavnik. Gde je, pobogu, to našla? Na njemu su bile tri posude.

„Pre nego što išta kažete,“ - reče - „ovo nije večera. To je samo meze. Hoćete, zar ne, gospodine detektive?“

„Kako da ne.“ - reče Oben, gledajući uzbuđeno u tanjir. - „Šta je to?“

„To su najobičnije stvari. Neka šunka i smokve, salata od artičoka, a ovo je mali omlet sa tikvicama. Doneću tanjire.“

Vratila se, ne samo sa tanjirima i viljuškama, već i sa čašama i otvorenom flašom crnog vina. Vrlo skupom flašom vina, koju je Albi zaboravio, ali će je se nekada sigurno setiti. Eto, Džuli je ipak imala svojih prednosti. Velikodušno nam je napunila čaše. I Oben i Roza su sipali sebi iz sve tri posude.

„Ovo je jako dobro, Džuli.“ - reče Roza.

„Izvršno.“ - složi se Oben. - „Moram da kažem da je ovo jako dobra kombinacija. Koliko dugo ste Vi i Kit, znate, ovaj ...“

„O, tek nekoliko nedelja.“ - reče Džuli veselo. Ispila sam čitavu čašu u jednom gutljaju.

Sledećeg dana, kada sam otišla u Streton Grin na sastanak, Oben me je zagrlio, zbog čega sam se osetila više kao omiljena nećaka nego kao profesionalni savetnik. Onda me je proveo kroz kancelariju da bih upoznala poveći novi tim, koji je radio na istrazi ubistva na kanalu.

„Hvala na sinoćnoj večeri.“ - reče. - „Izvrсна hrana. Recite mi.“ - Pogledao je naokolo sa smešnim izrazom. - „Kada ste se Vi i, ovaj, Džuli upoznale?“

„Ne znam. Pre mnogo godina. Bila je prijateljica mojih prijatelja. Ja u stvari nisam...“

„Lepo.“ - reče.

„Vas dve ste dobar, ovaj...“

„Vidite.“ - rekoх ubrzano. - „Mislím da je najbolje...“ - prekinula sam rečenicu, pošto me je Oben sada već vodio kroz kancelariju za planiranje akcija, koja je izgledala kao da su u njoj skoro bili lopovi - prepuni ormari izvučenih fioka, naslagani dosijeí na stolu, kutije do pola pune prljavim šoljama.

„Selimo se.“ - reče Oben, šutirajući kotur selotejpa sebi sa puta.

„Tako sam nešto i mislila.“

„To je potpuna katastrofa. Da li ste se ikada selili?“

„Da. To je odvratno.“

Pogledala sam naokolo ne bih li ugledala Furta, ali, na moje olakšanje, nisam mogla da ga vidim. A onda sam se iznervirala zbog sebe same. Zbog čega bih se ja osećala loše? Ja to nisam tražila. Zastali smo na drugoj strani kancelarije, u uglu. Oben je nešto signalizirao različitim ljudima koji su bili skrupčani iznad stolova, te su slušalice vraćene na mesto, dokumenta su zatvarana i mala grupica detektiva, muškaraca i žena, okupila se oko nas. Oben se prvo nakašljao.

„Ovo je doktorka Kit Kvin. Njen rad je povezan sa Velbek klinikom i bolnicom Market Hil za kriminalce poremećenog uma.“ - Okrenuo se ka meni. - „Neću sada da Vam svakog ponaosob predstavljám. Verovatno ćete imati kontakte sa većinom od njih.“

„Zdravo.“ - rekoх, pokušavajući da se osmehnem čitavoj sobi. U tom trenutku je ušao Furt. Stajao je kod vrata i prekrstio ruke preko grudi.

„Zbog doktorke Kvin,“ - nastavi Oben - „pustili smo Dola.“

Ovo priznanje nije baš bilo nagrađeno širokim aplauzom. Umesto toga, čula su se mrmljanja u pozadini i pomeranja nogu. - „I, ukoliko neko ima problem u vezi s tim, voleo bih da dode kod mene da me vidi. Da je ovaj slučaj otišao pred sudiju, pljusnuo bi nas nazad pravo u lice. Neću ovde ponavljati ono što sam privatno rekao Gaju, ali hajde da malo poradimo peške na stari način, u redu? A, u međuvremenu, dajte doktorki Kvin sve što joj je potrebno.“

Još žagora. Osetila sam da nisu baš svi oduševljeni što sam im prikačena: „Kit, da li biste Vi želeli nešto da kažete?“

Počela sam. Nisam bila spremna na ovo. Gledala sam u malo namrgodena lica koja su bila okrenuta ka meni.

„Pa.“ - rekoх. Mrzela sam da započinjem rečenice kada nisam imala predstavu šta će da usledi. - „Samo želim da kažem da ja nisam ovde da bih Vam rekla kako treba da radite svoj posao. Verovatno najbolje što mogu da učinim jeste da pomognem, pokazujući vam pre jedan nego neki drugi pravac, samo sugestijama.“

„To je bio Dol.“ - reče neko. Nisam mogla da vidim ko.

„Stvarno?“ - rekoх, želeći da naneseм efektiniji kontraudar.

„Da.“

Mogla sam sada da razaznam ko je govorio, bio je to neki muškarac u pozadini, ležerno obučen, visok, građen kao igrač ragbija. Oben iskorači napred.

„Onda nađite neki pravi dokaz, Džil.“ - reče.

„Šta ako ste pogrešili? Šta ako je Dol to uradio?“

„Vidite, ja nikada nisam rekla da je Dol nevin. Rekla sam da nema dokaza. Ono što želim da učinim je da vidim šta vi imate, te da se pravim da nikada nisam čula njegovo ime.“ Neko je mrmljao nešto što nisam mogla da čujem, a neko drugi se glasno nasmejao.

„Dostaje.“ - reče Oben oštro. - „Sastanak je završen. Oprostite, Kit.“ -reče, gledajući prezrivo u svoje detektive. - „Rekao bih da nisu loša ekipa, stvarno, a možda i grešim. Ali, znam da možete da se brinete sama o sebi. Ostaviću Vas sa Gajom. U redu?“

„U redu.“ Nije bilo u redu.

Oben ode, a i drugi se razidoše, mada nisu izgledali mnogo zaposleno. Pogledala sam u Furta.

„Mogu li da Vam donesem čaja?“ - upita ljubazno.

„Kasnije, hvala.“

„Pa, imate li neku ideju?“

„Ne.“ - rekoh iskreno. - „Nemam. Bez obzira, u ovom stadijumu bi ideje bile samo prepreka. Želim da pregledam materijal prazne glave.“

Furt se nasmeši.

„Ne znam zašto bismo unajmljivali prazne glave kada imamo Džila. Ali, rekoh Vam, ovo je vrlo jednostavan slučaj.“

„Stvarno?“

„Odbegla devojka nađena mrtva kraj kanala.“

„Je li to jednostavno?“

Furt sleže ramenima i pogleda naokolo, skoro kao da se stideo da bi neko mogao da prisluškuje dok bi on iznosio nešto očigledno jednom uobraženom psihijatru: „Perverznjaci napadaju prostitutke i odbegle zato što su one lake mete. Napadaju ih pored kanala zato što su to pusta mesta. Nema saobraćaja.“

„Da, čitala sam sve to.“

„Ne slažete se?“

„Mogu li nešto da predložim?“

Furt začuta. Mislim da je želeo da mi kažem da odjebem iz stanice i da se ne vraćam, ali to nije bilo dozvoljeno.

„Upravo zato Vas plaćamo.“ - reče.

„Ponekad je najlakše samo nekome prikačiti etiketu. Moglo bi da pomogne ako o Lajan ne biste razmišljali kao o odbegloj osobi. To vas sputava da je shvatite kao individuu.“

„Ona je bila odbegla osoba.“

„Znam,“ - rekoh - „ali je takođe mogla biti štošta još.“

„Mislite, nešto kao prostitutka? Ponovo se nakratko nasmejao, ali je prestao kada je ugledao moj izraz lica. Imala sam iznenadnu viziju njega kada je bio dečak kako ga guraju drugi dečaci dok nije razvio svoju tačku čvrstog muškarca.

„Ne, ne mislim to. Ona je bila mlada devojka. Imala je svoju istoriju, prošlost, porodicu, ime.“

„Koje mi ne znamo.“

„Koliko je imala godina, okvirno?“

„Šesnaest, sedamnaest - možda i nešto manje, možda i malo više.“

„Kako uopšte znamo da se zvala Lajan?“

„Ne znamo. Samo znamo da se tako oslovljavala. Neki lik po imenu Pevik, koji ima hostel u kraju, ju je identifikovao.“

„Ali, verovatno je samo pitanje vremena kada ćete saznati ko je zapravo bila Lajan i odakle je došla.“

„Zašto to mislite?“ - Imao je lak osmeh na usnama.

„Svako se nalazi na nekoj listi, u nekom kompjuteru, registru, zar ne?“

„Da li znate koliko je bežanje od kuće učestalo?“

„Dosta, to mi je poznato.“

„Ima ih na desetine hiljada.“

„Znam.“ - rekoh.

„To su oni za koje znamo da su nestali, ali ne možemo da ih nađemo. To su oni za koje postoji neko ko želi da ih pronađemo. Sta je sa drugima, kao što je Lajan, za koje nikog ne zaboje dupe, koji su se jednog dana samo otrgli i nikada se nisu vratili? Kako da ih pronađemo, kada niko nije prijavio da su nestali? To vam je kao jebeno odeljenje za izgubljeni prtljag na aerodromu. Jeste li nekada bili u jednom od njih? Ja jesam, u Kairu -ogroman magacin kofera, većina njih potpuno sklonjena s vidika, skupljaju prašinu i jedu ih pacovi. Teško je naći svoj kofer, čak i ako ima na sebi oznaku, ali, ako je nema, možete da ga zaboravite.“

„Lajan nije komad prtljaga.“

Zurio je u mene: „Nisam rekao da je komad prtljaga.“- ljutnuo se. -“Rekao sam da je kao komad prtljaga.“

„Hoću da kažem da moramo o njoj da razmišljamo kao o devojci, a ne kao o izgubljenom predmetu. Ne samo kao o ‘pobegloj’.“

„A šta je sa kanalom? Da li smemo tako da ga nazivamo, ili Vi mislite da bi to trebalo da bude maskirana reka?“

„Pokušavam da kažem da pomaže kada stvarima pristupate sveži. Međutim, to je možda stvarno podsetnica samo za mene, a ne i za Vas.“

„Dobro.“ - reče veoma mirno. - „Mi napeto iščekujemo Vaš doprinos. Sta mogu da Vam donesem?“

„Zar vam Oben nije rekao?“ - Očajnički sam pokušavala da zvučim autoritativno i kao da tačno znam šta radim. - „Želim mirnu sobu, a potom bih volela da pregledam sve što imate.“

„Još nešto?“ - Ovo poslednje je rečeno sa užasnom ljubaznošću.

„Čaj bi bio u redu, molim Vas. Samo kap mleka. Bez šećera.“

Furt me je odveo do male sobe bez prozora, koja je smrdela kao da je ranije korišćena za skladištenje nečeg korozivnog i ilegalnog. Nije bilo ničeg osim stola i plastične stolice. U roku od nekoliko minuta stigla su dva ženska pozornika, noseći zavežljaj fajlova. Izgledao je poražavajuće tanko i prozirno. Ništa se nije znalo o Lajaninom životu, a ni o njenoj smrti nisu sakupili mnogo podataka. Počela sam da čitam. Sedela sam u toj sobi sat i četrdeset pet minuta. Čitala sam o ubodnim ranama, čitala neke izjave, gledala fotografije njenog golog tela na mestu ubistva, licem na dole, u zakržljaloj travi iza nekog žbunja pored kanala i na kraju pomislih: Je li to to?

Na radiju su rekli da je to najkišovitije leto od 1736. godine. Parkirala sam se u nekoj bari i sedela jedan minut, dok je voda jurila niz staklo i udarala o haubu. Zatvorila sam oči i čula kišu u svojoj glavi kao buru. Nisam se navikla da vidim mrtva tela.

Patolog je čekao na mene. Aleksandra Heris. Sretala sam je ranije. Nije izgledala kao patolog (a kako bi oni pa trebalo da izgledaju?), više kao ostarela glumica B-produkcije iz tridesetih godina, pohotna u svom belom mantilu, sa tamnom kosom koja pada u loknama oko mekanog ovalnog lica i uspavanim, pasivnim vazduhom oko nje. Ili je bila samo umorna. Imala je tamne kolutove ispod očiju.

„Aleksandra,“ - rekoh, dok smo se rukovale - „hvala Vam što ste mi posvetili svoje vreme.“

„U redu je. To mi je posao. Gaj je rekao da ste već pregledali fajlove.“

„Da. Ipak, niste Vi radili autopsiju?“

„Ne, bilo je to njegovo gospodstvo. Mislim na Brajana Beroua. Ser Brajan. On danas drži predavanje. Sta Vas zapravo tačno zanima?“

„Samo želim sebi da stvorim sliku.“ - rekoh.

„Sliku?“ - Gledala je u mene sumnjičavo, kao da iznenada to više nije bila dobra ideja.

„Da je osetim.“ - dodah neadekvatno. - „Lajan.“

„Da li ste nekada pre videli leš? Nema tu mnogo šta da se vidi.“

„Videla?“ - upitah. - „Studirala sam medicinu. Imala sam jedan samo za sebe šest meseci.“

„Oprostite. Da li želite da odmah počnemo?“

„Može i tako.“

Prsti mi skliznuše na ručku tašne. Želela sam da vidim Lajan; stvarno da je vidim, ne samo da prelećem preko groznih fotografija, tražeći neke tragove. Imala je kratak, usamljen život i nikom nije posebno nedostajala sada kada je mrtva. Želela sam da je dodimem; da stojim pored njenog tela neko vreme. Nisam mislila da će Aleksandra to razumeti, a nisam sigurna ni da li i ja razumem.

„Da li treba da se presvučem?“ - upitah.

„Mislite u balsku haljinu?“ - upita Aleksandra sa smeškom. - „Ne, mi se ovdeuglavnom oblačimo neformalno.“

„Žao mi je.“ - rekoh. - „Ja sam stvamo nova u svemu ovom. Još nisam naučila da sve to shvatam kao vic.“

„Hoćete li da pričam kao pogrebnik?“

„Želim da vidim Lajan.“ - rekoh ljubazno.

Aleksandrin smešak nestade. Nije više bila toliko prijateljski raspoložena. Pratila sam je kroz dva para pokretnih vrata, osluškujući zvuk mojih štikli po linoleumu. Stigli smo u drugi svet, hladan, tih i sterilan. Podsvet, pomislih. Iako sam na sebi imala tanku letnju odeću, koža mi se naježila. Mogla sam da čujem otkucaje svog srca - kako je to čudno, toliko tela leži ovde, a samo naša dva srca kucaju.

Mogla sam da vidim o čemu je pričala Aleksandra. Lajan je izgledala kao da je svaki i najmanji dokaz o tome da je živela u tom prljavom pretrpanom svetu napolju uklonjen sa njenog tela. Bila je jako, jako čista. Ne čista kao kada perete ruke. Čista kao kada ribate sudoperu, pa su vam ruke hrapave i grube. Sa otkrivenom glavom, jedini delić njenog života koji sam mogla da vidim bila je sićušna zatvorena rupica u jednoj resi uha. Ser Brajan Berou je imao komplikovan zadatak. Sekao je pažljivo oko njenog vrata iznad uboda. Njegov rez je bio zašiven. Ostala je rana od noža, ali, pošto je očišćena i nije bilo krvi, izgledala je kao da je ispunjena plastikom. Prisustvovala sam ranije



hirurškim operacijama i taj jaki miris mesa i krvi koji podseća na hranu za mačke mi je zauvek ostao u čulima. Ali, ovo je bilo drugačije. Samo oštar medicinski miris, koji mi je pekao nozdrve.

Lajanino lice je bilo okruglo. Imala je malo pega na vrhu nosa. Usta su joj bila mala i bez boje. Stavila sam prst na njen obraz i osetila skamenjeno meso. Smrt pod vrhovima prstiju, tako hladna i tvrda da sam ostala bez vazduha. Imala je ridu kosu, dugu, divlju, razdeljenu nepravilno na sredini. Kada sam se nagla, mogla sam da vidim oštećene vrhove. Izgleda da kosa nastavlja da raste posle smrti, svi to znaju. Kosa i nokti - ali, kada sam oprezno podigla jednu stranu prekrivača da bih videla jednu ruku, videla sam da su Lajanini nokti bili izgrizeni do mesa. Imala je sićušne pufhaste ruke. Nekako su me upravo ruke najviše ponele. One su i dalje izgledale meke, kao da mogu da se savijaju i drže. Dodirnula sam joj dlan, i on je bio tvrd kao kamen.

Duboko sam udahnula i skinula prekrivač, tako da su joj samo još noge bile prekrivene. Pogledala sam čitavo njeno telo; kao da se prizor ulivao u moju lobanju i tamo se fiksirao. Ponovo je tu bio Ser Brajanov dugi rez - od vrata do riđih stidnih dlačica. Ne baš prav. Postojao je mali rez oko pupka, kao put koji kruži oko prastarog spomenika. Rana je spretno zašivena, kao demonstracija na času domaćinstva. Morala sam da se skoncentrišem na bitne rane. Grkljan joj je presečen spretno i efikasno, s jedne na drugu stranu, ali su tu bili i mali tragovi uboda na stomaku, ramenima, butinama. Bilo ih je sedamnaest - prvi put sam se zabrojala, pa sam morala da počnem ispočetka. Njene visoke, ravne grudi ostale su netaknute; isto tako i genitalni predeo. Znala sam iz izveštaja sa autopsije da nije bilo povreda unutar vagine ili na perineumu.

Približila sam se Lajan. Trudila sam se da je tako zovem u sebi. Noge su joj bile neobrijane. Ruke su joj bile dlakave. Imala je nekoliko većih ogrebotina na levom ručnom zglobu - one bi mogle poticati od kupina u kojima je ležala pored kanala. Ožiljak na levom kolenu. Možda je pala kada je bila mala.

Zamišljala sam je dok je još imala kikice, sa proredom između zuba, kako trči po nekoj bašti jednog leta kada nije padala kiša, misleći da će život biti divan. To je ono što je toliko dirljivo kod dece: ona su sigurna da će im život biti sjajan. Pitajte šestogodišnjake šta bi želeli da budu kada porastu; reći će - pilot, premijer, baletan, pop zvezda, fudbaler, milioner. Pitala sam se, šta li je Lajan želela da bude. Pa, kakvi god da su joj bili snovi, sada više nema snova. Sada je bila tu - međutim, naravno, Lajan uopšte nije bila tu, tu je bilo samo njeno hladno telo čudne boje. Nikog nije bilo u sobi osim mene. Nije bilo daška života u toj prostoriji osim mog daha. Nikada pre nisam imala takav osećaj odsustva.

Skinula sam prekrivač sa njenih nogu i videla da su joj nokti namazani crvenim lakom, lak se okrnjio. Dodirnula sam ožiljak na njenom kolenu. Ponovo sam dodirnula njenu ruku sa patetično izgrickanim noktima. Podigla sam pramen riđe kose. Čak i kosa joj je izgledala mrtvo. Svaka ćelija i svaki njen deo je stao na svom putu. Mogla sam da osetim kako mi krv kulja po telu, vazduh koji prolazi kroz njega, slike koje mi teku kroz oči, kosu kako me golica na oznojenoj koži.

Dosta. Povukla sam pokrivač, uverila se da potpuno pokriva Lajan, da joj ne bi ostala ni jedna dlaka otkrivena. Želela sam nešto da kažem, bilo šta što bi razbilo tu tišinu, ali nisam mogla da smislim ništa što bih rekla, tako da sam se glasno nakašljala. Istog trenutka Aleksandra upade u prostoriju. Mora da je čekala tačno ispred.

„Gotova?“

„Da.“

Lajan je ležala u koritu i Aleksandra ga s naporom gurnu nazad u ogromni plakar.

„Nije bilo ničeg što nisi mogla da nađeš u izveštaju, zar ne?“ - upita sa malom oštrinom u glasu.

„Želela sam da pogledam rane.“ - rekoh.

Pokupila sam svoj kofer, svoj kišni mantil i izašla, saplićući se kroz vrata, na kišu. Podigla sam lice ka nebu i pustila kišu da ga obliva kao suze.

Vratila sam se u svoju kutijastu sobu u stanici i ponovo pretresla Lajanin fajl, iako sam ga do sada već jako dobro upoznala. Prvo sam pogledala oskudni deo o biografiji: mlada devojka po imenu Lajan, procenjena starost oko sedamnaest godina, verovatno se pojavila u kraju oko Kersi Tauna pre sedam do osam meseci, odsela na kratko u hostelu koji vodi čovek po imenu Vilijam Pevik, inače - kako kaže par beskućnika koje je policija uspela da nahvata - spavala u parkovima po klupama ili u ulazima prodavnica ili, često, na podu nekog srećnijeg prijatelja koji je živio u nekoj kući bez broja. To je bilo sve - ništa o njenim osobinama, prijateljstvima, seksualnoj istoriji. Nije pisalo ni da li je devica ili ne.

Podigla sam mapu mesta gde je nađeno njeno telo, jedan iks je označavao lokaciju. Onda sam nazvala Furta.

„Volela bih da vidim gde je nađena.“ - rekoh. - „Možda danas popodne, posle klinike? Oko pet, je li to moguće?“

„Naći ću Džila da ide sa Vama.“ - odgovori. Skoro da sam mogla da čujem kako se smeje.

„Evo gde ju je Dol stigao.“ - reče Džil, gledajući sa strane u mene. Povukao se unazad da bih mogla da vidim.

Lajanino telo je pronadeno u blatu plićaka, iza debla mrtvog drveta, gde rastu koprive i krabljice. Po polomljenim stabljikama još uvek je moglo da se razazna gde je ležala, ispružena, sa licem na dole. Glava joj je bila gurnuta pravo u korov. Njene noge, u belim baletankama i drskim čarpama sa crvenim štraftama, ležale su na razbijenoj boci. Froncle plastičnih kesa su visile sa bodljikavih grana kupina i plutale po crnoj uljkastoj vodi. U blatu staze pored kanala ležale su ugažene kutije od cigareta i parčići drveta. Sićušni plastični konjić ležao je tačno ispred Lajaninog skrovišta; verovatno ga je neko razdragano dete tu ispustilo. Odmah iza videla sam točak od bicikla kako rda i krivi se. neki mladić ju je našao?“

„Tačno. Neki Deril ili tako nešto.“

„Pirs.“

„Da. Džoger. Ne džogira bez veze. Jeste li čitali njegovu izjavu? On ju je našao dok je umirala. Manje ili više. On je tuda posrtao i čuo je njen vapaj.“

„Ali, ona je umrla baš kada ju je pronašao.“

„Drkadžija - mislim na Derila, ne na Vas. - On je pišao uz vetar ovuda deset minuta, razmišljajući šta da radi. Usrao se, bolje rečeno. Onda, kada se sakupio i otreznio, nazvao nas je i mi smo stigli, ali ona je bila mrtva. Da je sišao pravo dole, mogla je da mu kaže ko je to učinio. To bi nas pošteđelo istrage.“

„Zar on nije osumnjičen?“

„Naravno. Ali, on nije dirao telo. Dobra stara Lajan je izgledala kao da su je prskali krvlju. Ubica mora da je bio skroz obliven. Uzeli smo uzorke sa Derila, sa odeće, sve. Ništa pod milim Bogom.“

„A bila je tu i ona žena, Meri Gould.“ - rekoh, pola za sebe.

„Da, stara majka sa hlebom za patke. Ona je došla sa druge strane žbunja, iz ravnice. Ona je videla telo i odšetala kući. Nije zvala do sutradan. Dali smo joj medalju za čuvanje tajne.“

Okrenula sam se ponovo ka mestu i posmatrala ga.

„Aonda se nakon nekoliko dana prijavio Dol, da bi rekao kako se šunja po kraju.“ - reče Džil. - „Nije se baš tako izrazio.“

Namrštila sam se i on se ponovo drsko nacerio i zviždao kroz zube.

Pokušavala sam da stvorim sama sebi predstavu o događaju. Kada je pronadena, nosila je veoma kratku crvenu suknju od likre, navučenu iznad zadnjice. Gaćice joj nisu skidane. Nosila je ljubičastu pamučnu košulju bez prslučeta ispod. Nosila je tu odeću kada je umrla, što znači da joj ona nije skidana. Ubodi su usledili kroz košulju. Na levom zglobu je nosila jedan od onih digitalnih satova koje daju besplatno u servisima, a oko vrata je imala sirotinjski pozlaćeni medaljon u obliku slomljenog srca. Na sebi je imao krivudav ljubičast natpis: „Najbolji ...“ Da li je neko, negde, nosio drugu polovinu srca, čuvajući tajnu - „... prijatelj?“

Pozvala sam Popi, moju najbolju prijateljicu. Bilo mi je potrebno da ponovo čujem topao glas.

„Kit! Kako je, prva nedelja na poslu?“ - U pozadini sam mogla da čujem decu kako vrište i urlaju. Popi je nešto pomerila, zvuk kašike.

Tek nedelju dana, pomislih. Četiri dana: „Čudno.“ - odgovorih. -“Veoma čudno.“

„Pokušavala sam da te dobijem. Javljala se neka žena koju ne poznajem.“

„Džuli. Da li si je nekada ranije srela, pre mnogo godina? Možda, ona potiče iz vremena pre tebe. Ona nije bila tu neko vreme.“

„Da li ti je prenela moje poruku?“ Nije.

„Ko je ona? Čekaj - Megan! Ejmi! Dodite i uzmite vruće mleko i med! Izvini. Ta Džuli...“

„Bila je odsutna, putovala je oko sveta. Sada ostaje ovde. Na kratko.“

„O. Pa, je l' ti smeta?“

„Ne baš, ne sasvim.“

„Ali, ti si u redu? O, Isuse, počisti sada to. Sada! Donesi krpu ili nešto drugo, razliva se svuda.“

„Je l' moraš da prekineš?“

„Mislim da ću morati. Zvaću te.“

Još juče sam kupila namirnice, uključujući i kesu sveže paste, teglu sa crvenim biberom i čili sosom i nekoliko kesa one salate koja ne mora da se pere. Međutim, sve je to nestalo. Isto kao i parče torte od limuna i ingver torte od sira. U frižideru nije bilo ničeg osim nekoliko kartona mleka, nekog sira za mazanje i - podigla sam ih da bih se potpuno uverila - par novih crnih gaćica, sa cenom koja je još uvek visila na njima.

Zakucala sam na Džulina vrata. Bez odgovora. Gurnula sam ih. Posvuda komadi odeće, uključujući i neke moje. Teglice sa kremama i tube sa karminom na plakaru na koji je naslonila ogledalo iz kupatila. Moje papuče su stajale pored njenog nenameštenog kreveta.

Nisam bila raspoložena da idem ponovo u prodavnicu - bila sam suviše umorna - pa sam napravila tost sa marmeladom i šolju kakaoa. Povratila sam svoje papuče i obukla svoju kućnu haljinu. Onda sam izvadila tablu za crtanje. Sela sam za sto, pijuckajući penušavu toplu čokoladu i pokušala da nacrtam Lajan - ali ne njeno lice; njene male dečje ruke sa noktima izgrickanim do mesa. Ruke su komplikovane, čak gore nego noge ili lica. Skoro da je nemoguće pogoditi tačne proporcije. Prsti se savijaju kao banane; palac se savija pod neverovatnim uglom.

Nisam uspevala, pa sam, nakon nekoliko pokušaja, odustala. Malo sam se brinula zbog crnih gaćica u mom frižideru, kiša je pljuštala po prozoru, nesnosan osećaj da sam nešto izgubila.

Kada nešto radite, to samo po sebi podstiče rast adrenalina. Umesto da ležim u kadi dok Džuli ne ode, tog jutra sam se istuširala na brzinu i oprala kosu. Nisam želela da je sušim, samo sam je žustro istrljala peškirom i uvila na gore. Popila sam kafu dok sam oblačila haljinu i navlačila sandale. Onda sam, stavljajući ključeve od kola i jabuku u torbu, uspela da šmugnem pored Džuli, koja je sedela za kuhinjskim stolom sa šoljom čaja, pospana kao mačka kada se sunča.

Odvezla sam se pravo do Velbeka i parkirala se na staro mesto ispod jednog bagrema. Jutro je bilo sparno i teško. Nikog još nije bilo na poslu, osim jednog čistača, koji se kretao unazad po hodniku sa usisivačem.

Zatvorila sam vrata od svoje kancelarije i otvorila prozore, koji su preko delića bašte gledali na zadnji deo. Nije bilo papira u pregratku za dokumenta koja su obrađena, ali se omanja planina nalazila u fahu za obradu.

Pacijenti koje je trebalo da pogledam, izveštaji sa kojima sam morala da se rvem, dopisi na koje treba da odgovorim, obrasci koje treba da ispunim, žurnali koje valja da pročitam, pozivnice za događaje koje ću da odbijem.

Kako je pokazivala telefonska sekretarica, imala sam dvadeset i devet poruka. Uključila sam svoj kompjuter i našla takođe tuce i više mejlova. Negde sam pročitala da ozbiljni službenici u izvršnim odeljenjima mogu da dobiju i do dvesta mejlova na dan. To uopšte nije bilo fer. Zar to ne bi moglo da se rasporedi na sve one ljude koji sede sami u sobi i kojima niko ne želi da pošalje poruku?

Oko devet se gomila dokumenata smanjila. Odbila sam pozive na konferencije u tri trazičite zemlje; podelila sam zahteve da vidim pacijente na gomile označene sa da, ne i ne znam; popunila sam plan sa zadovoljavajuće malim blokovima odvojenog vremena.

Svuda oko moje stolice ležali su zgužvani papiri. Mogla sam da čujem kako se klinika budi: zvonili su telefoni u drugim kancelarijama, lupala su vrata, žamor razgovora na hodniku. Sišla sam do aparata za kafu u prizemlju, a zatim pojurila nazad u kancelariju sa šoljom kafe koja mi se prosipala po prstima.

U kancelariji sam izvukla svoje beleške koje sam napravila o Lajan. Zurila sam u rečenice koje sam nažvrljala do neprepoznatljivosti, kao hijeroglif. Jedino ime za koje sam smatrala da može da pruži neko objašnjenje je bio čovek koji je vodio svratište gde je ona ponekad spavala ili otišla da se okupa, pojede nešto toplo i opere odeću. Vil Pevik, to je bio on. Uzela sam slušalicu i okrenula njegov broj.

„Da?“ Glas je zazvučao iznenadno i nestrpljivo.

„Mogu li da razgovaram sa Vilom Pevikom, molim Vas?“

„Da.“

Nastade pauza.

„Je li to Vil Pevik?“

„Da.“ - Ovog puta nevoljnije.

„Dobro jutro. Ja sam dr Kvin i pomažem policiji...“

„Izvinite, ne radim ništa sa policijom. Svakako ćete to razumeti, takva je situacija.“ Veza se prekinula.

„Dubre.“ - gundala sam.

Izvadila sam jabuku iz torbe i jela je polako, celu osim peteljke. Onda sam okrenula moj broj.

„Halo!“ - Džuli je zvučala mnogo življe nego kada sam je poslednji put videla.

„Ja sam, Kit. Nešto me muči celo jutro. Zašto se u mom frižideru nalazi par gaćica?“

„Uff!“ - Počela je da se cereka. - „Citala sam u nekom časopisu da neverovatno prija kada se navuku ohladene gaćice ako je napolju toplo. To je sve.“

„Ali, nije baš toliko toplo.“

„Zato i jesu još uvek tamo. Još uvek čekam.“

To je bilo obavljeno. Nazvala sam Vila Pevika još jednom.

„Da.“ Isti glas, isti ton.

„Gospodine Pevik, ovde je Kit Kvin, molim Vas, saslušajte šta imam da kažem pre nego što ponovo spustite slušalicu.“

„Gospođo Kvin...“

„Doktorica.“

„Jr Kvin.“ - Uspelo mu je da titulu izvrne u uvredu. - „Ja sam vrlo zauzet čovek.“

„Kao što rekoh - ili sam pokušavala da kažem - pomažem policiji u istrazi povodom smrti Lajan.“  
- Nastade pauza. - „Lajan koja je pronađena pored kanala.“

„Znam na koga mislite. Ne znam kako mislite da Vam ja mogu pomoći.“

„Želela sam da razgovaram sa ljudima koji su je poznavali. Koji su znali kako je živela, s kim se družila, kakve je brige imala, da li je bila vrsta osoba koja...“

„Naravno da ne. Ne želim da mi mučite ove mlade ljude ovde. Oni imaju ionako dovoljno problema.“

Duboko sam udahnula: „A šta je sa Vama, gospodine Pevik?“

„Šta je sa mnom?“

„Mogu li sa Vama da razgovaram o njoj?“

„Ja nemam šta da kažem. Jedva da sam poznavao Lajan.“

„Znali ste je dovoljno dobro da identifikujete telo.“

„Naravno, znao sam kako je izgledala.“ - Glas mu je bio neprijatan. Zamišljala sam strogog sedog čoveka, sa licem kao sekira i očima kao svrdlo. - „Teško da mogu da zamislim da je to vrsta razgovora koji želite, zar ne? Želite da saznate nešto o njenoj irtimi, je li?“ - U glasu mu se pojavio sarkazam.

Nisam nameravala da se iznerviram. Što je on postajao grublji, to sam se ja osećala smirenije: „Neću Vas dugo zadržati.“

Čula sam kako udara olovkom o neku površinu: „Pa, dobro, šta želite da znate?“

„Mogu li da dođem kod Vas?“ Nisam mogla da zamislim da bi on možda rekao nešto slično meni.

„Imam sastanak za manje od sat vremena, a posle toga...“

„Biću kod Vas za pemaest minuta.“ - rekoh. - „Veoma ste ljubazni, gospodine Pevik, hvala Vam.“  
Sada je na meni bio red da spustim slušalicu. Zgrabila sam torbu i jaknu i istrčala iz kancelarije pre nego što bi mu se ukazala prilika da me nazove.

Omladinski centar Tindejl bio je u velikoj i neprivlačnoj predratnoj zgradi sa metalnim prozorima, stešnjenom između bezveznog paba i verovatno jednog od najružnijih niskih blokova apartmana u Londonu - prljavo sive cigle od uglja i mali zli prozori, neki čak razbijeni. Široki šareni mural prostirao se jednom ivicom, a cvetna loza se pela na krov. Možda je to bio Džek i čarobni pasulj. S druge strane, preko dizajna je bilo naškrabano „jebi se“, na oko dva i po metra od pločnika. Sa druge strane ulice bilo je nekoliko napuštenih kuća sa zakovanim prozorima i vratima i korovom u prednjim dvorištima. Dva tinejdžera obrijanih glava šutirala su oštećenu tenisku lopticu, ali su prestali i sumnjičavo zurili u mene kada sam prišla vratima.

„Ćao!“

Nisam mogla da razlučim da li je osoba koja je otvorila bila pomoćnik ili neko od tih mladih ljudi. Imala je ljubičastu kosu, nekoliko zihernadli u obrvama i nosu, sladak osmeh. Nosila je masivne čupave papuče. Iza nje sam mogla da vidim veliki hol sa hodnicima koji se račvaju. Mogla sam odozgo da čujem konstanti bas rep muzike i nekoga kako viče.

„Ja sam dr Kvin. Imam zakazan sastanak sa Vilom Pevikom.“

„Sastanak?“ - neko povika. - „Pusti je unutra.“

Zena se povuče u stranu. Hol je bio okrečen u bledo žutu boju. U saksiji u čošku stajalo je tanušno drvo, na zidu je visila ploča sa prikucanim flajerima, a na staroj sofi u blizini stepenica spavala je crvenkasta macka. Shvatila sam da je sve bilo pažljivo dizajnirano da ne uplaši bilo koga ko ude na vrata.

Vil Pevik je sedeo u maloj prostoriji sa druge strane, gde su bila otvorena vrata. Sedeo je za stolom, gledajući pravo u mene preko ekrana kompjutera.

Imao je četrdesetak godina, kosu podšišanu na istu dužinu kao i tamna brada i debele tamne obrve. U sjaju svoje kancelarije, on je izgledao monohromno, sve crno i sivo i oštro, kao da je isečen iz granita. Bio je namrgođen. Ustao je dok sam išla holom u njegovom pravcu, ali je ostao iza svog dobro utvrđenog stola.

„Zdravo.“ - rekoh.

Rukovao se sa mnom čvrsto, ali površno: „Sedite.“ - reče, pokazujući na stolicu tvrdog naslona u uglu. - „Slobodno stavite papire na pod.“

Pročistila sam grlo. Nervozno sam se nasmešila, na šta Vil nije odgovorio. Na svakom mogućem deliću zida iza njega visile su žute pribadače. Iznenada mi se učinilo da nisam dobro razmislila šta ću da pitam.

„Zao mi je.“ - rekoh. - „Ne razumem sasvim. Je li ovo dom za decu?“

„Ne.“ reče.

„Šta je, onda? Opštinska kuća za adaptaciju?“

„Lokalne vlasti nemaju nikakve veze s ovim. Ni vlada nema veze s tim. Isto tako ni socijalni servisi.“

„Ko onda upravlja ovim?“

„Ja.“

„Da, ali kome ste odgovorni?“

Slegao je ramenima.

„Ali, šta se zapravo događa?“ - upitah.

„Jednostavno je.“ - reče. - „Ovo je mesto gde mladi ljudi bez doma mogu da ostanu kraći period. Mi im pružamo određenu pomoć, okrenemo nekoliko telefona, šta god, i pošaljemo ih dalje.“

„Da li ste i Lajan poslali na put?“ - Na to se njegovo lice zaledilo.

„Slušajte, ja ovde počinjem od nule.“ - rekoh, osmehujući mu se. Bez odgovora, kao kompjuter koji je isključen. - „Želim da otkrijem šta god mogu o Lajan - ne mislim na njeno kretanje u vreme njene smrti, poslednje poznate namere i te stvari. To je za policiju. Više kakva je devojka bila, znate već.“

Zazvonio mu je telefon, ali je poziv preuzela telefonska sekretarica.

„Nisam je poznavao toliko dobro.“ - reče Vil.

„Koliko je dugo bila ovde?“

„Nije bila ovde. Ne na taj način kako Vi mislite. Dolazila je povremeno. Znala je ljude.“

„To nema smisla. Ako ste imali tako malo kontakata sa njom, zašto ste onda Vi identifikovali telo? Kako Vas je policija povezala?“

„Policija nas je povezala zato što su izlepili plakate sa njenim likom, a neki zabrinuti građanin je uputio anonimni poziv i rekao da je provodila vreme u Tindejlu. A razlog zašto sam je ja identifikovao je što sam ja verovatno jedina ozbiljna osoba koju su mogli da pronađu, a koja je priznala da ju je ikada srela. Međutim, ovo je Kersi Taun, što baš nije mesto odakle ste Vi došli.“

„Vi ne znate odakle sam ja.“

„Mogu da pretpostavim.“ - reče, konačno sa blagim smeškom.

„Želim samo da saznam kakva je bila, gospodine Pevik. Da li, na primer, znate išta o njenoj prošlosti? Ili o njenim prijateljima?“

Sada je već izgledao nelagodno i iritirano, kao da me je smatrao ograničenom.

„Ne shvatate.“ - reče. - „Ne želim da znam ništa o životima tih ljudi. Neću da se pretvaram da sam im prijatelj. Trudim se da pružim malu praktičnu pomoć i u većini slučajeva ni to ne uspevam. To je sve. Oni koji su pobjegli od kuće imaju za to razlog, dr Kvin. Da li mislite da oni to rade iz zabave? Lajan je verovatno imala vrlo dobre razloge da pobjegne.“

„Da li mislite da je prema njoj postupano loše?“ - upitah.

Nije odgovarao, a ja sam se osećala glupo što sam postavila to pitanje.

„Bila je usamljena.“ - reče iznenada. - „Usamljena, željna, uplašena, ljutita devojka. Neko kao Vi bi rekao da joj je bila potrebna ljubav. Je li to dovoljno?“

„I Vi ne želite da pomognete?“ - rekoh.

Nagao se preko stola ljutitog lica: „Ja već nisam uspeo da pomognem.“ - reče. - „Ponovo.“

„Ja...“

„Moram sada da idem. Imam sastanak.“

„Mogu li da prošetam sa Vama do podzemne železnice?“

„Idem kolima.“

„Onda biste mogli da me odbacite do neke stanice usput. Imam samo nekoliko pitanja. Kojim putem idete?“

„Most Blekfrajers.“

„Tačno ispred mojih vrata.“ - rekoh, svesno zaboravljajući da su mi kola parkirana ispred klinike Velbek. Uzdahnuo je namerno: „U redu.“

Izašli smo zajedno u hol. Utrčala je jedna iznenadujuće lepa devojka, sa divnom dugom kosom. „Jebiga, trudim se!“ - izdrala nam se u lica i pojurila uz stepenice grcajući.

„Je li ona na nekim drogama?“ - upitah kada sam sela na mesto suvozača u zardalom fijatu Vila Pevika.

„Još pitanja, a?“

„Interesovalo me.“

„Recite mi gde da skrenem.“

„Ne još. Zašto ste tako ljuti?“

„To mi izgleda kao jedini normalan odgovor.“

„Na šta?“

„Na sve. Svo ovo sranje.“ - Jednim gestom, sklanjanjem i širenjem ruku sa volana, pokazao je na sve oko sebe: saobraćaj, razgovor, mene pored njega kada je želeo da bude sam, Lajaninu smrt, život kao takav.

Ostatak puta smo se vozili u tišini, osim što sam mu govorila kuda da vozi. Skrenuo je desno ispred ulaznih vrata i izašla sam.

„Kit! Hej, Kit-Kit!“ Srce mi je stalo.

„Zdravo, Džuli.“

„Tačno kada je trebalo. Zaboravila sam svoj ključ.“ Sagla se i nasmešila Peviku kroz otvorena vrata.

„Ovo je Vil Pevik.“ - promrmljah. - „Džuli Vajsman.“ Nagla se u kola, tako da joj se suknja podigla visoko i otkrila butine, a grudi su joj nabrekle ispod tanke košulje.

„Ćao, Vile Pevik. Hoćeš da uđeš?“

„Samo me je povezao. Ide na sastanak.“ Džuli me je ignorisala: „Čaj? Kafa?“

„Ne, hvala Vam.“ - Glas mu je bio приметно ljubazan. Onda sam, zapravo, ja bila problem.

„Hvala na vožnji.“ - viknuh i okrenuh im leđa. Ostavila sam otvorena vrata, tako da Džuli ima slobodan pristup, i popela se uz stepenice, iako sam za nekoliko minuta morala da odem do klinike po svoja kola. Bar imam vremena za nešto hladno. Pustila sam slavinu da tece i stavila prste pod mlaz. Čula sam Džuline korake na stepenicama.

„Hej! On je divan.

”  
„Misliš?“

„Uuu, definitivno moj tip. Grub, mrk, jak, tih. Pozvala sam ga na večeru.“

Okrenula sam se: „Šta si uradila?“

„Pozvala sam ga na večeru.“ - Smeškala se trijumfalno. Zamucala sam nešto nepovezano, a ona se i dalje smeškala i bacala svoje sandale. - „Nema vajde ako se sedi i čeka. Ja nisam kao ti, Kit. Da li si znala da se ljudi dele na biljoždere i mesoždere?“

„Ja...“

„Ti si biljožder. Ja sam mesožder. A i on je mesožder.“

„Je I' dolazi?“ - uspedoh da pitam.

„Sutra. Osam sati. Nije imao vremena da nađe izgovor.“

„Izaći ću.“

„Ti nikada ne izlaziš.“ - reče kao zaključak. - „No, bez obzira, ni ne možeš. Rekla sam da nam dolaze neki prijatelji da nešto pojedemo, zašto nam se ne bi pridružio ako je slobodan. Koga ćeš da pozoveš?“

„Džuli...“

„I šta da kuvam?“

„Slušaj ...“

„I najvažnije, šta da obučem? Mogu li da pozajmim tvoju crvenu haljinu?“



Kada sam se vratila sa kolima, otišla sam u dnevnu sobu i sela da pogledam neke papire, dok se Džuli, izuzetno zadovoljna sobom, tuširala. Stalno se tuširala i glasno i bez sluha pevala nesezonske božićne pesme. Možda je na svim tim putovanjima postala čistunica. Sećala sam se viceva o Englezima koje su pričali američke i australijske kolege: neuredni, prašnjave kuće, loši zubi, nečisti. Ako želite nešto da sakrijete u kupatilu nekog Engleza, koje je najbolje mesto? Ispod sapuna. To su mi pričali kasno noću na jednoj konferenciji u Sidneju.

Ponovo sam pročitala izveštaj o mestu zločina. Pregledala sam fotografije. Zatvorila sam oči i pokušala da zamislim kako li je bilo tamo pored kanala. Nešto mi je tu smetalo. Prosto me je izluđivao taj osećaj o nečemu izvan mog domašaja. Ipak, bilo je tu i uzbuđenja. Nešto se naziralo. Imala sam fotokopiju mape na kojoj su ucrtana mesta. Bepomoćno sam zurila u nju. U čemu je tu bio problem?

Džuli je ušla u sobu zajapurena. Skoro da se pušila od tuširanja. Nosila je svoje isečene farmerke, jako malu majicu koja joj nije dosezala ni do pupka, i nije nosila prsluče. Ne bi ni bilo mesta za prsluče. Nosila je flašu belog vina i dve čaše. Sipala je bez reči i pružila mi čašu. Otišla je ponovo do kuhinje i vratila se sa malom kineskom časom punom maslina. Stavila ju je na stočić i sela na sofi sa kolenima savijenim ka bradi i uzela gutljaj. Probala sam vino. Bilo je divno hladno. Pogledala sam u Džuli. Bila je vrlo atraktivna, preplanula, tako opuštenog tela. Pomislila sam na Obena i nasmešila sam se. Na neki način već smo bile par, a pretpostavljam da je mislio da sam ja smuvala Džuli. Mogla sam da vidim sve prednosti lezbejstva. Muškarci su pravili tolike probleme. Njihova različitost, drugačije stvari u kupatilu, sve. Uzela sam još jedan gutljaj. Na žalost, nisam u tom pogledu mogla ništa da uradim. Verovatno je to imalo veze sa vaspitanjem ili pritiskom društva, ali ja sam se ukopala u heteroseksualnosti.

„Probaj neku maslinu.“ - reče Džuli. - „Šetala sam po Sohou danas popodne. Super je, a i kupila sam ove masline punjene sardelama i čilijem. Osećaj je kao kada te ritne konj u lice. Mislim, u pozitivnom smislu.“

Probala sam jednu i stvarno sam iznenada osetila kao da mi je na jeziku zapaljena šibica, ali uzela sam još jedan gutljaj vina i osetila kako divno hladno gasi ljuto.

„Fino.“ - reko.

„Šetala sam i nešto razmišljala. Moram da nadem tri stvari. Posao, mesto gde ću da živim i muškarca. Zato sam zgrabila onog tipa napolju. Je li oženjen?“

„Ne znam.“

„Možda peder?“

„Nikada pre ga nisam srela.“

„Ako nije peder, izgleda dobro i može da spoji nekoliko reči, a i slobodan je, moraš odmah da deluješ.“

„Po mom iskustvu, ako je neko slobodan, obično za to postoji dobar razlog.“

„Misliš, možda ima neku bolest?“ Samo sam se smejala.

„Ali, vidi, Kit, stvarno mislim to što kažem. Osećam se loše što ovako sedim. Hoću da kažem da intenzivno tražim stan.“

„To je u redu.“

„Remetim ti stil, znam to.“

„Imam li ja u poslednje vreme stil?“ - upitah. - „Ne, znam da umem da budem malo ljutita, ali,

kada bih bila sama, verovatno bih se verela po zidovima.“

„Mislila sam da češće nećeš biti kod kuće, da ćeš da tražiš neke tragove.“

Sagla sam se, uzela bocu sa vinom i napunila nam čaše: „Na žalost, uglavnom pregledam fajlove.“

Džuli stavi dve masline u usta i poče da kašlje, te gucnu malo vina. Jako je pocrvenela u licu.

„Imaš li nekog osumnjičenog?“ - uspela je da izusti.

„Nije to ono što ja radim. Ja posmatram sve što mogu iz drugog ugla, da bih ocenila kakvu vrstu osobe treba da traže. Ja samo treba da posmatram čitav slučaj lucidno, bez predrasuda - malo kao ona sita sa rupama sa strane. Znaš ono, Antonije i Kleopatra leže jedno pored drugog, mrtvi. Pored njih je barica vode i polomljeno staklo. Kako su umrli?“

„Zlatna ribica.“ - reče Džuli kao iz topa. - „A onaj čovek koji ulazi u lift u prizemlju i uvek pritisne dugme za deseti sprat, potom zadnjih pet spratova ide peške, a kada ide na dole ulazi u lift na petnaestom spratu i ide sve do prizemlja, bez zaustavljanja?“

„Patuljak.“

„Pa, šta misliš, hoće li naći ubicu?“

„Zavisi. Ukoliko sada stane, neće, ne mislim da će ga uhvatiti.“

„To je malo negativan stav.“

„Da li znaš koliko zločina se počini u toku godine?“

„Kako? U celom svetu?“ Nasmejala sam se.

„Ne. U Engleskoj i Velsu.“

„Nemam pojma. Pet hiljada?“

„Sto pedeset, dvesta, tako nekako. I više od polovine, možda dve trećine, odmah se reši. Većinu ljudi su ubili ljudi koje poznaju, muževi, članovi porodice. Desi se tuča ispred kluba, neki fudbalski navijači, provalnik ubije neku staricu koja ga je uhvatila kada je izlazio.“

Inače, postoje tih zlatnih četrdeset osam sati, u okviru kojih budu uhvaćeni svi koji će biti uhvaćeni. To znači da je ubica još uvek okupan krvlju, čudno se ponaša, pokušava da se otarasi oružja i odeće, krije tragove. Tek mnogo dana kasnije, kada im ponestane ideja, padne im na pamet da pitaju mene da učestvujem. Oružje kojim je izvršeno ubistvo je nestalo i nije pronađeno. Krv je sprana. Da je neki svedok nešto video, sigurno bi se pojavio do sada. Znaš ono kad izgubiš ključeve pa dodeš do užasnog stadijuma kada gledaš na mestima gde si već gledala? To je stadijum koji su sada dostigli.“

„Zvuči beznadežno.“

Uzela sam još jednu maslinu. Sjajne su.

„Policiju to mnogo ne brine. Nema rođaka da prave frku. Nema štampe da pita za rezultate. Međutim, postoji i svetla strana. Kada je situacija beznadežna, bar je teško učiniti stvari još gorim.“

„Jesi li zato pričala sa onim tipom, Vilom?“

„Da. Ali, u kraju ima puno ljudi kao što je bila Lajan.“

„Misliš, prostitutke ili su pobile?“

„Mislim na devojke koje se smucaju naokolo, bez stabilnih veza, koje zarađuju sitan novac. I mislim da Vil Pevik zna više no iko o tom svetu.“

„Šta je on? Podvodač?“

„On vodi hostel gde pomažu nekim od tih koji su pobile od kuće.“

Nasmejala sam se Džulinom razočaranom izrazu.

„Izvini. On nije advokat ili doktor ili televizijski producent. Već sam iz izraza lica policajaca kada čuju njegovo ime zaključila da ne razmišljaju mnogo o njemu. Bez obzira, kao što si možda čula,

nije se baš obradovao razgovoru sa mnom, tako da bi tvoj plan da ga ščepaš mogao biti od pomoći. Dok se zaljubljuje u tebe, možda počne da razgovara sa mnom. Ili bi imala nešto protiv da budem tu?“

„Pobogu, moraš da budeš tu. Moraš da pomogneš.“

Džuli je izlazila uveče, a ja sam dovršila bocu vina i pročitala fajlove koje sam već čitala. Ponovo sam bacila pogled na mapu i ispustila sam neki čudan zvuk.

„To je to!“ - rekoh nikom. Nije to bio veliki momenat eureke. Nisam trčala po sobi urlajući. Ali, osetila sam se kao deo rešenja i to je bilo nešto.

Kada sam se sledećeg jutra pojavila u kancelariji detektiva inspektora Furta, gledao je kao da sam došla da mu uzmem muzički uređaj: „Da?“ - reče.

„Nešto sam razmišljala.“

„Dobro je.“ - reče razdragano. - „Ipak, niste morali da dolazite. Uvek možete da nazovete. To nas sve poštedi problema.“

„Vidite, mi ne moramo da budemo neprijatelji.“ - rekoh.

„Kako to mislite?“ - upita nedužnim tonom.

„Nema veze. Hoćete li da čujete moju ideju?“

„Sav sam se pretvorio u uši.“

„Možda biste hteli da pogledate na mapu.“ - rekoh.

„Imam svoju mapu.“

„Hoćete li da čujete šta imam da kažem?“

„Molim Vas, ispričajte mi šta ste razmišljali. Sav sam napet.“ Sela sam preko puta Furtovog stola. Stolica je bila strašno niska, zbog čega sam se osećala kao da gledam u predsedavajućeg veća.

„Zašto kanal?“ - upitah.

„Zato što je to pusto i povučeno mesto.“

„Da, ali, pogledajte mapu.“ - Položila sam svoju fotokopiju na sto. - „Ima dosta pustih i povučenih delova kanala, ali mesto gde je nadeno telo to nije. Pogledajte. Mesto gde je nadena Lajan je baš kod naselja Kobet.“

„Tu je dovoljno pusto.“ - reče Furt olako. Znam taj deo iza. Tu ima dosta žbunja. Slabo je osvetljeno i pusto noću. Ubica je, takođe, mogao da pobegne uz kanal u bilo kojem pravcu ili da uđe u neku od ulica.“

„To mi se i učinilo kada sam pogledala mapu. To je mesto do kojeg može da se dode kolima. Gledajte, to je skoro tik uz parking naselja.“

„Pa?“

„Jedna druga stvar mi nije bila jasna. Lajan je prerezan grkljan i prekinuta joj je karotidna arterija. Odeća joj je bila natopljena krvlju. Potražila sam u izveštaju sa mesta zločina podatak o količini krvi pronađenoj na licu mesta. Ništa.“

Furt je slegao ramenima.

„Pa?“

„Zar to nije čudno?“

„Iskreno da Vam kažem, nije. Ukoliko je povučena unazad, krv je mogla da teče samo po njoj i ubici. Ostale fleke ne bi bile ni primećene. Bez obzira, momci koji pokrivaju mesto zločina verovatno to nisu pomenuli. Na šta ciljate?“

„Na to ciljam. Šta ako Lajan nije ubijena na kanalu? Šta ako je doneta tu, već mrtva, i bačena? To mesto je odabrano zato što do njega može da se dođe kolima, a i mračno i tiho je, kao što kažete.“

„I to je to?“ - reče Furt veselo.

„Da.“

Ustao je, otišao do ormara sa fasciklama i otvorio jedno krilo. Počeo je nešto da traži, izvadio jednu sivu fasciklu, vratio se nazad i bacio je na sto. Podigla sam je i pogledala.

„Da li prepoznajete to?“

„Da.“

„Deril Pirs. On je našao Lajanino telo, sećate se? Sećate li se kako ju je našao? Čuo je neko krkljanje ili zapomaganje. Zastao je tu neko vreme. Govno kukavičko. Na kraju se ipak odlučio, pretražio šiblje i našao je. Sta bi bio Vaš argument? Da li je Vaš ubica doneo polumrtvu osobu u kolima? Da li znate koliko je vremena potrebno da se umre od takve rane?“

„I o tome sam razmišljala.“ - rekoh.

„Jebiga, šta onda radite ovde?“

„Jedna od stvari za koju se trudim da mi uvek bude na pameti je da ne dajem mnogo značaja bilo kom pojedinačnom dokazu. Zato što bi mogao biti pogrešan. Sećate li se lova na jorkširskog trboseka? Tražili su na pogrešnom mestu skoro godinu dana, zato što su verovali u lažiranu traku.“

„Mislite da taj kepec Deril Pirs ima mozga da bilo šta lažira?“

„Razmišljala sam o tome. Pokušala sam da razlučim da li je možda napravio neku grešku ili je izmislio priču da bi nešto prikrilo, ali nisam mogla ništa da smislim.“

„I?“

Jtferi Gould.“

„Podsetite me.“

„Zena koja je našla telo.“

Furt je izgledao odbojno: „To je bila ona koja je bila isuviše uplašena da prijavi slučaj, pa je zvala sledećeg dana. Nije to bilo ništa posebno. Nije imala ništa važno da saopšti.“

„Ona je videla telo, ali u izjavi nije rekla ništa o tome da je Lajan bila još živa. Sta mislite o tome?“

„Možda je zaboravila. Ili nije primetila.“

„Ne možete da ne primetite kako neko smrtno krvari iz arterije.“

„Možda je stigla na to mesto baš pošto je Lajan umrla.“

Pogledala sam u Furta. Izraz mu je bio nešto manje nipodaštavajući. Izgledao je kao da počinje da se interesuje.

„Ovako,“ - rekoh - „po tom scenariju, zamislite Derila Pirsu kako čuje krkljanje. Po njegovoj izjavi, on se nalazio na stazi, tik uz kanal. Dok on razmišlja šta da radi, Lajan umire, a Meri Gould stiže sa druge strane iz pravca naselja, kako je rekla. Ona je užasnuta i beži pre nego što se pojavljuje Deril i nalazi sada mrtvo telo. To je baš mnogo događaja za devedeset sekundi.“

„Imate li bolji predlog?“

„Imam alternativu. Meri Gould nalazi telo, vrisne, pobegne. Deril čuje taj vrisak i misli da potiče od Lajan. To je sve što ću reći. Jedino izjava Derila Pirsu ukazuje na to da je Lajan bila ikada živa dok je ležala pored kanala.“

Furt se naslonio unazad: „Jebote!“ - reče refleksno.

„Vidite li šta želim da kažem?“

„Moraću da razmislim o tome.“

„Tu je još jedna stvar.“

„Šta?“ - upita Furt, gledajući pored mene.

„Ukoliko se složimo da sam čin ubistva nije povezan sa kanalom...“

„Sto nije slučaj.“ - prekide Furt.

„...onda nije bitno mesto, već motiv ubistva. To znači, ukoliko je u pitanju slučajni ubica koji je tražio nezaštićenu žrtvu, onda mogu postojati i druga ubistva koja su previđena. Zato bi bilo dobro pogledati i druge slučajeve. Šta mislite?“

„Razmotriću to.“ - reče Furt.

„Želite li da popričam sa Obenom o ovome?“

„Ja ću to učiniti.“

„Dobro.“ - rekoh. Tako sam, nakon što sam Furtu upropastila jutro, otišla čudnovato radosna.

Kada vam na večeru dolazi neka teška i nepristupačna osoba, u toj agoniji vam se stvori slika o tome šta treba da učinite. Potrebno je da nadete svoje najbolje prijatelje. Pričajte sa njima i objasnite im situaciju. Pozovite ih, ali uz ljubazno obećanje da ćete im se odužiti, tako što ćete ih uskoro pozvati na neko stvarno prijatno veče.

Uzela sam to u obzir i dogodio mi se trenutak inspiracije. Razmišljala sam: zajebi to. Zašto bih nekoga do koga mi je stalo dovodila u takvu situaciju? Imala sam mnogo bolju ideju. Imala sam malu grupu ljudi na rubu mozga, kao migrenu koja samo čeka da se dogodi. Oni su bili kao nešto što mi se zakačilo za mantil, čega ne mogu da se oslobodim. To su bili oni ljudi kojima sam dugovala gostoprimstvo, ali koje nikako nisam stizala da pozovem.

Bio je to, recimo, Frensis sa Velbeka. On me je pozvao na večeru u svoj stan u Maida Vejl. Uz neko bezvezno izvinjenje - ne mogu da se setim kakvo - neko je otišao ranije, a Frensisu je bilo jako neprijatno i strašno se napio. Opisala sam taj događaj Popi i njoj je to bilo smešno i čak vredno zezanja, ali situacija stvarno nije bila takva. Frensis mi je posle danima izbegavao pogled i više se nikada nije osvrtao na to veče. Ipak sam mislila da bi trebalo jednog dana da im na neki način uzvratim, a ovo je izgledalo kao sasvim dobra prilika, ne samo zbog toga što je ostalo tako malo vremena, tako da sigurno ni neće moći da dođe. Nazvala sam ga na poslu i rekla da će se sutra kod mene okupiti neki ljudi, te da li bi mogao da dođe? Sjajno, reče. Vidimo se, onda.

Onda je tu bila Kejti. Upoznala sam Kejti tako što je na univerzitetu njen dečko bio najbolji prijatelj nekoga s kim sam izlazila neko vreme. To je bilo dovoljno daleko poznanstvo, i sam Bog zna da se nismo nešto preterano trudile. Postoje desetine bližih prijatelja sa kojima sam postepeno ili iznenada izgubila kontakt, ali moj mlaki odnos sa Kejti je opstajao kroz godine, zahvaljujući tvrdoglavo i uporno doziranim pozivima, večera ove godine, zabava sledeće, a ja bih uzvraćala jednim pozivom na svaka njena četiri poziva. Još jednom sam se ponadala da neće moći da dođe, tako da bih se oslobodila svoje obaveze najoš jednu ili dve godine. I, stvarno, kada sam uspela da je dobijem, ispalo je da je zauzeta to veče, ali je rekla: „Ne, ne, sigurna sam da mogu to da odložim.“ Želela je da upoznam Alastera, njenog novog dečka, u stvari skoro verenika. Javila se tri minuta kasnije.

„Sve je u redu.“ - reče. - „Vidimo se sutra.“

„Sjajno.“ - odgovorih.

Džuli je insistirala da ona kuva i ja sam se složila bez ikakvog protivljenja, pošto je čitava predstojeća katastrofa bila njena ideja. Kada sam stigla kući, tik pre sedam, stan je bio preplavljen bogatim mirisima. Sto je bio postavljen. Dnevna soba je bila sređena. Ušla sam u kuhinju. Na jednoj strani se nalazio veliki tanjir za koji sam zaboravila da ga imam. Izgleda da je preturala po kredencima. Tanjir je bio pun povrća. Paradajz, patlidžan, tikvice, koluti luka.

„Rekla si da pravim nešto jednostavno.“ - reče Džuli.- „Ovo je predjelo. Marinirano povrće. Onda ide rižoto. Već sam spremila sos. I iza ugla ću da uzmem neko voće i italijanski sir rikata.“

„Ja sam kupila vino.“ - rekoh obeshrabreno.

„Onda smo spremne.“

„Kako uspevaš sve to?“

„Na šta misliš?“

„Sve to. Sve te stvari, postavljen sto, tanjir sa povrćem koji može odmah da ide u časopis. Nema umašćenih otvorenih kuvara naokolo, sa ušima na stranicama.“

Džuli se nasmeja: „Ja ne znam da kuvam. Ovo nije kuvanje. Malo sam propržila ili prokuvala neko povrće i sipala malo maslinovog ulja i kap sirćeta preko svega, posula malo začina. To je brza hrana.“

„Da, ali kako si to naučila bez planiranja i brige i kukanja i pravljenja džumbusa?“

Izgledala je zbunjeno: „U poređenju sa čim?“ - zapita. - „Je l' to porediš kuvanje pririnča sa odlaskom i promatranjem mrtvih tela i razmišljanjem kako li su umrla?“

Razvukla sam lice: „To nije baš ono što mi je bilo na umu.“ - rekoh zamuckujući.

„A tvoja haljina?“ - upita sa nadom. - „Nisi promenila mišljenje po tom pitanju?“

Džuli je izgledala skoro senzacionalno u toj haljini. Sa raspuštenom kosom i još uvek preplanulim licem, nogama i rukama, karminom i samo blagom maskarom, izgledala je pre kao da će pevati ljubavnu pesmu u nekom egzotičnom baru nego da će biti na večeri sa mojim manje-više dosadnim prijateljima.

„Izgledaš fenomenalno.“ - rekoh, a ona se nasmeši kao da je sve to bila šala, i kao da ćemo se obe obući u odeću odraslih da bismo se igrale. - „Neću moći da se takmičim. Mislim da ću se večeras obući jednostavno.“

„Je l' to u redu?“ - upita Džuli malo uplašena. - „Hoćeš ovo nazad za večeras? Sigurna sam da mogu da iskopam nešto drugo.“

Odmahnula sam glavom: „To je tvoja haljina.“ - rekoh. - „Ta haljina me nikada više neće hteti.“

Probala sam pet različitih haljina. Želela sam da postignem komplikovan i suptilan efekat. Nisam želela da to izgleda kao smišljen i dosta patetičan pokušaj da impresioniram na nečemu što je, u suštini, bila jedna obična večera. S druge strane, ne bi pristajalo da se pojavim neukusno obično. Zato sam se odlučila za nešto jednostavno i crno, što nije izgledalo kao da je isflekano, a nije izgledalo ni da idem u bar na ples. Kada sam utekla iz spavaće sobe, Džuli je zazviždala, na šta sam se nasmejala.

„To je fantastično.“ - reče. - „Izgledaš neverovatno. Ti to zoveš jednostavnim?“

Prišla sam joj i dovela je do velikog starinskog ogledala na zidu. Naslonila sam joj se na rame i ispitivale smo jedna drugu kritičkim okom.

„Bezveze trošimo vreme na ovu rulju.“ - rekoh. - „Trebalo bi da izađemo na neko toliko fino mesto da nisam ni čula za njega.“

„Mislila sam da su ti to najbolji prijatelji.“ - reče Džuli.

„To su više ljudi koje moram da pozovem. Sećaš li se onog detektiva, Obena?“

„Naravno.“

„On misli da smo lezbejke.“

„Molim?“

„Mislim da je tako.“

Džuli se zakikota, a onda joj se lice uozbilji: „Je li zbog nečeg što smo uradile?“

„Mislim da je to samo zbog toga što smo mi dve žene koje žive zajedno, ti kuvaš, i tako. Sve se pogodilo kako treba.“

„Pretpostavljam i da je njemu to uzbudljivo.“

„Možda.“

Okrenula se ka ogledalu.

„Mogu da vidim privlačnost.“ - reče zamišljeno. - „Samo, uvek sam bila sa muškarcima. Ne znam zašto.“

Oglasilo se zvono na vratima. Pogledala sam na sat. Bilo je minut do osam.

„Zar ne znaš da osam znaci devet?“ - rekoh dok sam išla ka vratima koja su vodila na ulicu. Bila

je to Kejti, iza nje se stidljivo skrivao Alaster. Kejti je bila lepo obučena u svetlo zeleno, a Alaster je nosio odelo i kravatu. Izgledao je kao da je došao pravo sa posla. Poljubili su me u oba obraza, dali mi bocu penušavog vina i veliki buket cveća.

„Čuo sam puno stvari o^ Vama.“ - reče Alaster.

Htedoh da odgovorim: Šta si ti uopšte mogao da čuješ o meni? Ali, samo sam se nasmešila.

„Imamo puno toga da nadoknadimo.“ - reče Kejti i ustrča uz stepenice.

Uz malo očajničke improvizacije, bilo je baš dovoljno toga da se nadoknadi dok u osam minuta posle osam nije stigao Frensis. Nosio je belu košulju bez kravate i odelo koje je izgledalo grozno - kao da je pravljeno od neke imitacije terilena, ostavljeno nedelju dana u bašti i potom nije ispeglano - za koje sam zaključila da mora da košta više od mojih kola. Doneo je šampanjac. Pogledao je po dnevnoj sobi.

„Ovo je za mene uzbudljiv trenutak.“ - reče. - „To je stan u koji Kit nikada nikog ne pušta.“

Kejti i Alaster ponovo pogledaše naokolo zainteresovani. To je izgledalo kao kada nekoj slici posvetite kurtoaznih pet sekundi, potom pogledate u vodič i otkrijete da je to najbitnija nemačka slika iz petnaestog veka te se vratite koracima unazad i kažete sebi, „Interesantna je ...“ Bacila sam pogled ka Džuli, kojoj sam to najpre morala objasniti - to je bio stan u koji nisam puštala Kejti i Frensis.

„Niko od vas se ne poznaje međusobno.“ - rekoh. - „Ovo je Džuli, koja trenutno živi kod mene i koja je večeras kuvala i, zapravo, spremila sve ovo. A ovo je Frensis, on radi sa mnom na klinici. Ovo je Kejti koja, ovaj, koja je moja stara prijateljica. A ovo je Alaster.“

„Alaster radi u Sitiju.“ - prekide me Kejti. - „Na nečemu totalno neshvatljivom, naravno. Da li ste znali? Čula sam neki dan na radiju da šezdeset procenata ljudi nema pojma o tome šta rade njihovi partneri na poslu. Da te pitam, Kit, šta je bilo sa onom osobom sa kojom si, znaš ...?“

Nameravala sam da kažem da ne znam, ali sam blagim glasom rekla da se više ne vidamo i nastade tišina. Frensis otvori svoj šampanjac i napuni sebi čašu, zatim je šetao po sobi gledajući nameštaj, slike, knjige, kao da je sastavljao psihološku analizu moje ličnosti, što je naravno i radio. Podsetio me je na letnje dane, kada bi uleteo bumbar kroz prozor i zujao naokolo sve dok ga ne bih isterala časopisom nazad kroz prozor. Za to vreme je Kejti počela da priča o tome kako je ovo interesantan kraj i koliko sam pametna bila što sam se na vreme ovde doselila.

Završivšu svoju neoficijelnu šetnju, Frensis sede na sofu između mene i Džuli: „Kako izgleda povratak na posao?“ - zapita, prekidajući razgovor o nekretninama u Londonu.

„To je veliko pitanje.“ - rekoh.

„Da li i dalje radiš istu stvar?“ - upita Kejti veselo.

„Pa ...“

„Pričala sam Alasteru o tome šta ti radiš u taksiju. Razlog zašto mi je to palo na pamet jeste što sam se pitala da li ti znaš nešto o onom užasnom ubistvu od pre nekoliko dana.“

Bila sam zbunjena. Kako je Kejti - koja je, koliko ja znam, radila u galeriji - ikako mogla da čuje nešto o mojoj vezi sa Lajaninim ubistvom?

„Kojem?“

„O onom na Hempsted Hitu. Majka koja je ubijena zajedno sa svojom ćerkom. Filipa Barton.“

„Ne, nemam veze sa tim.“

„To je kao kod Lejdi Di. Ljudi polažu cveće na ulicu ispred. Kolona se proteže pedeset metara. Neko je stavio i knjigu sećanja. Ali i ja smo prošli tuda da bacimo pogled i to izgleda vrlo neobično. Zagušen je saobraćaj, puno policije, kolone ljudi. Žene plaču, muškarci nose decu na ramenima da bi i ona nešto videla. Zašto ljudi to rade?“

„Šta ti misliš, Frensis? Kakvo je tvoje profesionalno mišljenje?“



Izgledao je uplašeno: „To, naravno, nije baš moje polje. Možda ljudi misle da se na mestu gde se nešto dogodilo, dobra ili loša stvar, stvara neka posebna energija. Kao toplota. Ljudi odlaze tamo da bi bili... što bliže tome.“

„To je uzbudljivo.“ - dodadoh. - „Ljudi žele da budu u blizini da bi se osećali delom te drame.“

„I zabrinuti su.“ - dopuni Džuli. - „Bili su uzbuđeni kada su čuli za to i želeli su to da pokažu. Tu nema ničeg lošeg, zar ne?“

„Ne.“ - rekoh i pogledah ka Kejti. - „Ja radim na jednom ubistvu na mestu gde ljudi ne polažu cveće.“

„Zašto?“

Slegla sam ramenima: „Žrtva je bila beskućnik. Telo joj je pronađeno pored kanala. Ne mislim da se iko zbog toga uopšte zabrinuo.“

„To je tužno.“ - reče Kejti. Medutim, nije nastavila sa temom.

U devet i deset se Vil Pevik još uvek nije pojavio. Odlučila sam da počnemo sa jelom. Seli smo i, na Džulino insistiranje, ostavili jedno slobodno mesto pored nje za njega, ukoliko dođe. Povrće, maslinovo ulje i egzotični hleb, koji je Džuli negde iskopala, bili su izvrsni. Izgledalo je kao da smo u restoranu, uz dodatnu prednost što sam imala svoj nameštaj. Rižoto je bio divno začinjeno kiseljakom, za koji sam mislila da je neki korov, ali je neverovatno impresionirao Kejti. Izgledalo je kao da sam stekla određeni kredit na osnovu Džuline hrane, pošto sam ja bila impresario te prigode.

Skoro da smo završili sa glavnim jelom kada je zazvonilo na vratima. Ispred je stajao Vil, u farmerkama i plavoj košulji, grubim patikama, noseći jaknu ispod ruke. Najednom sam se osetila isuviše lepo obučenom, što je zapravo bilo smešno. On je bio taj koji je trebalo da se izvinjava.

„Loš dan.“ - reče. - „Trebalo je da nazovem da kažem da neću moći da dođem, ali nemam vaš broj.“

„U imeniku je.“ - rekoh kratko. - „Pa, i ne znam da li je još uvek u imeniku. Verovatno ste mogli nekako da dođete do njega. Uđite da jedete. Mi smo, na žalost, već počeli.“

Pratio me je uz stepenice. Unutra, na boljem svetlu, izgledao je umomo i rastrzano. Upoznala sam ga sa ljudima za stolom, koji su sada izgledali glupavo, kao da su uhvaćeni kako jedu a da im to nije bilo dozvoljeno. Pojavi se Džuli sa šarmantnim osmehom, mkova se s njim i nije mu puštala mku, vodeći ga na njegovo mesto pored sebe. Bacio je jaknu na sofu dok je prolazio pored nje.

„Moraćeš da nas stigneš.“ - reče Džuli. - „Hoćeš li da sipam od svega na tanjir?“ Nasmehio se i klimnuo glavom.

„Crno ili belo?“

„Štagod.“

Sledećih nekoliko minuta je mimo jeo, gledajući ljude za stolom, ali se uglavnom skoncentrisao na hranu.

„Možda bi trebalo da pokušamo da uputimo i Vila.“ - reče Džuli. - „Kao u sapunskoj operi. Pričali smo o ovom kraju. Ja sam pričala svoju uobičajenu priču o putu oko sveta. To još nisi čuo, Vil. Ispričaću ti kasnije. A Kejti i Alaster su išli da vide gde je počinjeno ubistvo na Hempsted Hitu i potpisali su se u knjigu sećanja ...“

„Mi, u stvari, nismo...“

„... a Alaster je upravo pričao o svom poslu u Sitiju.“ Pevik pogleda u Alastera: „Gde radite?“

„U blizini Čipsajda.“

„Koja firma?“

Alaster pogleda zbunjeno: „Hembls.“

„Pjer Dajson.“

„Pa, da.“ - reče Alaster. - „Mislim, zapravo ga nikada nisam upoznao, ali, da, on je šef. Poznajete ga?“

„Da.“

Nastade pauza: „Oprostite.“ - reče Alaster. - „Kako je beše vaše ime?“

„Zove se Vil Pevik.“ - rekoh.

„Čekajte, čekajte. Sećam se. Val Bejker, je l' tako?“

Vil je sada izgledao kao da mu je neprijatno: „Tačno.“

„Drago mi je da Vas upoznam, Vil. Cuo sam toliko stvari o Vama.“

„Mislite, o hostelu?“ - upitah.

„Ne, ne.“ - reče Alaster sa nipodaštavanjem. - „Ne želim Vašeg gosta da dovodim u neprijatnu situaciju, ali on je vodio Val Bejker fond deset godina. Legendarne godine. Fantastične.“

„Nije baš bilo toliko fantastično.“ - reče Vil smireno.

„Verujte mi na reč.“ - reče Alaster.

„Nisam znala da ste radili u Sitiju.“ - rekoh.

„Ne radim.“ - reče Vil. - „Sada ne radim.“ - Zatim je postajao sve tiši, kako je razgovor krenuo u drugom pravcu.

Ostatak večere sam kradimice pogledavala preko stola u Džuli i Pevika. Cula sam fragmente njihovog razgovora o nečemu u Meksiku i nečem drugom o Tajlandu. Odgovori su mu bili kratki i nisam mogla da ih razaznam.

Posle jela smo seli na sofuu uz kafu, čaj ili, za Kejti, neki napitak koji je mirisao kao lek. Vil je pospremao sto i našli smo se u kuhinji u isto vreme.

„Pretpostavljam da ovo nije baš Vaša vrsta ljudi.“ - rekoh.

Nije se nasmešio: „Šta Vi znate o mojoj vrsti ljudi? Oni izgledaju u redu.“

„Mislila sam i na mene.“

Oteo mu se osmeh koji je verovatno bio sarkastičan: „Džuli je ipak sjajna.“ - reče.

Nastade pauza: „Ne mogu da poverujem da ste menjali posao u Sitiju za onaj hostel u Kersi Taunu.“

„Razumete se u Siti?“ - upita.

„Znam Kersi Taun.“

„U to vreme je to izgledalo kao dobra ideja.“

„A šta je sada?“

Otvori usta, potom ih ponovo zatvori. Izgledao je kao da razmišlja pre nego što će išta reći: „Izvinite.“ - reče. - „Mislim da je to preširoka tema za ovu kuhinju na ovoj večeri.“

„Onda pretpostavljam da ja treba da se izvinim.“ - rekoh. - „A, da. Pričala sam s nekim ko Vas poznaje.“

Plamičak interesovanja: „Stvarno?“

„Detektiv po imenu Furt. On radi na Lajaninom slučaju. Poznajete ga?“

„Da, poznajem ga.“

„Upozorio me je na Vas.“

„To liči na Furta.“

„Ni ja ga ne volim.“

Vil je pažljivo naslagao tanjire pored sudopere i okrenuo se ka meni.

„Ne znam šta želite, Kit, ali me nije briga šta mislite o policiji ili o bilo kom drugom.“

To je bilo to. Bacila sam krpnu ka kuhinjskom stolu i zakoračila ljutito ka njemu: „Zašto ste, kog vraga, onda uopšte dolazili ovamo? Došli ste kasno i zavukli se u ćošak kao neki adolescent sa

svojim sarkastičnim komentarima i zajedljivim izrazima. Zar mislite da ste bolji od mene?“

Vil zavuče ruke u džepove i uzdahnu.

„Došao sam jer sam bio iznenađen pozivom Vaše drugarice i nisam znao šta da kažem. I žao mi je što sam zakasnio. Kao što rekoh, bio je to loš dan.“

„I ja sam imala loš dan.“

„Neću da se takmičim ko je imao lošiji dan.“

„Ja nisam neprijatelj.“ - rekoh.

„Niste?“ - reče i izađe iz kuhinje. Išla sam za njim, tako da smo skoro stigli zajedno. Ja sam izgledala uzbuđeno i furiozno. Ne znam kako je on izgledao.

„Upravo smo rekli“ - reče Kejti - „kako je bilo fenomenalno učiniti to što ste Vi učinili, da napustite sve, sjajan posao, i da radite u tom hostelu.“

Mislila sam da će prema Kejti biti isto toliko užasan kao što je bio prema meni u kuhinji, ali, izraz lica mu je bio skoro blag: „Nije to bilo baš toliko sjajno.“ - reče. Okrenuo se ka Alasteru. - „Mislim, zašto Vi ne napustite Vaš divni posao?“

Alaster je izgledao iznenađeno: „Pa, to je, ne znam, stvarno. Verovatno zato što ne želim.“

Vil raširi ruke: „Ja sam želeo. To je sve.“

Džuli je došla - ne, došunjala se, ukoliko je to ta reč - sa šoljom kafe i dala je Vilu: „Zašto si tako loše volje prema Kit?“ - upita.

On započe nešto i pogleda ka meni, skoro menjajući izraz lica: „Loše volje?“ - ponovi upitno. - „Možda sam preosetljiv. Kada sam započeo to sa hostelom, očekivao sam pomoć od ljudi, od policije, od socijalnih radnika. Ispostavilo se da nije tako. Sada samo želim da nas ostave na miru. Zato se ponekad brecnem na ljude.“

„Ja samo želim da pomognem.“ - rekoh, shvatajući koliko zvuči patetično dok sam to izgovarala.

„Zakasnili ste.“ - reče. - „Ona je mrtva. I ja sam zakasnio.“ - Tužno sa nasmešio. - „Eto. Imamo nešto zajedničko.“ - Uzeo je gutljaj kafe, onda ga je progutao. - „Oprostite.“ - reče. - „Mislim da je bolje da idem.“

„Nemojte.“ - rekoh. - „Ne zbog mene.“

„Nije zbog Vas. Nisam u ovom trenutku baš spreman za društvo.“

Dosta graciozno se pozdravio sa svima i uputio ljubazne reči Džuli zbog hrane. Džuli ga je ispratila i kada se vratila promrlja mi: „Potraga se nastavlja.“ Uspela sam nakratko da se nasmejem, ali sam drhtala, pa sam se povukla u kuhinju i oprala sve sudove. Kada sam se vratila sa posudom sa kafom, videla sam da moj plan da se revanširam tim ljudima nije baš sasvim uspeo. Frensis je pričao o sebi, Džuli je pričala o Tadž Mahalu u sumrak, Kejti je pričala o Alasteru, Alaster je gledao skromno ispred sebe. Ja sam uspela da sipam kafu, pijem kafu i ne govorim skoro ništa.

Mnogo kasnije, otišli su, uz preteće povike kako moramo uskoro ponovo da se vidimo i čak sam videla Frensisa i Alastera kako razmenjuju brojeve telefona na stepeništu. Moja opterećenja se udružuju i postaju čak veća.

Džuli i ja smo ostale same. Razvukla sam lice: „Izvini što sam ti priredila sve ovo.“

„Nemoj.“ - reče. - „Svideli su mi se. I oni vole tebe. Svima im je stalo do tebe - srećna si što imaš toliko prijatelja, znaš.“ - Na trenutak je zazvučala skoro setno. - „Ja bi trebalo tebi da se izvinim. Moj plan sa Pevikom se nije ostvario.“

„Nema veze. Nije bio u pitanju tvoj plan. Pevik je bio problem.“

Nasmešila se i iskapila piće. Spustila je čašu i prišla mi. Stavila mi je ruku na obraz i poljubila me u usta, sasvim lako: „Ako postanem lezbejka, ti ćeš biti prva kojoj ću da se nabacujem.“ - reče. - „Laku noć.“

Bila sam u pravu po jednom pitanju - vrisak jeste potekao od svedoka, ili - u najmanju ruku - vrisak je postojao. Jedan policijski službenik je nazvao gospođu Meri Gould i ona je rekla da nije sigurna, ovaj, da, možda je vrisnula kada je videla jadnu devojkicu, u stvari, kada već to pominjete, jeste, sigurna je da je vrisnula. Ona nije imala nikakvih problema, zar ne?

Zato je bilo pogrešno zaključiti da je Lajan ubijena pored kanala.

„Što znači“ - rekoše Furtu - „da nema razloga misliti da je to bio Dol pre nego bilo ko drugi. Jesam li u pravu?“

„Gospodo,“ - reče, približavajući svoje lice mom, tako da sam mogla da vidim žute naslage na njegovim zubima, osip od brijanja na vratu, tragove iscrpljenosti oko usta - „ovo se sve vrti oko toga. Ona je ubijena pored kanala, Dol ju je ubio.“

„Bilo bi pogrešno i baciti pogled u druge slučajeve ubistva, zar ne?“

„To smo već uradili. Džil i Sandra su jutros potrošili četiri sata prebirajući po nerešenim ubistvima u Londonu u poslednjih šest meseci i nisu naišli ni na šta. Tako ode Vaša teorija. Izvinite. Za Vas ostaje samo jedno telo, a ne glamurozna gomila.“

„Šta ste tražili?“ - upitah.

„Mi smo obučeni policajci, znate. Sličnosti u metodama ubijanja, žrtvama, oblastima. Takve stvari. Nismo našli ništa. Nema prepoznatljivog ubice, nema unakaženih tela, nema sličnih lokacija. Nula. Ništa.“

„Mogu li i ja da pogledam te slučajeve?“

Protrljao je oči i uzdahnuo: „Želeli ste da pomognete, a ne da stojite na putu. U čemu je stvar?“

„Ja tražim različite stvari.“ - odgovorih blago.

Slegnuo je ramenima: „Ukoliko želite da protraćite čitav dan, to je Vaša stvar.“

„Znači, ima ih puno?“

„Trideset neobičnih, ukoliko ne želite da proširite Vaše parametre u istrazi još i na Bronks?“

„Kako da dođem do njih?“

„Nekoga ćemo da sklonimo sa hvatanja kriminalaca, a možete da nađete i rezervni terminal.“

„Pa, kada mogu da ih vidim?“

Pogledao je na sat i promrljao nešto sebi u bradu. Potom: „Recimo, za pola sata.“

„Hvala.“

„Mogu li nešto da Vas pitam?“ - upita, mnogo ozbiljnijim tonom.

„Šta?“

„Jeste li uvek sigurni da ste u pravu?“

Zatreptala sam, osećajući nadolazak panike u stomaku: „Pogrešno ste me shvatili.“ - rekoše. - „Ja nikada nisam sigurna. U tome je stvar.“

Trinaest nerešenih ubistava se odnosilo na mladiće koji su ubijeni kasno noću ili rano ujutro ispred noćnih klubova, pabova, stadiona, zabava. Prošla sam kroz sve te slučajeve: pretučeni na smrt, izbodeni, udareni u lice polomljenom flašom. U dvanaest od trinaest slučajeva, žrtve su pile veliku količinu alkohola; trinaesti je bio devetnaestogodišnji crnac, koji je pronađen kako leži ispod svog bicikla sa još uvek upaljenim svetlom.-Lobanja mu je bila smrskana. Udarila su ga kola. Verovatno nesreća. Moguće je da je namerno udaren.

Dve prostitutke, jedna pronađena mrtva u svojoj sobici iznad prodavnice kebaba, čiji vlasnici su se pitali odakle dopire smrad; druga je pretučena na smrt na nekom polju u Samertaunu. Nedaleko od

Lajan. Oklevala sam kod nje: Džejd Bret, starost dvadeset i dve, HIV pozitivna, bez rodbine. Možda nema veze, ali sam notirala. Bilo je tu nekoliko beskućnika, pijanaca sa razorenim jetrama, koji su nađeni mrtvi pored klupa u prakovima ili u ulazima prodavnica gde su obično spavali. Bilo je tu i sedmero dece, te je, iako njihove ubice nisu pronađene, u svim osim u jednom slučaju policija istragu usmerila ka članovima porodice ili krugu poznanika. Oni ionako nisu bili relevantni.

I, naravno, tu je bila Filipa Barton, stara trideset i dve godine, srednji stalež, vredna poštovanja, sada poznata po svojoj smrti. Jedino sam njeno ime prepoznala. Niko drugi nije zaslužio više od nekoliko redova na petoj strani nekih novina. Pogledala sam detalje njenog slučaja. Kao što sam već znala, nestala je sa Hempsted Hita, pored igrališta gde se igrala njena mala ćerka, a nadena je nekoliko sati kasnije na udaljenom, divljem kraju Hita, sa licem na dole, među drvećem i žbunjem. Udarena je nekoliko puta po glavi, kamenom koji je pronađen nekoliko metara od nje. Imala je posekotinu na levom obrazu i blaga nagnječenja na zglobovima ruku. Nije bila zlostavljana. Nije bilo znakova da se radilo o seksualnom ubistvu.

Protrljala sam oči i zurila u ekran. Onda sam podigla slušalicu i nazvala Furtov lokal.

„Volela bih da vidim telo Filipe Barton. I fajl njenog slučaja.“

„Šta?“

To nije bilo „Šta ste rekli?“; to je bilo „O čemu, jebote, pričаш?“

„Mogu li?“

„Zašto?“ - zapita teškim glasom. Mogla sam da čujem kako diše.

„Zato što želim.“ - rekoh.

„Je l' nas Vi to zezate, doktorica? Ima li to veze sa nekim Vašim ličnim radom?“

„Ja sam razumela da ja...“

„Hoćete li da znate šta ja mislim?“

„Šta?“

„Vi imate problem. Posle Dolovog napada. Drugi ljudi to kažu.“

„Zašto su me onda pozvali?“

„Čudio sam se tome.“

„Činjenica je da sam ja ovde. Mogu li da vidim telo?“

„Samo zato što bi to bilo interesantno? Ne dolazi u obzir.“ Spustio mi je slušalicu. Zurila sam još nekoliko sekundi u ekran, potom ponovo podigla slušalicu internog telefona i tražila da me spoje sa Obenom.

„Mogu li da dođem do Vas?“

„Naravno. Sada?“

„Molim Vas.“

„U redu.“

Oben me je gledao pomno preko vrhova prstiju. Oči su mu izgledale bleđe nego ikada. Prošlo je nekoliko sekundi od kada smo se čuli.

„Ne razumem baš, Kit, šta to tražite.“

Nisam odgovarala - nije bilo puno toga da se kaže, pošto nisam ni sama znala šta, a svest o tome da verovatno od sebe pravim idiota pred celom policijskom stanicom je sve više rasla.

„Govorili ste o tome da ne treba praviti pretpostavke. Sada pretpostavljate da je Lajanin ubica ubio i nekog drugog. Zašto? Mislite da možda postoji veza sa slučajem Filipe Barton. Zašto? Objasnite mi, Kit.“ Bilo je mnogo teže odgovoriti na njegov ljubazan i uljudan ton nego na Furtov psovački.

„Ne mislim da pretpostavljam sve to.“ - rekoh. - „Samo kažem da, ukoliko Lajan nije ubijena pored kanala - a sada više nema razloga da se veruje u to - onda treba da uzmemo u obzir neke stvari koje smo možda propustili.“

Oben je bio do bola strpljiv sa mnom: „Hajde da kažemo da ste u pravu. Hajde da ignorišemo činjenicu da je Furtov tim već pročešljao fajlove. Zašto Filipa Barton? Sve što ja mogu da vidim je da nema nikakve povezanosti.“ - Počeo je da ih nabraja na prste. - „Žrtve su različite, rane su različite, oblasti su različite. I ne samo to, to je politika službe. Vi imate ovde kredit dobre volje, čak krivice. Mi se osećamo loše, znate, zbog nesreće. Ne želite valjda da sve to bacite u vodu i iscrpите naše strpljenje.“

Ponovo nisam odgovorila. Uspela sam da ne sklanjam pogled sa njega i ne zatvaram oči.

„U redu.“ - reče uz uzdah. - „Pogledajte je.“

„Hvala.“

„To, naravno, nije u našoj nadležnosti, ali ne bi trebalo da predstavlja problem. Pobrинуću se za to da Furt to sredi - neće, naravno, biti srećan zbog toga. Ja znam da je on idiot, ali on ima i instinkte. A oni ne greše baš svi.“ Proučavao me je pogledom bez osmeha.

„O, pa ...“ - Uspelo mi je da se nasmejem, ali je to više zvučalo kao jecaj.

„Zašto Vam je ovaj slučaj tako važan, Kit?“

Slegla sam ramenima: „Trudim se da budem temeljna.“

„Čujem da ste se videli sa Vilom Pevikom.“

„Kako ste zasnali za to?“

„Loš karakter. Znate da je ranije bio velika zverka u Sitiju?“

„Čula sam nešto o tome.“

„Ne znam sve detalje, ali imao je nervni slom, napustio je sve. Pokušao je da postane Majka Tereza severnog Londona.“

„To zvuči kao dobra stvar.“

„Komplikovanije je od toga. Izgubio se.“ - Opet me je gledao ispitivački. - „Nije baš ni prijateljski raspoložen prema policiji.“

„Očigledno je osećanje obostrano.“ - rekoh suvo.

„Samo smo pokušavali da ga nagovorimo da poštuje iste zakone kao i mi ostali. Nemojte da Vas obmane njegov šarm.“

Konačno me je nešto što nasmejalo. Pomislila sam na Pevika prošle noći, sa čupavom kosom i prezrivim očima: „Nema šanse da se to dogodi.“

Oben je bio u pravu. Furt je bio u pravu. Zašto se onda nisam složila sa njima? Ponovo sam zurila u telo Filipe Barton u koritu. Mršavo, glatko telo sa okruglim bokovima, visokim grudima i blagim strijama na stomaku, verovatao od rođenja ćerke. Ruke su joj bile duge i graciozne, manikirani nokti lakirani sjajnim ljubičastim lakom, isto tako i nokti na nogama. Telo joj je bilo nedirnuto, osim tragova oko njenih nežnih zglobova na rukama. Ležala je tu kao predivna statua, obavijena faltama prekrivača. Međutim, iznad njenog finog torzoa, leva strana glave joj je bila smrskana. Njena plava kosa je virila iz skorene tamne krvi.

Nisam osećala potrebu da je dodirnem, niti da predem preko njenog tela. Imala je muža i ćerku da žale za njom, desetine šokiranih prijatelja, čitavu gomilu stranaca koji su se zaljubili u zamisao o njoj. Clanci u novinama; političari su se utrkivali u odavanju priznanja toj uzornoj majci, tako bmtalno pokošenoj od strane zlog čudovišta, i nema nam odmora dok ga ne uhvatimo, itd. Hiljade ljudi je položilo cveće i plišane igračke na mesto gde joj je pronadeno telo. Stotine će ići na sahranu. Stranci će poslati cveće. A ja sam stajala zureći u nju, zbog nekog osećaja, kao da me nešto svrbi, a

ne smem da se počešem. Nadena je sa licem na dole, kao što je i Lajan nadena sa licem na dole. Čak i ja sam znala da to nije dovoljno da bi se one dovele u vezu. I pored toga sam imala osećaj da ta veza čeka da se stvori, samo kada bih mogla da razmišljam o njoj na drugačiji način.

Napustila sam mrtvačnicu i otišla u šetaju po Hitu. Nije padala kiša, ali je bio sparani i težak dan. Trava je bila mokra i sa stabala je kapalo. Nije bilo puno ljudi naokolo, samo nekoliko džogera i vlasnika pasa, koji su bacali štapove u natopljenu travu. Hodala sam brzo, prošla pored igrališta, pored jezerca, pošla uz brdo gde ljudi sunčanim danima puštaju zmajeve. Zapravo nisam nigde išla sa ciljem, vrtela sam se u krug, naprežući mozak bez rezultata.

Već nisam imala poverenje jedne grupe detektiva. Sada sam morala da se nosim i sa drugom. Bar su bili pridodati istoj stanici - ili im je, možda, rečeno šta o meni misle, što, na kraju krajeva, i nije bilo baš dobro. Oben je, i pored svih svojih strahova i sumnji, bio ljubazan i razgovarao sa šefom istražnog odeljenja koje se bavilo slučajem Filipe Barton, pri čemu je rekao par lepih reči o meni. Tako sam se već u toku dana našla u stolici preko puta detektiva-glavnog inspektora Vika Renborna. On je bio jedan ogroman, ćelav čovek, sa vrlo malo riđe kose iznad ušiju i na zadnjoj strani glave. Uz svoju kožu lica, koja je bila crvena kao vatra, predstavljao je zastrašujući prizor. Mogla sam da zamislim lekare kako se klade šta će prvo da ga strefi, srčani udar ili šlog. U govoru mu se moglo prepoznati teško disanje, kao da je napor da mi otvori vrata bio za njega prevelik.

„Oben kaže da se interesujete za Filipu.“ - reče, kao da ćaska sa prijateljem iz susedne sobe.

„Da.“

„Filipa zanima svakog.“

„Znam.“

„Napolju imam uniformisane ljude, koji regulišu saobraćaj i kontrolišu gomile ljudi oko mesta gde je nađena. Morali smo da postavimo semafore i napravimo privremeni parking. Ljudi dolaze iz svih delova zemlje i ostavljaju poruke i cveće. Upravo sam razgovarao telefonom sa jednim kanadskim forenzičarskim psihologom. On u Londonu predstavlja svoju knjigu i ponudio je svoje usluge. Imam astronoma. Je li to u redu?“ - Pogledao je upitno ka službenici koja je sedela u uglu sa kompjuterom.

„Astrologa, gospodine.“

„Astrologa. I par telepata. Jedna žena je prošlog meseca sanjala da će se desiti ubistvo. Neko drugi je rekao da će moći da identifikuje ubicu ako mu damo komad krvave odeće. Štampa njuška naokolo. Tamo je cirkus. Ja sam srećan čovek. Svako želi da mi pomogne. A mi, pritom, jebiga, selimo kancelarije, i ja nemam gde da se sakrijem. Jeste li Vi ovde da mi pomognete?“

„Ja se ne bavim konkretno ovim slučajem.“

„Pretpostavljam da bi trebalo da odahnem. Oben kaže da radite na slučaju mrtve litalice nadene pored kanala.“

„To je tačno.“ - rekoh. - „Telepate nisu uznapredovale u tom slučaju. Nikog nije briga.“

„Šta želite sa Filipom Barton?“

„Nisam sigurna.“

„Da se ne radi samo o tome što je to slučaj većeg profila?“

„Kako to mislite?“

„Samo želim da Vas obavestim da sam dobio psihološkog savetnika. Seb Veler - poznajete li ga?“

„Da“

„Dobar čovek?“

Napravila sam pauzu: „Nisam ovde da bih se takmičila.“ - rekoh taktično.

„Naš problem je što imamo samo jednog svedoka, a ona ima tri godine.“

„Da li je rekla išta?“



„Mnogo. Ona voli sladoled od jagode i Kralja lavova i male plišane životinjice. Ne voli avokado i buku. Imamo dečjeg psiholo^a koji pivodi vreme praveći pite od blata sa njom, ili nešto slično. Zena po imenu Vestvud. Zna li nju?“

„Da. Znam doktorku Vestvud.“ - Srce mi je neprijatno lupalo. Nisam želela da kažem Renbomu da sam, zapravo, učila od Bele Vestvud. Svi smo je poštovali - mladu, borbenu, inteligentnu i ciničnu ženu, koja je sedela na svom stolu i mahala svojim mršavim nogama dok je razmišljala - i uvek će mi biti teško da je smatram jednakom. Jednom učitelj, uvek učitelj. Kada budem imala sedamdeset, a ona osamdeset godina, ona će i dalje biti osoba koja bi na marginama mojih projekata pisala: „Cuvati se konfuznih instinkta i hipoteza, Ketrin.“ Sada sam se probijala kroz njen svet, dovodeći u pitanje čak i njen sud.

„Pa, šta želite?“ - upita Redbom.

„Želela bih da razgovaram sa mužem. Možda da vidim dete, ukoliko je to moguće.“

Namrštio se: „Ne vidim zašto ne sa mnom. Ali, najbolje je da popričate sa doktorkom Vestvud o detetu. Ne znam da li će Vas uopšte pustiti u njenu blizinu. Postoje neka komplikovana pravila o tome šta sme da joj se kaže. Ja ih ionako ne razumem.“

„To je u redu.“ - reko.

„Pitajte doktorku Vestvud i vidite šta će da kaže.“

„U redu.“ - reče Renbom. - „Zvaćemo Vas.“

„Sačekaću.“

Renbom zastenja: „Pa, dobro.“ - reče. - „Ako biste mogli da sačekate ispred, zvaću je. Sada.“

Jedva da sam imala vremena da popijem čašu vode sa frižidera napolju, kada Renbom izađe, zbunjen i ne preterano zadovoljan, iz svoje kancelarije: „Poznajete li doktorku Vestvud?“ - reče.

„Srele smo se.“ - reko oprezno.

„Hm.“ - reče. - „Mislio sam da će reći da se nosite. To je rekla svakom dmgom. Imate neki adut za nju, zar ne?“ Ovo poslednje je izrečeno sa nekim iskrivljenim izrazom bliskim osmehu, koji je bio bolji nego ništa.

„Znači, to je u redu, zar ne?“

„Primiće Vas danas posle podne.“

„Puno Vam hvala.“ - reko, mentalno organizujući svoj dan.

„Vidi.“ - reče. - „Nemam pojma šta smerate, ali, ako nešto otkrijete, molim Vas da meni to prvom kažete. Bio bih razočaran ako bih saznao nešto O tome na prvoj strani Dejli Mejla.“

„Ja samo želim da pomognem.“ - reko, što sam, ako bolje razmislim, rekla i Peviku. Moja nova uzrečica.

„Evo je.“ - reče Renborn tužno. - „Opet zvučite kao astronom.“

„Astrolog.“ - reče službenica.

„Samo Vas proveravam.“

„Kako si, Kit?“ - reče Bela, gledajući me sa simpatijom. Sećam se da mi je slala cveće u bolnicu, cveće i kartu sa ženom nacrtanom ugljem i mastilom kako sagnuta češlja svoju dugu kosu; rukopis joj je bio rastrzan i oštar. Zadržala sam cveće još dugo nakon što je počelo da se suši. Uvek sam želela da Bela ima dobro mišljenje o meni. Ne morate biti genije da biste znali da su ona i Roza moje figure majke, moje figure autoriteta i ugodnosti.

„Mislim da sam sada bolje.“

Sedele smo u Belinim razdrndanim kolima, zaglavljene u saobraćaju, tako da je mogla da se okrene i pogleda me, a da ne dovodi naše živote u pitanje. Imala je usko lice, sada već bore oko očiju, tanke bore koje su se formirale iznad usana, nekoliko sedih u kovrdžavoj smeđoj kosi koja je

letela posvuda. Oblačila se dosta decentno. Bila je dovoljno pametna da tamnim pantalonama i bež džemperom, na neki način, potvrdi svoj profesionalni status, da pokaže da nije tek tako ušla sa ulice i nameštala se usput, ali je bila i dovoljno opuštena da deluje umirujuće.

„Hvala Vam što ste našli vremena za mene.“

„Ne bih da sam mislila da ćeš biti nespretna u pristupu - ali moram da kažem da ne znam šta zapravo tražiš.“ - Podigla je ruku da bi me zaustavila kada sam zaustila da odgovorim. - „U suštini me čak ni ne zanima, sve dok ne zbuniš dete ili ga uznemiriš, za šta sam sigurna da nećeš učiniti.“

U rečenici se osetilo upozorenje. Nije morala ništa potanko da objašnjava: „Moj posao je jednostavno da pričam sa Emili i da joj, ukoliko je to potrebno, pružim pomoć. Policijska istraga je van mog interesovanja.“

I tvog, nije morala da doda.

„Pa, šta si radila sa njom?“

„Pitala sam je čega se seća.“

„Tek tako?“

„Zašto da ne? Znam šta misliš, da to zvuči isuviše jednostavno i neizvesno. Prošle godine sam morala da razgovaram sa četvorogodišnjim dečakom koji je bio u stanu kada mu je majka silovana i ubijena. Proveo je osam sati sam sa njenim telom. Doživeo je ozbiljne traume, skoro da nije mogao da govori. Sećaš li se slučaja?“ - Klimnula sam glavom. - „Tu smo imali problem kako da izlečimo Dermjena, ali i kako da saznamo šta je video. Bio je to komplikovan slučaj, koji je obuhvatao maltene sve primenjive strategije. Igre, crtanje, pričice, znaš te stvari. Ali, Emili je majka samo ostavila na igralištu. Nema traume, nema primetne tuge. Nisu joj smetala pitanja, a izgleda da i nema čega da se seti. Igrala se sa drugim devojkicama i odjednom nije bilo njene majke. To je bio bolan deo, ali izgleda da nije svedok ničemu što je povezano sa nestankom ili otmicom njene majke, ili šta god da je to bilo.“

„Trogodišnjaci ne odgovaraju baš najbolje na direktna pitanja.“

Bela se nasmeja: „Ne brini se.“ - reče. - „Igrala sam se sa njom. Posmatrala sam je kako se ponaša prema drugoj deci, kako se igra sa lutkicama. Nekada, ma koliko bolno to bilo, moramo priznati da sav senzibilitet i pametni trikovi uopšte ne pomažu ako nema šta da se sazna.“

Vozile smo se uzbrdo kroz Hempsted do samog vrha brda, pa smo se spustile sa druge strane kroz bogati rezidencijalni kraj, koji sam videla po prvi put. Bela je skrenula u mirnu ulicu i zaustavila se: „Trenutno su kod Filipine majke, koja živi u kući pored. Sto znaci da to treba da ostane tajna.“

„Da li policija misli da su u opasnosti?“

„Od štampe, mislim.“

Bela je još uvek sedela u kolima. Pogledala sam u veliku kuću.

„Filipina majka mora da je dobrostojeća.“ - rekoh, pokazujući na dokaz.

„Vrlo.“ - reče Bela. Tipkala je prstima po volanu.

„Vidi, Kit, imaš li nešto?“

„Ne znam.“

Pogledala me je grubo, sa izrazom najblaže anksioznosti. Pokušavala je da me spreči. Možda sam poludela? Stegla je vilicu i otvorila vrata.

Razgovarala sam sa Džeremijem Bartonom izvan kuće, u predivnom vrtu njegove tašte, gde je ravan travnjak krivudao oko pedantno negovanog cveća. Bela me je neodređeno predstavila kao saradnicu i ostavila stvari takvim. Znala sam da je radio za neku vrstu softverske firme. Mislim da je njegova, ili je veliki deo njegov. Imao je trideset osam godina, ali je izgledao starije. Kosa mu je sedela, lice mu je izgledalo izobličeno, oči su mi bile krvave.

„Ima li nekog napretka?“ - upita.

„Zao mi je.“ - rekoh. - „Ja ne znam ništa o tome, morate da pitate policiju.“

„Jedinu policiju koju vidim su uniformisani pozornici. Tu je jedan koji verovatno vreba negde naokolo. Oni ne znaju ništa. Osećam to - osećam u tami.“ Protrljao je lice.

„Ne mislim da je postignut neki veliki napredak.“

„Neće uhvatiti nikog.“ - reče.

„Zašto to kažete?“

„Pa, zar ne kažu tako? Ukoliko ne nađu odmah ubicu, najčešće ga uopšte ne nađu?“

„Onda je teže.“ - priznala sam.

„Šta mogu da učinim za Vas?“ - upita.

„Jako mi je žao zbog Vaše žene.“

„Hvala vam.“ Treptao je, kao da nije mogao najbolje da vidi.

„To mora da je bio užasan šok. Gde ste Vi bili kada ste čuli za to?“

„Sve sam to već ispričao. Toliko sam puta to rekao da mi više ne zvuči kao istina.“ - Zastao je, zatim se tužno osmehnuo. - „Oprostite, nisam šaljiv kao što obično umem. Bio sam kod kuće. Obično radim kod kuće bar jedan dan u nedelji.“

„Da li je Filipa bila tužna ili zabrinuta? Izvinjavam se, da li je u redu da je zovem Filipa? Zvuči mi čudno kada govorim ovako o nekome koga nisam upoznala. Samo, ako je zovem gospođa Barton, osećam se kao poreski inspektor.“

„Hvala Vam.“ - reče.

„Kako to mislite?“

„Što pitate. Znaite, u novinama je zovu Pipa. Nikada je niko u njenom životu nije zvao Pipa. Ja sam je zvao Fil, ponekad. Sada je to tragedija -Pipa ovo, Pipa ono. Mislim da to koriste zato što se uklapa u naslov. Filipa ima suviše slova.“ - Uzdahnuo je i prošao rukom kroz kosu. - „A odgovor je, ne, nije izgledala zabrinuto. Bila je srećna. Ista kao uvek. Ništa nije bilo drugačije. Život kakav obično jeste. Bili smo srećni zajedno - iako mi se sada ponekad čini da ne mogu više ničeg da se setim kako je bilo.“

„Gospodine Barton ...“

„Ono što srvarno ne razumem je kakve veze Filino raspoloženje može imati sa njenom smrću.“

„Mene zanimaju oblici ponašanja. Možda ja pitam isto pitanje koje sigurno Vi sebi postavljate, a ono je - zašto ona?“

„Sve je bilo normalno.“ - reče. Zvučao je ne baš ljutito, ali zbunjeno. -“Normalno raspoloženje, normalno stanje uma, normalni oblici ponašanja. Ja to kažem i Vi me tako gledate, i sve to zvuči sumnjivo i strano. Bez obzira, šta znači normalno?“

„Da li joj je život postao rutina?“

„Pretpostavljam da je tako. Pazila je na Em, brinula se o kući, viđala se sa prijateljima, vidala se sa majkom, išla u kupovinu. Zajedno smo trčali kroz život, pretpostavljam. Bili smo pravi tradicionalni par, znate.“

„Da li se vidala sa prijateljima prošle nedelje?“

„Već sam rekao policiji, videla se sa majkom i izašla je sa Tes Džeret.“ Memorisala sam to ime.

„Da ju je nešto mučilo, da li bi Vam to ispričala?“

„Doktorka ...“

„Kvin. Kit Kvin.“

„U redu. Nije imala briga. Izašla je i ubio ju je neki ludak. Svi tako kažu. Vidite, ne znam šta želite od mene. Svi nešto žele. Policija želi da plaćem na televiziji, ili da popustim i priznam da sam

ja to učinio. Štampa želi Bog zna šta. Emili želi - e, ona želi da zna kada će mama da se vrati kući, pretpostavljam.“ - Uzdahnuo je i pogledao u mene svojim krvavim očima. - „Ne znam.“ - reče ponovo.

„Šta Vi želite?“

Protrljao je oči. Izgledao je umorno i tužno: „Da odem kući sa Emili, da se vratim na posao, da me ostave na miru i da se sve vrati u normalu.“

„Međutim, to nije moguće.“

„Znam to.“ - reče skrušeno. - „Znam. Ono što stvarno želim je da se jednog jutra probudim i vidim da je sve bio san. U stvari, sada se svakog jutra budim i na trenutak se ne sećam, i onda se sećam. Da li znate kakav je to osećaj? Da iznova morate to da shvatite?“

Cutala sam, a on je spustio pogled na travu.

„Da li je Vaša žena ikada imala veze sa socijalnim radom? Sa decom iz doma ili tako nečim.“

„Ne. Radila je za aukcijsku kuću kada smo se upoznali, ali je to napustila kada je dobila Emili.“

„Nije imala nikakve veze sa okrugom Kersi Tauna?“

„Možda je odatle hvatala voz.“

Vrtela sam se u krug još nekoliko puta, uvek se vraćajući na istu tačku: čemu su služila pitanja upućena Džeremiju Bartonu o karakteru i raspoloženju njegove žene, kada je ona postala žrtva slučajnog napadača? Na kraju ustadoh: „Hvala Vam što ste razgovarali sa mnom.“ - rekoh, pružajući ruku. Rukovali smo se. - „Oprostite, moja pitanja su verovatno zvučala malo čudno.“

„Ni malo čudnije od svih drugih stvari koje su me pitali. Znaite, jedne novine su mi ponudile pedeset hiljada funti da im ispričam kako je to kada Vamubiju ženu.“

„Šta ste im rekli?“

„Nisam znao šta da kažem. Spustio sam slušalicu. Hteli ste da pričate sa Emili. Ona nema nikakve veze sa Kersi Taunom. Mogu to odmah da Vam kažem.“

„Potrajaće to samo minut.“

„Pem će Vam pokazati. To je moja tašta.“

Lepa sedokosa žena je stajala pored francuskih prozora koji su vodili u kuhinju. Lice joj je bilo pepeljasto blede, imala je boju žene koja je doživela veliku tugu. Džeremi Barton nas je predstavio.

„Jako mi je žao zbog Vaše ćerke.“ - rekoh.

„Hvala Vam.“ - odgovori, klimnuvši glavom.

„Doktorka Kvin želi da vidi Emili.“ - reče Barton.

„Zašto?“

„Biće to samo na kratko.“

Pem Vir me je vodila hodnikom: „Emili je trenutno tu drugarica. Je li to u redu?“

„Naravno.“

Pem otvori vrata i ugledah dve male devojkice kako puze po tepihu, ređajući neke plišane životnje u krug. Dve devojkice, jedna sa tamno smeđim kikiricama, druga sa svetlo smeđim loknama i samo na trenutak nisam znala koja je koja, pa osetih iznenadan bol. Bilo je kao na lutriji. Koja od njih će biti izabrana kao ona kojoj će majka biti brutalno ubijena? Pem iskoraknu ka tamnijoj devojkici: „Emili,“ - reče - „neko hoće da priča sa tobom.“

Tanušna mala devojkica pogleda na gore, uplašenog pogleda. Sela sam pored nje.

„Cao, Emili. Ja se zovem Kit. Kako se zove tvoja drugarica?“

„Ja sam Beki.“ - reče drugarica. - „Beki Džejn Tomlinson.“ Beki je odmah nastavila sa pričom. Odmah sam bila upoznata sa svakom igračkom ponaosob. Na kraju su bili dobri medvedi i loši medvedi.

„Zašto su medvedi loši?“ - pitala sam.

„Zato što su loši.“

„Šta radite sa igračkama?“ - upitah.

„Igramo se.“ - reče Emili.

„Da li ih nekada nosite na igralište?“ - upitah. - „Da li ih nosite na ljuljaške i u pesak?“

„Ja radila.“ - reče Emili. - „Ja sve to radila sa Belom.“

„Radila sam.“ - reče Pem. Nasmejala sam se, pobedeno.

„Ti si pametna devojčica, Emili.“ - rekoš.

„I žao mi je što ti je mama umrla.“

„Baka kaže da je ona sa anđelima.“

„Šta ti kažeš?“

„O, ne mislim da je otišla daleko. Doći će ona nazad.“

Pogledah na gore ka Pem Vir i videh izraz tako žestokog bola na njenom licu da sam morala ponovo da sklonim pogled.

„Pa, mogu li ponovo da dođem? Ako smislim nešto novo da te pitam?“

„Može.“ - reče Emili, ali već se okrenula. Podigla je koalu tužnih očiju i pritisla joj usta ka crnom plastičnom nosu, pevajući tihim glasom.

„Tako sam ponosna na tebe.“ - čula sam je kako šapuće - „Tako ponosna.“

Umorna, vozila sam kući kroz dim saobraćajnog špica i bila sam sretna što Džuli nije kod kuće. Pomenula je neki razgovor u vezi s poslom u muzičkoj izdavačkoj kući - iako nisam znala šta bi ona, nastavnik matematike i svetski putnik, mogla da zna o muzičkoj industriji. Otvorila sam prozore da bi ušla svežina večeri. Iz bašte iza kuće dopirali su dečji glasovi. Otišla sam do kupatila, otvorila slavine i sipala malo ulja za kupanje u vodu. Skinula sam odeću koja mi je delovala prljavo posle takvog dana i skliznula u kadu. Voda mi je klizila po koži i osećala sam oštar miris ulja. Naslonila sam se unazad i zatvorila oči. Zazvonio je telefon. Dodavola, nisam uključila sekretaricu. Zašto telefon uvek zvonu kada ste u kupatilu? Cekala sam, a telefon je nastavljao da zvonu. Zato sam se iskobeljala iz kade, zgrabila i obavila peškir oko sebe i potpuno mokra požurila u dnevnu sobu, ostavljajući za sobom mokre otiske stopala.

„Halo?“ Sitni mehurići od sapunice su mi pucketali po rukama.

„Je li to Kit Kvin?“ - veza je šuštalala; mora da je zvao sa mobilnog telefona.

„Da, ja sam.“

„Ovde je Vil Pevik.“

„Ooo!“ - rekoh u tišinu koja je usledila nakon ove objave.

„Hteo sam da se izvinim za ono veče.“

„Hajde onda.“

„Šta?“

„Rekli ste da želite da se izvinite.“

S druge strane se čulo pljuckanje, koje je moglo da bude posledica uvrednosti ili zabavljanja: „Žao mi je što sam bio toliko nedruštven. Eto.“

„Bili ste očigledno umorni, a i bio je to u svakom slučaju glupav poziv. Zaboravite to. Stvarno nema veze.“

„Možda postoji nešto što bih mogao da Vam ispričam o Lajan.“

Bila sam potresno iznenađena: „Da?“

„Ništa posebno, stvarno. Ali ... ovaj, ja sam udaljen nešto više od milje od Vašeg stana, pa sam mislio da mogu da se pozovem. Samo na nekoliko minuta. Ukoliko nemate već društvo.“

„U redu. Sama sam.“ - Pomislih na svoju kupku i vodu poput svile. -“Vidimo se onda. Uzgred, kako ste došli do mog broja?“

„Bili ste u pravu. Nije uopšte bilo teško.“

Povukla sam zavesu u kupatilu i navukla neke prastare farmerke i kratku bluzu. Nisam želela da se trudim zbog Vila Pevika. Dok sam ga čekala, uključila sam vesti na televiziji da bih videla da li ima nečeg novog u vezi sa Filipom Barton. Sa glavne vesti pala je na treću: detektivi i dalje pretražuju oblast tražeći tragove; i dalje ostavljaju cveće i plišane igračke na mestu gde je pronađeno njeno telo. Prikazali su neku njenu novu fotografiju, koja je prikazuje kako stoji na vrhu brda u vrećastom platnenom šorcu i majici, smeje se, njena svilenkasta kosa leti na povetarcu, njene ruke, sklopljene oko njene male tamnooke ćerke.

Razmišljala sam o Emili, koja krije svoje lice u svojoj koali i šapuće joj reci koje je njoj rekla njena majka: „Tako sam ponosna na tebe.“

Možda je i moja majka meni govorila takve stvari pre nego što je otišla i umrla. Moj otac nikada nije bio dobar u tim detaljima - on bi samo rekao, mršteći se: „Pa, volela te je puno, naravno.“ Kao da je to dovoljno. Uvek sam želela još mnogo više: svo ono ludačko tepanje i one mile reči, igre koje

je igrala sa mnom, način na koji me je držala i nosila, stvari koje je planirala u vezi sa mnom, nade koje je imala. Citav svoj život sam ih sama izmišljala. Svaki put kada sam bila dobra u školi, zamišljala sam koliko bi moja majka bila ponosna i zadovoljna. Kada sam postala doktor, pitala sam se da li bi se slagala sa tom mojom odlukom, da li je to tako zamišljala. Čak i sada, kada se gledam u ogledalu, sa majčinim licem, sivim očima moje majke, pravim se da to nije moj odraz nego njen, nje koja konačno stoji tu i smeši mi se nakon toliko godina čekanja ...

Oglasilo se zvono na vratima.

Vil je ovog puta nosio tamno odelo, bez kravate. Obodi očiju su mu bili crveni, a koža bela kao kreda. Izgledao je kao da mu je potreban san od sto godina.

„Želite li neko piće?“ - upitah.

„Ne, hvala. Možda kafu.“ Stajao je nemirno na sredini dnevne sobe.

Napravila sam mu kafu i sipala sebi čašu vina: „Mleko, šećer?“

„Ne.“

„Biskvit?“

„Ne, u redu je.“

„Zašto ne sednete? Osim ako ne želite tek tako da istresete svoju informaciju.“

Napravio je malu grimasu i seo na sofu. Sela sam na stolicu preko puta njega i uzdržavala se od pitanja koja bi ispunila tu tišinu koja se protezala između nas. Gledao je u mene namršteno.

„Rekao sam Vam da nisam zapravo poznavao Lajan.“

„Da, tako ste rekli.“

„I to je tačno. Desetine tinejdžera prođe nedeljno kroz moja vrata. Pruža im se utočište, ukoliko im je potrebno, informacije o daljim mogućnostima, ukoliko ih traže. Povezujemo ih sa različitim organizacijama, ukoliko tako žele. Ali, ne postavljamo pitanja. U tome je čitava stvar - na neki način je to razlog zašto sam uopšte osnovao Tindejl centar. Mi ne pokušavamo da im govorimo šta je za njih najbolje. Mi ne osuđujemo - svi ostali to rade, mi ne. Mi postavljamo nekoliko osnovnih pravila, ali im nikako ne postavljamo neke zahteve. Takav je to centar - mesto gde oni mogu slobodno o sebi da razmisle, čak i ako to znači da će učiniti bolne greške u vezi sa svojim životima.“ - Naglo je prekinuo. - „Sve to nema veze sa onim što želim da kažem.“

„Ne, stvarno, u stvari...“

„Lajan je u centru bila tri puta u poslednjih šest meseci, recimo.“ - ubaci. - „Prva dva puta je bila dosta optimistična po pitanju svoje budućnosti. Rekla je da bi želela da postane kuvarica - utvrdili biste da skoro petina dece pod starateljstvom izgleda želi da bude kuvar ili kuvarica. Dali smo joj neke letke o ketering kursevima, takve stvari. Međutim, trećeg puta, poslednjeg, bila je depresivna. U suštini, vrlo utučena. Povučena i ravnodušna.“

„Imate li ideju zašto?“

Iskapio je svoju kafu i zurio u dno šoljice: „Nekoliko nedelja ranije ju je nazvala njena najbolja prijateljica.“

„Koliko ona ima godina?“

„Cetrnaest ili petnaest. Možda šesnaest. Stvarno ne znam.“

„Odakle su se poznavale?“

„Nemam predstavu. Jednom su došle zajedno u Centar, ali su se očigledno poznavale od ranije. Verovatno su se smucale po istim mestima.“

„Zašto je to radila?“

Slegao je ramenima: „Izaberite neki razlog. Zašto to ne radi još više njih, to je bolje pitanje. Dejzi.“

„To je bilo njeno ime?“

„Dejzi Džil. Zvuči kao srećno ime, zar ne?“

I, po prvi put od kako sam ga upoznala, stvarno mi se osmehnuo - jadno, nakratko, ali nepatvoreno dok je trajalo. Uzvratila sam osmehom i on odvrati pogled, zureći kroz prozor na moj travnjak.

„Želite li sada čašu vina?“

„Sada imate još jednu činjenicu.“ - reče, ignorišući me. - „Mislim, još jednu koju možete pridodati onoj za koju već znate. Prva je: Lajan je imala briga. Druga je: Lajan je ubijena.“

„Vino, možda?“

„Ne. Ne vino. To je dovoljno. Zbogom.“

Ustao je jednim potezom i pružio ruku. Uzvratila sam.

„Hvala Vam.“ - rekoh, i tog trenutka Džuli ulete na vrata uzbuđenog i sjajnog lica; otvorenih usta, da bi mi nešto ispričala. Gledala je zapanjeno u nas.

„Kakvo iznenađenje.“ - uspela je da kaže. Vil joj klimnu glavom: „Upravo odlazim.“

„Čašu vina?“ - promrmlja. - „Pivo?“

„Ne.“ - reče. - „Hvala Vam.“

Navratima se okrenuo.

„Hteo sam da kažem ...“ Zastao je i pogledao me.

„Zao mi je zbog mog neprijatnog ponašanja za Vašom večerom. Hrana je bila izvrsna.“ Onda je otišao.

„Pa.“ - reče Džuli, okrećući se ka meni. - „Lukava si ti.“

„Došao je pre dva minuta. Želeo je da mi kaže nešto o devojci koja je je ubijena.“

„Da, da. Pa, ja sam i ovako prestala da se interesujem za njega. Suviše mi je tmuran. Hoćeš li da čuješ šta ima novog kod mene?“

„Kaži.“

„Dobila sam posao.“

„Ne!“

„Jeste. Počinjem za mesec dana - rekla sam im da do tada imam druge obaveze.“

„Imaš li?“

„Ne, naravno, ali ne smeš da izgledaš kao da si odmah na raspolaganju, zar ne?“

„Čestitam, Džuli. Sigurna sam da ćeš biti odlična u tome - šta god da je.“

„Ja sebe stvarno ne poznajem.“ - Zakikotala se. Potom: „Tako da ću sada da počnem da tražim stan.“

„Ne žuri.“ - rekoh, pre nego što sam mogla da se zaustavim. Moraću da se naviknem da budem ponovo sama. Sklopila sam oči.

„Zašto se ne potruđiš da ga vratiš nazad?“ - upita Džuli.

„Šta, kog đavola, pričaš?“

„Ne viči tako. Albi. Mogu da se kladim da i ti njemu nedostaješ. Ti bi nedostajala svakom ko je zdrave pameti.“

„Ne želim da se vrati.“ Na moje iznenađenje, to više i nije bila tolika laž. Otišao je iz sopstvenih pobuda. Ako sam mu nedostajala, onda sam mu sigurno nedostajala u zagrljaju druge žene; nedostajala sam mu dok je u rukama držao lice nekog drugog. Zato ga nisam želela. Želela sam nekog ko bi pripadao samo meni. Želela sam da budem najviše voljena. Većina nas to želi, zar ne?



Bila sam umoma, malo su mi otekle žlezde. Grlo mi je bilo suvo, kao da mi je prolazilo staklo kada gutam. Nije mi se baš išlo na posao, pa sam oklevala za vreme doručka koji se sastojao iz tosta, meda i jakog čaja. Kuhinjski sto je bio obasjan suncem. Bilo bi mi lepo da presedim tu čitav dan, sa rukama oko tople šolje, nogama u toplim papučama, slušajući zvuke sa ulice, čak gledajući dnevni program na televiziji. Međutim, zazvonio je telefon. Bio je to Oben. Rekao je da želi da razgovara sa mnom: „Izvolite.“

„Mislím, lično.“

„Kada?“

„Možete li da stignete do deset?“ Pogledala sam na sat.

„Pretpostavljam. Moraću da otkažem jedan sastanak.“

„Dobro.“

„Da li ima nečeg novog?“

„Ne, koliko ja znam.“

„O čemu se onda radi?“

„Razgovaraćemo o tome u četiri oka.“

Bila sam zbunjena i razmišljala sam čitavim putem, smišljajući dobre i loše scenarije u glavi, uglavnom loše. Nisam smislila ništa toliko loše kao ono što sam zatekla u Obenovoj kancelariji u tačno deset sati.

Oben je sedeo za stolom, očito nije radio, ali je izgledao kao da čeka na nešto. Videla sam da nije sam. Jedna žena je stajala okrenuta leđima i gledala kroz prozor. Bila je to Bela. Uхватила je moj pogled, zatim se ponovo okrenula. A na sofi uza zid je sedela Roza iz Velbeka.

„Šta je ovo?“ - upitah.

Oben se usiljeno nasmešio: „Sedite, molim Vas, Kit.“ - reče, pokazujući na stolicu ispred stola.

Ne mogavši jasno da razmišljam, učinila sam tako i odmah zažalila, jer sam na taj način postala najniža osoba u prostoriji. Oben klimnu glavom ka Rozi.

„Dr Dajč?“

Roza je grizla svoju donju usnu. Na taj način je pokazivala da će to boleti više nju nego mene. Nagla se napred i sklopila mke, skoro kao za molitvu.

„Kit, želim prvo da razjasnim da krivim sebe za sve ovo.“

„Šta sve?“ - upitah, znajući da je to ono što je ona mene želela da pita. Treba samo da ćutim, rekoh sebi. - „Šta sve?“ - upitah ponovo bespomoćno.

„Mi imamo osećaj“ - reče Oben, gledajući me ljubazno, što je bilo gore od bilo čega - „ili, tačnije, ja mislim i osećam da se Roza slaže sa mnom, da smo Vas uvalili u ovaj slučaj bez adekvatnog, ovaj, stepena obuke i ...“

„Moglo bi se reći da si ti uvučena u ovaj slučaj, zar ne, Kit?“ - reče Roza ljubazno.

„Kao prvo,“ - reče Oben - „to je bila čisto rutinska stvar, sažeta procena osumnjičenog. Mislili smo da Vam to dugujemo, da Vas zamolimo za jednu takvu stvar. I Vi ste taj zadatak obavili fantastično. Veoma ste nas zadužili. Zatim - priznajem da je to u potpunosti bila moja greška - zamolio sam Vas da se umešate malo više. Međutim, u skorije vreme ... ovaj, bilo je nekog šuškanja ...“

„Bela?“ - rekoh, okrećući se u svojoj stolici da bih je pogledala. Bela je mirno gledala u mene: „Ja nisam imala nikakve pritužbe, Kit. Međutim, kada si otišla, razgovarala sam sa Džeremijem

Bartonom i sa majkom i bojim se da sam bila u obavezi da prijavim detektivu-glavnom inspektoru Renbornu da nisam mogla da vidim ikakav razlog za tvoj razgovor sa njima. Opisala bih to kao izlet na kome se peca, ali nisam videla da si išta pecala. Ovo je delikatan slučaj. Privlači dosta pažnje.“

„Znam.“ - rekoh. - „Samo sam želela da...“

„Želeo bih da ponovim reči doktorke Dajč.“ - reče Oben. - „Krivim sebe što sam Vas gurnuo u tu napetu situaciju.“

„Vi ne želite da ja više radim za Vas?“

Nastade pauza: „Mislimo da je to bilo prerano za tebe.“ - reče Roza. - „A to što te je ovaj slučaj tako dirnuo nije baš zdravo.“

„Kako to mislite?“

„Roza mi je ispričala nešto iz Vaših ranih dana.“ - reče Oben. Zurila sam u Rozu.

„Kit, sve što sam rekla Denu jeste da bi lični doživljaji - to što si tako rano izgubila svoju majku - mogli, na određeni način ...“ - lice joj je pocrvenelo - „... ovaj, uticali su na neki način na tvoje rasuđivanje.“

„O.“ - Sedela sam tako nekoliko minuta, a obrazi su mi goreli. Potom sam teško i bolno progutala pljuvačku. - „Možda ste u pravu. Možda sam isuviše ušla u slučaj. Mene jeste briga, ne znam koji je pravi nivo toga da Vas je briga. Međutim, to ne znači da grešim. I nisam vodila istragu u pogrešnom pravcu. Nisam govorila drugim ljudima šta da rade. Ja sam samo pratila različite pravce istrage.“

„Pa, sada,“ - reče Oben - „ovo nije Vaše akademsko istraživanje. Govorite kao da mi možemo sebi da priuštimo da neko kopa po istrazi ubistva, a da pritom ide za sopstvenim interesima. Zao mi je što to moram da kažem, ali, na neki način ste u opasnosti da skrenete istragu na pogrešan kolosek. Moji ljudi su se okrenuli protiv Vas, gazite drugim ljudima po žuljevima, a čini mi se, žao mi je, čini mi se da to radite bez ikakvog razloga. Mislim, bez konkretnog razloga. Prihvatam da ste potreseni sudbinama žrtava. I mi smo, takode. Svi mi želimo da uhvatimo te ubice, Vi ste nam pomogli,“ - dodade, ljubaznije - „ali mislim da nam je sada došlo vreme da idemo dalje.“

„Mogu li prvo nešto da kažem? Mislim, pre nego što odem?“

Oben se zavalio u svoju stolicu: „Naravno.“

„Pre svega,“ - rekoh, „recite mi, samo jednom rečenicom, kako biste Vi opisali Lajaninog ubicu.“

„Standardno ubistvo pogodne žrtve od strane psihopate.“ - reče. - „Taj zločin je počinio neko ko oseća patološku mržnju i strah prema ženama. Otud nasilne rane.“

„A ubica Filipe Barton?“

„Potpuno drugačije. Ne znam gde da počnem. Više puta je udarena tupim predmetom. Ona predstavlja žrtvu visokog rizika za izvršioca. Ona je nasilno oteta na javnom mestu dok je bila sa detetom. Drugačija vrsta osobe, drugačiji metod, druga oblast, različit nivo nasilja. Ali, Vi se sa tim ne slažete.“

Ustala sam. Morala sam bar da se pretvaram da imam autoriteta. Otišla sam do prozora i pogledala napolje. Napolju, iza stanice, nalazio se poligon virtualne pustinje. Tu su stajale tri uzastopne prepreke i neki veliki metalni sanduci, gomile dasaka, nešto što je bilo prekriveno nakatranjenim platnom. S jedne strane je iz betona rasla ogromna rascvetana budleja, vatreno purpurna. Oko nje su leteli leptiri, kao komadići papira na vetru. To je bilo lepo. Okrenula sam se svojim zlovoljnim sagovornicima: „Kada sam pregledala fajlove Filipe Barton, nešto mi je zazvonilo.“

„Sta to, Kit?“ - upita Roza, u isto vreme kada i Oben - „Mi Vas ne plaćamo da slušate zvona kako zvone. Svakog dana nam se u vezi sa Filipom Barton javljaju medijumi koji čuju zvona kako zvone.“

Razmišljala sam o svojoj grupi muškaraca na Market Hilu; razmišljala sam o stvarima koje su

uradili i njihov poremećeni način gledanja na svet. Bilo je stvari koje sam naučila od njih, a za koje niko drugi u ovoj prostoriji nije znao. Bar sam to imala.

„Ljudi za sobom ostavljaju znakove.“ - rekoh.

„Uvek, čak i kada pokušavaju da sakriju tragove, zato što je potpis ubice malo kao pouka neke pesme. Tu je značenje koje je pesnik želeo da prenese, ali može biti i skrivenih značenja kojih pesnik nije ni bio svestan. Nekada misle da je njihov potpis jedno, međutim, zapravo je nešto drugo.“

Požurila sam da objasnim svoj stav do kraja, pre nego što potpuno izgube interesovanje: „Ono što mi je zapalo za oko kod ubistva Filipe Barton jeste činjenica da je ležala sa licem na dole. Kao i Lajan.“

Napravih pauzu i pogledah u Obena. Njegov izraz lica je ostao uljudan, čak sažaljiv.

„I to je to?“ - reče ljubazno. - „To smo već obradili, Kit.“

„Da li ste ikada videli nedavno ubijenu osobu kako leži sa licem na gore?“ - upitah.

„Pretpostavljam.“ - reče Oben, sumnjajući u pretpostavku.

„Videla sam mnogo takvih slika. Oči su im otvorene, gledaju pravo gore. Znae kako su oči na slikama zamišljene da vas prate po sobi. Oči mrtve osobe nisu takve. One su nepristojno statične, samo zure pravo, možda optužujući. Možete da zamislite da biste, ukoliko biste nekog ubili, verovatno želeli da mu okrenete lice na dole, tako da vas ne gleda.“

„Možda, ali, pobogu, Kit, telo je kao parče hleba. Može da padne samo na dva načina, sa puterom na gore, ili sa puterom na dole. To nije dovoljno da bi se na tome zasnivao slučaj.“

„Sećate li se rana na Lajaninom telu? Gde su one bile?“

„Abdomen. Stomak, grudni koš, ramena.“

„S prednje strane. A ipak je ležala sa licem na dole. To je kao da crtate vodenim bojama i potom sliku okačite licem ka zidu.“ Pogledala sam u Rozu. Ona je pravila grimase.

„Ne smatram to baš prigodnim,“ - reče - „da o tim ženama pričaš kao o umetničkim delima.“

„Znam, ali one jesu umetnička dela.“ - rekoh. - „One su grešne i nemoćne i nisu predmet estetskog interesovanja, ali jesu umetnička dela i mi moramo da ih protumačimo. To je ono što ja radim ubolnici. Vi to znate. Ja čitam zločine kao da su simptomi i šabloni. Tražim značenja. Šta je sa samim ranama?“

„Brutalne.“ - reče Oben. - „Bezumni.“

„Ja ne bih upotrebila te reči. Nehajne, možda. Precizne. Čak prikladne. Na neki način je to izgledalo kao bezuman seksualni napad, ali taj se utisak nije probio.“ - Videla sam kako se Oben ponovo trgao. - „Ne želim da kažem da nije bilo znakova seksualnog napada - ta psihopatska ubistva mogu biti kazna za žene zbog njihove seksualne pretnje. Međutim, u tim slučajevima možete videti stravičnu agresiju, koja je usmerena na grudi i genitalije. To, pak, ovde nije slučaj. Svi ubodi su iznad pojasa, a grudi su u potpunosti izbegnute. Ovakva slika je veoma retka, a taj oblik nanošenja povreda, naziva se pikerizam, još je ređi. I još je bila okrenuta licem na dole.“

„To ipak nije dovoljno, Kit.“ - reče Oben. On je polako gubio strpljenje. - „U čemu je veza? Dva tela leže licem na dole?“

„Videla sam veliki broj napada na žene koji se mogu porediti sa onim na Filipu Barton. Svi su oni bili veoma nasilni. Takođe je izgledalo da je počinioc dodatno privlačilo prisustvo deteta, kao audijencije žrtve. Međutim, ovaj ubica nije želeo da dete prisustvuje. Ono što osećam kada gledam telo Filipe Barton jeste neko relativno obuzdavanje. Mislim na sledeće, razmislite: vi mrzite žene, upravo ste ubili ženu i imate nešto kao keser u ruci. Zašto ne biste stvarno išli do kraja?“

Oben se nagao napred i spustio mi ruku na rame: „Kit, ne dajete nam ništa. U redu, imate osećaj. Istina je, ne znam, jebiga, šta to znači. Oprostite, moje dame.“ - Dame podigoše pogled, ali više zbog

toga što ih je neko nazvao damama. - „Međutim, nemam ništa što bih odneo ljudima koji misle da trošite naše vreme.“

Protrljala sam oči prstima. Ispričala sam svoj komad i glava mi je bila prazna. On je bio u pravu. Šta je bilo tu, opipljivo, nakon svega što sam ispričala? Šta je trebalo učiniti? Nisam želela da razmišljam, želela sam da otpuzim, međutim, poslednjim naporima sam uspela da izvučem nešto veoma malo iz udaljenih delova mozga.

„U redu.“ - rekoh tihim glasom. - „Ja sam završila. Reći ću samo još jednu stvar. Mi znamo da je Lajanino mrtvo telo doneto do staze kanala u gepeku kola.“

„Mi to uopšte ne znamo.“ - reče Oben iritirano.

„A telo Filipe Barton je pronađeno jednu i po milju udaljeno od mesta na kojem je poslednji put viđena. To znači da je i ona verovatno preneti kolima. Da li je bilo nekih poređenja tragova vlakana ili tragova kola?“

„Ne, nije ih bilo, kao što dobro znate.“ - reče Oben besno. - „Niti smo ih poredili sa ubistvima Džeka Trboseka. Nemamo vremena za to.“

„To je moja poslednja sugestija. Hoćete li to da uradite?“

„Zašto bismo...?“

„Molim Vas.“ - rekoh. Htela sam da zaplačem. - „Molim Vas!“

U glavi su mi se dešavali vatrometi, koji su šištali i okretali se u crvenoj i puprurnoj tami. Ne znam kako sam uspela da izađem iz stanice, uzdignute brade i sa nogama koje nisu popuštale ispod mene. Čak sam prijateljski klimnula glavom dežurnoj službenici na prijemnom odeljenju.

Stigla sam do kola, ali su mi se ruke toliko tresle da sam ispustila ključ i morala da šaram rukama naokolo da bih ga podigla. Oči su me pekle kao da su bile pune peska. Morala sam da odem odatle, negde gde me niko neće videti. Nisam želela da me iko gleda sa tim užasnim, užasnim sažaljenjem u očima. I ja sam gledala ljude na taj način. Jednom, u nekom drugom životu. Sve mi je izgledalo toliko neverovatno daleko, kao da sam na svoju prošlost gledala kroz pogrešan kraj teleskopa.

Uspela sam da udem u kola. Na minut sam zavalila glavu unazad na naslon i zatvorila oči. Grozna glavobolja mi se probijala do leve slepoočnice. Upalila sam auto i pažljivo izašla sa parkinga, gledajući pravo ispred sebe. Zamišljala sam njih troje kako me gledaju sa prozora kako odlazim i međusobno se z gledaju zabrinutih izraza lica. Kako ću ikada biti u stanju da se suočim sa njima?

Dovezla sam se do malog trouglastog crkvenog dvorišta, između radnje sa delikatesima i časovničara, nedaleko od mog stana, izašla iz kola i sela na travu, leđima naslonjena na predivnu crvenu bukvu. Albi i ja smo ponekad dolazili na to mesto i sedeli pod tim drvetom. Bilo je još uvek sparno od sinoćnje kiše i osetila sam kako mi se hladnoća uvlači u kosti. Okrenula sam lice ka suncu, koje se upravo probijalo iza sivog oblaka. Tačno iznad mene, jedan kos je pevao iz sveg glasa. Disala sam duboko. Udisala i izdisala, pokušavajući da se oslobodim te užasne panike.

Ustala sam uz napor i otišla nazad do kola. Noge mi se više nisu tresle, ali su bile teške. Bubnjalo mi je u glavi. Pre nego što sam krenula, spustila sam štitnik za sunce i gledala se u ogledalu nekoliko sekundi. Posmatrala sam svoj ožiljak, koji se kao bela zmija spuštao niz bradu, potom sam se nagla napred, tako da sam piljila u svoje oči.

Nadala sam se Džuli nije kod kuće. Ali, dok sam stavljala ključ u bravu, ona dođe i otvori mi vrata. Obrazi su joj bili crveni. Dobacila mi je neki ludački pogled i rekla veselim tonom: „Kit! Dobro je. Imaš posetioca. Rekla sam da ne znam kada ćeš stići, ali je želeo da sačeka. Rekao je da je tvoj prijatelj.“

Skinula sam jaknu i krenula napred. Mogla sam da vidim teme neke glave iznad sofe. Ustao je: „Rekli ste da ćete doći ponovo da me vidite.“ - reče svojim mekim, visokim glasom. Majkl Dol, u istim onim narandžastim pantalonama koje je nosio i poslednji put kada sam ga videla, i u prastaraj sivoj košulji sa krugovima od znoja ispod pazuha.

„Majkl!“ Nisam znala šta da kažem. On je bio kao noćna mora koja mi se ponavlja i koja je došla da čuči u uglu mog stana.

„Cekao sam.“ - reče, žaleći se.

„Kako ste znali gde stanujem?“

„Pratio sam Vas jednom od stanice.“ - odgovori, kao da je to najnormalnija stvar na svetu. - „Niste me uopšte приметили.“

„Ja ću sada da idem.“ - reče Džuli. - „Je li to u redu, Kit? Ili želiš da ostanem?“

„Koliko je već ovde?“ - siktala sam, okrećući leđa Majklu, koji je ponovo seo u sofu.

„Skoro čitav sat.“

„Bože. Bože, izvini. Trebalo je da me nazoveš.“

„I jesam. Ostavila sam ti tri poruke na mobilni telefon.“

„O, Bože.“ - ponovih.

„Jesi li u redu?“

„Da. Ne. Ne znam. Nije trebalo da ga pustiš unutra.“

„Kit.“ - reče Majkl sa sofe.

„Izgleda dosta bezopasno. Sve vreme mi je blenuo u grudi.“

„Nisam.“ - reče Majkl, kao da to i nije preterano važno. - „Zašto nisi ponovo došla da me vidiš kao što si rekla?“

„Nisam imala vremena.“

„Rekla si da ćeš doći.“

„Znam, ali...“

„Ljudi treba da se drže svojih obećanja.“

„Da“

„Ako nije tako, onda to nije fer.“

„U pravu si.“

Govori što manje. Ne dozoli mu da stvori situaciju u kojoj ti snosiš neku krivicu. Pre svega, navedi ga da ode, ali tako da se ne naljuti. Klimnuo je glavom, kao da je bio zadovoljan i spustio ruke na kolena. Imao je neki ožiljak novijeg datuma na levoj podlaktici i gadnu ogrebotinu na ručnom zglobu.

„Mogu li sada da dobijem kafu? I ja sam tebi ponudio kafu.“

„Već si popio tri šolje.“ - prekide ga Džuli.

„Cetiri kašičice šećera, molim.“

„Moram sada ponovo da idem, Majkl. Žao mi je, ali ne možeš da ostaneš ovde.“

„I jedan od onih biskvita koji sam probao malopre sa Vašom prijateljicom.“ - Mljackao je jezikom po ustima.

Osećala sam se bolesno: „Majkl, slušaj...“

„I mogu li, znate, da odem do kupatila?“ Imao je male kapljice znoja na čelu i iznad usana.

„Tamo je.“

Cim sam zatvorila vrata, okrenula sam se ka Džuli: „Slušaj, možeš li nešto da mi učiniš? Možeš li da uzmeš moj mobilni telefon i izvan stana nazoveš policiju? Daću ti broj.“

Užasnula sam se od činjenice da ću zvati ljude koji misle da ludim i moliti ih da dođu i zaštite me od čoveka čije sam hapšenje sprečila. Uхватила sam se dlanovima za lice.

„Kit?“

„Da. Izvini. Samo... e, jebiga. Ne znam šta da radim. On je verovatno u redu, ali ne želim da ulazim u glupavi rizik.“

„Daj mi onda taj broj.“ - Ispružila je ruku. - „Hajde da obavimo to.“

„Možda ću morati da mu uradim nešto strašno. Ili on meni.“

„Nemam pojma šta ćeš morati, ali, ako je opasan, daj da ga izbacimo odavde. Hajde.“

„Ne. Cekaj. Sačekaj na trenutak.“ - Čula sam vodu u toaletu. - „Znam. Nazovi Vila Pevika. On će znati kako da se nosi sa ovim.“

„Njega?“

„Molim te, ne mogu sada nikog drugog da se setim. Uradi to napolju.“

„Koji je njegov broj?“

„Broj je u memoriji telefona. Pevik.“

„U redu, u redu. Ovo je ludo.“

„Znam. Hvala ti.“

„Šta ako nije tu, ili ako...“

Dol je izašao iz kupatila, a Džuli pohita ka ulaznim vratima. Primetila sam sa odobravanjem da ih je ostavila odškrinutim.

„Staviću sada vodu, šta mislite?“ - rekoh, suviše veselo.

„Živate li ovde sami?“

„Ne.“

„Jeste li udati?“

„Zašto pitate?“

„Vaša prijateljica reče da niste udati.“

„Onda to već znate.“ - Izbegavaj konflikte. Ne guraj ga u ćošak. Ne izazivaj ga. - „Rekli ste, četiri kašičice šećera?“

„I biskvit.“

„Jeste li došli da mi nešto kažete, Majkl?“

„Zašto nemate tepihe?“

„Majkl, da li ste...“

„Smešno je nemati tepihe. To je kao da niste u pravoj kući. Čak i u domu smo imali tepihe u svakoj sobi. Moj je bio braon boje. Braon tepih i beli zid, sa onim malim komadićima u papiru.“

„Komadići drveta.“

„Da. Umeo sam da ležim u krevetu i čačkam te parčiće noktima. Umeo sam da dobijem i batine zbog toga, kada bi ujutro to otkrili. Ali, nisam mogao da se zaustavim. To je kao skidanje kraste. Nekada sam to radio satima. Čitav krevet bi bio preplavljen malim parčićima papira. Kao da imate krastice u krevetu, čak i ako ih ne vidite, osećate ih po koži. Znae na šta mislim?“

„Da.“ - rekoh bespomoćno. Sipala sam vrelu vodu preko njegove kafe i dodala mleko. - „Izvolite. I poslužite se biskvitima.“

„Imate li neke pljuge?“

Otišla sam do tašne i izvadila paklo od deset cigareta koje mi je ostalo od moje posete njemu. Ostala je jedna cigareta.

„Uzmite.“

„Šibice?“

Dodala sam mu kutiju; upalio je šibicu i stavio kutiju u džep.

„Morao sam da se pravim da to nema veze kada Vas tuku. Ali, ja sam uvek plakao. Čak i kada sam imao četrnaest, petnaest godina, plakao sam. Nisam mogao drugačije. Plačko. I onda Vam se rugaju, i onda sam plakao još više. Tako, dok sam ležao u krevetu i čitavu noć kopao po tapetama, i tada sam plakao, dok sam to radio. Zato što sam znao da će videti i da ću dobiti batine, i znao sam da ću plakati pred svima i da će me drugi dečaci još više dirati.

Podigao je svoju šolju i srknuo kafu. Pepeo sa cigarete mu je pao na odeću i on ga otrese sa sebe na sofu: „Vi ne znate kako je to.“

„Ne.“ - rekoh.

„I dalje plačem. Plakao sam u policijskoj stanici. Jesu li Vam rekli to?“

„Ne.“

„Smejali su mi se što sam plakao.“

„To nije bilo lepo.“

„Mislio sam da me Vi volite.“

Budi čvrsta: „Majkl, rekla sam Vam. Nisam imala vremena.“

„Čekao sam. Nisam išao na kanal. Čekao sam da dođete ponovo i da pričate sa mnom.“

„Radila sam.“

„I Vi ste kao i drugi. Mislio sam da se razlikujete.“

Čitav dimnjak pepela mu je pao na koleno. On prihvati žar cigarete šoljom kafe i začu se šištanje. Možda je ubio Lajan, razmišljala sam. Veoma lako. Recimo, ukoliko mu se smejala kada je pokušavao da je pokupi, ili ako mu se smejala dok je plakao.

„Mogu li da dobijem još jednu cigaretu?“

„Nemam više. Možemo da odemo do prodavnice i kupimo?“

„U redu je.“ - Izvadio je paklo iz džepa. Bilo je skoro puno. Ponudio je jednu meni, a ja sam odmahnula glavom. - „Ja moram da izađem, Majkl.“ - rekoh. Vil nikada neće stići.

Uzdahnuo je: „Ne još. Želim da pričamo.“

„O čemu?“

„Samo da pričamo. Znače. Kao što ste rekli. Rekli ste da mogu da kažem bilo šta.“ - „To je bio profesionalni razgovor, Majkl.“ - rekoh ljubazno. Neki izraz neslaganja mu se pojavi na licu. - „To je bio posao.“

„Mislite, niste mi rekli istinu.“

„Nisam želela to da kažem.“

„Još uvek razmišljam o njoj.“

„O Lajan?“

„Da. Niko neće da me sluša, ali ja sam bio tamo, zar ne? Bio sam tamo.“

„Možda.“

„Ne. Ne. Ne možda. Zašto kažete možda? Ja sam bio tamo i...“

Vrata se otvoriše. Nisam čula korake. Dol poskoči iz sofe, ispuštajući šolju na pod, gde je ostavila fleke od kafe i mokrog pepela.

„Ćao, Majkl.“ - reče Vil. Prišao je sa ispruženom rukom, Dol ju je prihvatio i držao.

„Nisam radio ništa loše.“

„Naravno da nisi. Zašto si onda tu?“

„Doktorka Kvin je moja prijateljica.“ - Još nije pogledao u mom pravcu.

- „Vi se poznajete.“

„Da.“

„Znači, ja poznajem Kit i ti poznaješ Kit, ja poznajem tebe i ti poznaješ mene. Mi se svi poznajemo.“ - Odjednom je izgledao mali i mršav, stojeći tu u svojim groznim narandžastim pantalonama. A ja sam se osećala glupo i postideno zbog svojih strahova.

„Vi se poznajete?“ - ponovih kao i Dol.

Vil se zbunjeno okrenu ka meni: „Mislio sam da si shvatila. To i nije neka slučajnost, ako dobro razmisliš. Kako ide pecanje, Majkl?“

„Nisam bio.“ - promrlja Majkl.

„Šteta, vreme se poboljšava. Majkl je veliki ribolovac, znaš.“ - reče mi.

„Da, znam.“

„Idem u tvom pravcu, Majkl. Hoćeš li da te povezem?“ - Pogledao je na sat. - „Možeš još uvek da provedeš par sati na kanalu pre nego što padne mrak.“

„Meni ne smeta mrak.“

„Pa, hajde ipak da te povezem. Siguran sam da doktorka Kvin ima posla.“

„Da.“ - promrljah. - „Hvala ti.“

„Jesi li dobro?“

„Da.“

„Ovaj, ne izgledaš baš tako. Možda bi trebalo da povedeš više računa o sebi.“ - Oštro me je



pogledao. - „I da, možda, staviš lanac sa unutarnje strane vrata.“

„Imam. Samo Džuli ... o, ovaj, znaš.“

„Ona vreba napolju, u papučama. Spreman, Majkl?“

Otišli su zajedno. Gledala sam kroz prozor kako Vil stavlja Dola na mesto suvozača. Dol mu nešto reče i Vil se nasmeja i potapša ga po ramenu. Onda zalupi vrata. Pogledao je ka prozoru. Usnama sam izgovorila hvala kroz staklo, ali on nije odreakovao. Samo je gledao, kao da nije mogao dobro da mi vidi lice. Onda se okrenuo.

Džuli upade na vrata: „Sve mi ispričaj.“

„Ne mogu.“ - rekoh. - „Mislim da ću da se razbolim.“

Konferencija za štampu je organizovana u poslednjem trenutku, ali se proneo rumor o tome, a i nigde u policijskoj stanici Streton Grin nije bilo dovoljno velike prostorije, mada je iz skoro polovine prostorija ispražnjen sav nameštaj. Na brzinu je rezervisana sala za konferencije u hostelu Šeklton, odmah iza ćoška, koja je sada bila prepuna muškaraca i žena u odeiima, koji su se sudarali i vikali u svoje mobilne telefone. U prostoriji je bilo stravično toplo, i videla sam muškarca u uniformi kako pokušava i ne uspeva da otvori prozor. Stajala sam desno pozadi, blizu vrata, gde je dopirao dobrodošao dašak za nijansu manje neprijatno toplog vazduha.

Četiri muškarca u sivim odelima šepureći se udoše na vrata. Oben, Furt, Renborn i Renbornov zamenik, Pol Krozbi. Skoro da su se očešali o mene, ali nisu to приметili zbog toga što ih sprovodila tri uniformisana policajca, a i zbog svoje neke kvaziposlovne užurbanosti. Probili su se kroz gomilu i popeli na platformu na drugom kraju. Seli su za sto i bili zaslepljeni televizijskom rasvetom, zbog koje su izgledali stvarnije od svega ostalog u prostoriji. Jedna policajka dođe do njih sa bokalom i četiri čaše. Svi su uzeli po gutljaj vode uz ozbiljna, natmurena lica. Na stolu je stajao mikrofون. Oben tipnu prstom. Zazvučalo je kao kada neko udara o zid drškom od metle. Zvuk je utihnuo kao da ga je okrenuo.

„Dame i gospodo,“ - započe - „većina među vama me ne poznaje. Ja sam detektiv-glavni inspektor Denijel Oben iz Streton Grina. Neću okolišati. Ovde smo da bismo objavili značajan korak napred u istrazi povodom ubistva Filipe Barton.“

Nastade žagor i Oben, glumatalo kakav je bio, napravi pauzu, očito se naslađujući trenutkom.

„Deset dana pre ubistva gospođe Barton, pored kanala koji prolazi kroz oblast Kersi Taun, pronađena je ubijena devojka po imenu Lajan. Sada verujemo da je ova dva ubistva počinila ista osoba.“

Nakon što je to izgovorio, uzeo je gutljaj vode i stegao vilicu. Posumnjala sam da je to možda učinio da se ne bi zadovoljno nasmejavao zbog uzbuđenja koje su prozrokovale njegove reči, a što bi bilo neprimereno situaciji.

„Ako biste mi dozvolili da nastavim.“ - reče. - „Rezultat svega toga je da će dve odvojene istrage ubistava sada biti spojene u jednu. Pošto sam ja najstariji po činu, preuzeću rukovođenje istragom. Međutim, to nema veze sa činjenicom da su Vik Renborn i njegov tim do sada obavili izuzetan posao i mi ćemo od sada najuže saradivati.“

Namršteno je klimnuo glavom ka Renbomu, koji je opet, prihvatajući priznanje, naklonom potvrdio reči prethodnika. Odmah se ispred njih stvorila šuma od mku. Oben pokaza na nekog koga nisam mogla da vidim: „Da, Ken?“

„Na osnovu čega su povezana dva slučaja?“

„Kao što vas većina već zna, obično se koristi analiza vlakana da bi se napravila veza između tela i osumnjičenog. Međutim, u ovom slučaju smo pronašli podudarajuća vlakna na odeći obe žene.“

„Kakvu vrstu vlakana?“

„Na početku smo mislili da su ove dve žene ubijene tamo gde su pronađene. Sada sumnjamo da su ubijene negde drugde, te da su transportovane kolima do relativno usamljenog mesta gde je telo bačeno. Vemjemo da ova vlakna potiču iz vozila u kojem su transportovane. Ono što smo pronašli jeste oblik...“ - Oben pogleda na parce papira na stolu - „... sintetičkog polimera, i to na oba tela.“

Još neko je ustao. Neka žena koja je držala mikrofон.

„Ali, kako ste uopšte došli do toga da napravite vezu između dva slučaja?“

Sada je Oben sebi dozvolio lagani osmeh.

„Kmcijalni aspekt svake istrage ubistva jeste kontrola informacija, te protok istih između različitih odeljenja Metropolitan policije i šire. Želeo bih da kažem da je ovo do sada bila saradnja za uzor i želeo bih još jednom da se zahvalim Viku Renbomu i njegovom timu.“

„Ali, zašto ste uporedili ta dva ubistva? Jesu li slična?“

„Ne na prvi pogled, ne.“ - reče Oben. - „Medutim, postoje jedan ili dva moguća faktora koji ukazuju na to.“

„Šta bi to bilo?“

Delovao je misteriozno: „Nadam se da ćete razumeti ako ovog puta ne budemo iznosili ništa o tome.“

„Možete li nešto da kažete o vrsti osobe koju tražite?“ Oben pogleda preko stola: „Vik. Hoćeš li ti?“

„Hvala.“ - reče Renbom, uz skroman osmeh. - „Ono što mi mislimo da vidimo u ovom slučaju jeste progresija. Prva žrtva, Lajan, bila je ono što mi zovemo laka meta. Ona je pobjegla od kuće, živela je po hostelima, u svetu droge i prostitucije. Lako je bilo doći do nje i bila je lako ranjiva. Sa Filipom Barton je bio smeliji. Ne želim da kažem ništa protiv Lajan, koja je, naravno, tragično ubijena, ali gospođa Barton je bila ugledna žena sa detetom. Ona je bila mnogo teža meta. Ovo je osoba koja je počinila ono što vi možda nazivate lakim ubistvom, te se sada pomerila ka težem.“

Još jedna mka se podigla: „Imate li nešto specifičnije?“

„Ubica koristi kola. Posavetovali smo se i sa vrlo iskusnim psihološkim profajlerom, sa odličnim dosijeom praćenja tragova.“

Znala sam ko je to. Seb Veler.

„On nam je dao probni profil. Ja sam ovlašćen da dam samo nekoliko detalja. On je belac. Dvadeset pet do trideset pet godina starosti, verovatno naginje pre ga gornjoj granici. Sumnjamo da je ugledao Filipu Barton, i da je ubistvo počinjeno samo delimično zbog toga što ju je želeo, već joj je zavideo i zbog toga šta je imala, ona je očigledno bila dobro situirana, sa detetom.“

„Znači, Vi tvrdite da se radi o serijskom ubici.“

„Ne.“ - brzo reče Oben. - „Budimo ovde malo suptilniji. Ja samo kažem da imamo posla sa opasnim čovekom, koji se kreće naokolo, verovatno u nekom vozilu, te zato molimo javnost za svaki vid saradnje.“

„Znači, udariće ponovo.“ - povika neko otpozadi.

„Ja svakako ne želim nikoga da zaplašim.“ - reče Oben. - „On će biti uhvaćen. Medutim, u meduvremenu bi ljudi - posebno žene na javnim mestima - trebalo da obrate posebnu pažnju. Hajde da ih sačuvamo, važi?“ - Pogledao je naokolo. - „Ima li još pitanja?“

Ustade žena srednjih godina: „Niste objasnili šta vas je navelo da poredite ta dva slučaja.“

Oben se sabirao.

„To nije jednostavno pitanje.“ - reče. - „Kao što ste čuli, istraga kao što je ova zasniva se kako na forenzičkim analizama, gde se koristi visoka tehnologija, tako i na starim dobrim donovima. Već smo razgovarali sa stotinama potencijalnih svedoka, pročešljali smo kanal, sproveli smo ispitivanja od kuće do kuće, sproveli smo intenzivne pretrage dve oblasti gde su pronađena tela. Medutim, bez obzira na to, nešto zavisi i od iskustva i instinkta.“

Sada se nasmejao, kao neki teča: „Nazovite ga pandurskim instinktom, ako vam baš treba definicija. Imali smo osećaj da tu postoji neka veza, čak iako nismo bili sasvim sigurni šta bi to bilo. To nas je navelo da proverimo. Neke stvari jednostavno zvone.“

„Zašto je odabrao te žrtve?“

„Mi verujemo da je izbor bio oportunistički. Video je svoju šansu i delovao. Zbog toga je ubice psihopate te vrste posebno teško uhvatiti.“

„Imate li neke osumnjičene?“

„Ne bih ovog puta želeo to da komentarišem. Samo ću reći da smo ispitivali neke ljude.“

„Da li je istina da ste zaposlili vidovitu osobu da biste našli ubicu? I da li to predstavlja adekvatnu upotrebu novca platiša poreza?“

„Kao prvo, ja ne zapošljam nikakve medijume. Drugo, ukoliko neko može da mi pomogne da pronađem ubicu, nemam ništa protiv i ako za to koristi cediljke za čaj. I nakon ovih vesti koje ulivaju nadu, mislim da je bolje da privodimo razgovor kraju. Uveravam vas da ćemo vas obavestavati o svakom daljem razvoju događaja. Za sada, razumećete, vraćamo se na posao. Imamo posla.“

Dvadeset minuta kasnije, sedeli smo u 'Jagnjetu i zastavi', pabu u blizini, koji je bio dekorisan velikom zbirkom konjskih bezobrazluka i vrlo posećen od strane policajaca. Oben uze gutljaj iz svoje pinte bitera i stavi čašu u pravcu svetla.

„Kada sam govorio o 'nama pandurima', očitto sam mislio i na tebe, Kit. Ja znam, kada bi svet bio idealan, onda bi trebalo da istaknem tvoje zasluge...“

Uzela sam gutljaj svoje sode i veoma sam afektirala. Nisam želela da izgledam kao hladna antialkoholičarka, ali, bilo je tek jedanest pre podne i bio je radni dan.

„Ne zanimaju me zasluge ...“ - počeh.

„Stvar je u tome“ - nastavi Oben - „što je to dobro za moral kada se priča kako su oni to dobro uradili. Zaslužili oni to ili ne. Međutim, budi sigurna da ćemo te poštediti javne blamaže ukoliko sve krene nizbrdo.“

„Da.“ - reče Furt preko stola. Upravo je postavio drugu pintu pored prve, koja se već opasno ispraznila. - „Gledaćemo da pazimo na tebe, Kit. Sve dok nam ponovo ne pobegneš. Nikako ne mogu da ispratim da li radiš ili ne radiš na slučaju. Povlačila si se češće nego Frenk Sinatra. U svakom slučaju, živeli.“

Ono što je ostalo od pinte broj jedan definitivno nestade. Tako je to izgledalo kada su momci bili fini prema meni. Cesto je bilo teško razlikovati to od toga kada su bili nevaljali. Nisam uvek bila sigurna da li sam potapšana po zadnjici ili sam dobila udarac u rebra. Verovatno bih morala da budem momak da bih znala.

„Nisam baš sigurna po pitanju Vašeg profila, Vik.“ - pažljivo sam volontirala.

„Nemoj mene da kriviš, ljubavi. Samo sam citirao Seba. Misliš da greši?“

„Ne. Ali, tu se malo pravimo neobičnim. Kažemo da je ubica belac zato što većina serijskih ubica ne zalazi u rasne podele. Ja sve to znam. Opasnost od takvih profila nastaje zbog toga što oni prave rez u istrazi.“

„Ja sam mislio da u tome i jeste stvar.“

„Nije baš dobro ukoliko odstrani pravu stranu u istrazi.“

„Čuo sam tvoju teoriju.“ - reče Furt, malo preglasno. - „Fini ubica psihopata. Ovaj, hoćeš čips?“

Ponudio me je svojim čipsom. Svakako sam se ponovo vratila u tim. Uzela sam jedan i glasno ga grickala.

„Nisam rekla da je fin. Međutim, ima finih ubica, na neki način, to želim da kažem.“ - Odnekud se začuo grohotan smeh. - „Stvarno to mislim. Naišla sam na slučaj gde je majka ubila i zakopala dete, pritom ga je umotala kao da ga stavlja u krevet. Samo mislim da treba da budemo obazrivi kada prihvatamo pretpostavke.“ - rekoh. - „To je sve.“

„I, šta mi radimo?“ - zapita Oben. - „To je naš problem. Ti stalno govoriš šta nije. Ali, šta jeste? Gde da gledamo?“

„Ne znam.“ - rekoš i progutah ostatak sode. - „Trebalo da budemo otvoreni prema svim mogućnostima, to je sve.“

„Ma.“ - reče Furt. - „Otežavaš sebi stvar, draga. Počeo je pažljivo, onda je uhvatio nekog usred bela dana. Postaje drskiji. Potrebno mu je da uradi to isto. Kladim se u šta želiš da će postati sve bezobzirniji i da ćemo ga uhvatiti sledećeg puta ili odmah posle. 1, pogodi šta još? Znaće se Majkl Dol.“

Ignorisala sam Dolovo ime: „Po tebi, to zvuči kao igra.“

„Ne.“ - reče Oben. - „To nije fer.“ - Uzeo je veliki gutljaj i obrisao usta nadlanicom. - „Možda se mi ponašamo kao skupina tipova koji pišaju uz vetar, ali to ne znači da mi to i jesmo.“

„Znači, znači.“ - reče Furt, dok su se svi grohotom smejali. Izgledalo je to kao sastanak usred večere ragbi kluba.

Imala sam slobodno popodne posle jutra na klinici. Kupila sam sebi za ručak topli kroasan punjen sirom i spanaćem u radnji sa delikatesima, zatim sam pojela punu činiju krupnih malina, koje su bile purpurne, rashlađene u frižideru i slatke, sa blagom nijansom fermentacije. Jela sam ih polako, jednu po jednu, uživajući u toj oazi slobodnog vremena. Voće mi je umrljalo prste.

Napolju je vazduh bio težak i čist posle noćasne kiše. Na granama je lišće sijalo punim sjajem. Pokušala sam da razmišljam. Razmišljala sam o Lajan i Filipi, puštajući da mi njihova lica dospeju do misli. Znala sam kako je Filipa izgledala dok je bila živa - bilo je toliko fotografija na kojima se moglo videti njeno vitko, zgodno telo i svilenkasta kosa, svaki njen delić je izgledao sjajno i negovano. Lajan sam znala samo kako je izgledala mrtva, izgrickani nokti i iskrzana kosa. Nisam znala boju njenih očiju ili crtu njenog osmeha. Morala sam da znam više o tim ženama, zato što čak i nasumični zločin ima neki razlog. I želela sam da počnem od Lajan, zato što je prva ubijena, a izgleda da za sobom nije ostavila nikakav trag.

Uzela sani poslednju maslinu i isprala posudu. Policija nije bila ni od kakve stvarne pomoći. Oni nisu znali ko je bila Lajan; nisu znali odakle je došla; nisu mogli da mi kažu ništa osim da je pobjegla od kuće, da je jedna od hiljade nestalih koji se smucaju naokolo ulicama velikih gradova. Policija stalno ima posla sa ljudima kao što je Lajan. Odbegli uzimaju droge. Odbegli krađu. Odbegli se bave prostitucijom.

„Oni su žrtve, a potom postaju kriminalci.“ - reče Furt. Ja otvorih usta da mu nešto kažem, ali ih odmah i zatvorih. Vratili smo se na situaciju u kojoj smo neprijatelji koji se pretvaraju da su prijatelji.

Nisam znala šta drugo da radim, pa sam se ponovo obratila Peviku. Nerviralo me je što moram da ga zovem. Četiri puta smo razgovarali i svaki put sam bila u nezavidnom položaju, ali poslednji put je bio najgori. Duboko sam udahnula i okrenula broj. Neka žena se javila i rekla da nije tu, ali da ga očekuju svakog trenutka. Skoro sa olakšanjem sam ostavila svoj broj. Onda sam čekala, šunjajući se po stanu, gledajući kroz prozor, uzimajući časopise i ponovo ih ispuštajući, u suštini sam samo čekala.

Petnaest minuta kasnije zazvonio je telefon. Sačekala sam i tek nakon trećeg zvona podigla slušalicu, da ne bi mislio da sedim pored telefona.

„Ovde je Vil Pevik.“

„Stvarno mi je žao što Vas ponovo uznemiravam.“ - rekoh. Nastade tajac, jer se on nije nadovezao. - „Potrebna mi je Vaša pomoć.“

„Tako sam i pretpostavljao.“ - reče suvo.

„Moram da razgovaram sa ljudima koji su poznavali Lajan. Samo mi treba neki uput.“

„Kit...“

„Molim Vas.“

„U redu.“

„Bože, ispade lakše nego što sam mislila.“ - Nije se nasmejao. Možda je zaboravio kako se to radi. - „Da dođem kod Vas u centar?“

„Da vidimo. Da li možete, recimo, u šest?“

„Da.“ ^

„Naći ćemo se u centru za pranje kola u ulici Šefild. To je jedna ulica iznad centra.“

„Centar za pranje kola?“

„Da. Veliko mesto. Ne možete da ga promašite. Vidimo se onda.“

„U vezi sa onim danom...“ - reko, ali je već spustio slušalicu.

Pregledala sam svoje beleške i nazvala kliniku da bih preslušala poruke. Onda sam otišla iza ugla do frizera, iako je to tek nedavno počelo da se zove salon, te je adaptirano u srebrnu i belu boju, sa neprijatnim snopovima svetla. Jedan mladić obrijane glave, u crnim pantalonama koje su mu visile i crnoj majici bez rukava, uvezao me je belom najlonskom odorom i posadio ispred ogromnog ogledala koje nije praštalo. Stajao je iza mene, držao moju lobanju u ruci i pitao me šta želim da učini.

„Šišanje.“ - reko.

Podigao je pramenove moje smeđe kose i posmatrao me neko vreme: „Da je možda malo zatalasam? Da je napravim malo neurednom?“

„Samo šišanje.“

„Pramenovi? Malo boje bakra. To je sada jako traženo.“

„Možda sledeći put.“

„Ipak, lepa kosa.“ - komentarisao je, dok ju je propuštao kroz prste pre nego što mi je ogrnuo peškir oko ramena i odveo do dela za pranje kose. Sela sam, nagla glavu unazad i pustila mršavu devojkicu sa kosom koja je izgledala kao da je sečena makazama za baštu da mi pušta toplu vodu na glavu i da mi u kosu utrljava šampon koji je mirisao na kokos. Osećala sam se predivno. Zatvorila sam oči. Onda se pored mene pojavio onaj mladić sa dugačkim makazama i šumom štikaljki koje je skinuo sa pojasa i počeo da mi seče kosu. Uz škripav zvuk je odsekao tanke pramenove koji su lagano pali na pod. Kada bi mi dlačice zagolicalice lice, nagao bi se napred i lagano mi duvao u obraz.

Nakon toga sam se osećala mnogo bolje. Kosa mi je poskakivala kada tresem glavom, kao u onim reklama za čudotvorne omekšivače. Otrčala sam kući i brzo se istuširala, obukla moje bele farmerke, majicu boje biskvita, baletanke i prastaru jaknu od jelenske kože. Osećala sam se čisto, sveže, živo.

Centar za pranje kola se nalazio u redu starih i ruiniranih magacina pored kanala. Stigla sam tamo nešto pre šest, ali sam, dok sam se približavala, primetila da me Vil već čeka na naplatnoj rampi. Popela sam se i on sede na mesto suvozača. Druga kola su se popela ispred nas i krenula u depo.

„Gde su Vaša kola?“

„Peru se, naravno.“

„Da li se zato nalazimo ovde - zato što ste želeli da Vam se operu kola?“

„Lajan je ove godine ovde radila nekoliko nedelja. Mislio sam da bi to bilo dobro mesto. Većina ljudi koji su tada ovde radili još uvek tu i radi. Tu prolazi dopisati kojeg možete da počnete. Iako nisam siguran koliko.“

„Ovde? Peru kola?“

„Ne. To rade isključivo muškarci. Skupljaju novac i izdaju karte. Zena koja ovo vodi bila je na kratko u bolnici, na transplantaciji kuka. Ona mi je prijateljica.“ - Čim je to rekao, iz depoa izađe neka žena i pođe ka nama. Bila je ogromna, imala je čekinje na bradi i tanku kosu. Vil otvori vrata i ona se s naporom sagnu. - „Dajana, ovo je Kit. Kit, Dajana.“

Nagla sam se preko Vila i rukovala se s njom. Imala je čvrst stisak i pametne oči: „Zanima Vas, Lajane?“

Izgovorila je E na kraju imena. Pitala sam se odakle li potiče.

„Da, veoma ste ljubazni što mi pomažete.“

„Hoćete li onda da uđete? Ja ću vam se pridružiti za nekoliko minuta.“

„Mislim da je bolje da prvo operem kola, šta mislite?“

Nasmešila mi se: „Na koji način?“

Gledala sam u različite načine pranja, označene kredom na velikoj tabli ispred depoa: „Uzeću ovaj maksimalni.“

Po prvi put, Vil me je gledao sa izrazom odobravanja.

„To je onda dvanaest i po.“

Dala sam joj novac, a ona ga spretno ubaci u džep svoje suknje. Onda me je ispravljala i navodila kroz ogromna vrata: „Zatvorite prozore.“ - naredi.

„Hoćete da ostanete unutra?“ - upitah Vila.

„Izgleda da je tako.“

Provukla sam se kroz vrata i odmah sam se stvorila u drugom svetu, tamnom i mokrom i punom aktivnosti. Oštri mlazevi vode udarali su nas sa svih strana, a otprilike šestorica muškaraca u Velington čizmama i sa gumenim rukavicama napadoše kola, ribajući ih dugačkim četkama. Gledala sam ih kroz nasapunjane prozore. Muškarac koji se naslonio preko haube imao je brkove kao morž i tužne obrve na ribljem licu sa slovenskim jagodicama. Onaj sa Vilove strane izgledao je kao sedamnaestogodišnjak, bio je jako tamnopus, jako visok i mršav, zapanjujuće lep, sa očima boje trnina. Izgledao je kao filmska zvezda. Bio je tu i jedan stariji čovek, možda Kinez, koji mi je predano brisao prozor. Uhvatio je moj pogled i nasmešio mi se kroz mlaz vode između nas.

„Kakvo je ovo mesto?“

„Centar za pranje kola.“

„Hvala.“ - rekoh sarkastično. - „Mislim, odakle su svi ovi ljudi?“ Vil me pogleda sa strane: „Uglavnom su izbeglice. Rade ovde neko vreme, ne postavljaju se pitanja. Pare na ruke.“

„I ljudi kao Lajan.“

„Ponekad pošaljem decu ovde. To je siguran posao. Ni novac nije bezveze. Sklonjeni su sa ulice, zarađuju nešto dok ne nađu nešto drugo.“

Čovek u žutoj kabanici mahao je - da pođem napred. Polako sam se kretala kroz novi set mlazeva: čista voda koja spira sapunicu. Prišlo je još više muškaraca, ovaj put sa krpama. Iza nas. su se druga kola pomerila na poziciju.

„Ovo je divno!“

Vil je izgledao samozadovoljno, kao da mi je on sve ovo organizovao i priredio.

„U vezi sa Dolom...“ - rekoh konačno - „...žao mi je zbog toga.“

„Zašto?“

„Mislim, žao mi je što sam Vas dovela u tu situaciju. Na kraju krajeva, Vi me jedva i poznajete - ali nisam znala šta drugo da radim.“

„Zašto niste zvali policiju?“

„Nisam želela da ga dovedim u nepriliku - i, da budem iskrena, i ja sam pomalo bila u nezavidnoj situaciji. To je duga priča. Suviše duga.“

Klimnuo je glavom kao da nije bio znatiželjan.

„Bili ste u pravu što ste me pozvali.“

„Je li on ipak opasan?“

„Ne znam. On je ...“ - Oklevao je na trenutak. - „Jadan je on.“ Ponovo mi je dat signal da se pomerim napred, ovog puta u malu uvalu ispred nas.

„Ovde izlazimo.“ - reče Vil. - „Sada čiste iznutra. On će se ipak vratiti.“

„Dol?“

„Primio se na Vas. Misli da ga Vi razumete.“

„O.“ Nisam znala šta da kažem.

„I misli da ste prelepi.“ - reče, kao da je to nešto smešno.



Izašla sam iz kola i čekala na Vila. Istog trenutka četvorica udoše u kola, dvojica sa krpama i kofama, jedan sa četkicom koja može da se kupi u prolazima i na ćoškovima, jedan sa industrijskim usisivačem. Dajana se pojavi sa dve šolje kafe.

„Ovo je Gonzalo.“ - reče, pokazujući. - „On je poznavao Lajan dok je radila ovde.“

Imao je ravnu crnu kosu, maslinastu boju kože, najstidljiviji osmeh i meku, nejaku ruku dok smo se rukovali.

„Ćao.“ - rekoh, i on povi glavu. Nosio je majicu sa likom Barta Simpsona. - „Ti si, znači, poznavao Lajan?“

„Lajan. Da, Lajan.“

„Jesi li bio njen prijatelj?“

„Prijatelj?“ - Imao je jak akcent. Nisam znala da li je razumeo ijednu reč od onoga šta sam mu govorila.

„Jesi li bio Lajanin prijatelj?“ - ponovih. Gledao je namršteno u mene. - „Odakle si, Gonzalo?“

Lice mu se razvedrilo. Počešao se po bradi.

„Kolumbija. Divno.“

„Ja ne govorim španski.“ - Okrenuh se ka Vilu. - „Da li Vi govorite španski?“

„Ne. Ali mogu da se kladim da nije ni Lajan. Gonzalo, je li Lajan bila srećna?“

„Srećna?“ - Odmahnuo je glavom. - „Ne srećna.“

„Tužna?“

„Tužna, da, i ovo.“ - Stavio je teatralno ruku preko usta.

„Uplašena?“ - upitah.

„Ljuta?“ - pokuša Vil sa sugestijom.

„Izgubljena.“ - reče Dajana. Gurnula mi je šolju kafe u ruke i ja popih gutljaj. Bila je gorka i mlaka. - „To se vidi po očima. Postoje ljudi koji više nisu sasvim prisutni. Toga ima mnogo ovde.“ Pokazala je svojom masivnom čekinjastom bradom u pravcu muškaraca, koji su se rojili kao pčele oko automobila.

„I to ste videli u Lajaninim očima?“

Slegla je ramenima: „Jedva da sam je viđala. Ona je bila ovde kada ja nisam. Izgledala je možda malo utučeno. Nije mnogo kontaktirala sa ljudima. Da li i ti misliš tako?“ - okrenula se ka Vilu.

„Možda.“ - reče obazrivo. Nikada nisam srela takvog čoveka, koji toliko ne želi ništa od sebe da pokaže.

„Ovaj, ko može uopšte da je osuđuje zbog toga, a? Ali, bila je poštena, to mogu da kažem za nju. Nije nikada zakidala na novcu, a da bih ja to primetila.“

Posmatrala sam ih, tu debelu ženu i tog mrzovoljnog muškarca. Gonzalo se premeštao s noge na nogu.

„Hvala ti.“ - rekoh mu.

Uzvratio mi je svojim stidljivim osmehom i otišao. Kola su mi blistala, spolja i iznutra. Čovek sa moržovskim brkovima ih je još jednom dobro pregledao.

„I hvala Vama.“ - rekoh Dajani. - „Ovo mi veoma znači.“ Slegla je ramenima: „Vi ste Vilova prijateljica.“

U to nisam baš bila sasvim sigurna. Pogledah ka Vilu: „Jeste li za piće?“

Izgledao je malo iznenađeno.

„U redu.“ - reče, kao da nije imao vremena da smisli neko izvinjenje. - „Hajdete za mnom. Znam jedno mesto u blizini.“

Ubacila sam nekoliko novčića u kutiju za bakšiš i pođosmo u koloni našim blistajućim kolima niz

male sporedne ulice, pored starih magacina. Nikada nisam bila tu - to je bio London koji nikada nisam obišla.

Otišli smo do paba pored kanala. Spolja je izgledao dosta sumorno i oronulo, ali unutra je postojala bašta iznad vode, gde smo sedeli uz sokove od paradajza. Nebo je popimalo čudnu braon boju, blagi povetarac se probijao iznad vode na kojoj je plutao tamni uljkasti filn, a palo je i nekoliko krupnih kapi kiše.

„Sviđa Vam se?“ - upita Vil zamišljeno.

„Šta? Piće?“

„Kanal.“

„Izgleda mi malo prljavo.“

Uzeo je gutljaj.

„Očistiće ga. Jeste li čuli za program razvoja?“

Gledala sam u cmu vodu. Jedan magacin sa dmge strane je bez krova zurio u nebo; svi prozori su bili razbijeni, a unutra su se nalazili delovi prevmutih, zardalih mašina. Sve je tamo bilo otpad i đubre o kojem nisam želela mnogo da razmišljam.

„Ko bi želeo ovo da razvija?“

„Šalite se? Nekoliko stotina jutara prvoklasne zemlje usred Londona? Za nekoliko godina će ovde biti samo vinski barovi, klubovi za one željne zdravlja i apartmani sa privataim garažama.“

„Je li to dobro?“

Okretao je svoju čašu: „Biće vredno poštovanja.“ - reče.

„Kada to tako kažete, zvuči prljavo. Zar to neće pomoći Vašoj mladariji? Biće posla za njih.“

„Ne mislim da će se mnogi tu uklopiti. Biće gumuti negde drugde, gde mogu da budu tuđi problem.“ Uzdrhtala sam i on me pogleda: „Je li Vam hladno?“

Odmahnula sam glavom: „Neko mi je prešao preko groba.“

Međutim, skinuo je svoju jaknu i ogmuo mi je preko ramena. Na trenutak sam se iznenadila zbog jeze koja me je prošla kada sam osetila dodir njegovih mku na ramenima. Prošlo je toliko vremena od kada me je neko poslednji put dodirnuo.

„I dalje ne mogu da verujem.“

„Ne.“ - rekoah beznačajno.

„Mislim, takve stvari se ne dešavaju, zar ne? Ne ljudima koje ja znam. Ne mogu da shvatim.“ - Odmahivala je glavom s jedne na drugu stranu, kao da bi je razbistrila. - „Jadna Filipa.“ - reče.

„Mmm.“

„I Džeremi. I jadna, jadna Emili. Šta će biti sa Emili? Kakva stvar. Ko bi pozeleo da učini tako nešto?“

Pošto to i nije bilo pravo pitanje, nisam odgovorila. Srkutala sam kafu koju mi je spremila i čekala. Tes Džeret je izgledala kao mali, sjajni kesten. Sedela je, umotana u velikoj lakoj stolici u staklenoj bašti svoje elegantae kuće, mala i okrugla, a da pritom nije bila bucmasta. Imala je sjajne smeđe lokne po čitavoj glavi, šarene smeđe oči, kožu boje meda koja je odisala zdravljem i bogatstvom, okrugle preplanule ruke, mala usta, perfektna bele zube, biserne nokte na malim rukama i dražesnim nogama u sandalama. Bila je, kaže ona, Filipina najbolja prijateljica. Njena naj-najbolja prijateljica. Bila je užasnuta i uzbuđena.

„Bile smo nerazdvojne.“ - reče. - „Čak i više od kada su se rodile Emili i Lara. One su skoro istih godina, znate, i obe smo napustile posao, tako da smo provodile dosta vremena zajedno. Bilo je lepo.“

Bilo je teško zamisliti Tes kao majku. Iako je imala trideset dve godine, izgledala je toliko mlado i devojački, kao da će svakog trenutka staviti palac u usta.

„Koliko ste se dugo poznavale?“

„Bile smo zajedno na koledžu.“ - Oči joj se raširiše. - „To znači da je poznajem polovinu svog života. Poznavala sam je, pre. Ne mogu da se naviknem da to kažem.“

„Teško je.“ - složih se.

„I posle, naravno, nakon što smo se udale, živele smo blizu. Hempsted i Belsajz Park su međusobno udaljeni deset minuta hoda. Vidale smo se nekoliko puta nedeljno. Išle smo zajedno u kupovinu.“ - Pokazala je na pastelne nabore na svojoj pamučnoj haljini. - „Ovo smo kupile zajedno, pošto smo Rik i ja sa decom trebalo da idemo u Grčku. A i Rik i Džeremi se dobro slažu. Jadan Džeremi.“ Uzdahnula je plahovito.

„Tes,“ - progovorih u tišini koja je usledila - „ponekad možemo da otkrijemo nešto o ubici tako što saznamo nešto o žrtvi. To je razlog zašto sam došla.“

Klimnula je glavom. Lice joj je poprimilo tragičnu crtu.

„Da.“ - promrmljala je. - „Znam to.“

„Zato meni nije potrebno da saznam podatke o njenim kretanjima u poslednje vreme ili takve stvari. To je posao policije. Mene više zanimaju njena raspoloženja, šta se događalo u njenom životu. Ponekad prijatelji znaju o tome mnogo više nego porodica.“

„Ja znam sve o Filipi.“ - reče, naglašavajući to. - „Nismo imale tajni. Na primer,“ - utišala se i nagla napred - „ja sam joj pričala kada sam imala probleme sa Rikom, odmah nakon što se rodila Lara. Mislim da je muškarcima često teško kada im žena dobije bebu, zar ne mislite? Ne možete više da im pružite toliku pažnju. Umorni ste, ustajete noću, dojite i slične stvari. Mislim da su u suštini ljubomorni. Muškarci su kao deca, zar ne? Šta sam ono želela da kažem? Da, tako je Rik postao strašno nervozan i dosta zahtevan, znate na šta mislim, a ja nisam želela - pa, pričala sam Filipi o tome. Pomoglo je samo to ispričati. Ona je umela jako dobro da sluša, Filipa. Nije bila brbljiva kao

ja.“

Nasmejala se kao devojčica, a i ja se pridružih nakratko, iz pristojnosti.

„Ponekad“ - nastavi - „mislim da smo upravo zbog toga bile tako dobre prijateljice. Ja sam bila brbljiva i ekstrovertna, a ona je bila više...“ - Zastala je i zurila u mene.

„Da?“ - Nisam želela da Tes prekine sada kada se konačno probila do Filipe.

„Višc neko ko stoji postrani stvari, ako shvatate šta želim da kažem, a što bi bilo baš prava definicija.“

„Mislite da je sebi odabrala takav način? Spolja.“

„O, da, bila je srećna. Nikada je nisam videla da plače. Zar to nije neobično? Ja plačem stalno. Ja plačem kada gledam Damba i Bambi sa Larom, i bilo koji film koji malo vuče na sapunicu, i kada na televiziji prikažu decu koja gladuju, a kada Lara plače, ponekad plačem i ja, čak i kada plače zato što sam je grdila, i tako sedimo kao dve bebe i plačemo, a plačem i kada nešto uradi po prvi put - potoci suza su mi tekli kada je po prvi put rekla ‘mama’. Ne mogu drugačije, glupo je, zar ne? Plačem kada sam srećna i plačem kada sam tužna. Međutim, Filipa nije bila takva. Čak i kada sam je upoznala nije bila takva.“

„Što ne znači da je bila srećna.“ - rekoh neutralno.

„Ne.“ - Ispružila je noge i protegla prste. - „Naravno da ne. Ali, uvek je izgledala kao stabilna osoba. Nije imala uspone i padove kao ja. Ja sam kao klatno. Iznad meseca, pa dole u dubine, to sam ja. Čak i kada je bila mlada i imala mladiće, nije se zaljubljuivala do ušiju. Cinila je to, pretpostavljam, nekako strpljivo. Umela je da čeka. Bez obzira, nije imala ni puno mladića. Bila je vrlo mirna. Nikada nije izgubila živce sa Emili, ne kao ja sa Larom, malom majmunicom. Bila je vrlo stroga prema joj, ali je nikada nije udarila. ‘Kako ti to uspeva?’ - umela sam da je pitam. Umela sam. Ne mogu da se naviknem na to.“

Zatreptala je svojim smeđim očima ka meni i jedna suza joj se spusti niz obraz, potom druga. Pružila sam joj maramicu.

„Hvala, oprostite.“

„Kakav je bio njen odnos sa Džerijem?“

„Pa, kako da ga opišem? Ja i Rik, mi se ponekad svadamo, onda se pomirimo - argumenti stvarno nešto znače kada se na kraju pomirite, zar ne? Međutim, ona i Džeremi se nisu svadali. Bili su veoma pažljivi jedno prema drugom. On joj je svakog petka, bez izuzetka, kupovao cveće. Zar to nije lepo? Volela bih kada bi Rik to radio. Najviše je volela žute ruže, i sladak grašak, iako obično u cvećarama nema slatkog graška, zar ne? Bila je spretna u bašti - jeste li videli njenu baštu? Mislim da su se Džeremi i Emili ponovo vratili tamo nakon što su bili kod njene majke. Moram uskoro da odem da ih vidim. Bez obzira, nikada ih nisam videla da se nešto ljubakaju, ali možda su jednostavno takvi.“

Mislim, nikada ne znate šta se dešava u životima drugih ljudi, zar ne? A kada se rodila Emili, silno su se uzбудili. Zna li to? Slagala sam vas, videla sam Filipu kako plače. Mislim da je to bilo u bolnici. Ja sam sa Larom bila ogromna, kao one oble igračke koje se klate kada ih gurnete, pa se vrate nazad, osim što bih ja ostala zauvek na podu da me je neko tada gurnuo. Mrzim bolnice, a Vi? U bolnici pomislim da ću da umrem. Svi ti depresivni zeleni zidovi. Filipa je sedela u krevetu, držala taj mali zamotuljak i gledala ga, i kada sam ušla podigla je pogled i videla sam kako joj suze teku niz lice. Puno suza. Rekla je: ‘Tako je lepa. Vidi kako je prelepa! Moja mala ćerka.’ Onda sam naravno morala i ja da plačem, pa se Emili probudila i počela da plače. Volela je Emili. Zato je...“ - Naglo je prekinula sa pričom.

„Da?“ rekoh oprezno.

„O, to verovatno nije ništa značajno.“

Čekala sam. Oklevala je da li da mi kaže.

„Ponekad pomislim da je imala vezu.“

„Mmm?“ - promrmljah.

„Ne znam zašto i možda ne bi to trebalo da kažem, ali sam to jednostavno osetila po njenom ponašanju, a i preko dana dosta nije bila kod kuće. Mislim da žene imaju instinkt za takve stvari. Ni u snu ne bih pomislila da ovo ispričam bilo kome drugom, verovatno i nije tačno, ali sam sigurna da se nešto slično dešavalo.“

„Da li znate sa kim je mogla imati vezu?“

„Ne. Mogli bi to biti različiti ljudi. Mislim da je ona jakojepa. Bila je. Vitka i plava, srećnica. Mnogi muškarci bi iskoristili priliku. Čak i Rik. Ne mislim to stvarno, ali znate već kakvi su muškarci kada prođe prvi nalet strasti prema njihovim ženama, te su se smirili i život im izgleda malo dosadno, mislim da se svima to dešava, a Rik je uvek pokazivao blage simpatije prema Filipi. Ali, nemojte me pogrešno razumeti, ne kažem nikako da je to bio on - Bože, sigurno bih to znala, ženski instinkt, a i ubila bih Rika kada bi učinio nešto takvo, a i Filipa je, naravno, bila moja najbolja prijateljica doveka ...“ - Zastala je i pogledala me zbunjeno, kao da se uplela u svoje reči. - „Samo kažem da je poznavala dosta muškaraca, muževa prijateljica, muškaraca koji su se vrteli u istom krugu. Medutim, ne sumnjam ni na koga posebno. Samo mislim da se nešto dešavalo u poslednjih nekoliko nedelja njenog života.“

„Nešto?“

„Hm, možda bi trebalo da kažem neko. Bila je dekoncentrisana. Imala je taj uzbuđeni, tajanstveni pogled. Nekoliko puta kada smo dogovorile da se vidimo nije došla, što nije nikada radila, te se potom patetično izvinjavala. Na neki način je bila uznemirena. Ne zbog nekog drugog razloga. Zaljubila se u muškarca. U to sam sigurna.“

Pola sata kasnije, u podne, otišla sam iz Tesine kuće. Osećala sam se iscedeno. Pre Tese sam ponovo posetila Filipinog muža i njenu majku. Džeremi se ponovo preselio u svoju kuću, koja je bila nešto manja i nešto novija od kuće Pem Vir. Na kraju dugačke, uske bašte je bio voćnjak, sa jedne jabuke je visila ljuljaška. Manje su pričali o Filipi nego Tes. Nisam mislila da su nešto krili, ali su izgledali prirodno suzdržani. On je bio zbunjen i bespomoćno tužan. Ona je izgledala ošamućeno i umrtvljeno.

Imala sam dve poruke na mobilnom telefonu. Jedna je bila od Popi, koja me je pitala zašto je nisam toliko dugo zvala. Druga je bila od Vila: „Nazovi me, molim te.“ - bilo je sve što je rekao.

„Da?“ - zalajao je u telefon.

„Ja sam, Kit.“

„Sačekaj trenutak!“ - Čula sam ga kako daje nekakve instrukcije nekom ko je bio sa njim. - „Kit, možeš li da dođeš ovde večeras, oko pola sedam?“

„Zašto?“

„Dolaze neki ljudi koji bi da te vide.“

„Koji su poznavali Lajan?“

„Zašto bi inače želeli da te vide?“

Otvorila sam usta da odgovorim, ali sam ih ponovo zatvorila.

„Mislim da ću stići na vreme.“

„Vidimo se, onda.“ Spustio je slušalicu. Bio je kao čovek sa rojem pčela u glavi.

Pozvonila sam i otvorio mi je jedan mladić kovrdžave kose, sa tatuom bubamare na podlaktici. Pretpostavljala sam da je on jedan od onih koji tu obitavaju, ali se ispostavilo da on tu radi, volontira, i predstavio se kao Greg.

Za razliku od prvog puta kada sam bila ovde, u Centru je vrvelo od aktivnosti. Jedna grupa tinejdžera je stajala u holu i pušila. Kroz jedna otvorena vrata imala sam slobodan pogled na prostoriju sa igrama, gde se upravo bučno igrao bilijar. Sa gornjeg sprata su dopirali glasovi. Greg me je odveo preko hola do Vilove kancelarije i otvorio vrata bez kucanja.

„Ćao.“ - rekoh Vilu. - „Lepo od tebe. Hvala.“

„Zahvali se njima, ne meni. Čekaju na tebe u jednoj sobi na spratu. Da te odvedem gore?“

„Koliko ih ima?“

„Mislim da ih je petoro, ukoliko neko nije otišao. Možda i jesu.“

U prostoriji je bilo vruće i strašno zadimljeno. U uglu je bio fiiper i dva dečaka su stajala statično pored njega u oblaku dima od cigareta. Jedan je imao obrijanu glavu sa belim ožiljkom koji mu je išao preko skalpa, drugi je bio zdepast i čupav. Okrenuli su se kada sam ušla, ali mi nisu pridavali pažnju. Bile su tu još i tri devojčice ili devojke. Sedele su na tri lake stolice i na podu. Među njima je bila i zaprepašujuće lepa devojka, koju sam videla kada sam bila prvi put kod Vila Pevika. Pogledala je u mene i blago se namrštila. Imala je debele tamne obrve i zastrašujuće zelene oči.

„Ćao.“ - rekoh, ulazeći u sredinu. - „Ja sam Kit.“

Niko nije ništa prozborio. Išla sam naokolo i rukovala se sa svakim ponaosob, shvativši odmah da je to bila greška, ali nisam mogla da prekinem ono što sam započela. Većina ih je izgledala puna samopouzdanja; ruke su im bile meke i lepljive u toj pregrejanoj sobi.

„Hvala vam puno što ste želeli da se nađete sa mnom.“ - Sela sam na pod i izvadila paklo cigareta koje sam kupila, nudeći ih. To im je privuklo pažnju. Svako je uzeo po jednu, čak i ako im je jedna već gorela. - „Kako bi bilo da mi kažete svoja imena?“

„Spajk.“ - reče dečak obrijane glave pored flipera. Nastade smeh među ostalima. Vici koji nisam razumela.

„Lori.“ - To je bio onaj čupavi.

„Karla.“ - reče šapatom crna devojka, koja je sedela sa moje desne strane.

„Katrina.“ - Imala je najgore akne koje sam ikada videla i divnu grivu riđe kose.

„Silvija.“ - To je bila zelenooka devojka. Smejala se samouvereno. - „To sam ime sebi nadenula.“

„Pokušaću da upamtim. Vil vam je verovatao rekao zašto sam ovde. Želim da saznam što više mogu o Lajan, jer što više znamo, to su nam veće šanse da saznamo ko ju je ubio. Na primer, kada bismo uspeli da saznamo odakle je došla, kako joj je bilo pravo ime, njenu prošlost, to bi mnogo pomoglo.“ - Vladala je kamerna tišina. - „Ali, nevezano za to,“ - nastavih - „želim da saznam kakva je bila. Kakva je bila osoba.“

„Vil je rekao da ste u redu.“ - reče Spajk. Rečenicu je izgovorio kao pitanje.

„On želi da kaže da nećete otrčati pandurima sa onim što ćemo Vam reći.“ - dodade Silvija. - „Što ne znači i da ćemo Vam reći. Nikada nismo ni ispričali ono drugo.“

„Šta drugo?“

„Vi niste prvi.“

„Policija je već razgovarala sa vama?“ Silvija slegnu ramenima i u sobi nastade čudna tišina, koju je prekinulo Spajkovo paljenje šibice.

„Bez obzira,“ - rekoh - „neću im reći bilo šta što nema veze sa Lajan. U redu?“ - To je naišlo na opšte odobravanje. - „Znate li koliko je dugo bila ovde? Mislim, u kraju.“

„Vil reče da je bila oko pet meseci.“ - reče Spajk. Bilo bi dobro da mi je Vil to rekao.

„Ko od vas ju je poslednji video, znate li to?“

„Verovatno ja.“ - Karla je izbegavala moj pogled. Govorila je u svoje sklopljene ruke.

„Sta ste radile zajedno?“

„Samo smo cunjale zajedno, gledale izloge. Pričale smo šta bismo kupile kada bismo imale para. Odeću i neku lepu hranu i takve stvari. Diskove. Ali, nismo imale para, zar ne? Osim kada Lajan...“ - Zastala je.

„Da?“

„Bila je dosta dobar džeparoš.“ - prekide Lori. Videlo se da je cenila to Lajanino umeće. - „Mogla je da zavuče ruku u bilo čiju torbu. Ona i Dejzi su umele da se muvaju zajedno po stanicama podzemne. Bile su spretan par. Jedna bi naletela na žrtvu, a druga bi joj izvukla novčanik.“

„Super.“ - reče Spajk.

„Dejzi Džil?“ - upitah.

„Da, ona.“

„Kako su se njih dve upoznale?“ - upitah Silviju.

„Ovde. Bila je dosta stidljiva. Ili pre...“ - protrljala je svoj mali nos i sklonila plavu kosu iza ušiju - „... nije mnogo pričala. Ne o sebi, ako Vas to zanima. Nikada nije rekla odakle potiče. Ipak, mogu da se kladim da je iz nekog kraja Londona. Baš je dobro poznavala London.“

„Kladim se da je vekovima bila po domovima.“ - To je bila Katarina.

„Zašto to kažeš?“

„Recite vi ostali. Ja sam je srela samo jednom. Upoznala sam je ovde, kao i Silvija, pre nekoliko meseci. Igrale smo stoni tenis i sralo ju je, pa je ludela kad je neko gnjavi sa strane. Ali, ako ste bili u domu, vi sigurno možete da kažete.“

„To je kao smrad.“ - Spajk se kikotao.

„To je užasno.“ - Silvija se okrenula ka njemu. - „Pričaš gluposti.“

Namignuo joj je: „Ne brini, ti ne smrdiš, ti si sočna.“

„Nema veze. Ja tačno znam da je bila pod starateljstvom, zato što mi je jednom pričala o domu u kojem je bila.“ - reče Silvija, ignorišući ga. - „Pokušala je za Božić da organizuje spavanje sa svojom prijateljicom. Ionako su spavale u sobama koje su se naslanjale, tako da to i nije bila velika fora, ali osoblje im to nije dozvolilo. To je tipično. Birokratija. Rekli su da niko ne sme da deli sobe. Protivno pravilima. Lajan se zato zabarikadirala sa drugaricom u sobi i nisu izlazile, i sledećeg dana su kažnjene tako što nisu dobile božićnu večeru. Ni krekere, ništa. Ali, rekla mi je da je bila zadovoljna, suprotstavila im se. Nije mi rekla gde je bio taj dom. Bila je stvamo strašno zatvorena.“

„Nisi pitala?“

„Treba poštovati nečiju intimu.“

„Znam da je nekada spavala u parku. Rekla je da je to bolje od mnogih hostela u kraju.“

„Je li bila u mnogim domovima?“ - upitah.

„Verovatno.“ - reče Silvija. - „I mi imamo već veliki staž u našim godinama.“ - Izgledala je skoro filigranski dok je to izgovarala, a njeno prelepo lice delovalo je čedno. - „Ukoliko je pobegla, može biti da je bila po kućama.“

„Pogledajte mene.“ - Okrenuh se ka Katrininom mekom i monotonom glasu. - „Bila sam u

dvanaest porodica i osam domova.“

„Ja sam jednom bio skoro dve godine u jednoj porodici koja me je usvojila.“ - reče Lori. Lice mu je bilo okruglasto i mlado ispod sve one kose. Izgledao je kao da nema više od četrnaest godina.

„Stvamo? Pa šta si zgrešio?“ - upita Katrina.

„Preselili su se na sever. Rekli su da nema mesta u novoj kući. A zazvučalo je super to mesto tamo, sa baštom i svim. Blizu mora.“ Nije bilo samosažaljenja u njegovom glasu. Zvučao je pomireno sa činjenicama.

„Možete li da mi kažete nešto o Lajaninim seksualnim odnosima?“ - upitah oprezno. Nastade tišina. Spajk iznenada ugasi svoju cigaretu. - „Pitam zato što bi to moglo biti od pomoći. Je li, na primer, bila zlostavljana?“

„Verovatno.“ - reče Silvija oprezno.

Spajk zadrnda glasno dugmetom flipera. Na licu mu je bio neki nevaljao vragolast osmeh. Mislila sam da je pokušavao da ne zaplače.

„Zašto to kažeš?“

„Mislim, ako je duže bila u domu.“

„Misliš da svako ko boravi duže u domu bude seksualno zlostavljan?“

„Meni je sada dosta.“ - reče Spajk. - „Ja neću više.“ - Međutim, nije se pomerao.

Pogledala sam u njega. Njegovo mesnato lice je pocrvenelo; obrazi su mu se zacrveneli.

„Znači, vi mislite da je bila seksualno zlostavljana.“

„Ne bih baš rekla seksualno,“ - reče Katrina - „ali, ne možeš da prodeš sve to neozledeno, ako shvataš šta želim da kažem. Vrlo brzo prestaneš da budeš dete.“

„Ne veruješ nikom.“ - složio se Lori. Na kraju je došao i seo među devojke, dok je Spajk cunjao oko vrata. Ponovo sam izvadila svoje paklo cigareta i došao je da uzme jednu, ali ipak nije seo.

„Je li imala momke?“

Zgledali su se.

„Nisam ništa videla.“ - reče Silvija. - „I nikada nije ništa pričala. Mislim, mnogi ljudi pričaju, zar ne? Vole da se hvališu stvarima. Međutim, Lajan nije nikada pomenula ništa slično. Uzmite u obzir da je niko nije toliko dobro poznavao, zar ne?“ - Ponovo je pogledala po grupi i svi klimnuše glavama. - „Jednostavno je bila tu.“

„Bilaje bliska sa Dejzi.“ - reče Karla. - „Sećam se da su jednom jedna drugoj mazale nokte na nogama. Ušla sam u Lajaninu sobu, a one su se kikotale i mazale međusobno nokte na nogama. Svaki nokat u drugu boju. Bilo je lepo.“ - reče, pomalo čežnjivo. - „Lajan se nije mnogo kikotala. Rekle su mi da će da uštede novac koji je Lajan krala i da otvore zajedno restoran.“

Grupu je zahvatila tišina, jer su razmišljali o te dve devojke koje su sada obe mrtve. Tako na okupu, izgledali su mlado i nezaštićeno. Čak je i Spajk, koji je još uvek stajao sa cigaretom koja mu je visila sa usana i sa rukama u džepovima, izgledao kao da je uhvaćen bez garda. Ja sam i dalje mirno sedela, ne želeći da prekidam taj trenutak.

„Jednom me je poljubila.“ - reče Lori, pocrvenelog lica. - „Rekao sam joj da ja nikada, znate.“ - Spustio je ruku da bi se oslonio. Karla uze tu ruku i stavi je u svoje krilo sa izrazom koji je bio neočekivano dirljiv i materinski. - „Da, rekao sam joj, ne znam zašto, možda zato što sam imao razgovor sa socijalnim radnicima te nedelje, znate, i čuo da još uvek nema nikog ko bi me usvojio, pa sam se tog dana osećao grozno, znate, usamljeno ili tako nešto, kao što se dešava tu i tamo, a ona je sedela tu dole na stepenicama gde je sto za bilijar, samo sedela i nije ništa radila, i nije bilo nikog naokolo. I iznenada me poljubila. Uхватила mi je lice rukama i poljubila me.“ Oči mu se napuniše suzama. Karla mu potapša ruku.



„Čuo sam je kako plače.“ - reče Spajk, iznenada i promuklo. Kada je to izgovorio, pomerio se ka vratima, kao da će da pobjegne. Niko nije prozborio ni reči. - „Ja sam video dan pre. Nešto smo se glupo objašnjavali zato što mi je maznula radio i tvrdila da je njen. Bila je pravi mali lopov. Bez obzira, bilo je to preko dana i nije bilo nikog naokolo, a ja sam se vratio s nekog posla.“ - Kradimice me je pogledao i nastavio: „Ovaj, čuo sam taj zvuk odozgo. Prvo nisam shvatao šta je to. Zvučalo je tako čudno. Kao kada mučite mačku. Popeo sam se uz stepenice i to je dolazilo iz njene sobe. Ona je nekako plakala kao dete i jecala, kao mačka. Stajao sam tu čitavu večnost i nije prestajala. Plakala je i plakala, kao da će joj srce prepući.“

„Jesi li ušao unutra? Upitah.

Namrštio se: „Nisam želeo da joj smetam.“ - reče.

Naslonila sam glavu na Vilova vrata. On je piljio u ekran kompjutera, ali su mu ruke bile položene na sto.

„Radiš toliko kasno?“ - Naslonila sam se na zid. Noge su mi bile slabe i glava mi je mučno brujala.

„Šta? Da, valjda.“

„Mogu li nešto da te pitam?“

„Mmm?“

„Imaš li nekoga s kim možeš da odeš kući?“

„Ne.“

„Tako sam i mislila.“ - pogledah u njega. Lice mu je bilo kao kamen. Nagla sam se, uhvatila mu lice sa obe ruke i poljubila ga u usta. Onda sam se okrenula i otišla, a on je ostao da sedi.

Ljudi bi trebalo da uživaju u svom poslu. Jedno od najvećih zadovoljstava života jeste aktivnost, a rad je većini ljudi glavna aktivnost. Sta god bilo, treba da predstavlja zadovoljstvo, a ljudi na neki način imaju sposobnost da najčudnije stvari pretvore u zadovoljstvo, i dobro je što je to tako. Čak bih tu sposobnost uživanja prepisala kao lek protiv depresije, protiv dosade i straha u većini života; ja to znam i osećam, iako je to nekada teško ostvarljivo.

Kada sam imala jedanaest godina, išla sam na sahranu moje bake. Izašli smo iz krematorijuma i razmešteni smo po bašti sećanja, zemljištu sa niskom urednom ogradom i kratkom zelenom travom, koja je izgledala kao mali golf teren. Odrasli su stajali zbunjeno naokolo, čitajući poruke na vencima. Nakon nekoliko minuta, krenula sam svojim putem. Sećam se da sam videla dve stvari. Prva je bila dim koji je dolazio iz odžaka i moje razmišljanje da je moja baka u njemu. Zatim sam na drugoj strani ušla na parking za mrtvačka kola. Bio je topao prolećni dan i grobari su sedeli na krilima kola. Neki su skinuli sakoe i zavrnuili rukave. Pušili su i pričali. Nekoliko njih se smejalno nekom vicu, ja sam bila predaleko da bih ga čula.

Znam da je glupo, čak i za dvanaestogodišnjakinju, ali sam tada shvatila da grobari nisu bili stvamo tužni zato što je umrla moja baka. U stvari, uopšte ih nije bilo briga. Dok sam se vozila nazad sa ocem, ljutito sam mu ispričala šta sam videla i rekla mu da ne bi trebalo da im se plati zato što su pokazali nepoštovanje. Moj otac je strpljivo objasnio da grobari idu na dve, tri sahrane svakog dana, te da ne mogu biti tužni za svakim. Zašto ne? - upitah. Njihov posao je da budu tužni.

Ocu nije uspelo da me ubedi. Zapravo sam tada zaključila da samo bezosećajni ljudi mogu uopšte da postanu grobari. Ako ste dobar, osećajan čovek, sve te smrti, sva ta žalost bi vas oterala u ludilo. Tako, po definiciji, ljudi koje puste da rade taj posao moraju biti psihopate koje su u stanju da izgledaju ozbiljno dok nose mrtvački sanduk, a onda žure kući da gledaju TV i igraju se sa decom i kažu da su imali super dan na poslu.

Naravno, odrasla sam i naučila da hirurđ kojeg ste želeli da operiše defektno srce vaše bebe nije neko ko je isto toliko zabrinut kao vi, ali je to osoba koja je najbolja u svom poslu, čak i ako je smotana primadona koja samo misli na svoju reputaciju i kako će što pre da završi kurs golfa.

Zato, šta sam mogla da očekujem od Obena i Furta i ostalih muškaraca i veoma malo žena u uniformama? Uspevali su im potrebni natmureni izrazi, sa adekvatnim rečnikom, kada su stajali pred kamerama. Izgoreli su, potpuno izgoreli. Ovo je bio užasan slučaj, svi koji su imali veze s njim bili su duboko šokirani. Medutim, u suštini su se dobro zabavljali. Uzmimo, recimo, detektiva-glavnog inspektora Obena. Nije bio baš veseo, ali je malo poskakivao. To je bilo neshvatljivo. Zaglavio se sa opskurnim i beznadežnim slučajem ubistva koji niko ne bi poželeo. Niko nije posebno mario, osim kada nešto pođe nizbrdo. Sada se, kao Pepeljuga, pretvorio u slučaj ubistva godine i svako je želeo da mu bude prijatelj.

Kada sam ga nazvala sutra ujutro posle posete Kersi Taunu, to je izgledalo kao da pokušavam da vidim premijera. Prijateljski mi je klimnuo glavom.

„Zurite li?“ - upita.

„Ne posebno.“

„Dobro.“ - reče. - „Možete usput da mi ispričate.“

To uopšte nije bilo lako. Stalno se javljao na telefone, uvek je bio između dva sastanka. Uvek je kasnio tih nekoliko minuta da bi pokazao da je on najvažniji. To je bilo kao da pričate sa perona nekome ko je u vozu koji izlazi iz stanice. Počela sam da mu pričam o mom razgovoru sa ljudima koji

su poznavali Lajan, ali me je odmah prekinuo: „Da li ja treba da znam za to, Kit?“

„Vidite, Oben ...“

„Den.“ - insistirao je.

„Prošlost žrtava je sve što imamo.“

Zastao je na trenutak i sumnjičavo se nakašljao: „Nisam ubeden, Kit. Dok ne vidim nešto konkretno, moramo da se držimo onog što sam rekao na konferenciji za štampu. Moramo se držati pretpostavke da imamo posla sa ubicom koji čeka na priliku. Jesi li razgovaral sa Seбом? On se slaže s tim.“

„Ne, nisam pričala s njim.“ U stvari sam to izbegavala. To je bio jedan od razloga što nisam uzvraćala na Popine pozive u poslednjih nekoliko dana - nisam želela da naletim na Seba.

„Videćemo ga za minut. Možete da popričate o tome.“

„To neće biti potrebno.“

„I ne želim nikakvo suparništvo između vas.“

„Nema nikakvog suparništva.“

„Da, Kit, da li si pričala sa nekim o našem gospodinu Dolu?“

„Ne.“ - rekoh. - „S kim bih pričala o njemu?“ - Prolete mi jedna misao.

- „Dolazio je u moj stan.“

Oben slegnu ramenima: „Ja bih se na Vašem mestu čuvao.“

„Tako da, očito, Džuli zna za njega.“

„Očito.“ - reče Oben, namigujući.

„O, da, pričala sam sa Vilom Pevikom o njemu. Vil ga ionako poznaje.“

„Ponovo Pevik?“ - Oben se opet nakašlja. - „Ušli ste u čudno društvo. Taj gazi finim pravcem.“

„Tako kažu ljudi.“

Oben se namršti: „Ne, stvarno to mislim, Kit. Pevik je mnoge ljude iz kraja naveo na krivi put. Ljudi iz socijalnog ga mrze. Mislim da je stao na žulj i nekim novinarima.“

„Zašto, pobogu?“ - upitah. - „Znam da s njim nije baš jednostavno, ali on samo pokušava da pomogne.“

„Stvarao?“ - Oben ovo izgovori sumnjičavo. - „Ne bih se baš svako složio s tim. Ima glasina, više nego glasina, o rasturanju droge u tom njegovom hostelu. Neki kažu da on samo žmuri na tu pojavu, ali drugi kažu da on uzima procenat od toga. Mogu da Vam kažem, ako napravi jedan pogrešan potez, završio je. No, nisam to hteo da kažem. Neki novinari su me zvali u vezi s Mikijem Dolom.“

„Zašto?“

„Imali su samo neka pitanja. Da li je tačno da je ispitivan zbog ubistava? Da li ima dosije? Zašto smo ga pustili?“

„Kako su čuli za njega?“

„Ova stanica je kao prokleta novinska agencija. Čim neko ovde prdne, neko drugi odmah o tome peva Mejlu.“

„Šta ste im rekli?“

„Čiste koske. Ako te neko bude zvao u vezi s tim, uputi ih na mene. A, evo ga konačno.“

Ja sam tog trenutka očekivala da ugledam Majkla Dola, ali on je pokazivao na Seba, omiljenog psihijatra u medijima. Popin muž, donekle moj prijatelj. Danas je izgledao kao da je spreman da se pojavi u vestima u jedan sat. Nosio je sveže ispeglane crne pantalone, čizme i spektakularnu crnu kožnu jaknu preko sjajno bele košulje. Kosa mu je bila spretno razbarušena i imao je prikladnu jednodnevnu bradu. Došao je do mene, poljubio me u oba obraza i zagrlio me: „Kit.“ - reče. - „Zar to

nije sjajno? Mislim, što radimo na istom slučaju.“

„Divno.“ - rekoh, zahvaćena njegovim rukama, što je bilo dosta nekomotno. - „Kako je Popi?“

„Šta? O, dobro, znaš već Popi.“ - Nasmešio se i mahnuo Obenu. - „Kit i ja se poznajemo dugo.“

„Očito.“

„Ona i moja žena su kao nokat i meso. Ovo je kao porodična stvar.“

„Znači, ti poznaješ Džuli?“ - upita Oben.

„Džuli?“ - Seb se namršti. - „Da li ja znam Džuli, Kit?“

„Nadam se da nisam zagazio u nešto.“ - reče Oben nestašno.

„Ne.“ - rekoh očajno, osećajući kako mi obrazi crvene. - „Vidite, stalno pokušavam da kažem...“

„Nema veze. Imamo da prodisuktujemo neke stvari. Sačekajte.“ Ponovo mu je zazvonio mobilni telefon.

„Oben mi je ispričao o tvojim gledištima u vezi sa slučajem.“ - rekoh Sebu dok smo čekali. - „Iako sam neke već znala. Mislim da sam te čula na radiju kako pričaš o slučaju, ali nisam sigurna da sam čula tvoj zaključak. Mislim da su pustili ploču.“

„O, to.“ - reče odsutno.

Oben stavi telefon u džep i ponovo nam se pridruži: „Moramo da porazgovaramo o integraciji ovde.“ - reče.

„Pa, naravno da sam potpuno oduševljen što je Kit u timu.“ - Seb je još jednom pokazao svoj široki osmeh i dodirnuo mi rame. - „Uvek sam želeo da bude malo ambicioznija u poslu. Ali, mislim da bi trebalo da samo formalizujemo raspored. Dve odvojene istrage su spojene u jednu, a ja sam bio konsultant kod prvobitnog ubistva.“

„Ali, prvo se dogodilo ubistvo Lajan, Seb. Zar ti misliš da je ubistvo Filipe Barton važnije?“

„Mislim da je to istraga na višem nivou. Ono što želim da kažem jeste da imamo dva psihološka konsultanta i da želim da raščistim stvari. Samo da bismo formalizovali stvari.“

„Ne razumem baš.“

„Pa, na primer - samo uzgred - trebalo bi da postoji konzistencija u javnom predstavljanju psihološke ekspertize.“

„Misliš, ti želiš da se pojavljuješ na televiziji i na konferencijama za štampu.“ - reče Oben ironično.

„Sto se mene tiče, to je u redu.“ - rekoh brzo.

„Onda je to dogovoreno.“ - reče Oben.

„To je bio samo hipotetički primer.“ - reče Seb - „Ali, u redu, ako tako želite, onda ću uzeti na sebe tu odgovornost.“

„Kako god, Kit ostaje u centru zbivanja.“ - reče Oben ljubazno. - „Na kraju krajeva, ona je i zaslužna za spajanje dve istrage.“

„Da, čuo sam za to.“ - reče Seb. - „Kakva sreća.“

Duboko sam udahнула. Neće me isprovocirati.

„Kako teku stvari sa analizom vlakana?“ - upitah. - „Da li su uspeli da bliže odrede tip automobila?“

Oben je klimnuo glavom: „Možeš da pogledaš te tehničke stvari ako želiš. Radi se o veoma specifičnom obojenom sintetičkom vlaknu. Definitivno potiču iz istog izvora, ali to ne znači da to mora biti delić tapacirunga automobila. Može biti i sa ćebeta, ili sa odeće ili sa stotine drugih stvari. Rezltati nam ne pomažu uopšte.“

Stavio je ruke u džepove pantalona, a lice mu je bilo bezizražajno: „Moram da idem. Imam sastanak sa nekim iz Ministarstva. Onda moram da vidim grupu ljudi koja će da rovari za ubicom. Ili

bar mislim da je tako. Neki idioti.“

Otišao je, a Seb i ja smo ostali u neprijatnoj situaciji iz koje nije bilo izlaza.

„Kako je Popi?“ - rekoh, pa se setih da sam to već pitala.

„O, znaš već.“ - reče, gledajući preko mog ramena. - „E, da, mislio sam da te nazovem. Da li ti je rekla Popi? Megan i Ejmi skoro da nisu spavale nakon tvoje priče za laku noć. Budile su se noću i vrištale.“

„Zao mi je.“ - rekoh. - „Nisam htela ...“

„Ne, samo sam se šalio. Ipak, interesantna ideja. Razmišljao sam o njoj. Odakle ti?“

„Mislim da sam ti rekla da je to bio san koji sanjam posle nesreće.“

„Crvena soba. Interesantna ideja. Krvava komora. Da li misliš da je to neka vrsta utrobe, materice?“

Imala sam strašnu potrebu da udarim Seba teškim predmetom po glavi: „Ne, ne mislim.“ - rekoh. - „To je priča o velikom strahu, zato što me je čin rezanja po licu strašno uplašio.“

„Moguće je.“ - reče Seb. - „Jesi li pisala o tome? Planiraš to da objaviš?“

„Ne.“ - rekoh. - „Obično se bavim tudim snovima.“

„Dobro.“ - reče. - „Dobro.“

Sledećeg jutra je veoma rano zazvonio telefon. Bio je to Oben: „Uzmite novine.“

„Kako to mislite? Kakve novine?“

„Neki tabloid. Bilo koji. Jebiga.“ Spustio je slušalicu.

Pet minuta kasnije, nakon što sam ostala bez daha trčeći dole do prodavnice štampe, više dnevnih novina mi je bilo rašireno po stolu. Poznati, malo žudniji, malo zgranutiji izraz Majkla Dola zurio je u mene i Džuli iz zbrke ogromnih, grandioznih naslova: „HAPŠENJE U SLUČAJU PIPA. ‘JA SAM NEVIN’ - TVRDI OSUMNJIČENI. ‘UVRNUTA’ PROŠLOST OSUMNJIČENOG ZA PIPU.“

Pipa. Ponovo to ime. Prava dužina za naslov. A ko je bila Lajan? Koga je bilo briga za nju? Skenirala sam novine. Sve je bilo tu. Ispitivanje, sumnjivo detaljno nabranje onoga do čega se došlo uz pomoć Koletine trake, puštanje koje je opisano kao „tehnički razlozi“. Tu je bio skiciran njegov život: dom, popravni dom, manji seksualni prekršaji. Neka devojka iz Dejli njuza je uspela da dobije „ekskluzivni“ intervju, kao da je bio problem da se taj patološki usamljen čovek navede da priča sa mladom devojkom. Tu je, konačno, pomenuta Lajan. Dol se hvalisao da je bio u neposrednoj blizini. Da bi stvari izgledale još gore, rekao je da je on važan svedok, da je on jedini stvarno nešto video. Bila je tu i njegova fotografija, koja prikazuje kako ponosno stoji u svojoj sobi.

Ta soba. Novinarka je opisala sobu - bogata, pametna mlada žena susreće se licem u lice sa očajnim, jadnim, sjebanim muškarcem - to je samo po sebi predstavljalo oblik optužbe. Članak se završio opreznom notom, koja je izgledala kao da je neki advokat gledao piscu preko ramena dok je sastavljana: „Mi ne kažemo da je Miki Dol umešan u ovaj zločin. On nije osumnjičen. Nije pronađen nijedan trag koji bi ukazivao da on ima veze sa tragičnim ubistvom Lajane i mlade majke Filipe Barton. Ipak, ljudi kao što je Miki Dol, sa svojim porno fantazijama i kriminalnim dosijeima, predstavljaju jasnu pretnju zajednici, našim porodicama, našoj deci. Predstavljanjem čoveka kao što je Dol, objavljivanjem njegove fotografije, otkrivanjem mesta gde živi, mi naravno ne preporučujemo nikakve akcije protiv njega od strane javnosti. To bi bilo nezakonito, iako razumljivo, iako opravdano sa stanovišta običnih ljudi. Potez je na političarima.“

Džuli je uzela intervju i čitala ga uz kafu i činiju voća koje je jela za doručak.

„Hmm.“ - reče, kada je završila. - „Uopšte ne dotiče sav njegov šarm.“

Međutim, sledećeg dana mi je Oben, onako slučajno, rekao da je Dol u bolnici. Neki zabrinuti građanin mu je prišao u pabu i zabio mu razbijenu flašu u lice.

„Tako da je i on uplašen.“ - dodade veselo. - „Izgleda da je molio da dođete, ali ja mu, na Vašem mestu, ne bih išao u posetu.“

„Ne, to verovatno nije dobra ideja.“ - složih se, uz iznenadan osećaj krivice, a potom izbrisah Dola iz misli.

Dva dana nakon što je napadnut Dol, otišla sam do kuće Bartonovih, ne zato što sam mislila da je to plodonosna ideja, već zato što je Oben pritiskao da to uradim. Rekao mi je: „Nešto je čudno u vezi sa tim tipom.“

„Ima nečeg čudnog u vezi sa većinom ljudi.“ - odgovorila sam.

„Nije se dovoljno uzrujao.“

Pitala sam se šta bi to trebalo da znači. Džeremi Barton je meni izgledao dovoljno uzrujano sa svojim beznadežnim, umornim licem, njegovim sitnim grimasama zbunjenosti i jada. Da li je onda tu bilo dovoljne količine tuge? Kako se to meri? Razmišljala sam o hiljadama ljudi koji su polagali cveće na mesto gde je pronađeno Filipino telo, koji su bez izuzetka plakali za lepom mladom majkom i njenom malom devojčicom koju je ostavila za sobom. Je li to bila tuga? Naravno, ništa od toga nisam ispričala Obenu - on bi samo ironično podigao obrve i poslao Seba umesto mene.

Stigla sam do kuće tog nedeljnog jutra, kao što je to želeo Džeremi Barton. Filipina majka mi je otvorila vrata i sprovela me preko hola do blistave kuhinje. Svuda je bilo cveća - bledih kadifnih irisa, nabranih krasuljaka, nenasan miris se širio kućom. Kada sam prošla pored dnevne sobe, videla sam hrpe telegrama saučešća na okviru kamina i stolu.

Pogledala sam kroz prozor kuhinje. Otac i ćerka su bili zajedno u bašti, sedeli su na klupi od kovanog gvožđa, leđima okrenuti prozoru. On je rešavao ukrštene reči, a ona je mlatila nogama napred nazad. Nešto ga je nagnalo da se okrene i ja podigoh ruku i uputih se do bašte preko travnjaka. Klimnuo je glavom, pokazujući da me je prepoznao. Brinula sam da ne napravim iste greške, ali on nije izgledao nevoljno zato što me vidi.

Rukovali smo se i on sklopi novine, iako sam primetila da nije ispunio nijednu kockicu. Nosio je majicu bez kragne i šorc kaki boje, ali je i pored toga izgledao skladno i pametno.

Neki ljudi uvek izgledaju vredno poštovanja, razmišljala sam, neki, pak, nikada. Okupajte Dola, ošišajte ga, obrijte, manikirajte, obucite ga u odelo od hiljadu funti, i on će i dalje izgledati prljavo i nekako neukusno. Nije mu se moglo sprati prošlost.

„Vidi.“ - reče Emili.

Čučnula sam. Ona je svoja blaga poređala pored sebe na klupu. Imala je okrugli sivi kamen i jedan oštri beli, rakljast štap, pero, hrpicu mahovine, malu ljubičastu lopticu skočicu umrljanu blatom, staru ogrlicu za mačke, drveni štapić za sladoled, plastičnu slamčicu.

„Vidi.“ - reče ponovo i otvori svoju okruglu pesnicu. Na dlanu njene ruke bila je mala školjka.

„Gde si to našla?“ - upitah.

Pokazala je ka šljunkovitom delu ispred vrata od kuhinje.

„Divna je.“ - rekoh, a ona ponovo sklopi svoju pesnicu nad njom. Nosila je umrljanu letnju haljinicu, a kosa joj je bila zakačena iza ušiju, tako da joj je lice izgledalo uže nego što sam ga se sećala.

„Daću ih mami.“ - reče značajno. Pogledah u njenog oca.

„Ona hoće da kaže da će ih staviti na Filin grob kada je sahrane.“ - objasni on, grčeći se. - „To je bila ideja moje tašte, da joj Emili skupi neke stvarčice. Ja baš nisam siguran. Mislim da tu ideju shvata isuviše literarno.“ Namrštio se, tako da mu se mala bora pojavi na nosu.

„Šta si još našla?“ - upitah Emili.

Pažljivo se spustila sa klupe, sa školjkom u jednoj ruci, i počela drugom da skuplja blaga: „Dođi da vidiš.“ - pozva me.

„Mogu li da dođem za minut? Moram prvo da pričam sa tvojim tatom.“

Klimnula je glavom. Kamenje, mahovina i plastična slamčica padoše na travu. Klekla je i počela da ih skuplja. Otac nije napravio nijedan pokret da joj pomogne. Ruke mu se nisu pomaljale iz džepova šorca, novine su mu bile ispod pazuha. Pogledah u njega. Lice mu je pomodrelo od umora.

„Znaš šta, Emili, zašto ti ih ja ne bih donela kada dođem da vidim šta si još našla za svoju mamu?“

„Obećavaš?“

„Da.“

„Nemoj da zaboraviš ovo.“ - Pokazala je na plastičnu slamku koja mi je ležala na nogama.

„Neću.“

Gledali smo je kako je teškim koracima odlazila.

„Ona misli da će se Filipa vratiti.“

„Stvarno?“ - Pogledah u njena prava leđa i krive nogice dok je nestajala kroz vrata kuhinje.

„Hoćete li da sednete?“ - Pokazao je ka klupi.

„Hvala.“

„Kafa?“

„Ne, hvala.“

Seo je i on na drugi kraj klupe.

„Čuo sam za Vaš doprinos.“ - reče.

„O, pa ...“

„Mislim da sam Vas potcenio.“

„Kako ste?“ - upitah.

„U redu.“

„Dobro spavate?“

„Da. Pa, ne, ne baš. Znae već. Budim se i ...“ - Odlutao je.

„Jedete?“

Klimnuo je glavom.

„Pričala sam sa Tes Džeret pre neki dan. Rekla mi je da je Filipa izgledala rastrojeno poslednjih nedelja pre smrti. Mislite li da je to tačno?“

„Ne, ne mislim.“ - Čekala sam. - „Žao mi je. To je sve što mogu da kažem.“

„Nije izgledala kao da o nečemu razmišlja?“

Pogledao je u zemlju, kao da se pretvarao da nisam tu: „Izgledala je isto kao i uvek.“

„Pričajte mi o noći pre nego što je umrla. Opišite mi vaše zajedničko veče.“

Uzdahnuo je i počeo da priča monotonim glasom: „Došao sam sa posla u sedam. Emili je bila u krevetu, a Filipa joj je čitala priču. Zajedno smo poželeli laku noć Emili.“

„Šta je rekla Filipa, kada je rekla laku noć?“

„Šta je rekla?“ - Zatreptao je. - „Znae li da se ne sećam. Otišli smo dole i ja sam nam sipao po čašu vina, pa smo se šetali po bašti. Bilo je lepo veče.“ - Glas mu je postajao malo manje oštar. - „Večerali smo ispred, ovde.“ Pokazao je na sto u dvorištu.

„Šta ste jeli?“

„Musaku. Zelenu salatu.“

„O čemu ste pričali?“

„Ne sećam se.“ - Izgledao je tužno. - „Ne mogu ničeg da se setim, osim da me je u jednom trenutku pitala da li mislim da izgleda starije.“

„Šta ste joj rekli?“



Izvadio je nešto iz šorca što nisam videla: „Verovatno sam rekao da mi uvek izgleda najlepše, ali ne mogu da se setim tačnih reči.“

„Znači, nije bilo ničeg drugačijeg u njenom ponašanju ili Vašem odnosu prema njoj?“

Sada je govorio kao da se probudio iz dubokog sna: „Drugačijeg? Ne znam šta želite da iščakate. Zar mislite da to ima nekakve veze sa mnom? Ili njom? Ona nije bila depresivna. Nije pila. Nije se drogirala. Nije lutala naokolo po Kersi Taunu kao ta devojka ...“

„Lajan.“

„Da. Ustajala je ujutro i pravila mi doručak. Brinula se o kući. Brinula se o Emili. Vidala se sa prijateljima. Bila je srećna. Pričala je o tome kada bi trebalo da se vrati na posao. Pričala je o tome kako bi želela da ima još dece jednog dana. Uskoro.“ - Glas mu je na trenutak zakazao, ali je nastavio. - „Onda, jednog jutra, nakon što je napravila doručak i očistila kuću, izašla je sa svojim detetom i iznenada je ubijena. Kraj priče. Tako misli i policija, a tako misli i onaj drugi doktor koji je dolazio ovamo i postavljao pitanja. Ukoliko Vi imate razloga da mislite drugačije, molim Vas da mi kažete zašto. Želim da znam.“

Ustala sam: „Zao mi je što sam Vas rastužila.“ Čučnula sam i pokupila hrpicu mahovine, dva kamena i slamčicu.

„Je li u redu ako odnesem ovo Emili?“

„Biće da je u njenoj spavaćoj sobi. Odmah na vrhu stepenica.“

„Hvala.“

Ona je slagala male plastične životinjice na policu. Čučnula sam pored nje sa ispruženim rukama: „Evo tvojih stvari.“

„Da li slonovi idu sa lavovima ili konjima?“

„Ako se ja pitam, ja bih njih stavila sa lavovima. Hoćeš li da mi pokažeš šta si skupila za tvoju mamu?“

Ustala je i otišla do kreveta, odakle je izvukla veliku kartonsku kutiju. Slagala je jednu po jednu stvar na pod: malo sito, čičak, nekoliko kartica sa kornflejksa, tri dugmeta, jednu nisku plastičnih brojanica, kliker, malo parče narandžaste svile, zgužvani papir za uvijanje, okrnjenog kineskog psića, jabuku. Gledala sam njeno lice. Bila je potpuno predana svom zadatku.

„Koja ti je omiljena?“

Pokazala je na kliker.

„Koju bi tvoja mama volela?“

Oklevala je, onda pokaza na narandžastu krpicu.

Otvoriše se vrata i Filipina mama proturi glavu pored vrata.

„Oprostite.“ - reče svojim prijatnim, uljudnim glasom - „ali, svakog trenutka stiže jedan prijatelj po Emili.“ - Učinila je da se osećam kao da sam se ušunjala pod lažnim izgovorom.

„Naravno.“ - Pažljivo sam vratila predmete koje sam držala u kartonsku kutiju. - „Ćao, Emili.“

„I školjku.“ - reče, ne dižući pogled. - „Školjka je lepa. Ona je volela lepe stvari.“

Albi se javio. Rekao je da je samo želeo da vidi šta radim, kao mi ide. Pažljivo sam držala slušalicu, kao da je mogla da me povredi, i čekala. Čekali smo da neko nešto kaže. Onda smo se ljubazno oprostili.

^ Nazvala sam oca, ali nije ga bilo kod kuće. Želela sam da mi neko kaže „Život ume da bude težak, ali, nemoj da brineš, dušo, sve će biti u redu.“ Želela sam da me neko čvrsto zagrlji i da mi prolazi rukom kroz kosu. Želela sam svoju mamu. Smešno, ali istinito. Zar nikada neće nestati taj osećaj? Zar će mi čitavog života nedostajati majka, da neće proći nijedan dan, a da mi ne nedostaje? Podigla sam slušalicu da nazovem Vila. U mom stanu je bilo toliko tiho da sam mogla da čujem svoj

sat na ruci kako kuca i kako mi kuca srce, povremeno šuškanje lišća napolju na drveću. Međutim, nisam ga nazvala. Šta bih mu rekla? „Sama sam, dođi, molim te, i drži me?“

Sipala sam čašu vina i upalila dve sveće. Onda sam isključila svetlo i sela na sofu. Negde u polutami je zujao komarac. Napolju je ponovo počela da pada kiša i vetar je uzdisao u drveću. Šta sam ja znala o njemu? Ništa, osim da je napustio sjajan posao u Sitiju da bi vodio hostel za beskućne mlade ljude koji su propali kroz sve zaštitne mreže; da mu policija ne veruje i da sumnja da dozvoljava prodaju droge, čak da on ima udela; da je bio mračan i težak i bez smisla za humor. Želela sam ga sada zato što je bio toliko različit uzavrelom Albiju i zato što je izgledao kao vrana, usamljena ptica. Želela sam da se bacim u njegov jad, da bi nam oboma bilo bolje.

Na kraju nisam morala da tražim Vila, zato što je on došao kod mene. Sledeće noći, kada sam već otišla u krevet nakon teškog dana, zazvonilo je na vratima. Obukla sam kućnu haljinu i pogledala na sat. Bila je prošla ponoć: verovatno je Džuli ponovo zaboravila ključ. Dogegala sam se do vrata, još uvek prebirajući po čudnim snovima. On je stajao tu i kada me ugledao samo je slegao ramenima.

„Nisam mogao da spavam.“ - reče.

Povukla sam se u stranu i on pode ispred mene uz stepenice. Seo je na sofu, a ja sam izvadila ogromnu čašu viskija za njega i jednu manju za mene. Bila sam veoma svesna svoje razbarušene kose i frivolne kućne haljine. Nisam znala šta bih mu rekla. Izgledao je tako ogromno i strano u mom stanu. Kako sam se samo usudila da ga poljubim, ili da sanjarim o njemu? Sedeli smo i pijuckali naša pića. On čak nije skinuo ni jaknu i zurio je u čašu kao da je ona krila neki odgovor.

Na kraju sam ja napravila potez, zato što nisam mogla da izdržim da sedim u gluvoj i teškoj tišini. Prešla sam na sofu i naslonila se na njega. Nisam ga poljubila: to bi bilo suviše intimno. Otkopčala sam dugmad na njegovoj jakni, potom na košulji, a on se naslonio nazad, blještavog golog torzoa i zatvorenih očiju, dok sam ga ja nežno dodirivala rukama i posmatrala. Podigao je ruke i slepo držao moje lice. Opkoračila sam ga i sela mu u krilo, otkopčala kućnu haljinu i stavila mu glavu na moje grudi, slušajući kako mi srce lupa.

„Moraš da se čuvaš.“ - promrmlja.

Nisam znala o čemu priča; nisam marila. Bili smo samo stranci kojima je potreban ugođaj. Napolju je kiša u talasima udarala o prozor.

Čim je zazvonio telefon, učinilo se da je to u pogrešno vreme. Napolju je bilo još mračno. Kapci kao da su mi bili zalepljeni. Koliko li sam samo spavala? Bila sam u svom krevetu, ali mi se činio stranim. Bila sam na neobičnoj strani kreveta, na jednoj strani - Albijevoj strani. Pružila sam ruku preko kreveta i sa bolom u stomaku ustanovila da sam sama. Vil je otišao.

„Da?“ - bilo je sve što sam uspela da izustim.

„Je li to Kit?“

„Ko je to?“

„Furt. Jeste li u redu?“

„Šta?“ - upitah glupavo. - „Oprostite, upravo ste me probudili.“

„Dolaze kola po Vas da Vas pokupe. Hoćete li uspeti?“

„Zašto?“

„Šef kaže da hoće da Vas vidi u bolnici.“

„Ne znam. Šta se dogodilo?“

„Nemam vremena. Nahranićemo Vas kada dođete ovamo. Ili da kažem da ne možete da dođete?“

Mozak mi je ponovo oživljavao, iako veoma sporo, kao gušter na steni na jutarnjem suncu. Mogla sam da razmišljam. Na primer, mogla sam već da shvatim da se Furt nadao da ću grubo uzvratiti da sam suviše umorna i zalupiti slušalicu.

„Nema problema.“ - rekoh. - „Gde se nalazimo?“

„Vozač zna.“ - reče Furt i veza se prekinu.

Kola su već bila na putu. Imala sam samo nekoliko minuta. Utrčala sam pod tuš, pustila jako hladnu vodu i dozvolila sebi da razmišljam o Vilu, o načinu kako smo se držali kao dva davljenika. Ko je davio onog drugog? U čemu je, jebi ga, stvar? Zašto je otišao tako, kao lopov? Pustila sam vrelu vodu i oprljila kožu. Razmišljala sam o njegovom izrazu lica kada je ulazio u mene, kao jecaj, o bliskosti bez koje sam bila tako dugo. Onda sam i ja svršila, činilo mi se, samo od pogleda na njega. Držao me je tako čvrsto da sam se uplašila, a sada ga nema. I to je to? Pa, pomislih. Šta pa?

Brzo sam se obrisala i počela da se oblačim. Zakopčavala sam dugmad na haljini kada je ušla Džuli, gola. Izgleda da nije gledala filmove u kojima glumica ustaje iz kreveta i odmah stavlja peškir oko sebe. Pitala sam se da li to radi kako bi pokazala da ima iritantno velike grudi u odnosu na tako vitku figuru, ali sam stvarno znala da ona nije takva. Ona samo nije razmišljala o tome, što sam smatrala još više zabrinjavajućim: „Šta se dešava?“ - upita. - „Gori kuća?“

„Posao.“ - rekoh. - „Izgleda da se nešto dogodilo. Ne znam šta.“

„Bože.“ - reče. - „Zvuči važno.“

„Ne znam. Neko je upravo zvao.“ Izgleda da još uvek nisam bila dovoljno budna da bih sastavila kompleksne rečenice.

„Hoćeš li kafu?“

„Mislim da nemam vremena. Dolaze kola po mene.“ Džuli se nasmešila: „Čula sam da si imala društvo.“

„Od koga?“

„Ne, mislim čula sam. Kroz zid.“

„O, pobogu, Džuli ...“

„Ne, ne.“ - reče.

„Nisam mogla ništa da učinim. To su zidovi. Kao papir su.“

Osetila sam kako sam jako pocrvenela: „Pa, to je baš neprijatno. Izvini što nisi mogla da spavaš. Mislila sam da si izašla.“

„Pa, ponovo sam se vratila. Ali, nemoj da ti je žao, baš mi je bilo drago. Zaslužuješ malo zabave.“

„Nije baš bilo zabavno.“ - rekoh, osećajući se na neki pomeren način kao tobožnja Džulina starija rodaka.

„Stvarno?“ - reče, menjajući izraz lica u zabrinut. - „Pa, zvučalo je lepo. Ko je taj tip?“

Udahnula sam, malo se dureći: „Slučajno je to Vil. Znaš, Vil Pevik.“

„Isuse.“ - reče. - „To je ludo. Mislim, super. Pevik. Bože. Je li budan?“

„Ne. Zapravo je otišao.“

„Otišao? Da. Vil Pevik. To je neverovatno. Kada se vratiš, hoću da čujem svaki detalj.“

„Džuli! Kao prvo, neću ti ispričati svaki detalj. Kao drugo, izgleda da već sve znaš.“ - Oglasilo se zvono na vratima. U tišini noći, bilo je pola tri, to je zazvučalo kao alarm. - „I, treće, moram da idem.“

Dok sam izlazila, Džuli je govorila: „Vil Pevik. To je sjajno. Fantastično. Ali, zar nije malo čudan?“

Samo sam klimnula glavom i otišla. Kola koja su stajala ispred izgledala su kao taksi. Muškarac u odelu je držao otvorena vrata suvozača.

„Dr Kvin?“ - upita.

„Vi me vozite do DGI Obena?“

„Ne znam ništa o tome. Samo Vas vozim do bolnice Svetog Edmunda.“

„Dobro.“

Kada smo krenuli, pitala sam ga da li zna o čemu se radi. Kada je rekao da ne zna, ućutala sam i samo gledala kroz prozor. Bilo je gluvo doba noći, ali se London nikada stvarno ne utiša. Razvozile su se novine, neki automobili su se kretali ulicama, neki ljudi su se kretali sa nekim ciljem, oni koji su ostali od juče su se mešali sa onima koji su se spremali za sutrašnji.

Osećala sam kako mi se puls ubrzava. U glavi sam analizirala različite mogućnosti. Još jedno ubistvo. Hapšenje. Šta bi još moglo biti toliko važno da se odigrava na ovakav način?

„Vi ste pravi doktor?“ - upita vozač.

„Na neki način.“

„Znate li ljude iz te bolnice?“

„Ne u ovo doba noći.“

Kola su skrenula ispred ulaza za hitne slučajeve bolnice Svetog Edmunda. Ispred je kao vratar stajao uniformisani policajac. Dok sam izlazila iz kola, nešto je promrmljao u slušalicu na reveru. Kao odgovor je zakrčalo nešto nerazumljivo.

„Ja sam Kit Kvin.“ - rekoh.

„Da.“ - reče. - „Odvešću Vas gore.“

Izgleda da sam veći deo svog života provela na mestima koja se nikada potpuno ne zatvaraju - na aerodromima, u policijskim stanicama, bolnicama - i na neki način ih volim zbog tog njihovog meteža koji se nastavlja čak i kada je napolju mrak i poštteni građani spavaju. Napolju je stajalo više kola hitne pomoći, jedan doktor i sestra su žurno protrčali pored nas, iz više pravaca su se začuli jauci. Jedna bleđa devojka u belom mantilu je sedela u ćošku, pila kafu i jela neki šugav sendvič, dok je nekako pokušavala da popuni jedan formular. Radilo se. Policajac me je sproveo pored svega toga, uz neke stepenice i niz hodnik. Sa dobrih desetak metara sam mogla da vidim Obena kako sedi na klupi. Prerano me je ugledao, tako da smo imali taj neprijatni jaz da smo isuviše udaljeni da bi nešto

rekli, tako da mi je klimnuo glavom, a onda se prevario da pregleda nokte, kao da je na njima bilo nečeg hitnog i interesantnog, potom je ponovo pogledao u mene.

Izuzetno me je zanimalo njegov izraz lica. Tužan? Trijumfuje? Međutim, nisam mogla da proniknem. Izgledao je kao zabrinuti rođak koji čeka na vesti, zabrinuti otac koji iščekuje. I izgledao je grozno. Izgužvan, neobrijan, siv od umora.

„Hvala što si došla, Kit.“ - promrmlja.

„I?“ - zapitah. - „Šta se dešava? Još jedno ubistvo?“

„Ne.“ - reče, i sa očitim naporom pokuša da se nasmeši. - „Mislim da sam dobio opkladu protiv Vas. Ukoliko je bilo opklade. Voleo bih da mogu zbog toga bolje da se osećam.“

„Kakva opklada?“

„Mislim da sam rekao nešto o posledici toga što naš ubica kruži naokolo kolima i da će ponovo udariti kada mu se pruži prilika. Vi ste sumnjali. Sada je ponovo napao. Ili je pokušao to da uradi.“

„Kako to mislite? Koga ste doveli ovamo?“

„Gospodina ili gospođu, ili kako kod hoćete, Brajoni Til. Trideset četiri godine.“

„Sta se dogodilo?“

„Brajoni Til je sinoć išla pored kanala, blesava devojka. Ti ljudi se ponašaju kao da je to neka rečica u unutrašnjosti. Neki muškarac joj je prišao i napao je. Međutim, usred svega toga je na njih nabasalo dvoje ljudi. Muškarac je pobegao. Čuli su kako brzo odlaze neka kola.“

Æutala sam i razmišljala kao luda: „Jeste li sigurni da postoji neka veza?“

„Radimo na tome. Međutim, desilo se na istom mestu, skoro u stopu, gde je pronađeno Lajanino telo. Čini mi se da se slaže.“

„Bože nas sačuvaj. I bilo je svedoka?“

„Dva svedoka.“

„Jesu li opisali kola?“

Oben tmurno odmahnu glavom: „To bi bilo isuviše lako, zar ne? Pomagali su Brajoni. Bila je u groznom stanju.“

„Je li ona nešto rekla?“

„Još ne. Pod užasnim je šokom. Jedva govori.“

„Pa, šta onda ja radim ovde?“

„Želim da Vi razgovarate sa njom. Sada, kasnije, kada god bude mogla da govori... Želim da vidim šta možete da izvučete iz nje. Hipnotišite je, svetlite joj lampom u oči, stavite neki predmet ispred nje, bilo šta, samo saznajte šta zna.“

„Naravno. Ali, šta je sa Seбом?“

„To nije posao za njega. Ne brinite. Ja ću se pobrinuti za Seba. A i bolje je da to radi žena.“

„Dr Kvin?“

Okrenula sam se. Neki doktor je stajao pored mene, ćelav, vrlo bled čovek mojih godina, sa blago uvređenim izrazom lica. Eto nas, oduzimamo im mesto i vreme. Oko sebe je širio atmosferu nekog ko bi trebalo da bude istovremeno na dva različita mesta.

„Da.“

„Ja sam dr Stin. Očito želite nešto da saznate o ovoj Brajoni Til.“ - Pogledao je na svoju tablu.

„Ona nije moj pacijent, ali sam proverio njen karton. Nema povreda, osim površinskih nagnječenja. Ona je u šoku, što je i razumljivo. Dr Lander je upravo uradio uobičajene stvari - rehidraciju, zagrevanje, i drži je pod nadzorom. Ujutru će biti u redu.“

„Ima li porodicu? Da li se neko prijavio?“

Stin sleže ramenima: „Ona nije moj pacijent.“ - reče. - „Žao mi je.“

„Mogu li da razgovaram sa njom?“

Pogledao je bespomoćno na svoju tablu, kao da je očekivao da mu ona nešto kaže. To se nije desilo: „Ne znam.“ - reče. - „To ne bi bila baš dobra ideja.“

„U redu je.“ - rekoš. - „Navikla sam na takve pacijente. Neću biti nametljiva.“ .

„Onda je u redu.“ - reče. - „Mislim da je unutra sestra. Ja moram da požurim.“

To je i učinio.

„Pa,“ - rekoš - „da uđem da je pogledam?“

„Pa šta bude.“ - reče Oben.

Ruka mi je bila na kvaki, ali sam zastala: „Ne razumem.“ - rekoš. - „Ovo je bar neki pozitivan pomak u slučaju. Imamo svedoke. Niko nije ubijen. Zašto ste tako tmurni?“

„Nisam baš tmuran.“ - reče Oben. - „Samo sam konfuzan. A ja to ne volim.“

„Kako to mislite?“

„Jednu stvar nisam pomenuo.“

„Koju?“

„Ona dva svedoka koji su spasli Brajoni.“

„Da?“

„Jedan od njih je Miki Dol.“

Baš bih volela da sam mogla da vidim svoje lice.

„Dol?“ - upitah glupavo. - „Dol?“ - Oben je natmureno gledao u mene i klimao glavom. - „On je ponovo bio svedok?“

„Tačno tako.“

„Ali, to je ...“ - zastadoh. Nisam znala šta da kažem, ni šta da mislim.

„Da.“

„Ali, zašto?“

„Radim na tome.“

Nastade jako duga pauza. Nisam bila u stanju da se krećem, govorim i mislim.

„Dobro,“ - pošlo mi je na kraju za rukom - „bolje da popričam sa tom ženom.“

Prva stvar od koje sam se trgla bila je njena kosa, duga i boje zrelih kajsija. Druga stvar su bile njene ruke, skupljene u grčevite pesnice na čaršavu koji je bio prebačen preko nje. Otišla sam do kreveta, u pratnji dežurne sestre - ogromne žene koja je hodala u ritmu parobroda, sa cipelama koje su glasno škripale po istrošenom linoleumu.

„Nemojte je sada uzrujavati.“ - reče i uze jedan od ženinih ručnih zglobova svojim velikim prstima. Držala ga je jedan minut, glave iskrenute u stranu, kao da nešto osluškuje. Potom je ponovo odškripala nazad i za njom se zatvoriše vrata.

„Zdravo, Brajoni.“ - rekoh, a ona je zurila u mene kao da me vidi nejasno. Zenice su joj bile proširene. Privukla sam metalnu stolicu i sela, primećujući, dok sam to radila, da nosim rasparene čarape: „Ja se zovem Kit.“

„Zdravo.“ - promrmlja, boreći se da promeni položaj i sedne, tako da joj je kosa bledo narandžaste boje pala preko lica. Imala je malo, ravno lice, lice borca, sa visokim jagodicama i čvrstom vilicom. Oči su joj bile blede smeđe, skoro zlatne.

„Doživela si šok,“ - nastavih - „ali, sada si bezbedna. Nema razloga da se plašiš. U redu?“

Klimnula je glavom i napola se nasmešila.

„Oprostite.“ - reče tihim glasom. - „Oprostite što sam tako slaba.“

Uzvratila sam osmehom: „Nemojte se izvinjavati. Da li Vam nešto treba? Čaj? Nešto za jelo?“

„Ne.“

„Vidite, napolju počinje da sviće.“ - Pokazivala sam ka malom prozoru. Napolju je tama postajala siva. - „Skoro da je prošla noć.“

„Želim da idem kući.“

„Sigurna sam da ćete uskoro biti u stanju da idete kući. Gde živite?“

„Kući.“ - ponovila je nesigurno i podigla ruku ka glavi. - „Zašto se osećam tako čudno?“

„Doživeli ste šok. Normalno je što se osećate čudno.“

„Kao ljudi kada se dogodi katastrofa na utakmici?“

„Tačno tako.“

„Ali, ja nisam takva osoba.“ - Prelazila je prstima po licu, kao da je želela da po crtama lica vidi ko je. - „Šta se dogodilo?“

„Ne sećate se?“ - Oben će biti još tmurniji kada čuje za to.

„Sećam se nečeg, kao u magli. Recite mi šta se dogodilo. Molim Vas!“ Nagla se napred i nežno dodirnula moju ruku.

Razmišljala sam o onim konfuznim sekundama u policijskoj stanici Streton Grin, o osećaju tople

krvi na mom licu.

„Napadnuti ste sinoć kasno pored kanala. Ali, imali ste sreće. Dva čoveka su Vam prišla u pomoć. Vaš napadač je pobjegao. Očigledno će sve čega možete da se setite biti od pomoći, ali nemojte se naprezati. Samo pustite da Vam se sećanje vrati svojim tempom, nemojte ga blokirati.“

Klimnula je glavom i uspravila se još više u krevetu, obmotavajući se čaršavom: „Boli me glava“ - reče - „i žedna sam. Mogu li da dobijem čašu vode?“

Sipala sam vodu iz bokala sa stočića pored nje u plastičnu čašu i pružila joj. Dok je uzimala čašu, ruke su joj se strašno tresle, tako da su kapi padale po pokrivaču, te je morala da se pomogne i drugom rukom.

„Hvala Vam.“ - reče. - „Bože, što sam umorna. Toliko sam umorna. Hoće li Gabrijel da dođe uskoro?“

„Gabrijel?“

„Moj muž.“

„Sigurna sam da ga je policija kontaktirala.“

„Dobro.“ Legla je unazad, a kosa joj se raširila po jastuku.

„Brajoni, pre nego što se odmorite, možete li da mi kažete čega se sećate?“

„Sećam se ... sećam se konture u mraku. Kako izlazi iz mraka.“ -Zatvorila je oči. - „I nekoga kako viče.“ Oči joj se naglo otvoriše. - „Ne mogu.“ - reče. - „Molim Vas! Ne još. Prava mi je zbrka u glavi. Kad pokušam da se nečeg uhvatim, jednostavno mi pobjegne, kao kada pokušavate da se setite sna. Užasnog, užasnog sna.“

„U redu je. Samo polako. Da li ste prepoznali osobu koja Vas je napala?“

„Ne! Ne, sigurna sam da bih to upamtila, zar ne? Ili ne bih?“

„A šta je sa ljudima koji su Vam pomogli?“ - upitah je najneutralnije što sam mogla.

„Sta?“ - ponovo je treptala i trljala oči.

„Da li ste ih videli i ranije, ta dva muškarca?“

„Videla? Ne, ne znam. Ne znam. Ko su oni bili? Sačekajte trenutak, sačekajte trenutak.“

Ustala sam i prišla malom prozoru na kojem se rađala zora. Gledao je pravo u drugu sobu. Mogla sam da vidim prazan krevet, kasetu, telefon na kolicima, kao i onaj u Brajoninoj sobi. Mozak mi je proključao. Šta je, kog vruga, Dol tražio tamo? Moraću i sa njim da pričam. Kasnije, naravno. Usta su mi bila potpuno suva od viskija koji sam noćas eksirala, oči su me pekle u dupljama. Bio mi je potreban kofein.

„Ne znam.“ - reče. - „Zao mi je.“

„Brajoni.“ - Okrenula sam se ka njoj. Zurila je u mene, čekajući šta ću da kažem. - „Ukoliko se nečega sećate, bilo čega, bilo kog detalja, bez obzira koliko Vam nebitno izgleda, veoma je važno da to ispričate nekom. Policiji. Meni. Ali nekome. Važi?“

Klimnula je glavom. U tom trenutku su se naglo otvorila vrata i Oben proturi glavu u sobu: „Gospođo Til,“ - reče - „imate posetioca koji želi da Vas vidi. Vaš muž se upravo penje gore.“

„Sada ću Vas ostaviti, Brajoni, ali doći ću da Vas vidim kasnije, ukoliko se slažete.“ - rekoh, krećući se ka vratima gde je čekao Oben, sa njegovim velikim umornim čelom, nabranim od zabrinutosti. Klimnula mi je glavom i napola sklopila kapke.

„I?“ - poskoči Oben, čim smo se našli na hodniku.

„Ne može se reći da se seća ičega.“

„Jebiga!“ - reče. Potom: „Jebiga, jebiga, jebiga.“

„Ipak, setiće se.“ - rekoh. - „Sada je u šoku. Dajte joj vremena.“

„Vremena“ - kažete. - „Vreme je stvar koju ne želim da dam. Šta ako ponovo napadne?“



Jedan visoki čovek prode velikim koracima pored nas, muž, pretpostavljala sam. Imao je prav nos, tamnu kosu i debele, tamne obrve, a podsetio me je na jednu sliku rimskog imperatora u jednoj knjizi koju sam imala kao dete.

„Želite li da razgovaram sa njom kasnije?“ - upitah Obena.

„Da li biste hteli?“

„Naravno. I, kao što ste rekli, mislim da je najbolje da sa njom priča žena, bez obzira na to šta se sada dogodilo.“

„Da.“ - reče.

„Šta je sa Dolom? Da li i njega da vidim?“

„Jebiga.“ - reče ponovo. - „Ne znam. Sada je u stanici, daje izjavu.“

„Znači, on definitivno nije bio napadač?“ - upitah obazrivo.

„O, Bože, Kit, pitaj me za par sati. Tamo je i drugi svedok. Ovaj put neki senzibilan tip.“

„Misliš, čovek u odelu sa mobilnim telefonom.“

„Da, to sve. Bez obzira, ja sada idem tamo, pa ću možda saznati više.“ - Odvratno je podrignuo. - „Samo možda.“

„U redu, nazovite me. Na mobilni, verovatno neću biti kod kuće.“

„Važi. Hvala.“ - Po glasu mu se videlo da je isuviše zauzet mislima. Skoro da sam mogla da čujem kako mu se mozak vrti u krug, kao točak u blatu. Onda progovori: „Da li znate šta me stvarno nervira?“

„Šta?“

„Imamo tri svedoka, ukoliko računamo i jebenog Mikija Dola. Jedan je zaostalo malo dete. Jedan je u šoku. Jedan je jebeni perverznojak i budala koja ne može da poveže tri misli, a pritom je i osumnjičen - ili bi bio da je to moguće. Meni je sada svega dosta.“

„Polako. Možda ste se upravo rasteretili.“

„Možda.“

„Prićaćemo kasnije.“

U rano jutro su me vozili nazad policijskim kolima. Ulice su već bile pune saobraćaja. Mokri trotoari su se presijavali na jutarnjem suncu. Metalne roletne na novinarnicama bile su podignute. Azijski bakalini su ispred radnji redali narandže i korpe sa šljivama u piramide. Jedan kombi za dostavu se lagano kretao i kupio džakove koji su ostavljeni uz ulicu. Naslonila sam se nazad i gledala kako London prolazi pored mene. Razmišljala sam o Vilu, njegovom natmurenom licu na svetlosti sveća, o Brajoni Til sa njenom kosom boje kajsije, njenim osmehom i drhtavim rukama. Zamišljala sam Brajoni pored Lajan i Filipe. Dodirnula sam svoj ožiljak. Dobrodošla u klub, pomislih. Onda sam pokušala da uopšte više ne razmišljam.

Džuli je bila još uvek u krevetu. Mogla sam da čujem kako se prevrće na svom divanu u sobi koja je pre mnogo vremena bila moja radna soba. Stavila sam vodu za kafu i sipala zrnavlje kafe u mlin. Pokrila sam ga krpom pre nego što sam ga uključila, ali sam kroz zid ipak čula Džuli kako stenje u snu. Stavila sam nos blizu šolje i duboko udahнула. U frižideru sam našla nektarinu, koju sam isekla na četvrtine i stavila na tanjir, kao i mali lončić grčkog jogurta. Između malih zalogaja slatke sočne nektarine i punih kašika jogurta polako sam pila jaku, jaku kafu. Bilo je sedam sati.

Morala sam da organizujem da se vidim sa Dolom, a možda i sa drugim svedokom. Morala sam da posetim Brajoni Til. A želela sam da vidim i Vila. Podigla sam ruku i stavila je iza vrata, pa na obraz. Koža mi je bila meka i nežna. Zatvorila sam oči i pustila da mi njegovo lice dođe do svesti. Možda, ipak, nije želeo da me ponovo vidi - možda je to bilo to, nekoliko sati usred jedne besane noći.

Džuli je dobauljala u sobu u muškoj košulji koja je sumnjivo ličila na jednu od Albijevih. Gde li je to našla? „Ćao.“ - reče nejasno i odgega se do frižidera. Sipala je sebi šolju mleka i popila je naskap. Onda se okrenula ka meni sa belim brkovima iznad usana: „Sve u redu?“

„Jeste, valjda.“

„Prošla uzbuna?“

„Za sada.“

„Dobro. Hoćeš jedan tost?“

„Ne, hvala.“

Ustala sam i otišla do prozora. Gledala sam na ulicu, kao da će on tuda proći.

„Volela bih da ...“ - zastala sam.

„Da? Reci mi.“

Imala sam njegov kućni broj. Zašto da ne? Nazvala sam ga. Više puta je zvonilo pre nego što se javio. Uključila se i sekretarica i začula se prigušena poruka. Zazvučalo je kao: „Ungh.“

„Ja sam.“ - rekoh. - „Kit.“

Ponovo se čuo neki zvuk koji se nije mogao razaznati, potom nastade tajac. Možda skuplja hrabrost.

„Jesi li se upravo probudila?“ - zapita.

„Upravo sam ušla u kuću.“ - rekoh.

„Kako to misliš?“

„Pozvali su me da dođem.“

„O.“ - Nastade tajac. - „Hoćeš li da doručujemo?“

„Sada?“

„Koliko je sati?“ - Čula sam neke nespretne pokrete uz stenjanje. - „U osam?“

„Kod tebe?“

„Ja u suštini ne jedem mnogo u stanu.“

Bila sam razočarana. Želela sam da vidim njegov dom. Ljudi kažu da ste najjači na svojoj teritoriji. To nije tačno. Na vašoj teritoriji ste najranjiviji. Bilo gde drugde možete da se pravite da ste turista, ali mesto gde spavate će otkriti puno stvari o vama. Nekako mi je bilo teško da zamislim Vila Pevika da živi bilo gde. Uputio me je kako da dođem do nekog kafea koji je on opisao lepim, i u koji on ide na putu ka poslu. Spustila sam slušalicu. Koliko sam sati spavala? Jedan, možda dva. Osećala sam se kao da mi nešto malo u glavi iznutra bocka toplim iglicama očne jabučice. Otišla sam

u kupatilo, napunila lavabo hladnom vodom, duboko zagnjurila glavu i držala je tako koliko sam mogla da izdržim. Pogledala sam se u ogledalu, voda mi se slivala niz lice. Da li se stvarno dogodila prošla noć? Misli su mi bile konfuzne, različiti komadići su se spajali, kao u snu. To lice, moje lice, bilo je najbolji dokaz da se nešto desilo. Bleda, upalih očiju - kakav prizor.

Endijev kafe je bio pun dima i ljudi u kožnim jaknama i čizmama sa čeličnim špicovima. Vil mi je mahnuo iz nekog udaljenog ćoška. Sela sam preko puta njega i nismo se dodirnuli.

„Ja sam uzeo malu kajganu.“ - reče. - „Sta ćeš ti?“

„Uzeću samo kafu.“

„Ne bih ti preporučio njihovu kafu.“

„Onda čaj.“

„A nešto za jelo?“

„Jela sam nešto kada sam se vratila.“

Stigla je Vilova hrana na velikom ovalnom tanjiru, uz dve šolje čaja tamno braon boje. Viljuškom je zagrabio jaja, šunku i paradajz.

„Žao mi je.“ - reče, pre nego što je počeo da jede.

„Zbog čega?“

Morao je dugo da žvaće i guta pre nego što je mogao išta da kaže. Uzeo je gutljaj čaja. I ja sam uzela gutljaj čaja.

„Što sam tako otišao.“ - reče. - „Ja ne spavam. Postanem nemiran. Bilo je bolje da odem.“

Nisam ništa rekla, a Vil je nastavio da jede. Nije gledao u mene.

„Ne moraš da se izvinjavaš.“ - rekoh. - „Mislim da bih volela da si iskren prema meni. Umorna sam od igara sa ljudima. Ili sam možda samo umorna.“

Vil je umakao hleb u žumance na tanjiru. Bilo je to više nego što bih podnela u ovo doba dana. Stavio je taj komad u usta i žvakao ga energično. Obrisao je usta papirnom salvetom. Digao je glavu i pogledao u mene. Čim je to učinio, shvatila sam koliko je to bilo retko. On je uvek gledao na jednu stranu, preko mog ramena. Videla sam ga golog, bila sam u krevetu sa njim, a ipak, skoro da nisam pogledala u njegove oči.

Bio je nekoliko godina stariji od mene. Imao je oko četrdeset, ali je izgledao starije zbog kose koja mu je sedela i lica na kojem nije bilo toliko bora koliko je bilo nabrano iznad njegovih grubih visokih jagodica. Međutim, oči su mu bile sive i vrlo jasne, kao dečje.

„Nije samo to u pitanju.“ - reče, a lice mu je pomalo dobijalo boju. - „Posmatrao sam te kada si zaspala. Sklanjao sam ti kosu sa lica. Imaš težak san.“ - Nasmehio se. - „Izgledala si divno.“

„Vidi, ne moraš da ... znam da nisam ...“

„Ćuti i slušaj. Ono šta sam pokušavao da kažem je da si izgledala drugačije. Bio je to prvi put da te vidim da nisi tužna ili uplašena ili ...“ Oklevao je i onda rekao: „Ili puna nade.“

„O, dobro, puna nade.“ - rekoh. Zazvučala sam sama sebi patetično, kao španijel kojeg će šutnuti.

„Izgledala si malo tužno čak i kada si prilazila da me poljubiš. Međutim, kada si zaspala i nisi znala da je iko tu, izgledala si tako mlado i pitomo.“

Uzela sam poslednji gutljaj čaja. Taj gutljaj je bio još tamniji i gorči od ostalih.

Vil nastavi: „Osetio sam da najbolja usluga koju mogu da ti učinim jeste da ne budem tu.“

„Meni nije potrebna zaštita.“ - rekoh. - „Mogu sama da odlučim šta je za mene najbolje. A mislim i da si možda dosta srećna osoba na taj tvoj grubi način. Posebno kada se uzme u obzir broj ljudi koji te mrzi. To je neverovatno. Pomislila bih da je deo tvog posla da se nosiš sa policijom i socijalnim radnicima.“

„Ja i nemam posao.“ - reče Vil, mršteći se. - „Većinu te dece pokušavam da sačuvam od policije“

i socijalnih radnika.“

„Pričaš kao da hoće da ti naude.“

„Oni i hoće da mi naude.“

„Čula sam da se priča o prodaji droge uz tvoj blagoslov. Kažu da će te optužiti zbog zavere. Možeš da dobiješ deset godina.“

„Ko ih jebe.“ - reče, odbacujući sve to.

„Pa, da li ti to dozvoljavaš?“ Nakašljao se, ali bez ikakvog značenja.

„Da znaš, nisam ozvučena.“

Slegao je ramenima: „Videla si to mesto. Očito je da nema dilera, ili da se trudimo da ih nema. Ali, to je već kultura. Mi pokušavamo da pomognemo tim ljudima. To je komplikovano i prljavo. Nije kao čitanje sa papira na seminaru.“

„Znaš li šta ja mislim?“

Sada je dozvolio svojim crtama lica da se razvuku u neku vrstu dobrog humora: „Ne, Kit, ne znam šta misliš?“

„Mislim da jedan delić tebe želi da bude uhapšen i da ide u zatvor, samo da bi potvrdio svoj stav o tome kakav je svet.“

„Ne zanimaju me takvi gestovi.“

„A ako mučenje smatraš gestom?“

Pogledala sam u njega, nesigurna da li će da plane ili da se sarkastično nasmeje. I on je izgledao nesigurno.

„Možda laska kada te mrze.“ - reče na kraju.

„Mislim da to može da bude jedna od definicija paranoje.“ - odgovorih. - „Možda je ideja da svi hoće da ti naude nastala iz straha da možeš biti ignorisan.“

„Ali, ti si upravo rekla da svi hoće da mi naude.“

„Da. Zaboravila sam na to. Hoćeš li me ikada pozvati kod tebe?“

„Kako to misliš?“

„Rekao si da ne možeš da spavaš u prostoru koji ti nije poznat. Interesuje me kako ti to uspeva u tvom krevetu.“

Pogledao je na sat: „Pozvao bih te sada, ali sada je dvadeset do devet. Moram da se nađem sa nekim ljudima.“

„Nisam na to mislila.“

Izgledao je najzibunjenije do sada: „Svakako.“ - reče. - „Bilo kada.“

„Šta misliš o večeras?“

„To stoji kao mogućnost.“ - reče. - „Međutim, moram, između ostalog, da te upozorim da je to dosta skroman prostor. Potrebna mu je ženska ruka.“

„Drago mi je da to čujem.“

Iznenada je poprimio mračniji izgled: „Nemoj suviše da očekuješ od mene, Kit.“ - reče, vraćajući se na svoj uobičajeni ukočen ton.

Uzdahnula sam: „Uopšte ne mislim da očekujem suviše.“ - rekoh i zevnuh.

„Umorna si?“

„Mislim da će današnji dan biti borba.“

„Šta se desilo sinoć?“

Zavalila sam se u stolicu i pogledala ga: „Stvarno želiš da znaš?“ - zapitah. - „Ništa zanimljivo.“

„Da, hoću da znam.“

Onda sam naručila još dva čaja i ispričala mu detalje te noći koju sam provela u bolnici.

„Pa, šta ćeš sada da radiš?“ - upita kada sam završila.

„Ona je bila u velikom šoku kada sam je videla. U narednih nekoliko dana ću razgovarati sa njom da bih videla da li mogu nešto da saznam.“

„Setala se pored kanala posle ponoći.“ - reče Vil s prezirom. - “Stvarno?“

„Misliš da je sama to tražila?“

„Mislim da je jebeni idiot.“ - uzeo je gutljaj čaja. - „Kako joj se zove muž?“

Razmišljala sam par sekundi, pokušavajući da rasteram maglu u glavi: „Gabrijel.“ - rekoh. Opet onaj sarkastičan osmeh. - „Da li ga poznaješ?“

„Znam ko je.“

„Ko je on?“

„Zar nisi čula za tu pozorišnu kuću koja je otvorena u jednom od magacina pored pruge? Šećerana ili tako nešto. Znaš, mađarski mimičari na štulama, takve stvari. To je on.“

„Mislim da sam čula za to.“

„Dobitak na lutriji. Revitalizacija opštine. Trebalo bi samo da odjebe preko brda u Islington i žena mu ne bi bila napadnuta.“

„Revitalizacija društva je tvoj posao, zar ne?“

Vil nije odgovorio, ali je prstom prelazio preko ruba šolje. Onda je pogledao u mene: „Šta to radiš?“ - upita me.

„Ne znam na šta misliš.“

„Mislim, šta radiš? Da li pokušavaš da od njih napraviš bolje ljude, ili misliš da ćeš sama uhvatiti ubicu?“

„Ja sam savetnik, to je sve.“ - odgovorila sam.

„Ne moraš mene da ubeđuješ.“ - reče. - „Šta ja znam? Koliko ja mogu da vidim, neko se voza naokolo i napada žene. Opasni su i treba ih uhvatiti. To je sve jasno. Ja ne razumem šta ti radiš. Ili zašto. Zašto si se toliko unela? Ne znam šta zapravo tražiš.“ Prstom je nežno prešao preko mog ožiljka na licu. Od toga sam se naježila.

„Već su te jedanput napali. Zar to nije dovoljno?“

Uzela sam ga za ruku: „Prestani.“ - rekoh. - „Trebalo bi da te upoznam sa nekim detektivima. Izgleda da svi vi isto mislite o tome šta ja nameravam. U međuvremenu moram da obavim neke smislene poslove.“

„Nisam rekao da to što radiš nema smisla. Rekao sam da ne razumem.“

Nagla sam se i poljubila ga: „Opšti problem je, stvarno, što se tek na kraju, kada je već prekasno, shvati da li je nešto imalo svrhe. Vidimo se.“

„Noćas?“

„Želiš to?“

„Želiš da kleknem na jedno koleno?“

Pogledala sam po kafeu: „Ne ovde.“ - rekoh. - „Vidi, evo me, sva puna nade, kao što kažeš. Kažem da želim da te ponovo vidim, noćas, kod tebe. E sada, a šta je s tobom?“

„Da.“ - reče tihim glasom, kao šapatom.

„Da.“ - gledali smo jedno u drugo.

Dok sam odlazila, on je i dalje sedeo tamo sa masnim tanjirom, hladnim čajem i ozbiljnim licem. Za dvanaest sati ću ga ponovo držati.

Mislila sam da svedok koji je bio na licu mesta, čovek koji govori iz glave o činjenicama i ni o čemu drugom, koji je video ono što se moglo videti, ne dozvoljava mašti da utiče na njegovo rasuđivanje. Ljubazno se rukovao sa mnom i pročistio grlo kao uvod u izlaganje. Činilo mi se da su mi oči potpuno upale. Sva ta kafa i čajevi koje sam jutros popila delovali su mi kao otrov u sistemu.

„Dr Kvin.“ - rekoh.

„Ja sam Terens Mek. Međutim, svi me zovu Teri.“

„Da li Vam je navika da se šetate pored kanala posle ponoći?“ - upitah.

Smrknuo je: „Mislim da neko kao ja ne mora da se brine.“

Nisam mogla, a da se ne složim. Bio je kompaktna i crven, imao je dlakave zglobove na prstima i rukama i duge ušne rese. Njegovo tamno sivo odelo bilo mu je malo usko oko struka, a uz belu košulju je nosio štraftastu crveno-crnu kravatu, od koje me je još više zbolela glava. Mora da i on nije spavao pola noći, ali uopšte nije izgledao umorno. Sedeo je uspravno i budno.

Međutim, predstavljao je potpuni promašaj. Kao i većina svedoka, on je tek nakon događaja shvatio da se nešto dogodilo. Imala sam ispred sebe njegovu izjavu. Bila je kratka i precizna; čak je odmah nakon napada pogledao na sat, jedan i devetnaest minuta posle ponoći je pokazivao njegov sat, a on je precizan. On je, kaže, išao pored kanala zato što je bio na sastanku sa klijentima iz Singapura u hostelu Pelham, odmah tu uzbrdo, a posle nije mogao da nađe taksi. Ta staza predstavlja najkraći put do živilje raskrsnice u blizini stanice Kersi Taun, a znao je da tu postoji taksi stanica.

„Izlazio sam iz tunela.“ - reče mi sada. - „Tamo ima svetla. Zakoračio sam iz njega u mrak i na trenutak nisam video apsolutno ništa. Znao sam to.“ - Klimnula sam glavom. - „Samo sam čuo neki zvuk. Mogao sam da razaznam neke konture kako se gušaju pored vode. Sledeće čega se sećam je ta žena u mom zagrljaju kako vrišti.“

„A ona vam je rekla ...“ - pogledala sam u izjavu.

„... Upomoć! Upomoć! Molim Vas, pomozite mi!“

„Možda je rekla upomoć i više puta, ne bih znao tačno da kažem. Vrištala je na razdaljini od jednog santimetra. Njena kosa mi je bila u očima, tako da nisam uopšte mogao mnogo da vidim, ali makar je njen glas bio jasan.“

„I posle toga niste ništa više videli?“

„Samo tog drugog tipa kako stoji tu.“

„Drugog svedoka?“

Podigao je svoje guste obrve: „Neki čudan tip.“

„Šta je on radio?“

„Ko?“

„Taj čudni tip.“

„Pomogao je.“

„I to je definitivno bio neki drugi čovek?“

„Sta mislite? Sta mislite, o čemu se tu radilo?“

Još jednom sam pogledala izjavu: „Ovde nema baš mnogo toga.“

Izgledao je malo postidjeno: „Sve je prošlo tako brzo. Samo konture u mraku i ta žena kako leti ka meni. Nisam shvatao o čemu se radi. Makar sam vodio računa o vremenu.“

„To je bilo dobro.“ - rekoh. - „Kako se ponašala Brajoni, mislim, ta žena?“

„Bila je malo u šoku.“ - reče Terens. - „Malo histerična. Govorila je da je u redu, da nema

potrebe ništa da se radi, iako je bila u užasnom stanju. Jadna devojka. Je li u redu?“

„Traumirala se. Ali, mislim da će biti u redu. Šta je radio Dol - drugi tip - dok ste Vi telefonirali?“

„Radio? Ne puno. Držao je, gledao je da li je u redu. Nije od te vrste kakva vam treba u nevolji. Ona je plakala, ali tiho. Držala me ispod ruke, treptala i pitala me da ostanem sa njom. Bila je u šoku, videlo se to. Tresle su joj se ruke. Disala je u kratkim trzajima. Nadam se da su joj dali čaja sa puno šećera, to je uvek najbolje protiv šoka. Mogu li nešto da Vas pitam?“

„Da.“

„Čovek kojem sam davao izjavu, mislim da se zove Džil, rekao je da je napadač verovatno isti onaj koji je ubio Filipu Barton.“

„To je rekao?“ - trudila sam se da ne zvučim iznenađeno.

„Je li on?“

„Ne znam.“

„Trebalo je da ga uhvatim. Mogao sam. Nisam znao šta se dešava.“

„Sigurni ste da se ne sećate ničeg u vezi sa tom četvrtom konturom -visina, kosa, odeća?“

Odmahnuo je, žaleći, glavom: „Sve se mnogo brzo dogodilo.“

„Jeste li videli gde je otišao?“

„Ne. Usudio sam se da napravim par koraka ka putu, ali nisam ga video. Trebalo je da ga pratim, zar ne?“

„Pozvali ste pomoć. To je najvažnija stvar. Policija treba da juri ljude.“

„Ona je drhtala. Stavio sam joj sako preko ramena dok nisu došli policija i hitna pomoć.“

„Dobro. To je bilo dobro.“

„Ali, ubica Filipe Barton. To bi bila stvar ...“

„Lepa žena.“ - reče, i glas mu zadrhta. - „Tako lepa žena.“

„Majkl.“ - rekoh, trudeći se da mu zadržim pogled koji je lutao po celoj prostoriji i nije ni na čemu mogao dugo da se zadrži osim na prozoru, koji je pružao pogled iznad parkinga.

„Dva puta.“ - reče, čudnim, povišenim glasom. - „Već dva puta mi se to dogodilo. Dva puta sam bio tamo, Kit.“

Izgledao je užasno. Imao je groznu zagnojenu ranu, koja se protezala od leve nozdrve preko ugla usana i niz bradu, što je njegovom licu davalo poremećen izraz, a usne razvuklo u neki nagli i neodređen osmeh. Rana mu je bila otekla i crvena, a činilo mi se i da je dirao šavove: iz kože su mu virili krajevi najlona. Čak i dok smo pričali nije mogao da se okane toga, već je rukama čačkao i vuckao najlone. Usne su mu bile otečene i stalno ih je prelazio vrhom jezika. Imao je ogromnu ogrebotinu na čelu. Jedno oko, koje mu je šetalo, bilo je potpuno krvavo. Kosa mu je bila ulepljena. Odeća je visila na njemu, kao da je za nekoliko dana smršao nekoliko kilograma. Takođe je i smrdeo - kiseo, jak miris se širio uskom prostorijom.

„Zašto ja, Kit?“ - upita svojim nervoznim glasom. - „Zašto uvek ja?“

„Ne znam.“ - odgovorih, dosta uverljivo. - „Ipak, ti si u redu, zar ne? Naš heroj.“

„Lepa žena.“ - reče ponovo. Oči mu zatrepereše da bi ostale na meni za trenutak. - „Ali, ne lepa kao ti. Ti si uvek najlepša, nemoj o tome da brineš. Ipak, meka kosa.“ Pustio je neki prigušen zvuk, sličan mjaukanju, od kojeg sam se naježila.

Njegova izjava je bila gomila kontradiktornih tvrdnji - da je video ogromnog čoveka, giganta, kako pokušava da zadavi Brajoni, da je ona pobjegla od napadača pravo njemu u raširene ruke, da ju je on lično spasao, da je video čoveka kako odlazi u plavom kombiju, možda nije bio plav, možda je bio crven, možda nije bio kombi, da ga je možda, kada bolje razmisli, video kako beži niz kanal, da

je Brajoni pala u nesvest.

„Samo mi reci stvari za koje si siguran, Majkl. Zašto si bio tako kasno pored kanala?“

„Pecao sam. Pravo vreme za to. Pun mesec. Nikog naokolo, ni zvuka.“

„Gde si bio ti? Baš uz ivicu?“

„Moje mestašce. U senci, odmah pored tunela, gde niko ne može da me vidi, ali ja mogu da ih vidim.“

„Šta si video?“

„Znaš.“ - reče. - „Tu damu. Muškarca iza nje. I drugog čoveka. Terija. Jesi li upoznala Terija? Mi smo je zajedno spasili. Oterali smo ga i spasili je.“

„Možeš li da ga opišeš?“

„Muškarac. Veliki muškarac.“

„Ništa više?“

„Ne baš. Samo sam video obrise i onda sam ustao, mislim da sam ustao, ne znam tačno, bio sam zbunjen, svako bi bio zbunjen, Kit, i ja sam je uhvatio da ne bi on mogao da je uhvati.“

„Jesi li siguran? Potpuno si siguran da se to tako odigralo? Ti si je povukao ustranu?“

„O, da.“ - Smejao se svojim nesretnim ustima. - „Ja sam je spasio. Siguran sam da sam je spasio. Da li ona to shvata? U novinama pišu stravične stvari o meni, ali ja sam je spasao od njega. Recite im to, hoćete li? Recite svima šta sam uradio, Kit, onda će znati. Biće im žao zbog stvari koje su radili. Svima će onda biti žao.“ Još jednom je dodirnuo svoje lice, olizao je svoju isečenu usnu.

„Sta se dogodilo posle toga?“

„Posle?“

„Nakon što si je povukao.“

„Onda je taj drugi čovek izašao iz tunela, a ona je potrčala prema njemu, a onaj drugi je pobegao. A ona je vrištala i vrištala. Nisam znao da neko može toliko glasno da vrišti.“

„Majkl, slušaj me. Moraš da razmišljaš. Možeš li da se setiš nečeg, bilo čega, nečega što si video, ili što si čuo, bez obzira šta je to, što nisi rekao policiji ili meni?“

„Pomilovao sam joj kosu da bi joj bilo bolje.“

„Da.“

„A drugi čovek, onaj koji je izašao iz tunela, on je rekao - izvini, Kit -rekao je veoma glasno: ‘Jebote.’ Izvini.“ - Dol je afektirao.

„Gde ideš sada, Majkl?“

„Gde?“ - Oči su mu se kolebljivo kretale po meni. - „Ne verujem da bih mogao da dođem kod ...“

„Trebalo bi da odeš kući, Majkl. Jedi nešto ozbiljno. Operi odeću. Odmori se.“

„Odmori se.“ - ponovio je. - „Da. Stvari su stvarno malo izmakle iz ruku. Dali su mi neke pilule, ali ne znam gde sam ih stavio.“

„Idi kući, Majkl.“

„Jesam li bezbedan?“

„Da li te štiti policija?“

„Rekli su da će pripaziti.“

„Dobro.“ - rekoh. Nasmešila sam mu se. Usred svoje konfuzije oko toga šta se zapravo dogodilo, moje zabrinutosti, moje odvratnosti prema Dolu, osetila sam dašak iznenađujuće i nedobrodošle nežnosti prema njemu, Dolu, sa rasporenim licem i krvavim očima u njegovoj jadnoj beznadežnosti i bespomoćnosti. - „Stvarno mislim da si dosta bezbedan. Neće se ponoviti. Samo se pazi.“

„Kit, Kit.“



„Da.“

Međutim, nije imao šta da mi kaže. Samo je zurio u mene nekoliko sekundi. Oči mu se napuniše suzama. Tekle su mu niz obraze, preko isečenog lica, na prljavi vrat.

Bilo je jedanaest sati. imala sam dva sata do sastanka sa Obenom i Furtom, za tri sata su me očekivali u kući Brajoni Til. Razmišljala sam da odem kući i istuširam se, možda da legnem. Međutim, od jednom se više nisam osećala umorno. Jasno sam osećala nedostatak sna, kao da stojim na vrhu planine i udišem razređen vazduh. Dvourila sam se da li nešto da jedem, ali pomisao na hranu mi je bila malo odvratna. Želela sam samo da mi čaša hladne vode prode i opere telo, da malo razredi onu gorku kafu koju sam progutala.

Izašla sam iz stanice i na bulevaru kupila veliku flašu kisele vode i ponela je na komad zelenila u blizini, gde je bilo sedišta i klonulih ružičnjaka. Sela sam na jednu klupu na suncu, pila vodu i posmatrala Ljude koji su prolazili. Prijala mi je toplota na koži, bila je nežna i umirujuća. Zevnula sam, zatvorila oči i osećala sunce kako mi curka niz vrat.

U glavi su mi se lagano rojili fragmenti iz poslednjih dvadeset četiri časa: Čula sam Vilov jecaj od sinoć, osetila njegovu ruku na grudima. Videla sam ga onako kako je izgledao jutros, toliko pažljivog da mi ništa ne obeća. Stvarala sam sliku Brajoninog lica na bolničkom jastuku; njenu bledu narandžastu kosu i oči boje karamela, njene drhtave ruke. Pustila sam Dola u misli, sa njegovom žalosnom rastrzanošću i zagnojenim, rapavim licem. Drugi svedok - Terens Mek, sa zdepastim, dlakavim rukama - bio je trenutno zaslepljen svetlom iz tunela. Niko nije video ništa što bi bilo važno. Svako je uvek gledao u pogrešnom pravcu. Drama se odigrala pod tammim senkama.

Sedela sam tako dosta dugo, razmišljala i nisam razmišljala, puštala sam slike da mi prolaze kroz mozak kao oblačići magle, nepredmetne ali sugestivne. Sunce je izlazilo i zalazilo za oblake. Ljudi su izlazili iz kancelarija i sedali na travu da bi pojeli svoje sendviče. Razmišljala sam o Albiju, ali sada mi je izgledao tako daleko - muškarac koji se smeje u daljini, zabačene glave, sjajnih belih zuba; stranac. Bilo mi je teško da poverujem da sam mesecima išla u krevet sa željom da je on pored mene, i da sam se svakog jutra budila i uvek iznova prisećala da me je povredio i da ne dolazi da me zagrlji i da kaže da mu je žao. Nikada više. Nikada više me neće grliti i dodirivati. Tako teška reč: nikada. Definitivna, kao nož, kao crta povučena ispod nečeg.

A večeras ću videti Vila. Otići ću u njegovu kuću i navešću ga da me gleda i vidi, i biću srećna neko vreme. Ustala sam i okrenula mozak ka Brajoni Til.

„Fino.“ - rekoh, gledajući kroz prozor.

„Ipak, loš kraj.“ - reče Oben, šmrkćući.

Oben mi je rekao da je Brajoni Til spremna da razgovara sa mnom. Baš sa mnom. Simpatična ženska pažnja, reče Oben preko telefona. Ne kao kompliment. Otišla sam tamo i, kada sam prišla kući, prozor jednih kola koja su stajala ispred spustio se i jedna ruka me je brzo pozvala ka kolima. Oben se pomaljao iz njih. Otvorio je vrata i pozvao me da sednem pored njega na zadnje sedište. Rekao je da želi prvo da popričamo. Bilo bi lepše napolju, čak i po ovako sivom danu, ali Obenu je očigledno bilo prijatnije u kolima. Možda su mu se kola činila pokretnom kancelarijom.

Kuća se delom sastojala iz terase, koja je zavijala u obliku blagog polumeseca, ne toliko kao slovo C, više kao zagrada. Kuće su bile visoke i uske, kasni viktorijanski stil. Neke su bile trošne, jedna je bila zamandaljena daskama, ali neke su pokazivale znakove višeg standarda: ofarbana i izlakirana vrata sa mesinganim kvakama i alkama, novim ogradama, metalnim kopcima na donjim prozorima. Oben pokaza niz ulicu: „Pre deset godina je tamo bio postavljen jedan venac cveća.“

„Zašto?“

„Nekoliko dečaka je išlo niz Juston Roud i natrčalo na bandu drugih klinaca. Pojurili su ih i jednog stigli kod onih rešetaka. Pretukli su ga, a kada su završili neko je zabio nož u njega.“ - Pogledao je ponovo u kuću. - „Ne znam zašto takvi ljudi žele da se dosele ovamo.“

„Kako sam čula, pokušavaju da donesu nekog dobra ovom kraju, da pokažu malo vere u ovdašnje ljude.“

Oben razvuče lice: „Dobro.“ - reče. - „A ovo je hvala koje dobijaju za uzvrat. Tako su naivni. Sve sam to viđao i ranije. Ta žena, koja se šeta pored kanala kao da je to seoski putić. Hoću da kažem da ja nisam neki obožavalac seoskih putića, međutim, to je glupost. Da li si čula za ženu koja je pre nekoliko godina odsela u jednom od lokalnih hostela?“

„Ne znam.“ - rekoh. - „Čujem priče o mnogim ženama.“

„Ova je ostala na ulici, ali su je neki momci odvukli do staze. Silovali su je. Pitali su je da li ume da pliva. Rekla je da ne zna, pametnica. Onda su je ubacili. Preplivala je na drugu stranu. Pobegla.“

„Kakvo je naravoučenije?“ - upitah. - „Da ostanemo kući, zaključamo vrata i uključimo televizor?“

„Tako bi bilo bezbednije.“

„Najbolje bi bilo kada bi se svi šetali pored kanala.“

„Ko želi da se šeta pored smrdljivog kanala?“

Bilo je dosta: „Da li mislite da bi trebalo da uđemo i razgovaramo sa Brajoni Til?“ - upitah.

Oben je bio zamišljen: „Možda je bolje da sama popričaš sa njom.“ - reče. - „Bar za početak.“

„Nisam sigurna da ćemo u sadašnjem trenutku išta izvući iz nje.“ - rekoh. - „Noćas je izgledala dosta loše.“

„Učini šta možeš. Daj nam nešto, bilo šta.“ Potom Obenov glas prede u neko mrmljanje koje uopšte više nisam razumela.

„Šta to bi?“

Oben počne da govori, ali je uspeo samo da razlomljeno muca: „Taj prokleti Dol.“ - konačno je izgovorio. - „Nekako je umešan. Ne znam kako, ali jeste.“

„Rekli ste da je bio samo svedok.“

„Jeste, svedok mog dupeta.“ - reče Oben, sada već vatreno crvenog lica. Vozač koji je sedeo

napred okrenu se ka meni i pogleda me. - „Hoću da sahranim to kopile. Pitaj je za Dola. Pitaj je šta je radio tamo.“

„Oprostite.“ - rekoh. - „Koliko sam ja razumela, do veze je došlo zbog samog mesta, zato što se radi o kanalu i istom metodu nasilne otmice. To je mesto gde Dol provodi čitav svoj život. Sedi tamo sa svojim štapom i crvićima. I tamo su se zadesili devojka i svedok. On joj je pomogao.“

Oben se sarkastično nasmeja. Više je ličilo na - kašalj: „Nemam pojma o čemu se radi.“ - reče. - „Međutim, Dol se od početka provlači kroz ovo kao neki smrad. Nekako je umešan u sve to. To znam. To znate i Vi. Videli ste ga, videli gde živi.“

Naježila sam se: „Znam. U redu. Pitaću. Da li treba samo da pokucam?“

„Tako je. Naš čovek je čitav dan unutra, verovatno samo kuva čaj. On će ti otvoriti.“

„Šta ćete Vi da radite?“

„Oдох ja. Ukoliko je u stanju da izjavu, poslaću jednog od svojih detektiva.“ - Kada sam otvorila vrata, Oben mi stavi ruku na zglob: „Nadi mi nešto, Kit. Očajan sam.“

Mlada policajka mi je otvorila vrata: „Dr Kvin?“

„Tako je. Kako joj je?“

„Ne znam. Nije mnogo pričala.“

Pogledala sam naokolo. Pod i stepenice su bili uglačani, ali je sama unutrašnjost bila dosta obična. Jedan bicikl je visio na ogromnom klinu na zidu. U holu su stajale police pune knjiga, takođe i na podestu gde su se završavale stepenice. Hodnik je vodio do kuhinje, a iza nje se videla bašta. Jedna vrata do mene se otvoriše i izađe neki čovek, isti onaj kojeg sam videla u bolnici. Bio je neobrijan, a tamna kovrdžava kosa mu je bila razbarušena. Na sebi je imao tamno plavu majicu, farmerke i stare patike za tenis bez čarapa. Izgleda da se osećao isto kao i ja. Pretpostavljala sam da je čak spavao manje od mene. Bio je visok, skoro metar i devedeset. Rukovao se sa mnom: „Ja sam Gejb.“ - reče.

„Videla sam Vas.“ - rekoh. Izgledao je zbunjeno.- „U bolnici. Noćas. Jutros. Kako god.“

„O, da, oprostite, nisam baš bio pri sebi. Mogu li nečim da Vas poslužim?“

„Staviću čaj.“ - reče policajka Devlin službeno i uputi se ka kuhinji kao služavka iz edvardijanske epohe.

„Kako je Vaša supruga?“

Gejb je odjednom postao ozbiljan i zabrinut: „Ne znam. Bolje nego noćas.“

„To je dobro. Mogu li da popričam sa njom?“

Gejb se snebivao. Stavio je ruke u džepove, onda ih opet izvadi: „Mogu li prvo ja Vas nešto da pitam?“

„Naravno.“

„Braj je napala osoba koja je počinila ona ostala stravična ubistva?“

„Moguće je. To se dogodilo na tačno istom mestu gde je nađeno jedno od tela.“

„Ali, to je toliko relativno.“ - reče. - „Zašto bi se, pobogu, neko vratio na isto mesto gde je već počinio ubistvo? To zvuči mnogo riskantno.“

„Da, ali ubice čak i to rade. To nije samo teorija, to se i dešava. Ubice se vraćaju.“

„Dobro, dobro.“ - reče Gejb, kao da priča sam sa sobom. Imala sam potrebu da mu stavim ruku na rame, da ga utešim, ali, bilo je bolje pustiti ga da priča. - „Ono što sam želeo da pitam je, verovatno to zvuči glupo ili paranoično, ali sam samo želeo da znam da li Braj pretilikva opasnost. Da li će možda poželeti da je ponovo napadne?“

Razmišljala sam. Želela sam da budem precizna.

„Po mišljenju inspektora koji se bave ovom istragom, izvršilac ovih zločina je oportunist. Kasno

noću, na kanalu, Vaša žena je očito bila ranjiva meta.

Gejbov pogled se zadržava na meni: „Ali, šta Vi mislite?“

„Mogu da kažem da je mene policija angažovala da bih im dala određene sugestije. Ja stvari posmatram iz više uglova. Uvek sam sumnjala da nešto povezuje prve dve žrtve.“

„Šta? Zašto?“ - Gejb Til je zazvučao kao da se nalazi usred noćne more.

„Ne znam. To je samo osećaj. Možda grešim. Verovatno grešim. Policija se ne slaže sa mnom, to znam. Želela sam samo da budem iskrena prema Vama.“

„Ali, ukoliko ne grešite ...“ - govorio je polako, u magli umora i stresa - „... to bi značilo da je Braj još uvek u opasnosti.“

„Nemojte o tome brinuti.“ - rekoh. - „Policija će bez dvojbe obezbediti odgovarajuću zaštitu. U redu?“

„Dobro.“ - reče, ali nije izgledao baš razuvereno. - „Hvala Vam.“

„Mogu li sada da vidim Vašu ženu?“ - zapitah, najljubaznije što sam mogla.

„Odvešću Vas do nje. Možda želite da pričate nasamo sa njom?“

„To zavisi od Vas.“ - rekoh. - „Sigurna sam da bi joj više prijalo da ste i Vi tu.“

„Evo, ovde je.“ - reče, naslanjajući se na vrata i otvarajući ih. Pogledao je unutra: „Braj? Doktorka je stigla.“

Pošla sam za njim unutra. To su bile dve sobe koje su spojene u jednu, čineći tako jedan veliki prostor koji se prostirao u dubinu kuće. Kroz veliki prozor na jednom kraju mogla sam da vidim ulicu, a kroz francuske prozore na drugom kraju baštu. U pravcu bašte je sedela Brajoni Til na velikoj sofi boje rđe. Nosila je široki narandžasti džemper i plave kraće pantalone. Svoja gola stopala je stavila ispod sebe. Prišla sam joj i njen muž dovuče fotelju za mene. Onda je i on seo na sofu, podižući je blago da bi mogla da se nasloni na njega. Ovlaš su razmenili poglede i Gejb joj se nasmešio, ohrabrujući je.

Na zidu iznad nje se nalazila velika fotografija veličine postera, koja je prikazivala malu devojčicu kako stoji na ulici opustošenog grada. Dete je imalo lepu i bogatu odeždu, skoro da je izgledalo kao ciganska proročica, ali ono što me je najviše zaintrigiralo su bile njene tamne, vatrene oči, koje su gledale direktno u objektiv. Izgledalo je kao da je devojčica do tada gledala u stranu, te tog trenutka usmerila svoj izuzetno intenzivan pogled na fotografa. Osećalo se da je u sledećem trenutku sigurno ponovo pogledala u stranu, ali ovo je već bilo dovoljno. Od te fotografije vam se javljala želja da saznate nešto o toj devojčici, šta se sa njom dogodilo, gde je sada.

„Ovo je divno.“ - rekoh.

Brajoni se okrenula i na silu se nasmešila: „Hvala,“ - reče - „ja sam to snimila.“

„Vi ste fotograf?“ - pitala sam.

„Ne znam da li i dalje mogu tako da se predstavljam.“ - reče tužno. - „Problem mi je da nađem ljude koji bi objavili slike kakve želim da pravim.“

„To Vam verujem.“ - rekoh.

„Ovu sam napravila prošle godine na oko pola kilometra odavde.“ - reče Brajoni. - „Šetala sam se i srela je sa njenom porodicom. Oni su bili izbeglice iz Rumunije. Zar nije prelepa?“

Pogledala sam ponovo: „Ima u sebi neke žestine.“

„Možda sam je uplašila.“ - reče Brajoni.

„Kako se osećate?“ - promenili temu.

„Oprostite što sam tako nikakva.“

„Ne budite smešni.“ - rekoh. - „Ne morate ništa da dokazujete. Čak ne morate ni da pričate sa mnom ukoliko niste u stanju.“

„Ne, ne, hoću. Samo, ja nisam uvek ovakva.“

Pogledala sam je bolje. Očito je izgledala bolje nego kada sam je videla u bolnici, ali je i dalje bila bleđa i imala je tamne kolutove ispod očiju.

„Svako bi doživeo šok kada bi prošao kroz to kroz šta ste Vi prošli.“ - rekoh. - „Pretpostavljam da zbog posla dosta šetate naokolo po čudnim mestima.“

„U neku ruku.“ - reče.

„Međutim, morate biti oprezni. Upravo sam razgovarala sa šefom odeljenja koje vodi istragu o ubistvima. On ne misli da je noćna šetnja pored kanala baš neka dobra ideja.“

„Stalno joj to pričam.“ - reče Gejb. - „Ali, ona se ne ničeg ne plaši. I tvrdoglava je. Oduvek je volela puno da hoda.“

„Sada se osećam malo drugačije.“ - reče.

„Pa, ne baš sama noću.“ - rekoh veselo, primećujući prve znake nekog argumenta. - „Da li već možete da pričate o tome?“

„Želim da pomognem.“

„Znam da je to grozno, ali samo mi recite i prekinućemo.“

„Dobro sam.“

„Možete li mi reći šta se dogodilo?“

„Čitav dan razmišljam o tome, ali mislim da neću biti od velike pomoći. Sve se odigralo tako brzo. Išla sam stazom pored kanala. Osetila sam ruku na sebi kako me vuče. Vukla me je i vukla i ja sam počela da vrištim. Odmah potom su se pojavili ti ljudi koji su počeli da me hvataju. Zvuči glupo, ali ja na početku nisam shvatala da oni pokušavaju da mi pomognu. Pre nego što sam i shvatila šta se događa taj čovek je pobjegao.“

„I to je sve?“

„Sve?“

„Vidite, Brajoni, posle napada ste bili u stanju šoka. Traume. Ne smete da prenebregnete tu činjenicu.“

„O.“ - Nasmejala se. - „Pa, da budem iskrena, usrala sam se od straha. Istina je da ono što radim podrazumeva da lutam naokolo po najčudnijim mestima, i, ako dozvolite da Vas nešto uplaši, onda nikada ne biste ništa ljudski uradili. Samo bih sedela i slikala svoje portrete u bašti.“ - Ponovo se nasmešila. - „Iskreno, mislim da sam čak šetala pored kanala da bih na neki način sebe stavila na probu - da li Vam to zvuči potpuno ludo?“

„Ne, zvuči mi lakomislno, a ne ludo.“

„Pa, bila sam malo uplašena, išla sam kroz sve te senke“ - pogledala je u Gejba, koji joj je ohrabrujuće klimnuo glavom - „i onda se ta kontura ustremila na mene i njegove ruke su bile svuda po meni. Mislila sam da ću umreti, da će me zadaviti. Ili silovati.“ - Zadrhtala je. - „Kada sada razmislim o tome, pokušavam da gledam na to kao da se ništa posebno nije dogodilo, ali mislila sam da će me ubiti, samo zato što sam bila dovoljno glupa da se smucam pored kanala usred noći. Sanjala sam to noćas i probudila se uplakana.“

„Jeste li приметili išta u vezi sa tim čovekom?“

Odmahnula je beznadežno glavom: „Bilo je mračno. Zazvučaće patetično. Mislim da je bio dosta nizak. Možda je imao jaku kratku kosu. Neku takvu sliku imam u glavi. To je sve.“

„Belac?“

„Da. Mislim da je tako.“

„Da li se sećate šta je imao na sebi?“

„Ne.“

„Ili, šta nije nosio? Odelo? Dugi mantil? Šorc za džoging?“ Nasmešila se: „Ne, ništa od toga.“ - reče.

„Još jedna stvar.“ - dodadoh. - „Šta biste mogli da mi kažete o ona dva svedoka?“

„Kako to mislite?“

„Šta su oni radili?“

Brajoni je izgledala zbunjeno: „Ne razumem. Znaite šta su radili. Oni su oterali tog čoveka.“

Nisam baš znala šta da kažem. Pokušala sam ponovo: „Na osnovu ovoga što ste ispričali, sve se odigralo jako konfuzno. Možda Vam se učinilo i da Vas napadaju tri osobe. Ili da su Vas napale dve osobe koje su se uplašile treće osobe.“

„Zašto?“

„Samo sam se pitala.“

Brajoni je izgledala zamišljeno: „Pokušavam da se setim nečeg. Sve što mogu da kažem je ono što sam već rekla. Napao me je neki čovek i pobegao. To je to.“

„Samo jedan napadač i dva svedoka koji su ga oterali?“

„Da.“ - Izgledala je konfuznije no ikad.

„Sigurno?“

„Da. Ne. Pa, ukoliko uopšte u nešto mogu biti sigurna, to jeste sigurno.“

„Kada budete davali izjavu policiji, oni će Vam postavljati mnogo više pitanja u tom pravcu. Neverovatno je čega sve možete da se setite ukoliko tome pridete na pravi način.“

„Daću sve od sebe, dr Kvin. Stvarno hoću.“

„Molim Vas, zovite me Kit. Kada me ljudi oslovljavaju sa dr Kvin, gledam naokolo po sobi tražeći nekog drugog.“

„U redu, Kit. Mogu li još nešto da kažem?“

„Šta god želite.“

Progutala je knedlu: „Tako sam zahvalna za sve što je učinjeno za mene, ali.... ali...“

„Šta?“

„Pitam se da li je to bio samo pokušaj pljačke. Možda je želeo moj novčanik.“

„Da.“ - rekoh. - „Jedan od svedoka je to pomenuo. Rekao je da ste Vi rekli da to nije ništa, da čak niste želeli da zovu policiju. On je insistirao da ih zove sa mobilnog telefona.“

Povukla je noge još više, tako da su joj kolena došla do brade. Gledala je u moje umorne oči svojim umornim pogledom: „Zar Vam to ne izgleda čudno?“

Namestila sam svoj najbolji i najsigurniji doktorski osmeh: „Uopšte ne. Da li ste ikada išli ulicom i ugledali nekog kako posrće i pada? Ponekad se ljudi strašno zaprepaste, ali isto toliko često pokušavaju da se time ne bave. Pokušavaju da hodaju dalje kao da se ništa nije dogodilo. To je jak ljudski impuls da se insistira na tome da se nastavi dalje kao da je sve normalno. To se vidi i u slučajevima dosta ozbiljnih nesreća. Ljudi sa ozbiljnim krvarenjima pokušavaju da nastave svoj put na posao. Taj pokušaj da ubedite samu sebe da se nije dogodilo ništa ozbiljno potpuno je prirodan. Možda mozak na taj način pokušava da se zaštiti od stresa.“

„Ali, možda je to ipak tačno.“ - Bilo je nečeg molećivog u njenom glasu. - „Moglo bi da bude, zar ne, samo pljačka? Strašna koincidencija.“

„Možda ste u pravu. Uzećemo i to u obzir. Međutim, već sam pričala sa Vašim mužem o tome. Nećemo da rizikujemo.“

„To je dobro.“ - reče bezvoljno.

Nagla sam se: „Verovatno Vam je to već rečeno, ali želim da Vam to ponovim. Veoma je učestala pojava da ljudi koji su doživeli iskustvo kao što je Vaše pate od depresije. Vi se sada osećate

konfuzno, možda sebe krivite, ili će Vas kriviti.“

Pogledala sam u Gejba.

„Znam šta želite da kažete.“ - reče. - „Znam da smo ponekad žustri jedno prema drugom. Međutim, ne mogu da krivim Braj ni za šta.“

„Nisam na to mislila.“ - rekoš. - „Samo sam pokušavala da kažem da se ovakve stvari teško podnose, i to na način koji ni ne očekujete. Takođe je teško i za partnere.“

Brajoni se naslonila na sofu i zatvorila oči: „Samo želim da sve to prode.“ - reče.

„Mislim da za Vas već jeste.“ - rekoš. - „Verujem da je tako. Ono što želimo je da sve to prode svima.“

Naslonila se na Gejba, koji joj je mazio kosu.

Iznenada sam se osetila malo nelagodno i potpuno suvišno, tako da sam nespretno izašla.

Kada sam skrenula levo sa glavnog puta i zatim u ćorsokak gde živi Vil, malo sam se iznenadila. Njegova kuća, koju je preko telefona opisao kao malu kuću poluviktorijanskog stila, sa zelenim vratima i crnom gvozdenom kapijom, bila je u stvari kuća sa izraslom živom ogradom i prozorom optočenim drvetom na prvom spratu. Ono što nije rekao je da su ove dve kuće bile jedine stare kuće na velikom novom imanju, sa blokovima ploča, sa mrežom stazica za šetnju i parkingom za automobile, te sa malim igralištem uokvirenim lancima. Dva tinejdžera su se njihala na ljuljaškama namenjenim tek prohodaloj deci, pušili su i vukli noge po betonskim pločama. Vilova kuća sa baštom ispred i urednom ogradom izgledala je potpuno nadrealno, kao istrgnuta iz neke ulice sa kućama u kojima žive ljudi srednjeg staleža, dospela tu nekom greškom.

Mislim da sam zamišljala kako će mi on otvoriti vrata i uvesti me unutra, te da ćemo gledati jedno u drugo i onda pasti jedno drugom u zagrljaj. Naravno, nije se tako dogodilo. Vil otvori vrata, držeći bežični telefon pod bradom, i pokretom glave me pozva unutra, ne rekavši ništa. Onda nestade u kuhinji sa svojim telefonom, ostavljajući me da stojim sama u dnevnoj sobi, sa osmehom koji mi je zamirao na usnama.

Ali, bar mi je pružio šansu da pogledam malo naokolo. Soba je bila skoro prazna. Da sam vikala, moj glas bi mi se vratio kao eho. Tu su bila, videla sam, tačno tri predmeta: divna velika udobna sofa boje senfa; uređen hajfaj sistem u uglu; stalak za diskove koji se okreće, pun diskova; jedan od onih lepих apotekarskih ormara sa tucetom sićušnih fioka koje kupujete za nekoliko hiljada funti u preskupim antikvarnim radnjama u severnom Londonu. I to je bilo sve. Bez stola. Bez drugih stolica. Bez TV-aparata ili video-plejera. Bez polica za knjige. Bez čiviluka na kojem vise kaputi i jakne. Bez slika ili fotografija na belim zidovima. Bez nasumice nabacanih stvari. Mislila sam o svom stanu; ma kako uredan i prazan bio, pun je sitnih stvarčica - pera i beležnica, knjiga, novina i časopisa, dekorativnih činija sa kockicama za igranje ili ključevima ili parom minduša, sveća, ogledala, naočara, cveća. Međutim, ovde nije bilo apsolutno ničega od tog nereda koji stvara svakodnevni život.

Skinula sam svoju jaknu od meko štavljene kože. Bacila sam je na doručje sofe i počela da pregledam izbor diskova. Nisam mogla da nađem ni jedno poznato ime. Otišla sam do ormara i pažljivo otvorila jednu od fioka. Bila je prazna. Sledeće tri takode. Našla sam skrovište spajalica u petoj i polomljene šahovske figure u nekoliko sledećih fioka. Ništa više.

„Žao mi je zbog toga.“

Trgla sam se. Ušao je tiho, kao mačka, i uhvatio me kako njuškarn po njegovim stvarima, a osim toga nije izgledao kao da poseduje bilo šta.

„Da li zaista živiš ovde?“

„Kako to misliš?“

„Pa, ovo.“ - Pokazala sam na sobu. Šta radiš kada si ovde? Tu nema ničega. Ovde nema znaka da si ti tu. Deluje sablasno, zaista. Koliko dugo živiš ovde?“

„Par godina.“

„Dve godine! Ništa nisi sakupio za dve godine? Gde si bio pre toga?“

„U jako punoj kući.“

„Sa ženom?“

„I ona je bila tu, da.“

„] tako, ti si napustio sve to?“



„Ti ne započinješ baš kratke teme, zar ne? Želiš li piće?“

„Da. Šta imaš?“

Pratila sam ga u kuhinju, koja je imala samo neznatnu sličnost sa bilo kojom kuhinjom u kojoj sam ranije bila. Tu je bila sudopera blizu zadnjeg prozora, veliki kontejner od nerđajućeg čelika za đubre, frižider u uglu. Međutim, nije bilo uobičajenih kuhinjskih delova i površina i nisam mogla da pronađem šporet. Umesto toga, uza zid je bio prislonjen jedan stari drveni sto, na kojem su stajali čajnik, toster, mlin za kafu i dva oštra noža.

„Isuse, Vil, ovo je malo uvrnuto.“

„Viski, džin, brendi, votka, kampari, neka čudna islandska rakija koju nikad nisam otvorio.“ - Preturao je po visokom ormaru. - „Ili, imam piva i vina u frižideru. Ili sok od paradajza.“

Nije mi se pilo pivo ili vino, a naravno ni sok od paradajza. Želela sam nešto što bih osetila kako mi gori u grlu i kako teče u mojim venama: „Probaću tu islandsku stvar.“

„Hrabro od tebe. Bolje da ti se pridružim.“

Otišla sam do zadnjih vrata i pogledala napolje u baštu. Bio je sumrak, ali mogla sam da vidim u mraku da se sastojala od malog travnjaka i velikog drveta lovora u sredini. Vil je stavio nekoliko kockica leda u visoke čaše bez postolja, zatim je sipao dva-tri prsta providne tečnosti.

„Hvala“. Podigla sam svoju čašu formalno prema njemu, zatim sam izručila polovinu pića u grlo. Jebiga! Udarilo me je u zadnji deo grla, tako da su mi oči zasuzile.

„U redu?“

„Ti nisi popio.“

On popi bez trzaja, zatim spusti svoju čašu na sto. Čitavi metri poda su nas razdvajali. Izgledalo je kao da je on kilometrima daleko i da je nedostižan.

„Ne znam zaista zašto si želela da dođeš.“ - reče preko velikog prostora koji nas je delio.

Nisam želela da odgovorim. Popila sam naiskap ostatak svog pića. Soba se malo nagla, pa se vratila u prvobitan položaj. Koga je briga šta će se desiti? Bar sam ovde, i nešto će se desiti: „Da li onda želiš da odem?“

„Ne.“

„Dobro. Ja sam u svakom slučaju prešla granicu. Pa, šta je sledeće?“

„Nešto da pojedješ?“

„Ne, hvala.“

„Jesi li spavala?“

„Ne.“

„Bez spavanja, bez hrane.“

„Neću učiniti prvi korak, Vil.“ Piće me je učinilo hrabrom.

„U redu.“

„Jer je tvoj red.“

„Da odgovorim na tvoje pitanje, otišao sam jer sam se jednog dana probudio mamuran i osećao neverovatno bolesno od svega toga.“

„Od tvog posla?“

„Mog posla, mojeg prividnog uživanja u njemu, moje zapanjujuće sposobnosti da se držim slova zakona, a nikada duha, mojih uskogrudih sitnih uspeha, mog pića, moje sve veće zavisnosti od kokaina, moje kuće sa nameštajem iz poznatog perioda, mog bankovnog računa, moje akten-tašne i lap-topa i mobilnog telefona koga sam nosio na posao svakog ranog jutra u podzemnoj železnici, pritisnut uz druge ljude kao što sam ja. Smrtno bolestan od svih mojih stvari. Što više imaš, to ti više stvari treba. Poslednji model najmanjeg mobilnog telefona, nove naprave, sat koji je kompjuter.

Bolestan od odvratnih tesnih pantalona, od odeli i kravata, od zabava, sastanaka sa mnogo ljudi u odelima kao što je moje, koji poseduju tesne pantalone i nameštaj iz nekog perioda kao i ja, odmora u Kejp Kodu o kome ljudi stalno govore, od razgovora o golfu i školskim porezima i finim vinima.

Samo sam se probudio i znao da više ne mogu. Nisam mogao da odem tamo i provedem ni jedan dan više. To je pomalo kao trovanje alkoholom. Bio sam sit samoga sebe, alergičan na svet u kojem živim. Zgadilo mi se to kako sam bio nesvestan sebe i svega što me okružuje. Znaš li to? Svakog jutra i svake večeri sam prolazio pored grupica dece bez doma, dece kao što su ova deca sa kojom sada provodim dane, prolazio sam pored pijanica i prostitutki, i bukvalno ih nisam video ukoliko mi nisu bili na putu. Bio sam slep za njih.

„I onda si ih iznenada video?“

„Nije to baš bio put za Damask.“

„Ah, tvoja savest te je naterala da odeš i počneš sa Centrom?“ - Želela sam da kaže nešto dobro o sebi.

„Ja ne koristim tu reč ukoliko ne pokušavam da iznudim neku donaciju za Centar od biznismena koji želi da se oseća velikodušno. Političari su degradirali pojam donacije. Savest. Integritet. Čast. Istinu. Iskrenost.

Ljubav.“ - glas mu je bio prezriv. - „To je više bilo nešto kao neodoljiva sila. Nemoj od mene praviti krstaša. Uradio sam to za sebe, da se spasem. Ja sam jedina osoba koju pokušavam da spasem. Želiš li još pića?“

„O-kej. Zašto da ne? A šta je sa tvojom ženom?“

„Ona je ostala.“

„U punoj kući.“

„Da.“

„Deca?“

„Ne.“

„Vidiš li je ponekad?“

„Ne“

„Da li ti nedostaje?“

„Ne“

„Da li si usamljen.“

„Ne. Ili, do sada ne.“

„Zašto sada?“

„Šta ti misliš, zašto, Kit?“

„Da li to često činiš?“

„Šta?“

„Ono što mi nameravamo da učinimo.“

„Ne. A ti?“

„Ne. Zar ne možeš da kažeš?“

„Ljudi izgledaju na jedan način, a ustvari su nešto sasvim drugo.“

„Kako ja izgledam?“

„Kao neko ko je uplašen i ko sebe primorava da to svakako uradi.“

„Od čega sam uplašena?“

„Ne znam, od mene?“

„Zašto bih bila uplašena od tebe?“ - ali, ipak sam bila - ispunili su me strah i uzbuđenje.

„Onda od sveta. Uplašena si da te ne povrede?“

„Od mene se očekuju takve trivijalne terapijske stvari.“

„Ispij piće.“

„Urađeno. I, šta sada?“

„Ako bih te pitao da dođeš gore, šta bi ti rekla?“

„Pitaj me, i otkrićeš.“

„Hoćeš li da dođeš gore?“

„Da.“

Uzeo je bocu za grlić, a ja sam ga pratila iz kuhinje uz uske stepenice do njegove spavaće sobe: jedan ležaj, jedan ormar, visoka standardna lampa, neočekivano vesele žute zavese, napola razmaknute, lelujale su se na poventarcu koji je ulazio kroz otvoren prozor.

„Otkopčaj dugmad na bluzi.“

„Daj mi prvo bocu. Potrebna mi je hrabrost Holandanina. Evo. Ovako?“

„Da. Zaista si jako lepa.“

„Zašto onda izgledaš kao da si pun bola?“

„Zato što si lepa.“

„To je u redu.“

„Ne želiš da mi veruješ, Kit.“

„Ne verujem. Ne verujem ti uopšte. U tome je poenta.“

„Nisam dobar za tebe.“

„To zaista uopšte nije važno.“

Posle svega, ležala sam na njegovom krevetu i zurila kroz prozor u mesec na mastiljavom nebu. Vil je ležao pored mene, tih, i gledao u svod kroz poluzatvorene kapke. Zatim reče: „Gladan sam.“

„Ja sam žedna.“

„Želiš li nešto da jedeš?“

„Ne izgleda da ovde držiš mnogo hrane.“

„Ne držim. Mogu da donesem. Italijansku, kinesku, tajlandsku, grčku. Postoji i japanska nedaleko odavde.“

„Svejedno. Bilo šta.“

„Neću se dugo zadržati.“ - obukao je svoje stare farmerke i sivi džemper. - „Nemoj da odeš.“

Ležala sam na krevetu i slušala njegove korake kako odzvanjaju po drvenim stepenicama; čula sam kako se otvaraju prednja vrata, pa kako se zatvaraju. Bila sam potpuno sama u Vilovoj kući. Posle nekoliko minuta, otišla sam u kupatilo. Vrlo čisto i funkcionalno. Umila sam se i obukla debeli frotirski bademantil koji je visio na vratima u kupatilu, zatim sam otišla u drugu sobu na spratu, četvrtastu sobu koja je odozgo gledala na zadnji deo vrta. Sve što se tu nalazilo bio je stari piano i hoklica uz piano. Dodirnula sam jednu od dirki na pianu i jedna nota ostade da visi u vazduhu. Otvorila sam poklopac hoklice i našla nekoliko listova muzičkih nota sa mastilom ispisanim instrukcijama po vrhu i jednu konzervu piva.

Otišla sam dole da nađem nešto da popijem, jer su mi usta bila suva posle alkohola. U holu je zazvonio telefon i uključila se sekretarica: „Vile, ja sam, druže. Moram da razgovaram sa tobom. Vile, jesi li tu? Molim te? Hitno je.“ Nastade tišina, mogla sam da čujem kako teško diše. Ludo je, ali sam zadržala dah, kao da bi onaj koji zove mogao nekako da me čuje.

Uzela sam bocu kisele vode iz frižidera i popila dve čaše. Bilo je skoro jedanaest sati. U poslednjih četrdeset časova jedva da sam spavala dva sata, ako sam i toliko spavala. Ali se nisam osećala umorno, ne baš; osećala sam se čudno neusredsređeno. Koža me je pekla; srce mi je lupalo; mozak mi je ubrzano radio; svi predmeti u sobi izgledali su neprirodno jasni, kao da su osvetljeni

otpozadi. Otišla sam u dnevnu sobu i sela na meku, duboku sofu, sa nogama podvijenim ispod sebe. Tako me je Vil našao kada se vratio posle petnaest minuta. Ušao je u sobu, noseći veliku kesu, a lice mu je izgledalo zabrinuto i crno od umora - lice koje je imao kada je sam. Onda me je ugledao. Nije se nasmešio, ali se činilo da je senka sišla sa njega. Ja sam to učinila, pomislih, dok sam se pomerala da napravim mesta. On ne reče ništa, već me obgrli rukom i privuče me sebi. Obraz mu je bio hladan od svežeg noćnog vazduha. Onda uzdahnu i naže se napred da izvuče dva crna poslužavnika iz kese.

„To lepo izgleda, kao umetničko delo. Šteta je to iscepati.“

„Pićemo sake uz to.“

„Ne želim više ništa da pijem.“

„Evo, jedi ovo.“

Hranio me je parčetom sirove tunjevine sa vrućom zelenom pastom potopljenom u soja sos, a ja sam to poslušno žvakala. Nije imalo ukus ribe ili turšije. Samo je imalo ukus svežine: „Lepo.“

„A drugo.“

„Mmmm.“

„Ne zatvaraj oči.“

„Ne, naravno da ne.“

„Jedi ovo Kit, Kit.“

Pokušavala sam da zadržim oči otvorene, ali sve mi je to bilo tako divno da bih mogla duže da izdržim - topla soba, duboka sofa, njegov jutarnji mantil sa njegovim mirisom obavijen oko mog golog tela, neobična hrana, neodređeno peckanje straha negde u stomaku, osećaj njegove ruke koja miluje moju kosu, zvuk njegovog glasa u mom uhu, kako izgovara moje ime. Njegov dah na mom obrazu. Osećala sam da klizim u blaženu tamu.

Gledala sam minut u Majkla Dola pre nego što sam mu prišla. Tu je bio čitav red muškaraca duž ivice kanala. Bilo je to u sredu ujutro. Da li ovaj narod ima gde da ide na posao? Nekoliko radioaparata bilo je podešeno na različite stanice i pušteno do daske. Pecaroške teleskopske pecaljke bile su izuzetno duge, nekad su se protezale preko staze pa napred sve do najudaljenije strane kanala. Dok sam tako stajala, stazom je došao mladi biciklista i opominjao ribolovce da sklone pecaljke sa puta.

Bila je tu jedna ili možda dve grupe pecaroša koji su se okupljali oko šolje nečeg toplog što se isparavalo iz termos boce, ali uglavnom su sedeli usamljeni. Nekako je Majkl Dol bio još usamljeniji od drugih. Da li su čuli sve o njemu? Njegov pas je sedeo nepokretno pored njega, a pljuvačka mu se cedila između žutih zuba. Pošla sam ka njemu, skakućući preko pecaljki i između plastičnih kutija i udica, motovila i larvi. Iako nije bio hladan dan, Dol je na sebi imao crveno- crni obrubljeni kaput, sličan kanadskim kratkim vetrovkama, i prilično veselu mornarsko plavu kapu. Gledao je pravo ispred sebe i, kada sam prišla bliže, mogla sam da čujem da je tiho pevušio. Izgleda da je onda osetio moj pogled na licu, kao dah vetra, pa se okrenuo. Nasmehio se, ali ne iznenađeno. Izgledalo je kao da me je očekivao, što me je dosta ohladilo.

„Zdravo, Kit!“ - reče. - „Kako si?“

„Dobro.“ - rekoh, gurajući ruke u džepove i gledajući naokolo. - „U stvari, nikada te ranije nisam videla kako pecaš.“

Nekako se grleno zakikota: „Ovde je dobar život.“ - reče. - „Dobri ljudi.“ - Podigao je štap. Nije bilo ničega na udici. - „Oni izgrizu crve, lukave bitange.“ - Još jedan kikot. Pokrenuo je štap tako da udica polete prema njemu i on je spretno uhvati. Sedeo je na rasklapajućoj kamperskoj stoličici. Kraj njegove leve čizme ležala je kutija od duvana puna kišnih glista. Prebirao je po njima prstima dok nije našao jednu sa kojom je bio zadovoljan.

„Izgleda da drugi koriste larve.“ - primetila sam.

„Larve su bacanje para.“ - reče. - „Možeš svuda da iskopaš gliste. Koliko hoćeš. Osim toga, gliste su mesnatije.“ - skoro da je zatvorio jedno oko i suzio drugo dok je postavljao nesretnu glistu na udicu. - „Znaš, to je zabavna stvar, ljudi brinu o lisicama i bebama foke, ali ne brinu o ribama i glistama. Mislim, pogledaj ovu glistu.“ - gurnuo je vrh svoje udice kroz glistu. Neka siva tečnost izađe iz nje. Da li gliste imaju krv? Mislila sam da sam to radila na času biologije kada sam imala oko trinaest godina, ali nisam mogla da se setim. - „Pogledaj,“ - reče nepotrebno - „ona se više koprcu. Ti bi sigurno pomislila da je to boli i da pokušava da pobegne, zar ne? Mirna sada.“ - ovo poslednje bilo je upućeno glisti. Daleko od bekstva, glista je sada bila nataknuta drugi put na kukicu na udici. - „Ko je taj koji kaže da glista ne oseća bol kao ti ili ja?“

„Pa, zašto to radiš?“

Dol opet zabaci štap i glista nestade u tamnim vodama kanala. Mali plovak se držao na površini i kretao se gore-dole, pa najzad stade u uspravnom položaju. - „Ja ne razmišljam o tome.“ - reče on.

„Da, razmišljaš. Upravo o tome govoriš.“

Namrštio se, koncentrišući se: „Pa, dolazi u moj um, ako to misliš. Ali me ne dotiče. To je samo glista, zar ne?“

„Pretpostavljam. Da li uhvatiš mnogo ribe?“

„Ponekad uhvatim deset. Ponekad sedim ceo dan na kiši i ne uhvatim ni jednu.“

„Sta radiš sa njima?“

„Samo ih bacim nazad. Izuzev kada ponekad zagriže suviše duboko. Izvučeš udicu i to joj razdere usta ili joj uništi vilicu. Tada im presečem vrat pa ih dajem mački koja živi tamo gde mi je stan. Ona ih voli.“

Gurnula sam ruke dublje u džepove i pokušala da održim izraz učtive zainteresovanosti. Mogla sam da čujem Dola kako gundā samom sebi, onda sam bolje obratila pažnju i shvatila da on govori ribama, nevidljivim ribama dole u uljkastoj tamnoj vodi, pokušavajući da ih okupi oko udice.

„Evo vas.“ - šaputao je. - „Dođite, moje lepotice. Dođite.“ - Izvukao je udicu iz vode. Nije bilo ribe, već polovina gliste, jer je polovina nestala. Nasmija se, brekćući: „Prepredenjaci!“

„Majkl, ja sam zapravo ovde da bismo razgovarali o tome šta se desilo na kanalu.“ On je mrmljao nešto nerazumljivo.

„Zar ne misliš da je čudno što si ti bio ovde kada se to dogodilo?“

On pogleda naokolo: „Nije čudno,“ - reče - „ja sam uvek ovde. Ovo je moje mesto. Ako on želi da ubija devojke na mom mestu, onda sam ja tu.“

„U redu,“ - rekoh - „ovo je tvoje mesto. Ti to znaš. Da li si prepoznao tog čoveka? Da li ti je bilo nečeg poznatog u vezi s njim?“

„Ne.“ - reče Dol. - „Sve se zbilo tako brzo. Mrak. Nisam ništa video.“

„Jesi li dobro, Majkl? Nisu te ponovo napali?“

„Ne,“ - ponovi, smešeći mi se - „sve je zaboravljeno. Zaboravljeno i oprošteno.“

Gledala sam ratoborno u njegov plovak. Glista je do sada pojedena oko dve trećine. Mislila sam da neću moći da izdržim mučenje druge gliste u to doba jutro: „Pokušaj da razmišljaš, Majkl.“ - rekoh. - „Ako se setiš bilo čega, bilo čega, pronađi me. Možeš da stupiš u vezu sa mnom preko policije.“

„Ne, imam tvoj broj.“

„U redu.“ - rekoh sumnjičavo.

„Znam gde ti živiš.“

„Ili možeš reći policiji.“

„Gledaj, riba, prokleta riba.“

Sa Dolove udice je zasijala riba srebrnom svetlošću. Brzo sam otišla, pre nego što sam mogla da ugledam kako joj creva izlaze na usta.

Na putu kući prošla sam pored prodavnice kafe, sa privlačno praznim stolom, koji je stajao napolju, obasjan suncem. Sela sam, poručila dupli espresso i pokušala da napravim neki red od zbrke koja mi je bila u glavi.

Kada je stigla i druga šolja, nazvala sam Obena telefonom. Da, Brajoni mu je dala izjavu i sada je loše raspoložen: „Kao što znate, od Majkla Dola smo izvukli sve jebene podatke koji imaju nekog smisla, oprostite na mom francuskom, i, kako pokazuje naš opis, imamo lik Terensa Meka - prilično visokog muškarca i lik Brajoni - prilično niskog muškarca. Možda bismo mogli da ih spojimo, pa da ujednače svoje priče.“

„To je bila zbrka usred noći.“ - rekoh. - „Šta ste očekivali?“

„Ne mogu da verujem da se ta bitanga pokazala, ljudi su ga videli, a mi još nemamo ništa. Dokle ste Vi došli?“

„Sedim u kafeu i pijem kafu.“

„Želeo bih da sam sa Vama. Uzgred budi rečeno, da li ćete nam dati neku vrstu izveštaja o incidentu? Šta mislite o tome?“

„Brajoni mi je rekla da misli da bi to lako mogla biti pljačka koja se nije dobro završila, te da nema veze sa našim slučajem.“

„Da, nama je rekla to isto. Šta je njoj? Zar ne želi da bude poznata?“

„Trebalo bi da uzmemo to u obzir.“

„Da li želite da ona vodi istragu? Rado bih da se otarasim toga.“ -Morala sam da se nasmejem. -

„Da li ste još tu, Kit?“

„Mi ne želimo da nas upute na sporedni kolosek.“ - rekoh. - „Ne radi se samo o Brajoni. Neke stvari se jednostavno ne uklapaju.“

„Kako to mislite, ne uklapaju se? Itekako se uklapaju. Postoji mesto na kanalu, postoji Dol. To bi trebalo da bude dovoljno, čak i Vama.“

„Mislila sam na sam napad. Druga dva su na neki način izvedena dosta strašno. Međutim, ovo je bilo tako nespretno.“

„Okanite se toga, Kit. Te ubice uzmu maha, postanu sve nesmotreniji. Potrebno im je više rizika da bi doživeli isto uzbuđenje. Da svedoci nisu praznoglavci, imali bismo ga u šaci. A što se tiče tog praznoglavca...“

„Ne znam, Den. Jednostavno sam otišla i razgovarala sa Dolom dole kod kanala.“

„Nemoj mi reći! Ti misliš da je on suviše fin da bi to učinio.“

„Upravo suprotno. Ako bi Dol bio ubica, bio bi mnogo gori od ovoga. Znam to. Upravo sam ga posmatrala kako stavlja glistu na udicu.“

„Je li to osnova za tvoj sud?“

„Jedna od njih.“

„Pa, onda ću te držati podalje od mog trinaestogodišnjaka. Treba da vidiš šta on radi sa bubama i lupama.“

Moja šolja sa kafom je bila prazna. Nisam mogla više da popijem. Već mi je zujalo u glavi. Sunce se zaklonilo za oblak. Bilo je iznenađujuće hladno.

„Pa, šta planirate?“ - upitah.

Na nekoliko sekundi nastade tišina na liniji, tako da sam mislila da se prekinula veza.

„Imam strašno osećanje da ono što sada radimo jeste da sedimo i čekamo da on učini nešto još gluplje, te da bude uhvaćen. U međuvremenu ćemo pokušati da stvari damo malo više publiciteta. Ja sam naoštrio neke nove novinare na novi napad. Pokušavao sam da ubedim gospođicu Til da ide na televiziju, ali nije mi izgledala voljna. Možda biste mogli da poradite na njoj.“

„U redu.“

„Imate li neke druge ideje? Šta Vi nameravate?“ Sada sam ja nakratko začutila? Šta ja nameravam? „Mislim da pokušavam da još jednom sve promislim. Imam to osećanje da smo nešto propustili.“

„Da li tražite neku vezu između svih njih?“

„Ne znam.“

„Ali, Kit,“ - reče Oben sa nagoveštajem očajanja - „mi već imamo veze. Vi ste stvorili jednu od najvažnijih. Zašto tražite druge?“

„Ne znam.“ - rekoh i kao da mi nestade sve energije. - „Možda samo pipam po mraku.“

„To kažete Vi, a ne ja.“ - ogradi se Oben. - „Javite mi ako nađete prekidač.“

Potom je zaista otišao.

Otišla sam na kliniku i provela dan zaposlena pozivima, odgovaranjem na poštu, sedeći na sastanku u vezi sa slučajem jednog dečaka koji je zapalio kuću u kojoj je bio usvojen, prisustvovala razgovoru sa dva beznadežna slučaja koji su konkurisali za posao. Komentarisala sam, diskutovala i suprotstavljala mišljenja, a sve vreme mi je um bio negde drugde. Nisam stigla kući do osam sati, a na stolu je bila cedulja sa porukom: „Izašla. Vraćam se jako kasno. Uvrnuti zvao. Voli te Dž.“

Da li se setio nečega?

Kupala sam se dugo i skoro sam zaspala u toku kupanja. Znala sam da može da se zaspri dok se vozi, doživite sudar i umrete. Da li čovek može da zaspri i da se udavi u kadi? Nisam htela da rizikujem. Izašla sam iz kade i obukla bademantil. Telefonirala sam Vilu. Nije bilo odgovora. Pogledala sam u frižider i našla činiju sa pirinčem, pa sam ga pojela stojeći. Bio bi bolji podgrejan, sa maslinovim uljem i parmezanom preko. Onda sam pojela dva krastavca i paradajz. U frižideru je bila otvorena boca vina, te sam sipala jednu čašu.

Uključila sam radio i, bez iznenađenja, shvatila da glas koji sam čula pripada Sebu Veleru, a on je govorio o Lajan i Filipi. Reči su lako izlazile iz njega, bez oklevanja, povremeno je pravio male pauze da izazove utisak spontanosti.

„Ovaj slučaj očito snažno utiče na mnoge žene koje žive na tom prostoru.“ - reče. - „Cesto pomislim da muškarci to ne razumeju dovoljno.“

„Osim tebe, naravno.“ - mrmljala sam, a onda sam se postidela same sebe.

„Muškarci ne znaju kako je ženama kada hodaju mračnom ulicom, kada stoje na pustoj stanici podzemne železnice i čuju korake koji dolaze prema njima, kada leže noću u krevetu i čuju napolju čudne zvuke. Sve žene, hrabre ili oprezne, uvek imaju u sebi na dnu svesti taj skriveni strah. Ja volim da ga zovem...“ - još jednom je zastao - „volim da to zovem njihova crvena soba...“

„Isuse!“ - uzviknuh glasno.

„Crvena soba, gde se nalaze sve stvari od kojih se najviše plaše...“ Zazvonio je telefon, pa sam ljutito udarila po tasteru da bih isključila radio.

„Ja sam.“

„Ko?“

„Majk.“

Trebao mi je trenutak da povežem njegovo ime sa Majklom Dolom. Tako znači, to je sada Majk.

„Zdravo.“

„Šta radiš?“

Osetila sam mali talas nesvestice. Da li je sledeće pitanje šta imam na sebi? Privukla sam svoj bademantil čvrsto uz sebe: „Zašto zoveš, Majkl? Da li si se setio nečega?“

„Samo sam zvao.“ - reče. - „Ti si svratila kod mene tamo na kanalu. A ja zovem tebe.“ - Nastade pauza. - „Bilo je lepo videti te.“

„Moram sada da idem.“ - rekoh.

„U redu je.“ - reče.

„Laku noć.“

„Lepo spavaj.“

Nisam dobro spavala. Ne posle toga. Satima nisam zaspala. Probudila sam se sa osećanjem da uopšte nisam spavala. Jezik kao da mi se zalepio za nepce. Nisam valjda toliko popila? Bilo je pola devet kada sam ustala. Džuli je sedela za stolom sa lončićem kafe, prelistavajući novine. Ostale novine su bile razbacane po stolu. Bilo je kao da je nedelja ujutro, ali bio je četvrtak. Ona je otišla da spava skoro četiri sata posle mene, a izgledala je kao neko iz reklame o tome kako ostati mlad i imati sveže lice.

„Šta ima novo?“ - upitah.

„Išla sam da kupim novine i ima svačega o tvom zločinu u novinama, tako da sam neke kupila.“

„To u stvari nije moj zločin.“

„Čudno je to. Tu je žena koja kaže da može da nade ubicu koristeći kristale. Tu je i neko ko misli da se to može učiniti pomoću meseca. Tu je još jedan psiholog. Tu je i foto-robot.“ - podigla je



novine. - „On me definitivno podseća na nekoga. To me dovodi do ludila.“

„Baster Kiton.“ - rekoh.

„Tačno. Ali on je mrtav, zar ne?“

„Mislim da jeste. A, pored toga, tako je izgledao negde 1925. godine.“ Znači, to su izvukli od Terensa i Brajoni. Gospode, mora da su očajni.

„Ipak, ne spominju tebe.“ - reče Džuli, malo razočaranim glasom. Možda sumnja da sam ja sve to izmislila, da nemam neke posebne veze sa slučajem, ili da imam, ali na vrlo, vrlo niskom nivou. Kuvam čaj ili nešto slično. - „Da li želiš da čitaš?“

„Mislim da ne bih.“

Popila sam malo kafe i brzo sam se obukla. Imala sam da uradim neke stvari. Učiniću napor da postanem ponovo normalna, da prestanem da vidam dokaze svuda, senke u oblacima.

„Moramo da razgovaramo.“ - reče Džuli dok sam žurno krenula svojim putem.

„Kasnije.“ - rekoh, trčeći niz stepenice.

Čim sam izašla na vrata, osetila sam da je neko blizu mene. Mogla sam to da namirišem. Okrenula sam se.

„Dobrojutro, Kit.“

Bio je to Dol, sa psom pored sebe. Nosio je istu jaknu i istu kapu kao i dan ranije. Dodao je maramu koja mu je bila vezana oko vrata sa dva jako čvrsto vezana čvora. Kako ih uopšte odveže? I koliko dugo me je čekao?

„Majkl,“ - zapitah - „šta je bilo?“

„Moram da razgovaram sa tobom.“

„Imaš neke dokaze?“

„Samo moram da razgovaram sa tobom.“

„Ja žurim.“

„Ja ne.“

Taj čudan odgovor me je zaustavio na putu.

„Moram da idem.“ - rekoh. Počela sam da hodam, ali on je hodao pored mene: „Hteo sam da svratim.“ - reče. - „Želeo sam da te vidim.“

„Zbog čega?“

„Ti razumeš. Potrebno mi je da razgovaram o svemu.“ Zastala sam: „Misliš, o ubicama?“

On toliko energično odmahnu glavom da je izgledalo kao da od toga mora da se povredi: „O svemu. Razumeš?“

Pokušala sam da jasnije razmišljam. Ono što sam stvarno htela bilo je da odem i da ga nikada više ne vidim. Ali, da li on ima nešto važno da mi kaže?

„Majkl, ja radim na tim ubistvima. Ti to znaš. Ako imaš išta da kažeš o tome, slušaću. Nemam vremena ni za šta drugo.“

„Zašto?“

„Jer sam zauzeta.“

„To je sve za šta te je briga, zar ne? Ti samo brineš za mene jer misliš da ti mogu nešto reći. Ti si kao i svi drugi.“

„Koji drugi?“

„Razgovaraću sa tobom kasnije.“ - reče, a lice mu je sada bilo vatreno crveno.

„Razgovaraću sa tobom kada budem osećao da treba. Ja te pratim Kit. Ali idem. I ja takođe imam posla, znaš. Ne postojiš samo ti.“

I otišao je, gundajući i trzajući se. Jedan mladić koji je išao prema njemu prede ulicu.

„Ne znam kako mogu da Vam pomognem.“ - reče Pem Vir. Sela je u fotelju preko puta mene, ali uspravno, sa rukama čvrsto pripijenim uz doručja fotelje, kao da namerava da opet ustane i pokaže mi vrata.

Sedela sam u sobi gde je Filipa obično sedela, gde je svetlost padala unutra kroz francuske prozore. Buketi cveća, koji su prošli put kada sam bila ovde stajali na svakoj mogućoj površini, sada su svi nestali; ljudi brzo izgube interes. Između nas je na stolu stajala samo vaza sa purpurnim i tamno roze cvetovima divljeg graška - sećam se da je njena pričljiva prijateljica, Tesa, rekla da je divlji grašak Filipino omiljeno cveće. Velika crno-bela fotografija preminule žene stajala je na kaminu iza gospođe Vir, tako da sam, gledajući u njenu majku, istovremeno gledala i u njenu ubijenu ćerku, čiji su ozbiljan osmeh i tamne oči izgledali kao da uporno gledaju u sobu koju je napustila.

Pem Vir je izgledala kao da je ostarila deset godina otkad sam je poslednji put videla. Ona je verovatno još u svojim pedesetim godinama, ili u ranijim šezdesetim, ali njeno lice je bilo bledo i iznureno, a bore na njemu su bile tako duboke kao žljebovi urezani u kamenu. Njene usne su predstavljale jednu tanku liniju. Ispod očiju je imala tamne pege. Kada sam bila ovde ranije, bila sam dirnuta zbog Emili i zamišljala sam kako li joj je teško nakon što je izgubila majku tako mlada, ali zaista nisam razmišljala o tome kakav li je osećaj Pem što je izgubila svoju ćerku, njeno jedino ljubljeno dete - ne do sada, kada sam ugledala njeno turobno lice i videla kako su joj ruke, čim su pustile doručja fotelje, drhtale u krilu.

„Ne znam kako mogu da Vam pomognem.“ - ponovila je.

„Jako mi je žao što Vas ponovo uznemiravam. I samo sam se pitala da li bi bilo moguće da pogledam neke od Filipinih stvari.“

„Zašto?“

„Da li je policija već pregledala njene stvari?“

„Ne. Naravno da nije. Zašto bi, zaboga, to radili?“

„Nju je ubio neki ludak, tamo napolju...“ - Napravila je pokret prema prozorima.

„Volela bih da pogledam.“

„Ne želite da ponovo razgovarate sa Emili, zar ne?“

„Sada ne. Da li je ona tu?“

„Ona je gore u svojoj sobi. Ja sada pazim na nju, bar najveći deo vremena. Dolazim ujutro i ostajem dok joj se otac ne vrati. Dok se stvari ne vrata u ravnotežu. Ona provodi polovinu vremena u svojoj sobi. U svakom slučaju će ići u obdanište.“

„Kako joj je?“

„Postoji jedan džemper koji je Filipa dosta nosila, koji ona sada koristi kao pokrivač. Sklupča se na njemu i samo tako leži, sisajući palac. Doktor kaže da je ne diram. On kaže da će se ona pomiriti sa Filipinom smrću na svoj sopstveni način.“

„To zvuči pravilno.“ - rekoš, gledajući je prodorno. Da li sam je ja ljutila? Da li sam grešila?

„Džeremi rešava svoje nepresušne ukrštene reči i plače kada misli da niko ne može da ga čuje. Emili leži na svom tepihu... Ne znam. Ne znam šta je najbolje.“

„Šta Vi radite?“ - upitah.

„Ja?“ - blago je slegla ramenima. - „Ja nekako provedem dan.“ -Iznenada je ustala. - „Šta Vi tražite?“

„Da li je imala neko mesto gde je držala svoje stvari - pisma, dnevnike, tako nešto?“

Duboko je uzdahnula, trepćući kao da ima bol duboko u grudima. Znala sam da se poigrava mišlju da mi kaže da odem i da se više ne vraćam.

„Postoji jedna klupa u spavaćoj sobi gore.“ - reče najzad. - „Nisam sigurna da tu ima mnogo šta osim pisama i računa. Još nismo pregledali sve njene stvari.“ Na trenutak je bacila pogled na fotografiju svoje ćerke, zatim je skrenula pogled. - „Džeremi je već spakovao većinu njenih odevnih stvari. Većinu je dao Oksfamu. Čudno se osećam kada vidim da strani ljudi šetaju naokolo u njenoj lepoj odeći. Imala je divnu odeću, znate. Policija je odnela njen dnevnik.“

„Da, znam.“

„Nema šta da se nađe. Ona je samo otišla u park jednog dana i nije se vratila kući.“

„Mogu li ipak da vidim njenu klupu?“

„U redu. Sta ima veze?“

Osećala sam se vrlo ilegalno što sam u njenoj velikoj spavaćoj sobi, koja je bila lepo uređena ženskom rukom i još je izgledala kao da je deli bračni par, sa pretrpanim toaletnim stolom uz jedan zid i sa dva napumpana jastuka na krevetu. Međutim, jedna strana otvorenog garderobnog ormara bila je prazna, izuzev praznih vešalica koje su tu visile, a muška odela su bila prebačena preko stolice kod vrata.

Pisaći sto je bio blizu prozora koji gleda na zadnji deo vrta. Tu je bila mala vaza sa suvim cvećem, bežični telefon i nekoliko uramljenih fotografija. Sela sam za taj sto, gledajući još jednom u lice Filipe Barton, ovog puta kako drži malu Emili koja je obavila noge oko majčinog struka, a njen okrugli obraščić bio je pripijen uz Filipin meki bleđi obraz.

Podigla sam poklopac. Unutra je bilo neobično uredno i praznjikavo. Počela sam sa malim odeljcima, postavljenim zelenom tkaninom. Tu su bila pera, naoštrene olovke, lepak za papir, selotejp, dve knjige sa markama, jedna prve, a jedna druge klase. Takođe i beli koverti, braon koverti, punjenja za penkalo u malim kesicama, prazne poštanske karte, hrpa računa sa ispisanim „plaćeno“ na njima. Pregledala sam ih, ali tu nije bilo ničeg čudnog; 80 funti da se otpuši kanalizacija; 109 funti za sanduk vina; 750 funti za set od osam kožom postavljenih stolica, uključujući dve rezbarene; takva vrsta stvari. Tu je bilo i nekoliko Emilinih crteža - ljudi sa glavama i nogama, a bez tela, zamrljane duge, čudno cveće, osakaćene stvari. Filipa je na poledini zabeležila datume kada su nacrtani; jasno je da je bila metodična žena.

Našla sam i krutu sjajnu kartu, koja je prikazivala slike nacionalnog fonda urađene na sepiji i lanu, žute boje šafrana i crvene. Bilo je tu cirkularnih pisama od dobrotvornih ustanova koje su molile za donacije, koji pozivaju Filipu i Džeremiju na zabave koje ona nikada više neće posetiti; nekoliko letnjih razglednica - naškrabanih, uobičajenih poruka poslatih od Pem i Luka, Bilija i Keri, Rejčel i Džona, Donalda i Paskal, poslatih iz Grčke, Dorseta, sa Sardinije, iz Škotske. Tu je bilo i par rukom pisanih pisama. Jedno je bilo od žene koja se zove Lora, koja se zahvaljuje Filipu i Džeremiju na divnoj večeri. Drugo je bilo od nekoga ko se zvao Roberta Bišop, koja se predstavljala kao najbliža susedka i predlagala Filipu da dođe na sledeći zbor stanara, jer se razgovara o parkiranju na putu i planovima za postavljanje „ležećih policajaca“. Koristila je bezbroj znakova uzvika.

Zatvorila sam poklopac i otvorila prvu fioku.

Skrovište papira formata A4, gomila brošura sa reklamama za godišnji odmor, stari izvodi sa bankovnog računa, hronološki poređani i uredno spojeni. Prelistala sam ih tražeći bilo šta što bi mi moglo privući pažnju. Ništa. Filipa nije bila ekstravagantna. Trošila je skoro isti iznos svakog

meseca; podizala je isti iznos svake nedelje iz automata za novac. Skoro sam zatvorila fioku, kada sam osetila nešto na zadnjoj strani, gurnuto iza gomile papira: tanku knjižicu sa ružičastim koricama i nazivom „Lusin san“. To je bio, tako je naznačeno na koricama „erotski roman za žene“. Tu je bila i nejasna slika žene sa zamagljeno golim grudima, sa tamnom senkom na jednoj bradavici, glave zabačene unazad i kose koja je padala po ramenima kao vodeni talasi. Igrala sam se idejom da odnesem knjigu pre nego što Džeremi počne da raščičava pisači sto svoje žene, ali sam odlučila drugačije. Filipi je sada svejedno šta će on otkriti.

U fioci na dnu bila je velika lutka u neotvorenoj kutiji. Njeno ime je očigledno bilo Seli; imala je smeđe uvojke kose, duge, tamne trepavice i široko otvorene plave oči koje su zurile kroz celofan. Od nje sam prosto zadrhtala. Tu je bila lutka i jedna bočica koji su bili privezani za karton. Uputstvo na kutiji govorilo je da će Seli, ako joj se da voda, plakati i upiškiti se. Verovatno je, mislila sam, Filipa kupila lutku za Emili; možda za rođendan koji se bližio. Tu je takođe bila i mala beležnica koju sam otvorila.

Na prvoj strani je bila lista stvari za kupovinu, a neke stvari su bile štiklirane. Druga strana je bila lista stvari koje treba uraditi; pozvati vodinstalatera, kupiti čipku za cipele, odmrznuti frižider, odvesti kola do garaže na servis.

Poslednja strana je bila prekrivena nekim škrabotinama o različitim vrstama voća. Četvrta strana je bila prazna, osim nekoliko londonskih telefonskih brojeva, zapisanih na margini. Na petoj strani je bilo nekoliko naškrabanih reči, koje sam gledala radoznalo dok sam lizala prst spremna da okrenem list. Zastala sam kao ukopana, sa prstom u vazduhu.

Jedna od škrabotina je bila „Lajan“. Zurila sam u slova, skoro se ne usuđujući da se pomerim da ne bi nestala, da se ne bi pretvorila u nešto drugo. Od jednom su mi se osušila usta. Reč se nije promenila, ma koliko dugo zurila u nju. I dalje je glasila „Lajan“.

Pogledala sam niz stranicu, buljila sam kao da sam u snu. Jer, tamo, blizu dna stranice i okruženo znacima pitanja, i sitnijim slovima, još uvek nepogrešivo Filipinim rukopisom, stajalo je: „Brajoni Til“. Lajen i Brajoni Til, napisano pogrešnim slovima. Filipa je napisala imena dve druge žrtve. Bilo je tu još jedno ime, sa malim naškrabanim cvetićem, kao simbol reči.

„Dejzi“.

Vrlo pažljivo, kao da se radi o bombi koja bi mogla da mi eksplodira u ruci, podigla sam beležnicu i spustila je u svoju tašnu. Zatvorila sam fioku.

Sedela sam još jedan minut za pisaćim stolom i zurila kroz prozor, dozvoljavajući da mi saznanje o onome što sam upravo videla prode kroz mozak i tu uhvati koren. Mali tamni oblak je prešao preko sunca, tako da je vrt ležao u senkama. Dok sam gledala, Emili je, obučena u šorc i uzanu kratku majicu, istrčala na travnjak pa je zastala, vičući nešto svojoj baki koja je još bila u kući. Odjednom pogleda na gore i ugleda mene kako sedim kod prozora njene majke i u jednom strašnom momentu njeno celo lice se razli od nepodnošljive radosti i ona pruži ruke prema meni; njena usta se otvoriše da izgovore ime, reč. Onda se njeno telo savilo i ruke joj se mlitavo spustiše pored tela. Osetila sam kako mi suze peku oči.

Ustala sam i napustila sobu, a tašna sa dragocenim tovarom visila mi je preko ramena. Mislila sam samo na ta imena u beležnici. I da sam rekla Brajoni da nije u opasnosti.

Telefonirala sam da se izvinim što neću doći na sastanak uprave u Velbeku. Otkazala sam ručak sa Popi. Sedela sam u kolima pored Obena, dok se on kleo i znojio i govorio mi po stoti put da to stvarno nema smisla. Njegov glas je bio samo huka, kao i saobraćaj; pritisla sam prste na slepoočnice. Mora da postoji neko objašnjenje. Mi, nekako, samo gledamo na sve to na pogrešan način. Ako se tome približimo iz različitih uglova, videćemo sve drugačijim očima. Sve stvari koje izgledaju kao da nemaju smisla sijaju od značenja. Zatvorila sam oči i pokušala da odmorim mozak, da bi čvor nerazumevanja počeo da se odvezuje. Čekala sam da se pojavi neka čistina. Ništa se nije dogodilo. Gundala sam u sebi i trljala oči. Pored mene je bilo Obenovo turobno lice. I on se nije radovao toj poseti.

Zazvonio je njegov mobilni i on se javio.

„Da?“ - zalaja. - „Da. Nastavite.“ - izraz lica mu se promenio, pa se lagano nagao napred u svom sedištu, grabeći volan slobodnom rukom. - „Kaži to ponovo. U redu, u redu. Vraćićemo se, recimo, za pola sata. Ne više. Budi u pripravnosti.“

Spusti telefon i opsova.

„Sta?“

Opsovao je još jednom.

„Da, ali šta još, Danijele?“

Uz škripu kočnica, stao je kod kuće Tilovih: „Nikada nećeš poverovati u ono što sam upravo čuo.“

„Reci mi. Šta?“

„Sada nemam vremena, kasnije.“ - reče i iskoči iz kola.

„Ne.“ - reče ona šapatom. Njeno lice je menjalo boje dok je zurila u nas. Njene oči su izgledale ogromne i tamne. - „Ne!“ - govorila je, ovog puta glasnije, jače, i podigla obe ruke do usta kao da se moli. - „Ne razumem. To ne može biti istina. Sta to znači?“

„Mi to ne znamo.“ - rekoh ja. Oštro sam posmatrala Obena da vidim da li želi da doda nešto mom izlaganju, ali on je sedeo potpuno mirno, gledajući u svoje ruke koje su se odmarale na kuhinjskom stolu, kao da je pokušavao da se seti nekih delova sna.

Otvorila je usta da nešto kaže, a onda je spustila glavu u ruke. Njena veličanstvena kosa je visila oko njenog lica kao zavesa.

„Nije moguće da se to dešava!“ - čula sam je kako mrmlja. I onda ponovo: „Nije moguće da se to dešava.“

Iza nas, na šporetu, nešto je šištalo, a zatim iskipelo. Miris izgorelog šećera je ispunio kuhinju, ali Brajoni se nije pomerila. Oben se doteturio i sklonio tiganj sa ringle, zatim se vratio tamo gde je Brajoni bila raširena po stolu.

„Jedna od žrtava je zapisala Vaše ime,“ - rekoh - „a Vi kažete da je nikada niste upoznali?“

„Nisam.“ - reče ona lagano. - „Zaista nisam.“

Oben je spustio svoje veliko, umorno lice u šake.

„Jeste li sigurni, Brajoni? Srećemo tako mnogo ljudi, možda niste znali njeno ime. Možda ona poznaje Vas.“

„Nikada je nisam srela. Zar ne mislite da bih se setila, sa svim tim napisima u novinama? Nikada je nisam ugledala. Nikada nisam čula njeno ime pre nego što je ubijena.“

„Ni Lajan?“

„Za ime Boga, nisam je srela. Šta još da kažem?“ Glas joj je zvučao kao vapaj.

„A šta je sa imenom Dejzi? Dejzi Džil?“ - To je pitao Oben, koji je iznenada podigao glavu.

„Ne! Ne! Ko je ona? Još jedna žrtva?“

Oben joj je tiho pružio fotografiju koju nikada ranije nisam videla. Policija može brzo da radi kada mora. To je bila jedna od onih brzih fotografija, niz od četiri slike, koje se dobiju usput na ulici, jedne devojke sa šiljatim, trouglastim licem i kosom kao žitno klasje. Na prvoj je bila ozbiljna, a usne su joj bile malo otvorene i pokazivale polomljen zub. Na drugoj je počela da se ceri i gledala je ustranu, verovatno u nekog nevidljivog prijatelja. Na trećoj, Dejzi se kikotala i iskrivila se na stranu, tako da je leva strana njenog lica bila odsečena. Na četvrtoj, ona je nestala i samo je ruka mahala po vazduhu.

Brajoni je zurila u fotografiju čitav minut, zatim je odgurnula, snažno odmahujući glavom: „Ne.“ - govorila je nepovezano, onda je briznula u plač. Nagla sam se preko stola i uzela je za mku. Držala se za moju mku kao davljenik za slamku, kao da je samo ja mogu spasiti.

„Ipak, Filipa Barton je zapisala Vaše ime pre nego što je umrla.“ - reče Oben tiho, skoro kao da govori samom sebi.

„Znam, jebiga, da jeste.“ - odvrati Brajoni kroz suze. - „Čula sam Vas glasno i jasno. Oprostite. Oprostite. Ubili kurira i sve to. Šokantno je samo izgovoriti to.“ - Obrisala je suze nadlanicom i napravila vidljiv napor da se sabere, sedajući uspravnije u stolici i gurajući kosu iza ušiju.

„Moram to da shvatim. Da nam donesem kafu?“

„Ja nikada ne odbijam kafu.“ - odgovorila sam, u istom momentu kad Oben reče: „Ne za mene, hvala.“

Ustala je uz graciozan pokret. Nosila je dugu crnu pamučnu suknju sa crnom majicom preko nje, a stopala su joj bila bosa. Oko zglavka je nosila srebrni lanac.

„Dajte mi nekoliko sekundi da to prihvatim.“ - reče, dok je odlazila do čajnika. - „Molim vas.“

Oben mi se umorno nasmešio i otkopčao prvo dugme na košulji. Njegove plave oči izgledale su čak manje i bleđe nego obično, a stalno je treptao, kao da bi nekako hteo da razjasni svoju viziju. Njegova razbarušena kosa bila je masna, a lice neobrijano. Na putu ovamo, između neprekidnih poziva na njegovom mobilnom, okrenuo mi se i rekao: „Želim da od sada budeš sa mnom u ovome“.

To nije zvučalo kao naredba, već ponizno, kao da je od šefa u jednom trenutku postao molilac. Nije bilo sumnje da sam ja bila heroj jednog sata: žena koja je videla ono što je bilo nevidljivo za sve druge. Nisam se osećala baš nešto posebno u vezi sa tim. Otkrila sam jednu činjenicu, to je bilo sigurno, ali jednu koja nema smisla. Pre će ona uništiti sav smisao koji nam je još bio preostao. U međuvremenu, ubica je i dalje bio tu negde.

Podigla sam fotografiju Dejzi Džil i gledala sam u nju. Imala je minđušu u obrvi i, kako sam videla, jednu na jeziku. Oko vrata je imala medaljon. Na trećoj fotografiji, onoj gde ona odlazi iz okvira, mogla sam jasnije da ga vidim. To je bilo malo srce, onakvo kakvo je imala Lajan kada je ubijena, a na njemu je bila reč „Najbolja...“. Pitala sam se da li Dejzin medaljon nosi poruku „.... prijateljica“.

Posmatrala sam Brajoni dok je mešala kafu u dvema šoljama. Grizla je donju usnu i malo se mrštila, ali, kada je osetila moj pogled, okrenula je glavu i pokazala mi miran izraz.

„Je li Vaš muž ovde?“ - upitala sam.

„Gejb? Ne, upravo je otišao niz ulicu do pošte. Biće tu svakog trenutka. On obično ne radi do ranog popodneva. Evo, ne koristite mleko, zar ne?“

„Bez mleka, bez šećera. Hvala.“

Ponovo je sela za kuhinjski sto, sklapajući prste oko svoje šolje. Odjednom je izgledala strašno

mlada i ranjiva.

„U redu,“ - reče nam - „šta se sada dešava?“

Oben pročisti grlo i reče sa zloslutnom beznačajnošću: „Izvršićemo dodatna ispitivanja.“

Brajoni je zurila u njega i izgledala dosta zbunjeno.

„Gledajte,“ - rekoh - „nema vidljivog smisla da žrtva zna identitet druge dve žrtve ili potencijalnih žrtava. Mi naravno ne znamo kada je ona zapisala imena, i tako ne znamo da li je Lajan već bila mrtva, ili ne.“ - Malo sam oklevala, ali ona je bila inteligentna žena; već je znala šta sam nameravala da kažem. - „Ovo ukazuje na jednu stvar - da ovo pored kanala nije bila samo jednostavna pljačka.“

Klimnula je glavom. Usne su joj bile bele.

„I da ubica ne radi ovo nasumice.“ - dodadoh pažljivo.

„Ne.“ - mrmljala je. - „Vidim to.“

„I tako će policija sada provesti neko vreme sa Vama, pokušavajući da otkrije...“

Dok sam to izgovarala, čula sam zvuk ključa u bravi na prednjim vratima, onda nekoga ko je tiho zviždao u hodniku.

„Gejb!“ - pozvala je Brajoni. - „Gejb, ja sam u kuhinji. Sa policijom.“

Zviždanje je od jednom prestalo. Dok je ulazio, skidao je kožnu jaknu. Lice mu je bilo napeto: „Sta se desilo?“ - upita. - „Braj? Jesi li dobro?“

„Molim Vas, ne uzbuđujte se, gospodine Til.“ - reče Oben, ali Brajoni ga preseče: „Filipa Barton je napisala moje ime pre nego što je ubijena.“

Gabrijel otvori usta, ali nije mogao ništa da kaže; samo je zurio u nju, u nas. Izgledao je apsolutno pogođen onim što je čuo.

„Moje ime i ime neke devojke Lajan i nekoga ko se zvao Dejzi.“ - nastavi Brajoni polako, kao da želi da on to shvati. Njegov strah kao da joj je ulivao novi mir i staloženost.

„Dejzi Džil, jeste li tako rekli?“

„Tačno, gospođo Til.“

„Pa, izgleda da ovo nije bila samo pljačka. I izgleda kao da je on želeo baš mene, a ne bilo koga.“

Gabrijel je prišao i klekao pored njene stolice. Uzeo je obe njene ruke u svoje i ljubio ih je, a zatim je zagnjurio glavu u njeno krilo. Ona je nežno milovala njegovu tamnu, razbarušenu kosu, zatim je podigla njegovu glavu tako da je gledao u nju: „U redu je, znaš.“ - reče. Izgledalo mi je kao da ubeđuje i sebe i njega. - „Sve će biti dobro, obećavam. Ništa se neće desiti. Čuješ li, dragi?“

„Možemo li da Vam postavimo još nekoliko pitanja pre nego što Vas ostavimo mojim sposobnim detektivima?“ - zapita Oben.

Gabrijel je ustao i stao iza Brajoni, sa obe ruke na njenim ramenima.

„Da li znate čoveka po imenu Pevik?“ - upita Oben. Pogledala sam u njega - zašto li to pita? „Mislim da ne. Znamo li ga, Gejb?“

„Pa, naravno da znam ko je to.“ - reče Gabrijel. - „Mislim, mnogi ljudi ga ovde znaju.“

„Zašto?“ - upita Oben. - „Mislim, ja čak ne poznajem ni ženu koja živi odmah do moga stana, a kamoli bračni par preko puta.“

Gabrijel podiže dlanove: „Mislio sam, svi mi živimo u istom svetu. Ja vodim opštinsko pozorište, a jedna od stvari koje pokušavamo jeste da pridobijemo i uključimo ljude koji se osećaju izolovano i napušteno od strane društva. On vodi omladinsko prenoćište. I prilično je poznat, zar ne? On uvek, kako bih to rekao? Talasa. Mi se srećemo, svakako. I to je sve. Zašto? Zašto pitate za njega?“

„To je sve za sada.“ - reče Oben. - „Ipak, detektiv Furt će želiti da razgovara sa vama.“

Ostavili smo ih u kuhinji, Gabrijela još uvek sa rukama na ramenima svoje žene; nju kako okreće glavu da bi gledala u njega. Izgledala je uplašeno, a ja sam bila preplavljena osećanjem užasa.

„Šta misliš o ovome, Kit?“ - upita Oben dok smo se vozili nazad prema stanici. - „Pogodi šta sam čuo usput: U toku meseca, pre smrti gospode Barton, registrovana su tri poziva između kuće Bartonovih i Pevikovog centra.“

„O!“ - rekoh. Osećala sam hladnoću do kostiju, iako je dan bio topao.

„O? Je li to sve? Isuse, Kit, jesi li čula? Prva dva poziva trajala su minut ili dva. Poslednji je trajao osamdeset sedam minuta. Šta zaključuješ na osnovu toga, a?“

„Ne znam.“

„Pevik, a? Ovo će biti interesantno.“

„Vrlo interesantno.“ - rekoh polako. Onda: „Mislim,“ - rekoh bolno -“da treba da pomenem nešto.“

„Sačekaj.“ - Birao je neke brojeve na telefonu. - „Reci mi kasnije.“

„U redu.“

Naslonila sam čelo na prozor i zatvorila oči. Kakva kolosalna zbrka!



Stigli smo u policijsku stanicu i Oben je izjurio napolje i nastavio da brza, tako da sam morala da trčim za njim da bih ga stigla.

„Šta radimo?“ - upitah bez daha, iza njegove glave.

„Razgovaramo sa nekim ljudima.“

Sa jedne strane nam se pridružio jedan uniformisani policajac i pošao ukorak sa Obenom.

„Je li on već tu?“ - upita Oben.

„On je u dvojci.“ - odgovori mu čovek. - „Želite li da razgovarate sa njim?“

„Odmah ćemo to učiniti. Neće trajati ni minut.“

Pratila sam Obena dok je skretao levo i onda pravo niz hodnik. Došli smo do vrata i Oben zakuca snažno. Otvorila su se vrata i žena policajac izađe. Klimnula je glavom sa poštovanjem.

„Je li on u redu?“

„Ne znam, gospodine,“ - reče žena - „on zapravo nije ni otvorio usta. Izuzev kada je zevao.“

„Ostanite ovde.“ - reče, njoj, a ne meni. - „Nećemo se zadržati više od pet minuta.“

Držao je vrata otvorena da uđem i ja zakoračih unutra. Ne znam šta sam očekivala. Nisam stvarno imala vremena da razmišljam. I tako, kada sam ugledala Vila Pevika, osetila sam kao da sam, neočekivano, udarena u lice. On se naslanjao na udaljenu stranu stola, sa rukama u džepovima. Pogledao je naokolo i uhvatio moj pogled. Čak su mi i noge bile nesigurne. On nije pokazivao skoro nikakvu reakciju, osim malog traga ciničnog osmeha. Bio je u sivom odelu i beloj košulji, bez kravate. Pitala sam se da li je zapravo bio uhapšen. Da li još oduzimaju kravate od ljudi da bi ih sprečili da se obese? Okrenula sam se prema Obenu: „Ja nisam...“ - bilo je sve što sam uspela. - „Nisam shvatila...“

„Gospodin Pevik je ljubazno došao na kratak razgovor. Očito je potrebno da razjasnimo jednu ili dve stvari. Molim Vas, sedite.“

Oben pokaza na jednu od stolica kod stola. Vil sede. Još nije govorio. Ja sam se naslonila na zid unutar vrata, što sam dalje mogla od njega. Gledala sam u njega, ali on je gledao u sto. To je bio jedan izraz koji sam već prepoznavala, beskompromisan, neproziran. Ja sam nešto brbljala u vratima, ali Oben je bio ljubazan i opušten, sedeo je preko puta Vila kao da zajedno piju piće.

„Bilo je napretka u slučaju ubistva Lajan i Filipe Barton.“ - Nije bilo odgovora od Vila. Oben se nakašljao. - „Možda znate da se odigrao još jedan napad kod kanala, na ženu po imenu Brajoni Til. Mislim da znate njenog muža Gabrijela.“

„Čuo sam za njega.“ - reče Vil bez intonacije. - „Ne znam ga.“

„On je čuo za Vas. Prilično ste poznati, zar ne, gospodine Pevik? A imali ste kontakt i sa Lajen, naravno. Moram priznati da sam do ovog jutra sumnjao da ima bilo čega što povezuje žene u ovom slučaju.“

Vilove oči se suziše i pojavi se kiseo osmeh, ali nije govorio.

„Vi niste nikada sreli Brajoni Til?“ - nastavi Oben. - „Ona je fotograf. Očigledno provodi mnogo vremena šetajući ovim prostorima, ulicama i pored kanala.“

„Ne.“ - reče Vil.

„Šta je sa Filipom Barton? Da li je znate? Da li ste je upoznali? Da li ste čuli za nju?“

Vil odmahnu glavom.

„Ne.“ - reče.

„Zašto biste?“ - reče Oben. - „Ona živi gore u Hempstedu. Udata je za biznismena. Međutim,

pretpostavljam da srećete svakakvu vrstu ljudi.“

Bez odgovora. Ovog puta gledao je u mene. Nisam sklanjala pogled. Pokušala sam da napravim lice koje će mu pokazati da sam, mada sam deo tima koji vodi istragu, ipak svesna neprijatnosti situacije i kako je potpuno nepotrebno bilo ispitivati ga na taj način. Međutim, bilo je to previše za jedan izraz, i verovatno sam izgledala dosta panično. Ipak, činilo se da to ni nije bitno. Vil je gledao u mene kao da sam kaput koji je Oben okačio kada je ulazio.

„Kao što rekoh,“ - reče Oben - „nisam bio ubeđen u bilo kakvu vrstu veze. Samo sam pretpostavljao da su žene napadane nasumice. Dr Kvin, međutim, uvek je naginjala ideji o vezi između njih. Sada je našla belešku koju je vodila Filipa Barton. Sve je bilo tu: Lajanino ime, ime Brajoni Til. Čudnovato, zar ne mislite? Dva imena žrtava zapisala treća žrtva.“

Vil umorno sleže ramenima: „O čemu se radi?“

„To je ono što nameravam da iznesem. Proverili smo njene telefonske pozive u proteklom mesecu. Uglavnom se radi o očekivanim stvarima, njena mama, muž na poslu, par prijatelja, putnička agencija, ta vrsta stvari, ali tu je i jedna zanimljiva stvar. Devetog jula je registrovan poziv iz kuće u Vaš hostel. Sada, znam šta ćete reći, ali to nije bilo sa onog javnog telefona, koji imate u holu i koji ljudi koriste za poslove sa drogom.“

„Oni ne koriste taj telefon da prave poslove sa drogom.“ - reče Vil.-“Mislim da ćete se složiti da dileri više vole svoje sopstvene mobilne telefone.“

„Poenta koju sam hteo da podvučem jeste da je poziv bio na telefon koji se nalazi u Vašoj kancelariji. Interesuje nas svaki Vaš komentar na to.“

Da je to bio ispitni test nepasivnosti, Vil bi dobio ocenu deset na deseti. Ali, to nije bio ispit, a i znala sam da bi svaka normalna osoba na Vilovom mestu bila zatečena vezom između žena, a onda potpuno dotučena činjenicom o pozivu na njegov sopstveni telefon. Normalna nevina osoba počela bi da se ponaša kao kriva osoba. Vil je izgledao kao da mu je dosadno.

„Nemam komentara.“ - reče.

„Da li time mislite da odbijate da odgovorite? To je Vaše pravo.“

„Ne, ne mislim to. Ne znam kakvu vrstu komentara očekujete. Postavite mi pitanja i ja ću na njih odgovoriti.“

„Da li ste razgovarali telefonom sa Filipom Barton?“

„Ne.“

„Da li druge osobe imaju pristup telefonu?“ Još jednom je slegao ramenima: „Verovatno.“

„Ne želim ‘verovatno’. Da ili ne.“ Vil stisnu vilice: „Da.“ - reče.

„Kontrolisani pristup?“

„Ja sam često odsutan. Moja pomoćnica, Fren, je tu veći deo vremena. Obično imamo dosta pomoćnika i dobrovoljaca. Ali, siguran sam da je telefon povremeno bez kontrole.“

„Da li je Lajan odsela u Vašem domu u to vreme?“

„Nikada nije ostajala u domu. Mora da je bila tu negde.“

„To je važna stvar, jer se taj poziv dogodio bio pre nego što se desilo ijedno ubistvo.“

„Očigledno.“ - reče Vil.

„Oprostite,“ - reče Oben. - „da li sam propustio nešto? Šta je tako očigledno?“

Vil je bubnjao prstima po stolu: „Nije važno.“ - reče.

„Ali, na šta ste mislili?“

Vil uzdahnu: „Ukoliko su ti ljudi razgovarali, onda je to bilo pre nego što su ubijeni. To je sve što sam mislio.“

„Ko je rekao da su razgovarali jedno sa drugim?“

„Vi ste rekli.“

„Ne. Ja sam rekao da je poziv bio sa Filipinog telefona i da je zvala Vas. Mogla je da razgovara sa Vama, na primer. Izuzev, naravno, ako nas sada ne uverite da nije. Ali, mogao bi to biti i neko drugi. Ili je neko zvao sa tog telefona. Postoji bezbroj mogućnosti. I tako bi sada bilo korisnije nego ikada znati kada je Lajen bila u domu. Da li imate evidencije?“

„One nisu tako precizne.“

„To je šteta.“ - reče Oben, a njegov benigni ton počeo da puca po ivicama. - „Neke detaljne evidencije bi mogle biti jako korisne.“

Vil odgurnu unazad svoju stolicu, na način koji ljudi koriste kada završe obilan viktorijanski obrok. Njene metalne noge su strašno zaškripale po linoleumu. Po prvi put je izgledao usredsređeno, što je kod Vila Pevika značilo da je bio ljut.

„Znate,“ - reče - „posle mnogo godina iskustva, otkrio sam da je jedini način da se zaustave ljudi kao što ste Vi da preturaju po mojoj evidenciji taj da se ona uopšte ni ne vodi.“

Oben se na trenutak skoncentrisao na otklanjanje nevidljive prljavštine ispod svojih noktiju.

„Gospodine Pevik, nisam mnogo zainteresovan ni za kakav politički stav koji pokušavate da iznesete. Mlada žena koja je provodila vreme u Vašem hostelu je ubijena. Jedna druga žrtva je zvala dom. Žao mi je ako mislite da je to dosadno.“

Nastupi tišina. Kada je Vil progovorio, glas mu je bio vrlo tih, ali takođe i jasan i leden, tako da sam mogla da ga čujem na kraju sobe.

„Ja sve vreme radim sa tim ljudima.“ - reče. - „Oni su nevidljivi. Nešto se dogodi i ljudi kao Vi postanu strašno zainteresovani. Onda Vi odete. Prema tome, oprostićete mi što Vam nisam zahvalan na toj pažnji.“ - Ustao je. - „Izgleda da ne razumete kako radi moja kuća. Ljudi ne nose stalno sat. Oni ne upisuju u knjižicu kada telefoniraju.“ Sada, po prvi put, pogledao je u mene, pokazujući da me prepoznaje.

„To nije Čeltenhamov ženski koledž. To je više kao neka mala stena usred mora. Ljudi se tu peru na njoj. Drže se pomalo za nju. I onda budu ponovo s nje sprani. Ako budu malo jači nego što su bili kada su došli, to je najbolje čemu sam se nadao.“

„Da li je Lajen bila jača kada je otišla?“

Sada, uprkos svemu, Vil nije mogao da sakrije tugu u očima: „Ne znam.“ - reče.

Kada je odlazio, nije pogledao u mene, a ja nisam pružila ruku niti sam išta rekla. Ali, kada je otišao, zagrizla sam usnu i ispričala Obenu u kratkim crtama da sam u poslednjoj nedelji videla Vila Pevika. Tako nešto. Oben je izgledao kao da je pijan i zapanjen, kao da sam ga probudila iz jako dubokog sna da bih mu ispričala nešto neshvatljivo.

„Pevik?“ - reče tupo. - „Ali, ja sam mislio... Ali, šta ... Ti i on? O, dobro.“ - bio je zbunjen. - „Pevik? Sigurna si? Ti i on par?“

„Nismo baš par.“

„Kao moja žena i ja. Znam šta misliš.“

„Želim da budeš uz mene sada.“ - rekao je Oben. I bila sam sada uz njega, stojeći ponovo na nakvašenom travnjaku Džeremija Bartona, sve vreme svesna prisustva Emili - koja nas je posmatrala sa prozora svoje spavaće sobe, držeći palac u ustima. Džeremi je insistirao da izađemo napolje i da razgovaramo, kao da se osećao skućeno u svojoj kući. Bio je samo u košulji kratkih rukava, bez sakoa, ali izgledalo je da ne oseća oštar vetar koji se povlačio po vrtu. Ja sam bila u džemperu, ali sam ipak osećala hladnoću. Voda mi je ulazila u cipele.

„Ne razumem.“ - ponavljao je. To je bilo skoro sve što je rekao otkad smo stigli. Gledao je u fotografije Dejzi, Lajen i Brajoni, uzimajući svaku od njih, podižući ih i držeći ih daleko od svog lica kao da je dalekovid, pre nego što bi ih vratio Obenu. - „Ne.“ - rekao bi za svaku od njih. - „Ne. Nikada nisam video ovo lice. Nikada nisam čuo to ime. Ne, ne, ne. Ne razumem zašto mi ih pokazujete.“

„Vaša žena je zapisala imena drugih žrtava pre nego što je umrla.“ - reče Oben stpljivo. - „Lajan. I ime žene koja je nedavno napadnuta kod kanala, gospođe Til - Brajoni Til. A Dejzi Džil je bila devojka koja se ubila pre nekoliko meseci, a bila je očigledno Lajanina prijateljica. Vaša žena je takođe zapisala njeno ime.“

„Zašto?“ - energično je odmahnuo glavom i namrštitio se na nas kao da nije mogao dobro da vidi naše senke. - „Zašto?“ - lice mu je upalo. Izgledao je umorno. Njegova koža je imala neko sivo bledilo, a oči su mu imale crveni okvir i izgledale ranjivo.

„Mi ne znamo zašto, gospodine Barton.“ - reče Oben. - „Mi smo samo našli ovaj novi dokaz, a on očito menja način na koji ćemo gledati na sve ovo.“

„Filipa ih nikada nije poznavala.“ - insistirao je. - „Nije.“

„Zapisala je njihova imena.“

„To je sve greška.“ - reče izbezumljeno. - „Ne mogu to da objasnim, ali sve je to greška. Ona ih nikada nije poznavala.“

„Sta Vas čini tako sigurnim?“ - upitala sam ga, što je moguće nežnije.

„Ona bi mi rekla.“

„Šta bi Vam rekla?“

„Bilo šta. Sve. Sve stvari iz njenog života.“ Na trenutak je izgledalo kao da će početi da plače, ali onda je pogledao u nas, a potom niz vrt.

„Gospodine Barton,“ - naglasi čvrsto Oben - „ja znam da je to šok, ali...“

„To nije šok, to je - to je kao loš san.“

„Da li joj je možda prećeno ili ...?“

„Ne znam zašto ih je zapisala. Zašto bi joj iko pretio?“ - Najednom je prestao da hoda i okrenuo se prema nama, tako da smo stajali blizu jedni drugima. - „Znam šta mislite.“

„Šta mi mislimo?“

„Da je ona nešto krila. Da je imala aferu, ili takvu neku glupost. Ili možda da sam je ja imao. Možda sam ja imao aferu sa svim tim ženama, a ona je otkrila. Da li je to ono što želite da poreknem? U redu, ja to poričem.“

Nastavio je da hoda.

„Džeremi.“ - prišla sam mu i stavila ruku na njegovu, da bih ga usporila. - „Molim Vas, slušajte pažljivo... Mi ne predlažemo ništa, niti pretpostavljamo nešto. Molim Vas, slušajte. Ja znam...“

„Sta Vi znate? Ništa. Nisam mnogo dobar u pokazivanju svojih osećanja. Nikad to nisam bio. Fil

je to znala. Ona je mogla da vidi kada sam neraspoložen ili zabrinut zbog nečeg, ili ako imam neke probleme na poslu. Ja bih ušao na vrata, ona bi me pogledala u lice i znala da li sam dobro ili nisam. Nisam morao bilo šta da joj kažem. Nismo se baš u svemu slagali, niko nas ne bi nazvao strasnim parom. Ali, postoje načini i načini da se neko voli. A ja sam voleo nju, i ona je volela mene, a sada je ona mrtva i vi stojite tu, insinuirajući neke stvari o nama i o našem zajedničkom životu. Imali smo dobar život. Život koji smo oboje želeli. Nije bio glamurozan ili tako nešto. Ali, imali smo jedno drugo, a imali smo i Emili. I pokušavali smo da dobijemo još jedno dete. Tada bismo bili porodica, kompletna. To je ona govorila. Sada je mrtva i nikada nećemo biti kompletni, zar ne?“

„Gospodine Barton...“

Onda smo videli da on plače. Stajao je ispod drveta jabuke, savijen ispod polu sazrele voćke, i jaukao kao mali dečak, dok mu je lice bilo svo umrljano od suza.

„Ne.“ - reče Pem Vir, sedeći uspravno u stolici. Njene ćilibarske minđuše su se njihale dok je odlučno odmahivala glavom. Nije prepoznala ni jedno od lica. Da, bila je sigurna. Potpuno sigurna.

„Koliko dugo je Dejzi bila ovde, gospođo Vinston?“

Gospođa Vinston je bila punačka, imala je kovrdžavu kosu i izgledala bi prijatno da nije imala na sebi previše šminke, a oči su joj bile prepredene i ocenjivačke iza debelih stakala na naočarima. Sedeli smo u njenoj toploj kuhinji, tri mačke su se vrmale oko mojih nogu i jeli smo keks sa čokoladom. Oben se bio vratio u policijsku stanicu i prepustio mi da postupam po želji i saznam nešto o Dejzi.

„Trebalo da se skoncentrišemo na glavne učesnike, Kit.“ - rekao je. - „U svakom slučaju, moji ljudi su već bili tamo, već su to obavili.“

„Koliko dugo?“ - Gospođa Vinston se namrštila i glasno srknula malo čaja. - „Pa, dozvolite da razmislim. Sta sam tačno rekla onim ljubaznim policajcima koji su bili ovde? Pa, nije bilo tako dugo, u stvari. Obično volimo da naša deca ostanu dugo, da stvore pravu vezu, znate, da im pružimo porodični život. Jedna devojka je bila skoro dve godine. Zar ne, Ken?“

Ken, koji je bio upola njene veličine, klimnu glavom: „To je tačno.“

„Džordžina, tako je, divna devojka.“

„Divna.“ - odgovarao je Ken kao eho.

„Ali, Dejzi, ona nije ostala dugo. Tri meseca, možda malo duže.“

„Zašto je ostala tako kratko?“

„Nikad se nije nastanila ovde. Pokušavali smo, znate. Dali smo joj zasebnu sobu, sa novim zavesama koje sam sašila za nju, i lepim nameštajem. I primili smo je sa dobrodošlicom, zar ne Ken?“

„Jesmo.“

„Rekla sam joj, onog dana kada je došla, rekla sam: „Dejzi, smatraj ovu kuću svojim domom. I, ako budeš imala nekih problema, velikih ili malih, onda dođi kod mene.“

„I da li je? Da li je dolazila Vama sa problemima?“

„O, ne. Nikada. Bila je čvrsta. Znala sam, te prve nedelje, znala sam da to neće ići, zar ne, Ken?“

„Znala si.“

„Ona je čuvala sve za sebe. Jela je u sobi. Mrve na sve strane. Nije nam se pridružila niti je pokušala. I rekla je strašne stvari o mom dečaku Bamiju.“ - Srela sam Bamija - glomaznog, starog oko 17 godina, u majici sa lobanjom na prednjoj strani, koji mi je otvorio vrata. - „Da je bar pokušala da bude druželjubivija.“

„I tako, Dejzi Vam nikada nije mnogo pričala o tome šta se dešava u njenom životu?“

„Ne. Izlazila je, ali nikoga nije dovodila ovamo. Ponekad bi ostala napolju celu noć. Govorila

sam joj: 'Dejzi, ne marim što izlaziš, ali treba da mi kažeš kada se vraćaš'. Nikada nije marila za to."

Raširila sam fotografije ispred nje.

„Ne.“ - reče, prelećući pogledom preko njih. - „Već sam rekla. Naravno, prepoznajem ovu, ali samo sa televizije.“

„Filipa Barton.“

„Šta bi neko kao ona imao sa Dejzi?“

„Znači, niste sigurni da ste upoznali bilo koga od njih?“

„Rekla sam već Vašim policajcima da nisam.“

„Hvala Vam.“ - rekoh. - „Ovo je samo dupla provera.“

„Nije lako biti roditelj posvojećeta, znate. Vi možda mislite da nisam brinula o Dejzi, ali učinila sam sve što sam mogla. Bilo mi je vrlo žao kada sam čula šta joj se desilo. Rekla sam 'Jadno malo stvorenje', zar ne, Ken? Ali nisam bila iznenađena.“

„Zašto ne?“

Slegla je ramenima: „Ona je bila jedna ljuta, jadna devojka, zaista. Peckava i gruba, planula bi nizašta, plakala je u svojoj sobi, bacala stvari. Ponekad bi šutirala mačke. Uхватила sam je u tome. To je prepunilo čašu. Mislila je da je svet protiv nje. Sve je bilo kasno.“

„Šta je bilo kasno?“

„Mi. Sve, pretpostavljam.“

„Hvala Vam!“ - rekoh, ustajući da krenem, sa željom da napustim ovu pregrejanu kuhinju i mačke koje su se vrmale naokolo.

„Učinili smo najbolje što smo mogli.“

„Uverena sam da je tako.“

„Ali, nekim ljudima ne možete pomoći.“

„Krenuću sada.“

„Ona je bila svoj najveći neprijatelj.“

„Na neki način, ja krivim sebe.“ - reče Kerol Herman.

„Ko ju je našao?“

„Ja sam je našla. Osoblje me je pozvalo, jer su njena vrata bila zaključana, a ona nije odgovarala na kucanje. Otvorila sam ih spolja svojim ključem i našla sam je tamo. Obesila se - ali Vi to znate, zar ne?“

„Da, znam.“

„Znali smo da je bila rizična, jer je sekla vene i izglednivala se. U domu je bila je pod specijalnim merama - uvek ju je pratio neko od osoblja, tako nekako. To nije trebalo da se dogodi.“

„Mora da joj je bilo tako suđeno.“ - rekoh. Sviđala mi se ova žena, koja nije pravila napore da bi se opravdala kod mene. - „To nije bio poziv u pomoć.“

„Da nije uspela, verovatno ne bi nikada ponovo pokušavala. Ne znate je. Bila je teška devojka, vrlo tvrdoglava, vrlo zahtevna. Strašan život. Jednom mi je rekla: 'Niko mi nikada nije rekao da me voli'.“

„Šta ste joj odgovorili?“

„Da je ja volim, naravno - ali to zapravo nije zazvučalo istinito, zar ne, jer dolazi od žene koju je znala samo nekoliko nedelja, i koja je plaćena da brine o njoj?“

„Bar ste to rekli.“

„Hmmm. U svakom slučaju, Vi želite da znate da li sam ikada videla neku od ovih žena. Jednom sam nju sreća.“ - Stavila je vrh prsta na Lajanino lice. - „Ona je došla da pita za Dejzi. Otišle su zajedno u Dejzinu sobu. To je sve.“

„Ništa o ostalima?“

„Ne.“

„Šta mislite, zašto je to uradila?“

„Zašto se ubila? Ne znam. Imala je tužan život, zar ne? Nisu mi poznate neke posebne prilike, ali ne znači da ih nije bilo. Verovatno zato što na kraju to bude lakše nego biti živ.“

Sledećeg dana odvezla sam se na kliniku, presedela sam na sastanku o strukturi osoblja i pretvarala se da radim nešto oko papirologije. Mozak mi je bio prepun događaja iz poslednjih dvadeset četiri časa. Razmišljala sam o listi sa imenima; o belom, skrhanom licu Brajoninom kada je čula; o Džeremijevim jaucima pod jabukom.

I nisam znala šta da radim sa Vilom. Da li će biti toliko ljut na mene da neće hteti da razgovara sa mnom? Da li želim da ga opet vidim? U šest i petnaest sam ga pozvala. Oko deset do devet gledala sam u svoj sat, dok ga je Vil sklanjao i stavljao na pod pored kreveta. Kada sam ga stavila nazad na ruku, bila sam izašla ispod tuša. Bilo je nešto posle deset. On je ležao u krevetu. Legla sam pored njega. Još sam bila vrela od tuširanja, a on je još bio mokar od znoja i seksa i mene. Mirisala sam na njegov sapun, a mogla sam da namirišem sebe na njemu.

„Ovo je bilo divno.“ - rekla sam i počela da se izvinjavam. - „Uvek se osećam glupo kada to kažem. Osećam se kao da kažem hvala za nešto.“ Sela sam, naslonivši se na zid, poduprta jastukom, i pogledala po sobi. Bilo je tu ostataka kineske hrane. Jedna prazna boca vina je ležala dole, još jedna dve trećine puna. Naše stvari su bile razbacane svuda.

„Žao mi je zbog juče popodne.“ - rekoh. - „Nisam znala šta da radim.“

„Nije važno.“ - reče. Prelazio je prstima po mom telu, ali nije gledao u mene.

„To me je iznenadilo.“ - rekoh. - „Izgledalo je zaista kao da te nije briga. Ja se plašim policije, a radim sa njima. Ti nisi izgledao uznemireno.“

„Je li to problem?“

„Možda sam ja više uplašena nego ti.“

„To je razumljivo.“

„O, stvarno to misliš?“ - podigla sam ruku i dodirnula svoj obraz i ožiljak.

„Šta si htela?“ - upita. - „Da li je trebalo da padnem na kolena i da počnem da dokazujem svoju nevinost?“

„Šta misliš pod time ‘svoju nevinost’?“

„To bi ti htela, zar ne? Želiš da te gledam u oči i da ti kažem: „Kit, ja sam nevin. Tako mi Bog pomogao.“ „Ne,“ - protestovala sam - „ali...“

„Aha, ipak postoji „ali“, posle svega.“ Ustao je: „Idem da se istuširam.“

Ležala sam u krevetu, polupokrivena tankim pokrivačem, razmišljajući. Čim se vratio u sobu, umotan u veliki beli peškir, rekla sam: „Ti znaš u čemu je problem?“

„Čiji problem, moj ili tvoj?“

„Nisi tamo ni za trenutak izgubio svoj hladan stav. Bio si potpuno kontrolisan.“

„A pitanje je, da li bi se jedan nevin čovek tako ponašao?“

„Zar te ipak nije briga?“

„Šta?“ - podigao je obrve. - „O tome šta ljudi misle o meni? Zašto bi me bilo briga?“

„Ne. Ne. Nisam mislila na to šta ljudi misle o tebi. Mislila sam, pa - o svemu. Lajen i Filipa i Dejzi i sada Brajoni, a ti si nekako umešan. Iako nemaš apsolutno ništa sa tim u tehničkom smislu, ti si umešan. I ti znaš neke od njih, Vil. Znao si Lajen, i ona je bila mlada i usamljena i trebala joj je pomoć, a sada je mrtva, i sada samo sediš tu sa tvojim ironičnim osmehom, skupljajući poene. Mislim da moraš da brineš na neki način, duboko negde, jer inače zašto radiš taj posao i sve ostalo, pa znam da brineš, naravno...“

„Ne, ne znaš. To nije zaključak.“



„Pa, u redu, možda ne brineš nimalo, a ja to smatram hladnim.“

Vil se zlovoljno nasmeja: „Hladnije od mogućnosti da sam možda ubica? Možda“. - pustio je da mu peškir padne na pod u lokvu vode, onda se obukao: „Možda te ta mogućnost čak uzbuđuje? Da li ti se sviđa da misliš da bih ja bio sposoban da nekoga ubijem? Ja te poznajem - voliš da se suočavaš sa svojim strahovima, zar ne? Oseti strah i učini to svakako?“ Njegov ton je bio podrugljiv i surov.

Uspravila sam se u krevetu: „Slušaj, Vil, hajde da ne igramo takve igre. Molim te. Na kraju krajeva, mislim da sam srela nekoliko tuceta ubica. Možda i više. Za svakog od njih postoje veliki debeli izveštaji o tome zašto su to učinili. Ne znam ni za jedan primer gde ih je neko unapred naznačio kao potencijalne ubice. U stvari, nekoliko njih su pušteni na slobodu zahvaljujući ljudima kao što sam ja, te su ubili nekog drugog. Tako da ne želim da stojim ovde i kažem kako bi ti mogao ubiti ženu.“

„Sediš.“

„Šta?“

„Ne stojiš, ti sediš.“

„O, pobogu. Ti dokazuješ ono što ja govorim. Vidi, ono što pokušavam da kažem jeste da sam te posmatrala danas popodne. I iznenada sam pomislila da pripadaš baš onoj vrsti ljudi za koje bi ljudi rekli da si ti to uradio. Bilo bi lepo u svakom slučaju. Bio bi ponovo žrtva. Veliki neshvaćeni Vil Pevik. I to bi pokazalo koliko je glupa policija. To bi uglavnom bila tvoja idealna situacija - ti bi bio u pravu, a svi drugi ne. Što je tvoj osnovni pogled na svet.“

Pevikov spori osmeh se nije pokolebao: „Tako, znači nisam uspeo da te predem?“ - reče.

Ispružila sam se i uzela njegovu ruku. Povukla sam ga na dole, pored mene na krevet. Milovala sam njegovu ostru kratku kosu. Ljubila sam ga u čelo. Stavila sam dlan svoje ruke na njegov obraz i u jednom kratkom momentu kao da se oslonio na njega: „Imala sam prilično lošu godinu.“ - rekoh. - „Imam loše snove.“

„Kit...“

„Jedno vreme nisam imala seks, a upravo sada je bio najbolji, a to je bilo tako lepo. Lepo je pogrešna reč. Ti svakako znaš na šta mislim. Ponekad se pitam da li se zaljubljujem u tebe.“

„Kit...“ - reče ponovo. Više se nije šalio. To je bilo nešto. Čak iako se sve završi, i to je bilo bolje od njegovog prezira.

„Možda si u pravu.“ - nastavila sam. - „A vezala sam se za tebe jer si zle volje i tako zastrašujući, i plašiš me na neki način. Ili te možda želim jer izgledaš nesrećno, a ja sebe zavaravam da mogu da te učinim ponovo srećnim - znaš, ta luda ženska fantazija o kojoj si svakako čitao. Štagod da je. U svakom slučaju, bila sam srećna, samo zato što sam se osetila ponovo željenom. Bila sam srećna dok sam radila i odjednom sam počela da mislim na tebe. Osetila sam da se ponovo vraćam u život. Ali, ne želim da budem sa nekim kome nije stalo ni do čega, i ko ne želi da mu iko nešto da. Nisam mnogo dobra po pitanju strasti bez nežnosti. Nisam dovoljno žilava. I zaista sam vrlo loša u igranju igara - pa, evo me kako stavljam sve svoje karte na sto.“ - blago sam se nasmešila, a on još nije rekao ništa. - „I tako, možda mi je potreban neko sa mekšim ivicama.“

Vil podiže ruku i dodirnu deo vlažne kose iza mog uha.

„Mislim da će biti teže za mene nego za tebe, ako prestanemo da se viđamo.“ - rekoh. - „Ja sam rđava kada su rastanci u pitanju. Nikada u tome nisam bila dobra. Ti si verovatno bolji u tome, mada - kladim se, ti ne troliš mnogo vremena gledajući unazad.“

„Još želim da te viđam, Kit.“

„Želiš da me viđaš pod tvojim uslovima.“

„Koji su onda tvoji uslovi?“

„Ne znam.“ - zajecala sam. - „Međutim, poenta je da ima nekih.“

Nasmešio se: „To je potpuno nerazumljivo, znaš.“

„Znam.“ - dodao mi je maramicu i obrisala sam nos. - „Uostalom, bar za noćas, ja idem. I to je možda ono što ću da radim u budućnosti.“ - Stavila sam prst na njegovu usnu: „Ššš, ne govori ništa više. Ne sada.“

Ustala sam i obukla svoje pantalone i košulju.

„Ne sviđa mi se ideja da hodaš naoklo u ovo doba noći.“ - reče Vil.

„Mislim da ću biti u redu.“ - rekoh. - „Moje ime nije bilo na listi.“

Izašla sam iz kuće i otišla, a da se nisam okrenula. Bio je pun mesec, tako svetao da je bacao talasaste okvire na oblake preko neba. Telo mi je treperilo od napetosti. Osećala sam kako mi suze teku niz obraze, vrele, one koje pale, ali udahnula sam nekoliko puta duboko. Obrisala sam lice. Bilo je bolje. Učinila sam pravu stvar, nema ničega više da se kaže. Verovatno je sada sve gotovo, ali išla sam dalje i dalje u svojim mislima. Kreći se, govorila sam sebi. Kreći se. Imam drugih stvari o kojima treba da razmišljam.

Nikada se nisam brinula kada sam se noću kretala po gradu. Imam teoriju da ćete biti bezbedni, ako hodate odsečno i izgledate kao da znate kuda idete. Provela sam veći deo svoje karijere razgovarajući sa opasnim ljudima i često sam ih pitala kako biraju svoje žrtve. Mislim da je odgovor bio da pokupe one, uglavnom žene, koje, zbog slabosti, ili nedostatka procene ili nesigurnosti, izgleda privlače njihovu pažnju. Ja sam pokušala da nateram sebe da verujem da ako ne izgledate kao žrtva nećete ni postati žrtva. Možda sam se samo zavaravala. Biti nasumice izabran da patiš, to je bilo nepodnošljivo. Bolje je verovati da su ljudi odgovorni za stvari koje privlače na sebe.

Hodala sam praznim tamnim ulicama dok nisam došla do širine i buke glavnog puta i stanice Kersi Taun. Taksisti su čekali, na kioscima su se prodavale sutrašnje novine, kao da za to sutra nema dovoljno vremena. Obično sam bila fascinirana pogledom na grad u kasnim noćnim satima. Volim da gledam ljude koji izgledaju kao da vole da budu na pogrešnom mestu u pogrešno vreme. Pokušavam da zamislim kakvi čudni poslovi i pogrešni preokreti su ih ovde doveli, pričala sam sebi priče o njima. Međutim, sada su u mojoj glavi bile druge priče, koje su prekidale sve druge priče, tražeći da budu saslušane.

Prešla sam prometni put i preprečila preko skvera, ostavljajući svu buku za sobom. Razmišljala sam o Brajoni, kako je išla kasno noću duž kanala. To je bilo glupo, kako je rekao Oben, ali, razumela smanjen impuls. Tama, tišina, jedva pokretna crna voda, čudan tajni svet baš usred centra grada.

Razmišljala sam o Filipi, na Hempsted Hitu usred dana, na pretrpanom igralištu za decu.

Misli su mi tekle tako brzo da sam išla kući prosto nesvesno, mada sam pratila komplikovani put kroz sporedne ulice i male aleje. Bila sam oko sto metara od mojih ulaznih vrata, kad me je nešto trglo iz sanjarenja. Pogledala sam iznenađeno naokolo. Da li sam čula nešto? Bila sam u mirnoj ulici, sa redom kuća na jednoj strani i crkvenim dvorištem na drugoj. Nisam nikoga videla, međutim, krajičkom oka, spazila sam pokret. Kada sam pažljivije pogledala u pravcu odakle sam došla, tu nije bilo ničega. Da li se neko kretao u senci? Biću na mojim ulaznim vratima za minut. Počela sam užurbano da hodam, a ruka mi se sklapala oko ključa u džepu od jakne. Minut, manje, trideset sekundi. Počela sam da trčim i dospela do svojih vrata. Odmah sam stavila ključ u bravu, osetila sam ruku na svom ramenu i u šoku ispustila mali glupi krik. Nešto me je steglo u grlu dok sam se okretala. To je bio Majkl Dol. Njegov kiselo-sladak dah mi je bio na licu.

„Samo sam svratio kod tebe.“ - reče sa osmehom.

Pokušala sam da mislim. Da budem mirna. Da ga nagovorim da ide. Međutim, mora da sam

izgledala iznenađeno. Nisam baš morala da smatram njegovo prisustvo normalnim: „Šta, zaboga, ti tražiš ovde?“

„Nedostajala si mi.“ - reče. - „Nisi došla da me vidiš.“

„Zašto bih došla da te vidim?“

„Razmišljao sam o tebi.“

„Jesi li me pratio?“ - upitah.

„Ne, zašto bih?“ - upita on, koraknuvši unazad i gledajući u stranu. On me je pratio. Koliko dugo?

Da li je bio kod kuće Vila Pevika? „Ti si bila sa nekim drugim?“ Nekim drugim? Šta se dešava?

„Moram sada da idem, Majkl.“ - rekoh.

„Mogu li da uđem? - upita; „Ne, ne možeš.“

„Samo nekoliko minuta.“

„Suviše je kasno. Moja prijateljica je gore.“ On pogleda gore u stan.

„Ne gori svetlo.“

„Ona je u krevetu.“

„Hoću da razgovaramo.“

Nisam mogla da verujem da stojim na mom ulazu u pola sata posle ponoći, pregovarajući sa Majklom Dolom o tome da li može da uđe: „Moram da idem.“

„Ti bi druge ljude pustila.“

„Majkl, kasno je. Treba da ideš kući.“

„Mrzim moj dom.“

„Laku noć, Majkl.“ - rekla sam to sa neznatnim osmehom, ali on nije pokazivao dobrodošlicu, osmehom i dodirivanjem njegove ruke, što je ukazivalo na simpatiju, ali ne na pravu toplinu.

„Želim da te vidim.“ - reče, ali mnogo slabije.

„Kasno je,“ - rekoh - „idem.“

Ne prebrzo, naslonila sam se na vrata da se zatvore, ali nisu mogla da se zatvore. Stavio je nogu između vrata i dovratka. Nagnuo se, tako da mu je lice bilo u prorezu: „Ti me mrziš?“ - reče. To i nije bilo pitanje. - „Želiš da odem. Da me nikada ne vidiš.“

O, kako sam želela da ode. Da se istopi i nestane iz mog života i ako želi da se veže za nekoga, onda neka to ne budem ja nego neko drugi.

„Uopšte to ne mislim.“ - rekoh. - „Umorna sam. Imala sam težak dan. Molim te.“

Lice mu je sada bilo blizu mog lica. Disao je sa zviždećim šumom u plućima. Pružio je ruku kroz otvor i osetila sam je na svom obrazu.

„Laku noć, Kit.“ - reče.

Nisam odgovorila. Ruka se povukla. Osetila sam kako pritisak na vrata lagano popušta, te sam mogla da ih gurnem i zatvorim. Naslonila sam se na njih i od jednom osetila mučninu. Još sam mogla da osetim tragove Majkla Dola na licu. Još sam mogla da osetim Vila Pevika u sebi. Izgledalo mi je da sam mirisala na ove muškarce. Potrčala sam uz stepenice i, mada sam se već tuširala kod Vila, još jednom sam se dugo tuširala, sve dok voda nije postala hladna. Onda sam tražila po ormaru i našla bocu viskija. Ponela sam čašu sa sobom u krevet i sedela u mraku, sipajući u grlo tečnost koja me je pekla iznutra i tupila mi mozak.

Sledećeg jutra sam pozvala Obena i ispričala mu o Majklu Dolu. Izgleda da je to njemu bilo blago zabavno.

„I, tako si dobila jednog obožavaoca.“ - reče. - „Još jednog obožavaoca, rekao bih.“

„To nije smešno.“ - pobunih se. - „Mislim da je on mogao da me prati.“

„Zašto?“

Oklevala sam. Nisam želela da pričam o Vilovoj kući, kako me je Dol pratio od nje: „Postaje ozbiljnije.“ - rekoš. - „On se muva oko kuće i posmatra me. Ne osećam se bezbedno.“

Čuo se kašalj koji bi lako mogao biti i smeh.

„Ne mogu da verujem da to čujem.“ - reče. - „Mi smo proveli poslednje dve nedelje ubeđujući te da je Dol opasan, a ti si pokušavala da nas ubediš daje on jedan sladak dečko, koji ne nailazi na razumevanje.“

„Nisam to rekla.“

„Znam, ljubavi, zar ne prihvataš šalu? Ali, šta želiš da preduzmem u vezi sa tim?“

„Nisam sigurna. Međutim, počela sam da se osećam ugroženo.“

„Teško meni,“ - reče Oben - „a ja sam upravo počeo da se više interesujem za tvog drugog prijatelja.“

„Šta?“

„To je teško izbeći. Razmišljao sam o tome i svi putevi izgleda vode do Vila Pevika i njegovog prokletog centra za dilovanje droge.“

„To je smešno.“

„Možda, ali moramo da razmotrimo to. Ako hoćeš, poslaću nekoga tamo da šapne nešto Majku Dolu na uho.“

Uzdahnula sam sa olakšanjem: „To bi mogla biti dobra ideja.“ - rekoš. - „Problem je u tome što, bilo šta da mu kažem, bilo da sam ljubazna ili ljuta, sve ga ohrabruje. Ne želim da ga kinjim, ali to prelazi svaku meru.“

„Ne brini. Pritisnućemo ga. Na lep način, naravno. Da li dolaziš danas?“

„Možda kasnije,“ - rekoš - „biću na klinici veći deo dana.“

Ujutro sam sedela u jednoj od seminarskih soba na klinici sa petnaestogodišnjom devojčicom koja se zove Anita, njenom bledolikom ošamućenom majkom, socijalnim radnikom i advokatom. Gledala sam dosije. To je bila uobičajena nesreća. Gore od uobičajene nesreće. Izostavljene su kontrolne posete, nisu prepisivani lekovi, izgubljeni su papiri. To je sve bilo standardno. Međutim, zapaljena je školska zgrada. U tome je bio fazon. Anita je dva puta pokušavala da izvrši samoubistvo, stalno je sebe osakaćivala i njen slučaj je dospeo u ćorsokak. Ali, ako potpaljujete javne zgrade, privlačite pažnju.

Neko je zakucao na vrata i otvorila sam ih. Bila je to klinička portirka: „Telefon za Vas.“ - rekla mi je.

Pogledala sam naokolo u neverici: „Nazvaću kasnije.“

„Policija je. Rekao je da je pokušao da Vas dobije na mobilni.“

„On je isključen. Reci mu da ću zvati za minut.“

„Rekao je da Vas pozovem napolje ma gde bili.“

Izvinila sam se, otrčala niz hodnik i podigla slušalicu.

„Bolje da je to ...“

„Dol je mrtav.“

„Šta?“

„U svom stanu.. Dođi tamo sada.“

Kada sam ranije posetila Majkla Dola u njegovom stanu, mislila sam da je to bedan, usamljen dom za čudnog i usamljenog čoveka. Izgledao je kao osoba koja je bila neshvatljiva dok je bila živa, te će njegova smrt proći nezapaženo. Ne više. Postao je poznat. Tu su bila troja policijska kola, jedna ambulantna kola i druga neobeležena kola, u dvostrukom redu, parkirana duž puta. Prostor oko ulaska u ulicu bio je blokiran. Dva policajca su stajala napolju i tu je bila mala gomila ljudi, koji nisu imali ništa bolje da rade tog nedeljnog popodneva u Hekniju.

Progurala sam se kroz gomilu, mrmljajući izvinjenja, i, dok sam se približavala policajcima, videla sam neku staricu sa kolicima koja služe za kupovinu kako zainteresovano gleda u mene. Šta bih ja mogla biti? Detektiv? Preduzimač? Jedan od policajaca je ušao unutra i čula sam prigušenu viku. Posle nekoliko trenutaka, pojavio se Oben. Izgledao je duboko šokiran, a lice mu je bilo sivo-zelene boje i zaprepašćeno. Nađoh se sa pitanjem kako mu je.

„Isuse,“ - reče tihim glasom - „neverovatno, jebote. Izvini.“ Gledao je naokolo u staricu sa izrazom krivice.

„Šta se dogodilo?“ - upitala sam.

„Scena zločina nad muškarcima je upravo počela.“ - reče. - „Želeo sam da baciš jedan brz pogled. Samo tako, da ga vidiš pre nego što ga odnesu. Da li si spremna za to?“

„Mislim da jesam.“ - rekoh, gutajući pljuvačku.

„Nije lep prizor.“ - upozori me.

Morala sam da stavim nešto kao minijaturne mrežice za kosu preko cipela. Oben mi je rekao da ništa ne diram. Penjanje uz stepenice zahtevalo je pažnju, jer su bile prekrivene čaršavom. Na vrhu, Oben se okrete ka meni i reče mi da duboko udahnem. Gurnuo je vrata da se otvore i stao u stranu, propuštajući me da uđem prva.

Telo je ležalo na podu, sa licem okrenutim na dole, samo što lica nije bilo.

To je bilo nešto kao obličje kojem nije bila završena glava. Prepoznala sam odeću od prethodnog dana. Đonovi njegovih cipela gledali su gore ka meni. Pertla na desnoj cipeli je bila odvezana. Braon pantalone. Potkošulja. Iznad toga samo nešto tamno, vlažno. Pokušala sam da govorim, ali mi je grlo bilo suvo. Nekoliko puta sam morala da progutam. Osetih ruku na svojim leđima: „Samo mirno, ljubavi.“

„Gde mu je glava?“ - upitala sam, glasom koji nije zvučao kao moj sopstveni.

„Svuda naokolo.“ - reče Oben. - „Mnogo žestokih udaraca, vrlo teškim, vrlo tupim predmetom, mnogi od njih posle smrti. To je bilo proketo pomamno. Otuda sve ovo.“

Pogledala sam naokolo. To je bila crvena soba. To je bila crvena soba iz mojih noćnih mora. Zamišljala sam to kao neku ideju, simbol, ali, stajala sam usred toga. Izgledalo je kao da je cela soba isprskana krvlju iz creva za zalivanje bašte. Zidovi, čak i tavanica. Debele grudve na svodu, koje su izgledale kao da će pasti na nas, ali su se zgrušale.

„Ti znaš, povrede glave.“ - reče Oben, gledajući naokolo. - „One uvek mnogo krvare, zar ne?“

Pogledala sam sve to. Pokušala sam da budem neutralna, ali sam stalno mislila na to iritirajuće, odvratno prisustvo na mom ulazu u kuću prošle noći, to odvratno nametanje, što se na kraju svelo na tu jadnu gomilu na podu. Ja sam ga na neki način proklela. Želela sam da ode iz mog života zauvek. Da li sam htela da umre?

„Pogledaj ovo!“ - reče Oben.

Nosio je foliju, u kojoj je bilo parče papira na kome je pisalo: BTANGA UBICA.

„To je ležalo na telu. Vidiš li?“ - reče. - „Oni čak ne umeju ni da pišu.“

„I tako su ga sredili!“ - rekoh.

Oben potvrdi.

„Kakva govnapara!“ - reče. - „Ti si ovde bila ranije?“

„Da.“ - rekoh.

„Mislio sam da bi bilo korisno za tebe da ovo vidiš. Ostani koliko hoćeš. Ili tako kratko koliko hoćeš.“

Noge su mi se tresle, te sam krenula da sednem na doručje stolice, ali jedan čovek iskorači i spreči me. Izvinula sam se.

„Kakva prokleta zbrka!“ - ponovo reče Oben. - „Izgleda kao klanica u muzeju.“

„Majkl Dol je sakupljao stvari.“ - rekoh. Nisam smela da se razbolim. Teško sam gutala i teško sam disala.

Oben se izbeči: „Stvarno? Šta je sakupljao?“

„Baš sve što bi našao. Stvari pored kanala. Sve što bi mogao da ponese. To je bila vrsta bolesti.“

„Ne zavidim ljudima koji će morati da počiste sve ovo...“

Oben je nastavio da priča, ali ja nisam mogla da ga čujem. Ništa nisam mogla da čujem, jer sam iznenada ugledala to. Prešla sam preko sobe, morala sam pažljivo da manevrišem oko tela. Prešla sam preko sobe i došla do nečega na polici. To je bilo nešto između tegle džema i kalema zardale žice. Neko je nešto povikao i osetila sam ruku koja me je zadržala.

„Ne dirajte to!“ - reče glas.

„Ovo!“ - rekoh, pokazujući: „Ovo!“

Čovek je imao rukavice, sagnuo se i podigao je to vrlo pažljivo.

„Šta je to?“ - upita Oben.

„Ti mi reci!“ - rekoh.

„To je šolja iz koje se hrane mala deca. Šta to piše na njoj?“

„Emili“ - rekoh.

Izgledao je zbunjeno: „Nećeš mi valjda reći da je Miki Dol imao ćerku koja se zvala Emili?“

„Ne.“ - rekoh. - „Ali, Filipa Barton jeste.“

„U redu?“ - upita Oben kada smo se odvezli sa trotoara na mesto gde se gomila ljudi smanjila.

„Dobro je.“ - Trudila sam se da govorim sigurno i nasmešila sam mu se. Nisam se tresla. Glas mi je bio stabilan. Disanje mi je bilo ujednačeno. Spustila sam prozor i pustila da mi topao vetar duva u lice.

„Ovo je bilo neverovatno, zar ne?“ Njegovo lice se vratilo u normalu, a glas mu je bio veseo, čak radostan. Izgledao je budnije i opuštenije nego što je izgledao nedeljama unazad. Očekivala sam samo kada će da počne da zvižduće kroz zube.

„Da.“

„Kuda sve ne vodi posao, na kakva mesta zločina. Noćna mora. Međutim, verovatno je bilo mnogo simpatičnije ljudima koji su to učinili. Stroga pravda i sve to. Moramo pažljivo da nastupimo na konferenciji za štampu.“

Zatvorila sam oči na minut i razmišljala o razbacanim Dolovim ostacima, o moru krvi. Crvena krv posvuda; soba tamno crvena od krvi.

„Tako smo završili krug, Kit.“

„Šta?“

„To je bio Dol sve vreme. Posle svega.“

Napravila sam zvuk koji je nagoveštavao neslaganje i gledala sam kroz otvoren prozor. Nebo je bilo plavo i bez oblaka; sunce zlatno; ljudi na ulici obučeni u odeću svetlih boja. To je bio dan toplote i svetlosti, kao poslednji dar leta.

„Hajde, Kit. Ti to možeš da prevaziđeš, ti to znaš. Prošlo je, priznaj to.“

„Pa...“

„Dozvoli da pogađam. Još nisi ubeđena. Našli smo Emilinu šolju u Dolovoj sobi, za ime Hrista, sa njenim imenom ispisanim na šolji -naravno, treba to da potvrdimo sa gospodinom Bartonom, ali, mislim da to upravo navodi na to? Ali, ti nisi ubeđena. Šta bi to donelo?“ Okrenuo je glavu i cerio mi se dok je to govorio. Zvučao je pre veselo nego očajno.

„Samo ne razumem.“

„Pa, ko razume? Nama nije više potrebno da ti razumeš. Ne traži se od tebe da vodiš seminar o tome sa svojim kolegama, ili ma šta da je to što ti radiš. Nama je samo bilo potrebno da nađemo osobu koja je ubijala žene, i imamo je, hvala Bogu.“

„Ne. Mislila sam da to nema smisla.“

„Mnoge stvari nemaju smisla.“ - Savio je volan da izbegne biciklistu u fluorescentnoj trenerci od likre, pritiskajući jako na sirenu. - „Ali, Dol je bio ubica, Kit.“

Nisam odgovorila.

„Kit? Hajde, kaži to. Samo jednom. To ne boli.“

„Ne kažem da niste u pravu.“

„Ali, ne kažeš ni da sam u pravu...“

„Ne.“

Nasmejao se. Onda je stavio svoju toplu ruku preko moje: „Dobro si uradila, Kit. Mada su, na kraju, tvoji instinkti bili pogrešni, odlično si radila. Nemoj misliti da nisam shvatio kako ti je bilo teško, posle svega. Ali mi nismo stalno bili bez tebe. Pratila si nas i u dobru i u zlu.“

„Ne.“ - rekoh i iznenadnih se kako mi je glas bio čvrst. - „Ne, ja sam vas zaustavila kada ste hteli da optužite Dola pre nekoliko nedelja. Da ste ga tada optužili, bio kriv ili ne, on bi sada bio živ.“

Možda bi za godinu dana dospeo u moju bolnicu. Govorila sam mu da je bezbedan.“

„Nije dobro tako govoriti. Svi smo mi tu grešili, ali ti si videla veze koje mi nismo videli. Zaustavila si nas da ne napravimo greške. Sprečila si zbrku.“

„Ali...“

„Hriste, Kit, stani malo. Bez toga ‚ali‘. Ti si najpametnija žena sa kojom sam ikada imao zadovoljstvo da radim.“

„Staviću to u svoju biografiju.“ - rekoh zajedljivo.

„I najpoštenija.“ - dodade on. Gledala sam ga, ali on je skretao sa puta.

Stavih šaku lagano na njegovu ruku: „Hvala ti, Danijele.“

Moj stan je izgledao zapušten kao da niko više u njemu ne živi. Svi prozori su bili zatvoreni, zavese su bile poluspuštene, kao da sam otišla na odmor, sve površine prašnjave. Nije bilo svežeg cveća, kako je uvek bilo, osim nekog mrtvog cveća u vazi na ispustu od kuhinjskog pozora; nije bilo voća u činiji na kuhinjskom stolu; nije bilo knjiga koje leže otvorene na doručju sofe; nije bilo ceduljica sa porukama od Džuli, zakačenih na vrata od frižidera. Otvorih frižider. Bio je čist i skoro prazan; jedan karton poluobranog mleka, tuba butera, mala teglica pretoa, polupuna kesica kafe.

Kada sam poslednji put stvarno videla Džuli? Sa malim udarom stida, shvatila sam da ne mogu da se setim. Poslednjih nekoliko frenetičnih dana ona je bila kao maglovita kontura na ivici moje vizije, koja je tu lebdela ali je, ignorisana, sijala negde na strani. Imala sam nejasno sećanje da je govorila nešto o tome da želi da razgovaramo dok sam protrčavala pored nje na svom putu na neko drugo mesto. Šta li je to bilo?

Vrata prema sobi za koju sam obično mislila da je njena spavaća soba bila su otvorena, pa pogledah po njoj. Izgledala je suviše uredno. Džuli je uvek ostavljala odeću po podu, nenamešten krevet, ruž i teglice sa šminkom otvorene na pisaćem stolu koji je ona pretvorila u svoj toaletni sto. Za momenat, zapitala sam se da li je potpuno otišla, ali njen kofer je još bio na podu, a ormar je bio prepun stvari.

Vratih se u glavnu sobu i otvorih neke prozore. Izbrisah prašinu. Onda istrčah iz stana do delikatesne radnje na uglu, gde kupih kozji sir i parmezan, svežu pastu, krem, italijansku salamu i šunku, masline punjene badenom, male biskvite, bosiljak sađen u malim saksijama, srca artičoke, četiri debele šljive. Nije da sam želela da jedem neku od ovih stvari; samo sam htela da ih imam u kući kao dobrodošlicu za bilo koga ko naiđe na moja vrata.

Posle delikatesne radnje, odoh kod piljara, malo dalje uz put; crvene papričice, žute papričice, zelene jabuke, jednu lubenicu, nektarine, purpurne šljive i vezu crnog grožda. Kod cvećara kupih ogromni gusti buket žutih i oranž dalija. Klatila sam se do kuće sa plastičnim kesama koje su mi se usecale u prste i sa cvećem koje mi je dražilo nos. Pristavih čajnik, samleh kafu, stavih cveće u staklenu vazuu, ubacih sir u frižider, natrpah voće i povrće u ogromnu činiju. Eto. Ako Džuli sada uđe, znaće da sam ponovo kod kuće .

Baš sam razmišljala o kupanju, kada zazvoni telefon.

„Da?“

„Kit, pokupiću te za pet minuta, O-kej? Skoro sam stigao do tebe.“

„Mislila sam da si rekao da je završeno, Danijele.“

„Jeste, jeste. Ovo je samo završnica. Cenićeš to, obećavam ti.“ Ne volim iznenađenja!“ - ali... telefon je bio mrtav.

„Bila si u ovome od početka. Mislio sam da treba da budeš u tome i na kraju.“

„Ja još želim da znam gde idemo.“ Oben se cerio: „Ne gundaj toliko.“

Nekoliko minuta kasnije, stajali smo ispred ulaznih vrata Tilovih.



„Da li si siguran da je ona ovde?“

„Nazvao sam unapred.“

Kada je Brajoni otvorila vrata, iznenadila sam se zbog njenog izgleda. Svoju narandžastu kosu je vezala pozadi, a lice joj je bilo bledo. Ispod očiju je imala mrlje, kao da danima nije spavala. Izgledala je tanja ispod starih džins pantalona i prevelike bele košulje, a osmeh koji nam je uputila nije se video u očima.

„Uđite.“

„Ovo neće trajati dugo, gospođo Til.“ - reče Oben kada smo došli u dnevnu sobu. - „Samo sam hteo da Vas pitam da li ste ikada videli ovo.“ -Zatim navuče tanku gumenu rukavicu na svoju desnu ruku, savi se do torbe koju je nosio i, kao mađioničar, izvuče malu kožnu torbicu.

Brajoni je jednom pogleda i ruke joj poleteše ka ustima: „Da.“ -prošaputa.

„Nađena je u kući Majkla Dola.“ On uputi pogled pun trijumfa prema meni.

„Oh!“ - gušila se ona, kao daju je neko udario u stomak i izbio joj sav vazduh. Odjednom, ona poče da plače, krijući lice u šakama i trepući. Suze su joj polazile kroz prste.

Zurila sam u Obena, koji ustade i ode do nje, stavljajući nespretno ruku na njeno rame: „Dobro, sada. U redu je. Sve je prošlo, gospođo Til, Brajoni. On je mrtav, vidite. Sada ste bezbedni.“

„Bezbedna?“ - Ona podiže svoje ukvašeno lice, gledajući zbunjeno. -“Bezbedna?“

„Da. Ne mogu dati detalje, ali mogu Vam reći da smo se uverili da je Dol - čovek koji se provlačio kao svedok napada na Vas - bio ubica. Uvek je bio sumnjiv i nađen je mrtav u svom stanu jutros. On je imao kod sebe stvari koje pripadaju i Vama i Filipi Barton. Znali smo da je ovo Vaše“ - on podiže torbu, zveckajući njome - „jer ona sadrži, između ostalih stvari, Vaše ključeve od kuće sa nalepnicom. Možda je, takođe, sakupljao nešto što je pripadalo Lajen, ali verovatno to nikada nećemo saznati.“ - On joj genijalno klimnu glavom. - „Trofeji, vidite.“

„Ali kako...šta...?“

„On je ranije bio meta opreznih napada i tako radimo na pretpostavci da su ga oni ubili. Još je rano.“

„Moja torba.“ - reče ona polako. - „Imao je moju torbu.“

„Da li se sećate da ste je izgubili?“

„Ne. Ne znam. Mislim, mislim da sam je izgubila na dan kada sam napadnuta. Ali nisam mislila.... znam da je nestala, ali nisam se sećala kada sam je poslednji put imala. Bilo je suviše zbrkano. Mada, osećam, on mora daje imao.... mislila sam da mi pomaže.... Kako sam tako mislila?“ - drhtala je jako i čvrsto je obavijala ruke oko sebe.

„Jeste li dobro?“ - upitah je.

Ona mi se okrete: „Pretpostavljam da moram biti.“ - reče. - „Sada moram biti dobro, zar ne? Mislim da to još nisam sasvim prihvatila.“ - Ona učini napor i nasmeši se. - „To su bili interesantni dani.“

Oben pruži ruku: „Doviđenja, gospođo Til, bićemo opet uskoro u vezi. Povezujemo još neke nepovezane krajeve. Mada ništa neće biti dovoljno čisto za tebe, Kit.“ - On pogleda u mene samozadovoljno.

„Doviđenja, Brajoni.“ - Nameravala sam da se rukujem sa njom, ali ona obavi ruke oko mene i poljubi me u oba obraza. Mirisala je čisto i izgledala krhko: „Bili ste divni.“ - šapnu mi u uho. - „Hvala.“

„Zadovoljna?“ - upita Oben, dok smo odlazili.

„Ne kokodači, Den, to ti ne priliči. Gde ideš sada?“

„Na konferenciju za štampu. Nadam se da ideš.“

„Ne visiš okolo, zar ne?“

„Ne, jer sada imamo rezultat. Uskači.“ - Držao je otvorena vrata.

„Ne znam zašto dozvoljavam da me mučiš.“ Smejao se glasno: „To je šala.“

Nesvesno, podigoh prste i blago dotaknuh svoj ožiljak.

„Smešno je,“ - rekoh - „ali ne mogu više da se setim vremena kada nisam ovako izgledala.“

„Kao šta?“

„Uplašeno.“

„U redu si.“ - reče samosvesno. Onda: „Hajde, penji se, ne možemo stajati ispred ulaza u kuću gospode Til i razgovarati o tvom izgledu.“

Već je padao mrak kada sam se vratila kući. Prozori su bili tamni, što je značilo da Džuli nije još došla. Uđoh i odmah odoh u kadu. Manje od dvanaest časova ranije, gledala sam dole u Dola. Njegovo lice je izronilo nedirnuto u moju svest, ne baš onaj nered koji sam videla na tepihu, već lice koje je okrenuo prema meni kada je sedeo i pecao pored kanala. Taj osmeh očekivanja. Ubio je dve žene, Lajen i Filipu. Pokušao je da ubije treću, Brajoni. Ipak, uprkos tome, nisam mogla da prestanem da osećam grč žalosti za tim čovekom. Nikada nije imao šansu. Bio je nemoralan, odbojan, perverznan, ubica, ali nikada nije imao šansu. Srela sam suviše mnogo ljudi kao što je Dol.

„Haj, imaš penu u kosi.“

Ja sedoh: „Nisam čula kad si ušla.“

„To je verovatno zato što si bila pod vodom. Stan lepo izgleda.“

„Dobro je. Bila sam ga zapustila.“

„Da.“

„Završeno je.“

„Šta?“

„Slučajc Završeno je. Izgleda da je to bio Majkl Dol sve vreme.“

„Dol? Čovek koji je bio u stanu?“

„Da.“

„Hriste. To će me naučiti da pazim kome otvaram vrata.“

„Džuli, zašto ne bismo izašle večeras? Ukoliko nemaš nešto drugo u planu.“

„Volela bih. Imam mnogo novaca, a ne znam gde da ih potrošim.“

„Oh, ja sam odlična za trošenje novca.“

Poručila sam bistru supu, tajlandske kolače sa ribom, praseći i pileći sote, knedle i pirinač, ljute nudlice, lignje u sosu od limuna i korijandera, rebarca, bocu južnoameričkog vina. Džuli je gledala, impresionirana i alarmirana.

„»... i dve čaše šampanjca.“ - dodadoh.

„Čemu sve to?“

„Šta?“

„Poručuješ dovoljno za šest osoba. Nisi valjda u drugom stanju?“ Šampanjac je stigao i ja kucnuh čašu sa Džulinom: „Ovo mi je Nova godina.“

„Avgust je, Kit.“

„Nova godina može da počne bilo kad.“

„Ne mogu da razumem da li slaviš ili obeležavaš svoje tuge.“

„Pomalo od svega. Drago mi je što je prošlo. Drago mi je što Dol neće više praviti štete. Ali, ne razumem kako se sve to desilo, to je kompletno mučno, i to čini da se osećam...“

„Frustrirana.“ - dodade Džuli.

„Više od toga. Kao da sam ih izneverila. Filipu i Lajen. Da li to zvuči ludo?“

„Da. Zvuči. Brinula si me sa tvojim...“

„Na konferenciji za novinare danas, Oben je izašao iz svog načina ponašanja, hvaleći me. Bio je prosto ponesen. Osetila sam potpunu prevaru.“

„Jer?“

„Jer osećam kao da ih ipak nisam ostavila da se odmaraju. Zvuči glupo, zar ne?“

„One su mrtve pa se već odmaraju. I naravno da mnogo znači što je on uhvaćen.“

„On je mrtav.“

„Oh!“ - Bila je iznenađena.

„Ubili su ga članovi Odbora za građansku zaštitu, koji će biti potpuno amnestirani kada se otkrije šta je učinio. Evo našeg obeda.“

Popila sam punu činiju supe. Bila je tako začinjena da mi se činilo da gutam čiode i igle. Moje telo je bridelo od zakasnelog efekta. Onda sam pojela tri začinjene knedle. Dugo sam ih žvakala i morala sam da učinim napora ih progutam. Ali, uspela sam.

„Zao mi je što sam bila tako obuzeta time.“

„To je u redu. Samo hoću da znam šta se desilo sa Vilom Pevikom.“

„I to je završeno. Ili bar možda.“

„Zaista? To je bilo brzo. Ali, možda to nije tako loša stvar. On je bio dosta mračan, zar ne?“

„Mislim da je poenta u njegovoj mračnosti.“ - rekoh. Zagrizoh u rebarce i uzeh veliki gutljaj vina da ga progutam. Dolovo razmrskano lice lebdelo mi je pred očima. Soba je bila u mojoj glavi, isprskana njegovom krvlju, sa mojom krvlju.

„Pa, zašto onda prekinuti?“

„Sta? Zato što ne želim da idem tim putem. Mislim, pa, mislim da treba da pokušam da budem srećna.“

„To zvuči kao dobra ideja.“

Uzela sam jedan prsten lignje. Izgledao je kao guma. Ili kao creva. Stavih ga nazad na tanjir i počeh da gledam u žuti pirinač. Popih još malo vina. Osećala sam se jako čudno.

„Imam nešto da ti kažem.“ - govorila je Džuli, kroz maglu ispred mojih očiju.

Treptala sam očnim kapcima : „Šta je to?“

„Odlazim.“

„Znam, naći ćeš stan za sebe.“

„Ne. Ponovo napuštam zemlju. Ne mogu ovo da podnesem. Osećam se sputano. Ne želim da budem učiteljica, ili da radim u kompaniji, da idem u kancelariju svakog dana u dosadnoj odeći, sa kožnim cipelama. I tako, ponovo odlazim. Da li zvučim kao neko ko ima problema da se uklopi u stvarni život?“

„Uvek sam mislila da nema ničeg lošeg u bekstvu.“ - rekoh, a glas mi je zvučao kao da dolazi sa velike daljine.

„Ja samo želim isto, kao i ti, da budem srećna.“ Podigoh čašu: „Za tvoju sreću!“

„Ne plači, Kit. Obe možemo biti srećne. U isto vreme.“ - Zakikotasm se jedna drugoj, očiju punih suza. - „I, dok si pijana i puna emocija,“ - dodade ona - „mislim da treba da ti kažem da sam pozajmila tvoju crnu somotsku haljinu, a da te nisam pitala, zatim sam je oprala u vreloj vodi i postala je sva smešna. Izvini.“

Probudih se sledećeg jutra na zvuk vetra koji je lupao u kapke i šuštao u drveću. Nekoliko žutih listova u padu zagreba po prozorima. U jednom strašnom trenu nisam mogla ničega da se setim: koji je dan, gde sam, ko sam. Sve što sam znala bilo je da ne mogu ničega da se setim, da sam prazna. Ležala sam, čekajući da se vakuum u meni popuni sećanjima. I, naravno, sećanja su navirala. Dol bez lica, pre svega, kako leži u svojoj krvi koja curi sa zidova, sa tavanice. Soba za mučenje. Zatim Dol sa licem, sa podignutom rukom, sa razbijenim porcelanom u svojoj pesnici, a krv prska svuda, a to je bila moja krv.

Ležala sam, priljubljena uz jastuk, sa otvorenim očima, ali, videla sam ono što mi je bilo u glavi. Osećala sam kao da sam trčala i trčala svih ovih meseci, misleći da sam ostavila crvenu sobu za sobom. I sve vreme sam pravila pun krug, dok nisam stigla nazad, gde sam i počela.

Vozila sam pravo do Market Hila, do Kersi Tauna, gde sam parkirala kola. Po impulsu, potrčah da kupim cveće. Nisam imala pojma kakvo cveće je ona volela, ako je uopšte volela, ali kupila sam veliki buket anemona, purpurne, crvene i roze, još rosnih i sjajnih, kao buket mekih dragulja. Trčala sam duž trotoara, jer nisam htela da zakasnim. Izgledalo mi je da će, ako stignem na vreme, to biti poslednje što sam mogla da uradim. Htela sam da iskažem poštovanje. Htela sam da kažem oprost.

Ne znam zašto me je Lajen tako duboko dirnula. Nikada je nisam poznavala, ali ona je bila bez majke, kao i ja. Videla sam njeno lice samo jednom, kada je već bila mrtva, okruglo lice sa pegama na nosu. Nisam znala ništa o njoj i, da sam je srela kada je bila živa, možda mi se ne bi svidela i ne bih osećala nikakvu nežnost prema njoj. Nisam ništa znala o njenom životu. Nisam čak znala ni njeno pravo ime. Niko nije znao. Moglo je da bude Lizi ili Suzan ili Šarlota ili Aleks. Bilo koje. Bila je jedna nepoznata devojka, koju sahranjuju po službenoj dužnosti, i možda bi žena koja je nikada nije upoznala bila njen šef i jedini član ožalošćene porodice.

Kada sam stigla, ljudi su izlazili sa prethodne sahrane. Snimljena muzika sa orgulja ispratila ih je napolje, a onda, posle nekoliko minuta tisine, muzika je pratila mene dok sam ulazila. Prostorija je bila jako dugačka, obojena krem i obložena novim drvenim crkvenim klupama. Ispred njih je stajao Lajenin kovčeg. Ja sam bila jedina u kapeli. Nisam znala šta da radim sa svojim cvećem. Da li da ga stavim na kovčeg? Da li to ljudi rade? Pogledah okolo i stavih divne anemone na vrh bledeg sjajnog kovčega sa pozlaćenim ručicama. Onda sam sela u prednju klupu i čekala, dok je svirala snimljena muzika. Posle jednog minuta ili tako nešto, otpozadi nešto zašušta i jedna žena dođe i sede pored mene. Imala je kosu vezanu u rep maramom i bila je nemarno obučena u tamno sivi žaket preko haljine u cvetnom dezenu.

Nasmešismo se jedna drugoj, onda se ona naže prema meni i reče šapatom: „Zdravo, ja sam Pola Men, iz Saveta.“ - Malo je sačekala, a onda nastavila. - „Nisam je poznavala, ali ja sam ovo organizovala. Ona je umrla u našem okrugu, vidite, i bez ikoga drugog... jedno stvorenje, ma ko da je bila. To je pripalo nama. Mi volimo da dođemo i da ukažemo poštovanje, ako dobijemo vremena. Ponekad ne možemo. Ali, nije pravo da se pošalju bez ikoga.“

„Kit Kvin.“ - rekoh. Rukovao se i ja pomislih: Ne samo jedna osoba, već dve ožalošćene osobe koje su te jedva videle kada si bila mrtva.

„Mislim da je i Vi ne poznajete?“

„Ne.“

„Nisam mislila. Obično uspemo da nađemo nekoga, ako ima ko da se nade.“ - reče ona. - „Zaprepašćujuće je koliko mnogo ljudi umiru sami, a da čak ne znate ni odakle su došli. To govori

nešto o načinu na koji živimo, rekla bih. Toliko usamljenosti.“ Njeno lepo lice se nabra.

„Da li ste pokušali i pronašli ko je ona bila?“

„To je moj posao, vidite. Ja sam kao detektiv, zaista, osim što obično nije bilo zločina. Ja dobijam tela koja nisu prijavljena i treba da vidim da li ima srodnika, ili prijatelja, čak, ko će preuzeti odgovornost i, ako nema, ja organizujem sahranu i popisujem svu imovinu. Bacam je u većini slučajeva. Ponekad se osećam strašno, kada pregledam fotografije, ili pisma, ili stvari koje su nekada morale nekome mnogo značiti. A mi ih samo sve upakujemo i čuvamo ih u velikom ormaru nekoliko meseci, a onda ih bacamo. Spalimo ih.“

„Šta ste uradili sa Lajeninim stvarima?“

„Ona je bila drugačija - mi čak ne znamo da li je uopšte imala nekih stvari. Sve što smo imali bilo je mrtvo telo kod kanala.“

„A to se nije često dešavalo?“

„Ne tako mnogo - mada se dešava češće nego što biste se usudili da pomislite.“

Muzika sa orgulja se promenila i kapelan ude, tako da se nas dve utišasmo. Gledajući u nas, on svečano položi ruku na Lajenin ravan kovčeg, upravo iznad mog cveća. Ali, pre nego što je bilo šta izgovorio, začu se neki zvuk iza nas. Okretoh se i ugledah četvoro mladih ljudi kako nespretno zastajkuju na ulazu. Odmah sam ih prepoznala, mada su bili vrlo različito obučeni, u čudnu rasparenu crnu odeću, koju su verovatno napabirčili od prijatelja. Tu je bila Silvija sa svojim zelenim očima, koja je izgledala kao vilenjak, stidljiva crna devojka, Karla, koja je bila poslednja iz grupe koja je videla Lajen živu, Spajk sa obrijanom glavom, kosmati Lori. Svako od njih je držao mali buket cveća, mada je Silvijin izgledao kao da ga je nabrala iz prednjeg dvorišta dok je prolazila. Karla je kupila ogroman, voštani buket jorgovana, koji mora da je mnogo koštao; mogla sam da ga namirišem sa mesta gde sam sedela. Ja im se nasmeših, ali oni mi nisu uzvratili. Možda me se nisu sećali. Izgledali su zbunjeno, samosvesno, a Spajk se kikotao i gurkao Lorija dok su vukli noge prema kovčegu, pa staviše cveće do mog buketa, a zatim se polako vratili do klupe preko puta nas.

Služba najzad poče. Bar se kapelan nije pretvarao da je poznavao Lajen ili da je mogao reći bilo šta o njoj. On je samo brzo prošao kroz potrebni ritual. Na pola službe, osetih kao da me neko posmatra i okretoh se. Kratak bol prostreli me kroz grudi. On je bio tamo. Vil. Obučen u strogo crno odelo, više nego ikad ličio je na vranu. Sedeo je pozadi, prekrštenih ruku, i zurio u mene. Ne, to nije bilo to. Zurio je kroz mene, kao da uopšte nisam bila tu. Oči su mu izgledale kao rupe na suvonjavom, čekinjastom licu. Kosa je bila ošišana do lobanje i mogla sam da vidim mali beli ožiljak na njegovom skalpu. Okrenuh se nazad, a njegov pogled kao da je progoreo rupu u mom vratu.

Kada je kovčeg otišao, zamislila sam Lajenino telo u njemu, kako sagoreva. Iz frižidera u vatru. Zamislila sam njeno slatko malo lice, njene izgrickane nokte, medaljon u obliku srca: „Najbolja...“ Suze su me pekle u očima, ali ja ih zaustavih. Duž sedišta začu se zvuk plača. Kada sam digla pogled, to nije bila jedna od devojaka, već Lori, koga je Lajen jednom poljubila, koji joj je pružio svoje nespretno lice, a ona ga uzela u ruke i poljubila ga pravo u usta. Stidljiva Karla ga je držala za ruku. Spajk je gledao dole u svoje velike crne čizme i nisam mogla da vidim njegovo lice. Samo je Silvija gledala na stranu, svojim mirnim očima, zelenim kao more.

Muzika sa orgulja je svirala, a mi ustadosmo da krenemo. Vil je još sedeo pozadi sa pogledom fiksiranim na mesto gde je bio kovčeg. Gledao je bez izraza, dok nisam videla da mu je lice bilo obliveno suzama. Nije se trudio da ih izbriše ili sakrije. Otišla sam do njegove klupe i pružila mu ruku: „Hajde.“ - rekoh. On me je gledao, kao da sam bila neki stranac. Ja uzeh njegovu ruku i povukoh ga: „Hajde, za minut je sledeća sahrana. Ne želiš valjda da sediš i na drugoj sahrani?“

Izvukla sam ga napolje, žmirkajući na sunčevoj svetlosti. Njegova ruka je bila hladna i kretao se

kruto.

„Jesi li dobro, Vil?“

Nije odgovorio, ali me je najzad pogledao, slepo. Izvukoh maramicu iz tašne i izbrisah mu lice. On je stajao mirno i dozvoljavao da to radim. Stavih ruku na njegovo rame, ali to je bilo kao da dodirujem tablu: „Vil? Vile, mogu li da te odvezem kući?“

„Ne.“ Otrgao se od mene.

„Gde su ti kola?“

„Pešaćio sam.“ - uspeo je da kaže. Njegovo lice je bilo ošamućeno kao da mu je neko spustio ciglu na glavu.

„Dozvoli da ti pomognem.“

„Nije mi potrebna pomoć.“

Pogledah u njegovo skamenjeno lice, njegovo duboko očajanje, i sva stara nežnost se podiže i preplavi me. Bila mu je potrebna pomoć više nego ikome drugome koga sam ikada srela.

„Hajde,“ - rekoh, i stavih ruku ispod njegove - „hajde da malo šetamo.“

Hodali smo u tišini, daleko od krematorijuma. On je išao kud god sam ga ja vodila. Kao da se saplitaio duž tamne pećine. Mogla sam da ga vodim na kanal i da ga nadnesem nad mrku vodu i ne bi primetio. Ali, malo po malo, osetila sam da se opušta uz mene. Htela sam da ga povedem kući sa sobom i da brinem o njemu. Želela sam da mu trljam vrat, da ga okupam, da mu skuvam nešto, da učinim da se smeši, da ga posmatram kako spava u tami, da ga zagrlim čvrsto, da poljubim njegova nesrećna usta - ne zbog seksa već zbog intimnosti. Ljudski kontak: osećaj nekog drugog uz sebe u ovom hladnom svetu. Ali, on me nikad ne bi pustio da uđem u njegov svet. Ne tek tako.

„Evo mojih kola. Odvešću te kući.“

Nije se suprotstavio. Otvorih vrata i pustih ga unutra. On pogleda gore u mene, kao da je nešto hteo da kaže, ali se predomislio. Vozila sam u tišini i ostavila ga kod njegovih ulaznih vrata. Poslednje što sam odlazeći od njega videla; on je još stajao tu, kao stranac koji nema pojma gde se nalazi. Izgledao je tako usamljen.

Telefonirala sam Popi. Njen pozdrav je zvučao malo oštro.

„Šta ima novo?“ - upitah.

„Ništa.“ - reče ona uvredljivo. Ali, onda dodade: „Zvala sam i ostavljala poruke kod one Džuli, a ti nikad nisi zvala.“

„Jako mi je žao,“ - rekoh - „imala sam puno posla.“

„Fino. Ali ne možeš držati ljude na odstojanju.“

„Oh, Popi, gledaj, stvarno mi je žao. Da svratim sada?“

„Ne, Seb i ja izlazimo da razgovaramo - ne znam da li će to doneti neko dobro.“ - Ona se gorko nasmeja.

„Sta nije u redu? Dešava li se nešto?“

„Oh, znaš, uobičajeno. Uspešan muž i žena koja ostaje kod kuće.“

„Misliš...“

„Ne znam, Kit. Hajde da razgovaramo kasnije. O.K.? Moram da idem i stavim malo šminke. Izgledam kao neka staromodna stara matrona.“

„Ne govori takve stvari.“

„Zašto ne? To je istina.“

„Ne, nije. Ti si divna.“

„Ne budi glupa. Više ne mogu da stanem ni u jednu od mojih haljina.“

„Ne. Zaista tako mislim. Ti si divna i veličanstvena i on ne zna koliko je srećan.“

Ona je šmrktala: „Izvini što sam bila osorna.“

„Ne, ja se izvinjavam.“

Stavila sam čajnik da provri voda da skuvam pastu. Ono što sam stvarno želela bilo je da sedim na mojoj sofi i da mi neko servira čaj i kolačiće, da me mazi, da pazi na mene. U jednoj najkraćoj sekundi, dozvolih sebi da sanjam kako mi majka miluje kosu i govori mi kako sada mogu da se odmorim.

Drhtala sam od umora i emocija dok sam mislila o Lajeninom kovčegu kako klizi u plamen. Zamišljala sam kako Popi očajno proba odeću ispred ogledala u svojoj sobi i videh njeno razočarano lice dok je gledala u svoj odraz u ogledalu. A onda sam zamislila Vila, potpuno samog u njegovoj praznoj kući.

Izenada, nisam mogla više da izdržim. Obukoh kožnu jaknu i otrčah do kola. Vozila sam veoma brzo, nestrpljiva kod svakog semafora. Kada je otvorio vrata, još je bio u crnom odelu. On se skloni i propusti me da uđem, a ja zalupih vrata za sobom. Odvela sam ga do sofe i gurnula u nju, pa sela pored njega. Uzela sam njegove hladne ruke, pa sam duvala u njih da ih zagrejem. Otkopčah gornju dugmad njegove košulje. Skidoh mu kabaste crne cipele.

„Skuvala sam ti šolju čaja.“ - rekoh i nije protestovao.

U njegovoj kuhinji, ispekla sam u tosteru dve kriške hleba i premazala ih marmeladom koju sam našla u frižideru.

„Ponašaj se kao moja majka.“ - reče on, ali uze veliki zalogaj tosta.

Nisam ga pitala zašto je bio tako tužan. Samo sam ga posmatrala kako jede tost i pije čaj. Onda sam ga odvela uz stepenice i skinula mu svu odeću, kao da je dete; legao je u krevet, a ja sam sela pored njega i milovala mu ošišanu glavu. Najzad on zatvori oči i ja sklonih ruku.

„Nisam zaspao.“ - reče meko.

„Došla sam samo da se uverim da si dobro.“

„Da, da. Ne bi trebalo da toliko brineš o drugim ljudima, Kit.“

„Ne mogu drugačije.“

„Ej,“ - okrenuo se od mene - „trebalo bi da više brineš o sebi, znaš.“

„Zašto?“

„Dobri doktor.“

„Vile?“

„Mmm.“

„O onome što sam rekla...“

Ali, on je najzad zaspao. Njegovo lice je omekšalo, usne mu se lako razdvojiše, prsti popustiše i nežno se saviše oko pokrivača. Posmatrala sam ga jedno vreme, a onda sam ustala, navukla zavese i izašla.

Moj zakazani pacijent nije stigao, pa sam kupila pivo i stajala napolju na stepenicama, posmatrajući one koji su stizali u pozorište.

Pozorište Gejba Tila, Slatka kuća, bila je jedno napušteno skladište koje se nalazilo na železničkom imanju, kraj ogromnog gasnog postrojenja i kanala. Tu su bile velike skele i privremene kabine, ali, ljudi, lepo obučeni i na visokim štiklama, još su napipavali prolaz kroz krš sa puta između gomila ruina. Vest End je bio na samo četvrt sata odatle, ali je izgledao kao drugi kontinent. Volela sam to u Londonu. Ma kako da ste bezbedni i odomaćeni, nema ni pet minuta hoda do nečeg stranog i čudnog.

Uvaženi ljudi su se spotali do improvizovanog glavnog ulaza i onda, skoro bez izuzetka, gledali okolo u svoje okruženje, smešeći se sa detinjastim zadovoljstvom što rade nešto uobičajeno na jednom nemogućem, skoro tajnom mestu. Ili je to bilo samo čestitanje što su se izložili avanturi da dođu na tako opasno, sporedno mesto.

Gomila je počela da se smanjuje, pošto su posedali na svoja mesta. Gledala sam na sat. Prošlo je dvadeset dva minuta. Neću da stojim, zar ne? Ali, evo ga, zahuktao se malo čim me je spazio, pa učinio patetičan napor lakog trčanja da bi pokazao da je u žurbi.

„Nisam zakasnio, zar ne?“ - konstatova Oben, gledajući okolo snebivljivo.

„Imamo nekoliko minuta. Mogu li da ti uzmem piće?“ On se osokoli: „Ima 1' ovde bar?“ - upita. Podigoh moje pivo kao odgovor.

„Dupli skoč.“

Gurala sam se kroz gomilu. Kada sam uspela da uzmem piće, zvono je zazvonilo.

„Moramo da budemo prilično brzi.“ - rekoh, dodajući mu piće. On ga ispi „na eks“.

„Bilo mi je potrebno.“ - reče promuklo. - „Nisam naviknut na takvu vrstu stvari.“

„Nisam ni ja.“ - potvrdila sam. - „Nisam bila mesecima u pozorištu, ni godinama. Mislila sam da bi bilo dobro doći ovamo. Vrsta proslave.“

Oben je izgledao glupo: „Poslednji put kad sam išao bila je 1958. godina. To je bila neka vrsta mjuzikla. Na rolerima. Nikada nisam imao potrebu da ponovo idem. O čemu se ovde radi?“

Ja pogledah u moj program: „Ne znam,“ - rekoh - „nešto što ima veze sa istorijom ovog mesta.“

Oben je gledao čežnjivo u svoju praznu čašu: „Nisam znao da postoji bilo kakva istorija pored kriminala.“

Glas koji je dolazio preko razglasa obavestio nas je da će predstava početi. Uđosmo da zauzmemo mesta, ali se ispostavilo da nema nikakvih sedišta.

„Pijačni dan“ nije bila normalna predstava, kao što ni Slatka kuća nije bilo normalno pozorište. To je više bilo lutanje po zatvorenom karnevalu. Bilo je žonglera, klovnova, ljudi na kutijama od sapuna koji su držali govore. Bilo je dece koja su igrala razne igre, pevala i vikala. Bilo je stilizovanih skečeva, koje su izvodili ljudi različitih doba starosti, u kostimima koje su vadili iz ormara nasred pozornice. Akcija se odvijala po celom prostoru, ponekad u isto vreme, pa morate da lutate pogledom i pokušate da uhvatite šta možete.

Prvo sam bila iritirana, stavljena na muke osećanjem da gubim nešto važno na drugoj strani hola, ali malo posle sam se opustila i tretirala to kao šetnju kroz jedan egzotičan strani grad. Oben je najpre gundao zbog toga što nema prave priče, ali onda ga je lepa žena mađioničar izvukla iz gomile. Pitala ga je za ime i šta radi i bilo je mnogo smeha kada je priznao da je policajac. Mnogo je pocrveneo, a bio je veoma iznenađen i zatečen kada je našao jedno jaje u unutrašnjem džepu svog



sakoa.

Dopadalo mi se sve to, delom i zato što sam na neki čudan način bila oslobođena da mislim. Gledala sam sa ogromnim zadovoljstvom čoveka koji je hodao po žici iznad nas, ali u isto vreme moja glava je brujala dok sam se sećala svega kroz šta sam prošla poslednjih mesec dana. Išla sam kroz događaje i sakupljala ih po nekom redu i, naravno, to nije išlo. Ali, po prvi put, usred srećne gomile ljudi, izgledalo je da mi nije tako mnogo stalo.

U međuvremenu, glumci nisu nestajali u svojim garderobama, već su lutali kroz gomilu, predstavljajući se i ćaskajući. Oben i ja smo razgovarali sa jednim žonglerom i sviračem na harmonici i sa grupom dece koja su išla u lokalnu osnovnu školu. Oben je predložio, tonom punim nade, da odemo i razgovaramo sa mladom ženom iza bara, i tako smo izašli u „foaje“, koji je bio samo drugi deo starog stovarišta. Oben mi je kupio džin-tonik, a za sebe još jedan dupli skoč. Devojka koja ga je služila mora da je bila tinejdžerka. Njena kosa je bila sasvim kratko podšišana i izbeljena. Imala je prstenje svuda oko ušiju, i u nosu i donjoj usni. Pitala sam je koliko dugo ovde radi.

„Nekoliko nedelja.“ - reče.

„Da li ste negde iz okoline?“

„Pretpostavljam da jesam.“ - odgovorila je nemarno.

„Mora biti dobro imati takvo mesto na ovom prostoru.“

„Mislim da je tako.“ - odgovori ona, a onda neko iza mene naruči pivo, pa smo se sklonili.

„Živeli!“ - rekoh Obenu i mi kucnusmo čaše. - „Jasno je u Gejb radi svoj deo za lokalno stanovništvo. Ovo pozorište malo liči na omladinski hostel Vila Pevika.“

Oben gucnu svoje piće, mrmljajući od zadovoljstva: „Mislim da on radi malo bolje od Vila Pevika.“ - reče, pa dodade: „To nije baš moja vrsta predstave. Ja više volim dobru priču. Ne mogu veći deo da pratim. Ali mogu da vidim daje to dosta pametan posao. Zdravo, vidi ko je ovde!“

On klimnu glavom nekome i ja pogledah okolo i spazih Gejba Tila u razgovoru sa ozbiljnim parom.

„Hajdemo gore.“ - rekoh.

„On izgleda zauzet.“

„Onda ćemo ga prekinuti.“

Gurali smo se kroz gomilu i ja uhvatih Gabrijelovu ruku. On pogleda okolo i spazi nas: „Iznenadenje, iznenadenje!“ - vikala sam.

„Zaista.“ - potvrdi on.

Predstavio nas je paru sa kojim je razgovarao. Nisam zapamtila njihova imena, ali nije važno, jer su, pošto su nas radoznalo pogledali, otišli jednoj drugoj grupi ljudi, koje su, izgleda, takođe poznavali.

„Niste mislili da smo kulturni tipovi.“ - našalih se.

On nas pogleda sa iskrenom zbunjenošću. Da li je mislio da smo par? Šta je sa mnom? Da li ima iko uvrnut na svetu, a da Ljudi neće pomisliti da izlazim s njim, ako stoji pored mene?

„Pa...“ - počeo on.

„Ovo je fantastično.“ - rekla sam. - „Nisam mogla da shvatim da je to tako ogromna predstava. I ovaj uzbudljivi šou, i upošljavanje ovog lokalnog stanovništva...“ - brbljala sam. Prestani da brbljaš, Kit.

„Nisam tu samo ja,“ - reče on - „ja sam samo umetnički direktor. Postoji odbor direktora i još razni drugi ljudi.“

„Ne budite skromni.“ - rekoh. - „Da li je Brajoni ovde?“

„Ona ne radi ovde.“ - reče on. - „Ona je kod kuće. Još nije sasvim dobro.“

Nastade tajac.

„Tako,“ - rekoše - „Vi svakako morate da vidite neke stvari.“

„Da, ima par stvari.“

Formalno se rukovasmo za doviđenja. Nije izgledalo kao da su Gabriel i Brajoni emigrirali. On će raditi na ovom prostoru, ja ću živeti na tom prostoru, a ipak, London kao London, mi se verovatno nikada više nećemo sresti.

Kada je on otišao, Oben mi se nasmeši.

„Izgledaš vrlo veselo.“ - rekoše.

„I jesam. Proveo sam oko sat i po sa tobom i nisi mi još rekla da sam pogrešio u svemu.“

Nisam mogla da zadržim osmeh: „Ja radim na tome na svoj način.“ - rekoše. Zvono je zazvonilo za drugu polovinu predstave. Uzeh gutljaj pića: „Znaš, i ja se osećam potpuno veselo. Ovo je bilo lepo večer. Izašla sam iz kuće. Problem je što, kada se osećam veselo, tada počinjem da brinem. Ja sam puritanka, vidiš. Verujem da su ljudi srećni samo ako postoji negde nešto o čemu ne znaju.“

„Nikada nećeš biti srećna sa tim stavom.“ - reče Oben.

„Ljudi mi stalno to govore. Želim da kažem još samo jednu stvar i onda ću zaćutati. Znam da treba da budemo zadovoljni sobom, dobro obavljenim poslom i sve to, ali, nešto u meni stalno zanoveta. To ti je kao kad kupiš košulju i, ma kako pažljiv bio, uvek ostane čioda koja je tu da te ubode.“

Oben je izgledao zbunjeno: „Da li je to jedina stvar koju si htela da kažeš? O košuljama?“

„Ne, slušaj. Majkl Dol je nađen mrtav sa onim trofejima.“

„Sa time nema problema, zar ne? Ti si jedina koja zna o tim ljudima. Ubice čuvaju trofeje, zar ne?“

„Čuvaju.“ - složih se. - „To je apsolutno standard. To čine da postignu nadmoć nad svojim žrtvama, da ponovo dožive iskustvo. Očigledno to nisu normalni trofeji. Šolja za hranu pripadala je maloj devojčici, koja nije bila njegova žrtva.“

„Da, ali to je ipak trofej, zar ne? To je bila uspomena da je ubio njenu majku. Uz sve to, mi znamo da bi tu moglo biti nešto drugo što je pripadalo Filipu Barton, u toj prljavoj rupi gde je on živeo.“

„U pravu si.“ - rekoše. - „Na isti način, kožna torba koju je imao od Brajoni nije bila normalan trofej. Za početak, ona nije bila mrtva.“

„On se držao u borbi i nije popuštao. Mobilni takođe. Imao je kjuč od Brajonine kuće. Mogao je da ga upotrebi.“

„Da.“ - rekoše. - „Ja ću samo spomenuti dve slabe tačke koje ćemo još da pogledamo u ovoj igri i to će biti kraj svega. Mi sada pretpostavljamo da je Majkl Dol napao Brajoni Til na stazi pored kanala. To će svakako imati veze sa koincidencijom njegove pojave na sceni. Ali, šta je sa drugim muškarcem?“

„Mislio sam o tome.“ - reče Oben, uzimajući još jedan gutljaj pića. - „Mi u to gledamo iz pogrešnog ugla. Umesto da vidimo Terensa Meka i Mikija Dola kako spasavaju Brajoni od nepoznatog čoveka, mi imamo Terensa Meka i nepoznatog čoveka koji spasavaju Brajoni od Mikija Dola. Nije iznenađujuće što Mek i Brajoni nisu shvatili šta se dešava.“

„... i taj nepoznati heroj je pobjegao jer je bio suviše skroman da primi pohvale?“

„Ima puno ljudi koji ne žele da se sretnu sa policijom, čak i kao svedoci. Možda je nosio drogu, ili tako nešto.“

„U redu.“ - rekla sam. - „Poslednje pitanje: Šta je sa listom Filipe Barton? Sta je sa telefonskim pozivima u hotel?“

Oben isprazni svoju čašu i stavi je na bar: „Prva stvar je da nije potrebno da znamo. Kada ubica

umre pre nego što je otkriven, ima uvek detalja koje nikada ne možeš da otkriješ. Može biti bilo šta. Možda... možda...“ - on je gledao okolo - „... možda je Brajoni slikala Lajen, a ... Filipa je to videla na jednoj izložbi i želela kopiju i...“

„Brajoni je rekla da nije poznavala ni jednu od njih i zašto bi želela da telefonira u prihvatilište? I zašto bi to navelo Majkla Dola da ih sve ubije?“

„To mi je baš bilo na vrh glave.“ - reče Oben, malo iritiran.- „Da je bilo vremena, ja bih došao do nečeg boljeg.“

„Zar te to ne brine?“

„Ono što me brine jeste pola tuceta ili tako nešto, ubica na kojima sam radio, a gde mi nikada nismo uopšte nikoga našli. Ja mislim o njima svake večeri pre nego što odem na spavanje. Otprilike jednom godišnje iskopam stare dosijee i pitam se da li smo nešto propustili i da li se razvilo nešto novo što bismo mogli da pokušamo da uradimo. Ovaj slučaj je završen. To me čini srećnim. Nije mi važno nekoliko nedostataka. Zapamti, stvarnost je pametnija od nas. Ne možeš očekivati da sve to razumeš.“

Htela sam više da kažem, ali obećala sam - a, osim toga, bleh muzika je zasvirala napolju.

Loti i Megan su igrale neku komplikovanu nerazumljivu igru na travi. Jedan čas ranije dala sam veliku purpurnu mekanu lutku dinosaura Loti i crveno-belog mekog puža Megan i obe su nastojale da se ističu u igri. Ejmi sam dala zeleno-plavog mekog raka i ona se kotrljala niz brdo i pokušavala da ohrabri raka da se kotrlja sa njom. Iza njih je bio London, koji je izgledao divno magličast tog vrelog popodneva sa visine Brda jagorčevina.

Ležala sam na ćilimu, podbočena na jedan lakat. Uzeh još jedan gutljaj hladnog belog vina.

„Želim da čujem sve o tome.“ - reče Popi. - „Naravno, Seb mi je nešto ispričao...“ - ona baci pogled na Megan, a onda na Ejmi. - „Megan, prestani sa tim! Prestani odmah ili ću ti to uzeti! Ali, Sebova verzija je verovatno prilično različita od tvoje.“ Njen ton je bio suv.

Legla sam na ćilim.

„Ne znam da li mogu to da ispričam povezano,“ - rekoh - „posebno jednog popodneva kao što je ovo, sa dve čaše belog vina koje već kruži mojim telom.“

To je bio jedan potpuno ženski piknik. Tri devojčice koje su se igrale na travi, dok su dve majke i jedna ne-majka sedele na ćilimu. Druga majka je bila Džini, jedna stara Popina prijateljica. Očevi su bili negde na drugom mestu. Džinin muž je negde igrao kriket, kako je rekla - a Seb je bio u televizijskom studiju, negde ispred nas u centralnom Londonu.

„O čemu on sada priča?“ - upitah. - „Još o slučaju Filipe Barton?“

„Mislim da jeste. On reklamira tu knjigu koju je skoro završio.“

„O slučaju? To je iznenađujuće brzo.“

„On je pisao onako kako je radnja išla.“

„Je li sada sve u redu između vas?“

„Ne baš.“ - Ona ponovo baci pogled na devojčice. - „Ali, sada ne mogu o tome da razgovaram.“

„Naravno. Kasnije.“

„O knjizi - u stvari, bićeš zaista polaskana. Pogodi zašto?“

Uzeh gutljaj vina: „Ne znam,“ - rekoh - „zašto?“

„On je delom dobio ideju od te priče pred spavanje koju si ispričala devojčicama kada si svratila na večeru pre nekoliko meseci. To ih je držalo budne oko mesec dana. Nešto o tvrđavi, zar ne?“

„Kako se zove knjiga?“

„‘Crvena soba’, mislim. Može li biti da je to?“

„Da, može biti. To je bila noćna mora koju sam imala. O tome se radilo.“

„Oh, vidim. Seb mora da je razgovarao sa tobom o tome.“

Nisam odgovorila, jer sam za trenutak bila preplavljena, gurnuta, ugušena u samosažaljenju. Bii sam udarena u lice i imala noćne more koja me nisu ostavljale na miru. I sada sam se osećala kao da sam opljačkana i kao da je moja lična noćna mora ukradena od mene. Ispraznih svoju čašu a onda pomislih, pa šta, dođavola? Koga je briga?

Rastureni po čaršavu bili su sendviči, voće, penušava pića i neke stvari koje sam zgrabila u toku rasprodaje u supermarketu: plastične tube sa jelom i tarama salate, hleb, masline, štapići, minijaturne pitice, šargrepice za bebe, komadi karfiola. Umakala sam šargarepu za bebe u neki ružičasti sos i žvakala. Osećala sam se utrulo - skoro zadovoljna tim stanjem - dok sam ležala i žvakala, gutala piće i ćaskala, ali sam mogla da vidim da je pažnja druge dve žene bila uvek nekompletna. Bilo da mi govore o nečemu hitnom, ili da otkidaju parčad karfiola, one bi uvek zverale okolo ili gledale preko moga ramena, u potrazi za devojčicama. U jednom momentu ja sam promrmljala nešto sa namerom da

Ih uverim da su one na samo nekoliko jardi udaljene od nas, a Džini je odmah odgovorila pričom o prijateljici prijateljice koja je ostavila trogodišnju devojčicu bez nadzora samo dva ili tri minuta u bašti sa malim ribnjakom koji je jedva bio dublji od jednog inča. Pa, možete zamisliti ostalo. Džini je bila tamnokosa žena solidnog izgleda, sa divnim osmehom. Bila je prava majka, pitala sam se ko je ona bila pre nego što je dobila Loti. Neko kao ja, verovatno, mislila je da je u redu onakva kakva je.

Ponovo legoh i zatvorih oči. Blizu mog uha, Popi je vikala devojčicama da dođu i ručaju, upravo sada i kada kažem mislim baš sada. Tu je bilo jedno zamešateljstvo od malih tela i vrištanja, jer je neko došao do čaršava bez čekanja nekog drugog i odjednom sam osetila šok hladnoće na mom džinsu. Uspravih se sa uzvikom i videh da je boca vina bila prosuta preko mene i da je to uradila Megan dok se pentrala prema komadima piletine. Kada je videla šta je uradila, njeni jauci su nadvikivali vrisku njenih sestara. Popi je uze u ruke.

„To je apsolutno u redu, Megan, draga. Nemoj da plačeš. Uopšte nema veze, zar ne? Kit, možeš li da kažeš Megan da nema veze?“

„Nema veze, Megan.“ - rekoh poslušno.

„Zao mi je, Kit,“ - reče Popi - „ali Megan postade smešno neraspoložena zbog tih stvari.“

U to vreme Megan je izgledala kao da je već otkrila svoja raspoloženja i sada je glodala parče piletine.

„U svakom slučaju,“ - reče Džini veselo - „belo vino ne ostavlja mrlje. U stvari, njega koristimo da otklonimo mrlje od crnog vina, zar ne?“

„Samo je malo mokro.“ - rekoh, upijajući mrlju parčetom kuhinjskog papira. Osećala sam da sam ja bila ta koja je trebalo da kaže da nema veze, pre nego one.

„Bože,“ - smejala se Popi - „trebalo bi da budeš zahvalna što je to samo vino. Ne bi mogla da zamisliš mrlje koje ja imam na mojoj odeći.“

Smešila sam se, sa samo malim delićem napetosti, i ponovo napunih svoju čašu.

„Znaš,“ - reče Džini - „mislim da su tvoja ubistva uticala na mnoge majke.“

„Teško da su moja.“ - primetih.

„Ta jadna mala devojčica, čija je majka odvedena dok se ona igrala na igralištu. Ja sam jedva puštala Loti van mog vidokruga otkad se to desilo. Znam da je to iracionalno.“

Ja pomrmljah da se slažem.

„Zar te to nije jako pogodilo, Kit? Zar ne nalaziš da je to nepodnošljivo?“

Stavila sam svoju čašu od vina na ćilim, onda bolje promislila o tome, pa je opet podigoh: „Ne znam da li je to prava reč.“ - rekoh. - „To čini da se osećam tužno.“

„Ako govorim o sebi, osećam se sigurnije, u svakom slučaju, sada kada osoba koja je to uradila nije više tu. Videla sam detektiva na televiziji. Tako je lepo govorio o tebi.“

Gledala sam u male devojčice. Ejmi je dohvatila puding. Ona je jela čokoladu, pa je toliko razmazala po licu i toliko mrva rasula po čaršavu da je bilo teško poverovati da će išta od toga dospeti u njena usta.

„Nije tako zadovoljavajuće kao što biste mogle pomisliti.“ - rekoh. - „Ovaj čovek - zvao se Majki Dol - upravo je nađen mrtav.“

„Ubili ga građani.“ - prekide Popi.

„Očigledno, ja ne bih branila tako nešto.“ - reče Džini. - „Ali, moram priznati da je, kada sam čitala o tome, moja prva misao bila ‘odlično’.“ Ona privuče Loti sebi i pomilova je. - „To je možda surova pravda, ali tu je čovek koji više neće činiti nikakvo zlo.“

„Ili dobro.“ - dodadoh.

„Ali, ti mora da znaš sve o njemu.“ - reče Popi u ohrabrujućem tonu, osećajući moju žalost.

„Upoznala sam ga.“

„Uh!“ - reče Džini. - „Grozan. Kakav je bio?“

„Bio je grozan.“ - rekoš. - „Bio je vrlo uznemiren, bio je antipatičan u mnogim pogledima, malo patetičan.“

„Ali, kako je to poznavati nekoga ko je uradio te strašne stvari?“ - upita Popi.

„Nisam sigurna.“ - odgovorih. - „Trebalo bi da pitaš Seba. Ja ne mislim da je on počinio ubistva. Aumro je pre nego što su se stvari tačno istražile.“

„Ali, postojao je čvrst dokaz. Policija je tako rekla.“

„To je tačno. Postoji čvrst dokaz. Mnogo dokaza. Na nesreću, to se nije sve dobro složilo. Ali, vi ne želite o tome da slušate.“

Gledala sam ih. One zaista nisu želele da slušaju o tome. Devojčice, koje su se razišle okolo, vratile su se i sada su tražile pažnju. Ove majke bile su vezane za svoju decu kao čeličnim žicama, a njihova lica su se stalno i neprekidno okretala za njima. Da li su pala? Da li su otrčala? Da li su suviše bučna? Da li su suviše tiha? Da li su ubijena? Mislila sam o maloj Emili na igralištu, kako kopa u pesku dok je njena majka odvedena i tučena do smrti. Stvorila sam scenario u svom umu kako sam činila mnogo stotina puta ranije i prolazila kroz njega sa Majklom Dolom u ulozi ubice psihopate. To je bilo to. Ja skočih na noge.

„Gde ideš?“ - upita Popi. - „Izgledaš kao da si videla duha.“

„Možda jesam. Izvini. Moram da žurim. Nešto...“

„Mogu li da gledam u sunce?“ - upita Megan.

„Ne!“ - viknu Popi. - „Nikada ne smeš da gledaš u sunce.“

„Zašto ne?“ - usprotivi se Megan.

„To će ti izgoreti oči.“

„Ako zatvorim oči?“ - Ona zatvori oči. - „Da 1' je u redu ako zatvorim oči?“

„Valjda jeste. Ali ne možeš ništa da vidiš.“

„Nije tamno.“ - reče Megan. - „Crveno je. Odakle dolazi crveno?“

„Ne znam.“ - reče Popi. - „Pretpostavljam da je od krvi u tvojim očnim kapcima.“

„Krv?“ - uzviknu Megan. - „Jupiii! Ja gledam u svoju krv. Hajde da svi gledamo svoju krv.“

I male devojčice su se slepo teturale po sunčanom zelenom brdu, gledajući u svoju krv, dok sam žurila, udaljavajući se od njih, kao da me neko goni.

Bila sam skoro bez daha kada sam stigla u svoj stan, a glava mi je bučala od belog vina i sunca, ali odmah podigoh slušalicu telefona i pozvah Obena. Bio je negde izašao. Mogla sam da čujem saobraćaj, ljude kako razgovaraju: „Jesi li zauzet?“ - upitah.

„Vikend je, Kit,“ - podseti me on - „šta je? Hoćeš da me vodiš u operu?“

„Htela sam da te obavestim da ću ići da vidim malu Emili Barton.“

„Šta?“

„Znaš, ćerku Filipe Barton.“

„Znam ko je ona, dođavola. Ona... ona.“ - Izgledalo je da nema dovoljno vazduha. - „To je tako loša ideja.“

„Ima samo jedno pitanje koje moram da postavim.“

„Kit, Kit,“ - reče on blaže, kao da pokušava da me odgovori od skoka sa prozora - „uvek postoji još jedno pitanje. Razmisli šta radiš. Opet ćeš da uznemiriš tu jadnu porodicu... Poludećeš. Učinićeš da ja poludim. Ostavi to!“

„Želela sam da pitam da li misliš da policajac treba da pođe sa mnom.“

„Ne, definitivno ne. Slučaj je završen. Ovo je slobodna zemlja. Možeš da pozoveš koga god hoćeš, ali to nema ništa sa nama. Ozbiljno, Kit, sviđaš mi se, ali ti je potrebno nešto, ne znam šta je to.“

Linija se prekide. Ne znam da li je Oben ušao u tunel ili je odustao u očajanju. Treba mi snimanje na traku. To mi treba. Imala sam jedan aparat negde. Nekoliko minuta sam tražila i našla mali plejer za kasete na dnu ormara i onda, među raznim stvarima, našoh kasetnu traku, sa jedne zabave, još kad sam bila na koledžu. To će biti dovoljno. Nazvala sam kuću. Odgovorila je žena.

„Halo, da li je to Pem Vir?“

„Da“

„Ovde je Kit Kvin. Da li se sećate? Ja sam...“

„Da, sećam se.“

„Pitala sam se da li mogu doći i provesti nekoliko minuta sa Emili.“

„Nije trenutno tu.“

„Mogu li da dođem kasnije?“

„Ali, ja sam mislila da je završeno.“

„Samo hoću da stavim tačku na neke stvari i da precrtam neke stvari. A i želela bih da vidim kako je Emili.“

„Izgleda da je u redu. Srećna je sa svojim drugaricama... i počela je da radi guvernanta.“

„Mogu li da dođem? Bila bih pet minuta.“

„Ne želim da budem teška, ali, je li to zaista potrebno?“

„Bila bih veoma zahvalna.“ - rekoh čvrsto, neumoljivo. Nastade pauza: „Vratiće se posle četiri. Možda biste mogle da razgovarate pre njenog čaja.“

„Biću tamo.“

Bilo je formalnije nego pre. Stigla sam pre Emili i našoh mesto u kuhinji, gde sam mogla da uključim moj rikorder. Nervozno sam testirala par puta, govoreći jedan-dva, jedan-dva u mikrofoni i vraćajući traku. Odjednom nisam bila sigurna da li je to bilo prvi put dva ili drugi put, pa sam ponovila govoreći A-B-C-D, da bi bilo bolje.

Emili ulete u sobu kao mali brbljivi gremlin u crvenim farmericama poprskanim bojom, a plava

guvernanta je trčala da bi držala korak sa njom. Izgledala je tako srećna. Stvorila sam njenu sliku kada protekne još pet godina, bez živog sećanja na njenu majku, bez ičega što bi moglo razmrsiti tajnu ubistva njene majke, i poluistinitih priča o Filipi, koje će joj drugi pričati. Ona potrča napred i pomilova kolena svoje bake. Kada me je videla, utiša se. Ja priđoh i kleknuh pored nje.

„Da li me se sećaš? - upitah. Ona odmahnu glavom svečano i pogleda u stranu. - „Imam nešto da ti pokažem.“

Ona se upravo spremala da bude stidijiva, ali, zbog iznenadnog interesovanja, zaboravi na to. Dala mi je ruku i mi dođosmo do kuhinjskog stola i mog rekordera. Pem je sedela preko puta nas i pomno posmatrala.

„Pogledaj ovo.“ - rekoh.

„Sta?“ - zapita zainteresovano.

Ja pritisnuh dugme na rekorderu: „Reci nešto.“

„Neću da kažem nešto.“

„Sta radiš u plesnoj školi?“

„Radim sve.“ - reče ona čvrsto.

Isključih kasetofon, premotah traku i ponovo je pustih. Njena usta se otvoriše od iznenađenja.

„Uradi to ponovo.“ - reče oduševljeno.

„U redu.“ - Pritisnuh dugme za snimanje. Sedoh jako blizu nje. Mogla sam da namirišem sapun i boju.

„Pa,“ - rekoh - „o čemu ćemo da pričamo?“

Emili nabra nos i poče da se kikoće: „Ne znam.“ - reče. - „To je tvoj ožiljak.“ - dodade, pokazujući na moje lice.

„Jeste.“ - rekoh. - „Vidiš? Sećaš se.“

„Je 1' te boli?“

„Ne tako mnogo.“ - rekoh. - „Bolje je.“

„Mogu li da pipnem?“

„U redu.“

Ja se nagoh napred, a Emili ispruži svoj kažiprst. Onda krenu prstom od mog uha, niz obraz, do ivice moje vilice. Nema bola sada.

„Kada smo ranije razgovarale,“ - rekoh - „igrala si se sa drugaricom i razgovarale smo o igralištu. Igrala si se na igralištu kada je tvoja mama otišla. Da li se sećaš toga?“

„Da.“ - reče ona.

„Mnogo ljudi je pričalo sa tobom o tome, zar ne?“ - upitah.

„Policajac.“ - reče ona.

„Tako je.“ - potvrdih. - „I ti policajci i žene, oni su te pitali da li si videla da mama odlazi sa nekim i ti si rekla da nisi.“

Emili je šarala po stolu. Mogla sam da osetim da je gubim. Tanka nit pažnje devojčice od skoro četiri godine bila je skoro na kraju. Ja pogledah u rikorder. Trake su se okretale. Došla sam ovde sa samo jednim metkom u pištolju. Opaliću, pa, ako ništa iz toga ne ispadne, to će stvarno biti to. Reći ću učtivo doviđenja, otići kući i okrenuti se ponovo onim delićima moga života koje sam suviše dugo zanemarivala. Ispružila sam ruku i obuhvatila Emilinu tanušnu, toplu, ručicu. Malo je stegnuh da joj privučem pažnju. Ona me pogleda.

„Neću da te pitam o tome Emili. Hoću da te pitam o nečemu drugom. Možeš li mi ispričati o lepoj ženi?“

„Šta?“ - reče Emili.



„Šta Vi...?“ - pobuni se Pem.

„Ssss,“ - rekoh odjednom, podižući ruku. - „Emili, šta ti je ona dala?“

„Ništa.“

„Ništa?“

„Lizalicu.“

„To je lepo.“ - rekoh. Mogla sam da osetim kako mi srce kuca u celom telu, čak i u glavi. - „Šta je radila? Da li te je gurala na ljuljašci?“

„Malo. Odvela me je na pesak.“

Pokušala sam da zamislim igralište. Da, naravno. Mesto sa peskom je bilo najudaljenija tačka od mesta gde je stajala Filipa, posmatrajući svoju ćerku.

„To je zabavno.“ - rekoh ja. - „I onda je ona otišla. Ostavila te je tu?“

„Ne znam.“

„Kako je izgledala dama?“

„Dosadno mi je.“ - reče Emili glasno.

„Je li bila velika?“

„Dooosadnooo.“

„To je divno, Emili.“ - rekoh. - „Mnogo ti hvala.“ - Pomilovah je. Ona se oslobodi i otrča prema vratima i napolje u baštu. Isključih rikorder. Pogledah u Pem. Ona je izgledala izgubljena u očajnim mislima.

„Ali...“ - reče. To je bio taj čovek. Šta je ona...“

Nameravala sam da samo ustanem i odem, ali, dugovala sam joj nešto.

„Trebalo je da mislim o tome još pre nekog vremena.“ - rekoh. - “Možete odvesti ženu u tamnoj noći, na usamljenom mestu, bez mnogo gužve. Možete to učiniti i u gomili ljudi takođe, mada je potrebno biti pažljiviji. Ali, ne možete prevariti majku da ostavite njeno dete samo, čak ne ni na igralištu, čak ni na jedan minut. Morao je biti neko da pazi na dete. To je ono na šta sam odjednom pomislila. I mislila sam da bi to trebalo da bude žena. A Emili je uvek rekla da će se njena mama vratiti, zar ne?“ Pem mi potvrdi, zureći u mene.

„Jer, to je verovatno poslednja stvar koju joj je Filipa rekla. Mora da je rekla nešto kao ‚Ne brini, odmah ću se vratiti‘ i Emili još čeka.“

Ustadoh, držeći rikorder na grudima, kao da će neko pokušati da mi ga otme: „Moram da idem.“ - rekoh.

„Znači, on je imao saučesnicu.“ - zaključi Pem.

Ja odmahnuh glavom: „Poznavala sam Majkla Dola.“ - rekoh. - „Ne mislim da je on bio u nekim pravim odnosima ni sa jednom ženom.“ Osim mene, mislila sam u sebi. Sa grižom savesti, ostavih Pem da sedi za kuhinjskim stolom, sa sklopljenim rukama kao da moli.

Pozvala sam Centar za omladinu „Tindejl“ sa mobilnog telefona čim sam odmakla par minuta putem. Kada je žena koja je odgovorila na telefon rekla da Vil nije tu, vozila sam ostatak puta, parkirala se napolju i zazvonila.

„Da li je Silvija ovde, nekim slučajem?“ - upitah dežurnu mladu ženu, koja je imala ošišanu kosu, tetovažu u obliku paukove mreže na obrazu i nije izgledala mnogo starija od stanovnika Centra.

„Ne.“ Paukova mreža se pokrenu i razvuče se dok je govorila.

„Da li je očekujete?“

„Ne bih rekla.“

„Da li imate pojma gde bih mogla da je nađem?“

„Ne bih rekla.“ - Ona uze cigaretu iza uha i ugura je među usne. - „Poverljivo.“ - reče.

„Zapali cigaretu.“

„Oh, naravno. Ako je vidite, možete li joj reći da bi Kit Kvin htela nešto da je pita? Zapisaću moj broj telefona.“

Mlada žena nije odgovorila, samo je sumnjičavo gledala u mene.

„Ona me zna.“ - dodadoh. Izvukoh svoju beležnicu iz torbe, naškrabah brojeve na jednoj strani i dadoh joj. Ona to stavi na sto, a da nije pogledala.

„Hvala u svakom slučaju i izvinite zbog uznemiravanja.“

Dok sam se okretala da odem, bez ideje gde da je tražim, oglasi se neko: „Možete pokušati na vašaru.“

Okrenula sam se da vidim dečaka, koji je stajao pored vrata. Izgledao je kao da ima desetak godina, osim što je imao cigaretu u uglu usta i igrao se sa nožem-skakavcem.

„Vašar? Onaj u Bajbei Komonu?“ - Prošla sam pored njega, osećajući drhtaj nostalgije za danima kada sam volela da letim visoko, smešne igračke i ogromne plastične čekiće koje dobijete ako pucate na strelištu u mete iz vazdušne puške.

„Jup,“ - oklevao je - „da li biste mogli da mi pozajmite par cigara, mis?“

„Žao mi je, ja ne pušim.“

„Onda novac.“ - On sastavi šake pokretom kojim se sam sebi rugao što moli. Bacih pogled na devojkicu na dužnosti, a onda mu dadoh nekoliko novčića.

„Kul, hvala.“

Veče je već padalo i vašar se upravo razilazio. Muškarci u kožnim jaknama, sa nauljenom i zalizanom kosom i retkim zubima. Jedna velika kutlača se kretala lagano u krug kroz prašinu, mada su sve stolice bile prazne. Tu je bio i ringišpil sa sedištima kao šolje za čaj, jedan sa životinjama, automobilčići koje je nadgledao mršavi mladić u farmerkama, žvaćući gumu, naslikani dvorac, hodnik sa ogledalima čiji se poslednji deo okreće u mestu, postolja gde možete da nabacujete kolutove na flaše i da dobijete delfine, postolja gde možete da zaradite pakovanje pića svih vrsta i vaze koje možete dobiti ako pogodite u centar mete. Tu su bili i kombiji koji prodaju masne hamburgere i masne narandžaste kobasice. I bilo je blato, žitko mrko blato, tečni potoci blata, gde su karavani ostavili tragove točkova - blato svuda.

Pogledah okolo da bih spazila Silviju. Ljudi su počeli da stižu. Tiha muzika počela je da svira. Helijumski baloni, koje su puštala tek prohodala deca, leteli su gore u vazduh. Miris prženja i duvanskog dima ispunio je vazduh. Možda ona nije ovde. Krčila sam put kroz blato, buljeći u gomile ljudi, i već sam mislila da odustanem, kada je ugledah. Pela se u automobilčić sa dečakom starim oko

šesnaest godina. Dok su sedali, on joj stavi ruku oko ramena, ali je ona skloni sa prezirom. Kosa joj je bila vezana u smešne repiće i izgledala je mnogo mlada nego što sam je se sećala, i srećna, kao da nema ni jedne brige na svetu. Posmatrala sam je dok je udarcima u druge automobilčiće krčila put ukруг, vrišteći i pretvarajući se da je u strahu kada je neko udari, uzvikujući zadovoljno kada njena kola udare u nečija.

Kada je izašla, odoh da je sretnem: „Zdravo, Silvija.“

„Zdravo.“ - Nije izgledala ni najmanje iznenađena što me vidi tamo.

„Tražila sam te.“

„Da?“

„Želela sam da te pitam nešto. Ali, ne želim da ti prekidam večer, pa, ako više voliš, možemo posle da se nađemo.“

„U redu je, ionako nemam više novaca. Videćemo se, Robi.“ - reče dečaku pored sebe, koji se otkači, a duge, široke pantalone su mu se vukle po blatu.

„Hoćeš li nešto da pojedješ? IH popiješ?“

„Nemam ništa protiv.“

„O.K, burger sa prženim lukom i kečapom, malo čipsa, i koka kola.“

Odosmo do jednog od kombija gde dobih hranu. Tu je klupa, tu možemo da razgovaramo.“ - rekoh.

„Naravno.“ - reče ona ljubazno. Nije izgledala radoznalo, ali je svakako bila gladna. Pojela je veći deo hrane dok još nismo sele. Mast joj je tekla niz bradu, a kečap se razmazao na usnama. Ona se brisala rukavom po licu, uzdahnuvši.

„Ima nešto oko čega mislim da mi ti možeš pomoći.“ - počeh ja.

„O Lajen?“

„Tako nešto. Pa, i o Dejzi. Lajeninoj prijateljici.“

„Svakako. O onoj koja se ubila.“

„Da. Da li si je dobro poznavala?“

„Viđala sam je okolo. Ponekad smo išle okolo zajedno. Znae već. Isto društvo.“

„Da li znaš da ju je Vil Pevik poznao?“

„Verovatno. Mislim, mogao je, zar ne?“ - Njen pogled je odlutao. -“Mogu li da dobijem jednu šećernu vunu?“

„Kako da ne. Za minut. Ovo je teško pitanje, Silvija, ali da li znaš - da li imaš pojma da je Vil Pevik ikada, pa... bio umešan sa bilo kojom od mladih devojaka pod njegovim staranjem?“

„Umešan?“ - ona ponovi, kao da je to bila strana reč.

„Da. Da li je imao seksualne odnose sa nekom od njih?“

„Oh, to mislite?“ - Ona se kikotala i ljubazno me milovala po ramenu. -“Seksualne odnose.“ - reče, imitirajući moj glas.

„Da lije?“

„Hoćete cigaru?“

„Ne“

„Oh, dobro.“ - Ona izvadi sopstvene cigarete iz džepa jakne od džinsa i zapali jednu: „Mislim da nije.“

„Jesi li sigurna?“

„Sigurna? Naravno, ne. Nikada ne možete biti sigurni sa takvim stvarima, zar ne? Bar koliko ja znam.“ Ona nabra svoj mali nos i izbacila: „On nije pipač, ipak.“

„Pipač?“

„Neki od njih stave vam ruku na rame, na koleno, miluju vas dok sa vama razgovaraju. Uh!“ - Ona se naježi. - „Kretni, kao da mi ne znamo šta oni rade. Vil to ne radi. On se drži na odstojanju.“

„Dobro. A šta je sa Gabrijelom Tilom? Da li je Dejzi ikada spominjala njegovo ime?“

„Gabrijel? Kakvo je to glupo ime za muškarca? Nikad nisam čula za njega.“

„On vodi ‘Slatku kuću’.“

„Oh, taj. Toga znam, naravno.“

„Da li je Dejzi ikada tamo išla?“ - upitah, pokušavajući da izbacim prizvuk hitnosti iz glasa.

„Naravno. Mnogi od nas su tamo bili. Ja ne. Dejzi jeste. Definitivno. Morala je da nauči kako da napravi točkove za kolica.“ - Smejala se. - „Bila je briljantna u tome na kraju. Mogla je to da napravi odlično, nekoliko jedno za drugim. Okretala se i u sobama.“

Uzbuđenje mi se kretalo gore-dole uz kičmu. Izvukoh program pozorišta iz torbe i okrenuh ga na poledinu: „Znaš gde smo se prvi put srele, rekla si da je neko postavljao pitanja o Lajen? Da li je to ovaj muškarac? Stavih prst na Gejbovu sliku.“

Ona je pogleda: „Nikako!“ - kikotala se. - „Osoba koja je tražila Lajen bila je žena.“

Ja se ukočih: „Nikad to nisi rekla.“ - uspeh da kažem.

„Nikad niste pitali.“

Izvukoh sliku Brajoni iz torbe: „Je li to bila ona, onda?“ Silvija je žmirkala na slaboj svetlosti: „Ne.“ - reče.

„Sigurna si?“

„Sigurna. Nisu uopšte slične. Zena koju sam videla je plava, za početak.“

U svojoj ošamućenosti, izvukoh još jednu fotografiju: „Kao ova?“

„Da. Da, to je ona. Sigurna sam. Ona je njuškala okolo, ispitujući svojim čudnim akcentom. Ko je ona?“

Pogledah je u lice i dotakoh ga meko prstom: „Žena koja se zvala Filipa Barton.“

„Filipa Barton.“ - Silvija je gledala u fotografiju i senka neke teškoće prede njenim licem. - „Da li je ona ubila Lajen?“

„Ne.“ - rekoh. Onda: „Ne znam.“

„Izgledate čudno, jeste li bolesni?“

„Ne, samo sam zbunjena, Silvija. Da li želiš tvoju šećernu penu?“

„Hoćete li i Vi jednu?“

„Ne.“

„Zašto ne? Opustite se, zašto ne? Ona okrete svoje prepredeno, nežno lice prema meni, gledajući me ocenjivački.“

„Želite da se opustite.“

Radoznalo osećanje lakomislenosti nadvlada: „U redu. Uzeću ogromnu ružičastu šećernu penu.“

„Kul. I onda idemo na ono.“ - Pokazala je prema „Walzeru“, koji se okretao okolo tako brzo da sam jedva mogla da razaberem lica putnika koji su vikali.“

„Razmisliću o tome.“

„Ne mislite. Hajdemo.“

Jela sam šećernu penu. Lepila mi se za zube, lepila mi se za kosu i topila mi se na obrazima. Onda Silvija i ja pođosmo i popesmo se na jednu od vrteški.

„Ne želim da ovo radim.“

Slivija se kikotala. Kola počеше da se kreću, prvo polako, a onda brže, brže i svaka kola su se okretala po svom sopstvenom krugu. Pokušala sam da kažem nešto, ali mišići na obrazima su izgledali kao dasu otišli nekud. Reč se kovitlala u magli. Centrifugalna sila vukla me je nazad na

sedište; stomak je bio negde drugde, kosa mi se motala oko lica.

Opsovah jedva dišući.

„Vrištite,“ - reče mi Silvija na uvo - „vrištite i olakšajte srce.“ Zavalih glavu unazad i otvorih usta. Vrištala sam sve dok nisam čula da moj vrisak nadjačava sve druge. Olakšala sam svoje srce.

Bilo je više petljavine sa mojim rekorderom, što je postalo gore pod skeptičkim, šmrktavim iskreno neodobravajućim pogledom detektiva-inspektora Gaja Farta, i razočaranim i zbunjenim pogledom detektiva-glavnog inspektora Obena. To su bila dva muškarca sa mislima na drugoj strani, na novim slučajevima, koji su bili konfrontirani sa opsesivnom ženom koja neće da ih pusti na miru. Gore od toga je što je to bila žena, koja je čučala ispod stola u Obenovoj kancelariji, ne uspevajući da uključi jednostavni utikač u utičnicu. Tiho sam psovala, a zatim počeh glasno da psujem. Utikač nije bio dobar.

Konačno uspeh da to uradim i stavih mašinu na Obenov sto.

„Morate pažljivo da slušate.“ - rekla sam. - „Snimak nije briljantnog kvaliteta. To sam uradila na staroj traci, koju sam našla u zadnjoj fijoci, i mislim da nije najbolja.“

Dva detektiva razmeniše poglede dok sam pritiskivala dugme „plej“. Bilo je malo zbunjujuće, jer ga nisam dobro premotala i traka je počela sa onim kada sam ja počinjala sa jedan-dva, jedan-dva, a onda sa azbukom. Pogledah u Obena. Grizao je usnu, kao da je pokušavao da zaustavi sebe da se ne nasmeje. Nije išlo mnogo bolje. Bilo je beskrajno mnogo natezanja između Emili i mene o njenoj igri i mome ožiljku. Oben se nestrpljivo uspravi u svom sedištu.

„Ima malo grebanja na traci, znam.“ - rekoh. - „Izvinite zbog svega ovoga, ali želela sam da čujete celu stvar tako da budete u kontekstu.“

On promrmlja jedva nešto.

„Šta je to bilo?“ - upitah.

„Ništa.“ - reče on.

Isključila sam traku i malo je premotala.

On je gundao. Kada je razgovor došao do događaja na igralištu, on poče da se koncentriše. Emili je govorila da joj je dosadno, nastala jedan klik i krckanje i bili smo odjednom u „Hotelu Kalifornija“-to je bila traka sa jedne zabave usred osamdesetih godina. Dva čoveka se isceriše.

„Ja volim ovo.“ - reče Fart. - „Bolji je kvalitet zvuka.“

„Pa, šta mislite?“ - zapitah nestrpljivo.

„Pusti ponovo.“ - reče Oben. - „Samo poslednji deo.“ - dodade žurno.

Sa malo pokušaja i straha, premotah traku i pustih Emiline odgovore o ženi. Pre kraja, on se naže i isključi sam. Sede nazad sa izgledom neudobnosti.

„Pa?“ - upitah.

On je gledao kroz prozor kao da je upravo spazio nešto fascinantno, što zahteva njegovu punu pažnju. Gledao je okolo kao da je iznenađen da sam još tu.

„Žao mi je.“ - reče on. - „Upravo sam mislio o dve nedelje ranije, kada smo mi tebi puštali traku. Čudno je kako se stvari odvijaju.“

„Ne baš.“ - rekoh ja.

„Šta hoćeš da kažem?“

Ja sam već imala odvratno osećanje da stvari ne idu mojim tokom: „Nisam sigurna da sam želela da mi bilo šta kažeš.“ - rekoh. - „Mislila sam da ćeš skočiti u vazduh i biti uzbuđen.“

„Zbog čega treba da budem uzbuđen?“

Pogledah u njih obojicu. Fatov izraz je bio usiljeno ljubazan, što je učinilo da se osećam još gore.

„Zar ne čuješ ono što ja čujem? Trebalo je da mislimo o tome odavno. Ljudi ne otimaju majke dok one nadgledaju svoju decu sa mnogo ljudi okolo. Umešana je žena, žena koja je provela par

minuta sa Emili dok je Filipa Barton odvedena do kola gde je ubijena.“

„Ja to ne čujem.“ - reče Oben.

„Šta ti čuješ?“

On se namršti: „Ja čujem vodena pitanja, upućena trogodišnjoj devojčici, koja daje neodređene odgovore. Mislim na ‚lepa žena‘, šta je to? To bi mogla biti svaka žena koja joj je kupila lizalicu.“

„Znači, ti ne veruješ Emili?“

„Za početak, kao što znaš, ova traka ne bi se uopšte prihvatila kao dokaz. Ja takođe mislim da je to tričarija. Žao mi je, Kit, ali mislim da si preterala i počinješ da trošiš moje vreme.“

„Ti, dakle, nećeš da razmotriš mogućnost da je žena bila umešana?“

„Da li imaš neku na umu?“

„Da,“

„Koga?“

„Brajoni Til.“

„Ti, šta?“

„Možeš da me izbaciš za pet minuta, ali me slušaj.“

„I, da li je slušao?“ - zapita Džuli, sipajući piće.

Sedele smo u novom baru u Sohou. Očigledno oštre i prave linije nameštaja su otišle. Tu je sve bilo u pastelnim sofama i velikim jastucima na podu. Sedele smo u baru. Nije bio mek. On ne bi mogao biti mek. Piće bi vam palo dole. Ali, i ovakav je imao blage zaokrugljene linije.

Srela sam Džuli predveče, pa sam vikala i besnela i metaforički lupala glavom o zid, tako da je ona insistirala da je jedino rešenje za nas da se obučemo i izađemo zajedno u grad. Ona se obukla i divno je izgledala u drugoj mojoj haljini, crnoj sa šifonskim rukavima. Ja sam obukla svoju specijalnu haljinu uz telo, roze boje, koja je bila deo fantazije da sam predmet jednog od onih bluz kompozicija u kojima se pevač žali što je otišao daleko od kuće jer ga je odvela žena đavo. Nadala sam se da će doći neko i reći da kvarimo gradski red i mir.

Mislim da sam odmah zbunila Džuli poručujući dve margarite, koje su verovatno piće iz devedesetih, ako ne iz osamdesetih, ali sam imala preku potrebu za nečim.

„Znaš, roze je tvoja boja.“ - reče Džuli, dok smo uzimali prve gutljaje. - „Ona ide uz tvoje sive oči.“

„Ide uz moj ožiljak.“

„Ne govori to.“ - reče zapovednim tonom.

„Mislim da mi postaje bolje.“ - rekoah ja. - „Obično bih govorila o Fantomskoj operi, zar ne? Nije me više briga šta o tome ljudi misle. Sada mislim da verovatno sumnjaju da sam imala neku kozmetičku operaciju koja nije dobro ispala.“

Džuli nije odgovorila. Umesto toga, dodirnu mi lice, pipkajući ga tako da je tu stranu mogla dobro da vidi na svetlosti. Pazila je kao da dodiruje jedan od mojih ukrasa u stanu. Mislila sam o maloj Emili, kako je vukla polako prstom duž ožiljka.

„Inspekcija“ se završi, a Džuli se nasmeja: „Izgleda kao nešto što priča priču.“

„Jedina priča koju ožiljak priča jeste koliko je malo vremena on imao.“

Džuli zatrepta očima i ja se izvinih. Poručismo po još jedno piće i ja prebacih razgovor na nju. Pričala je o putovanjima, o strašnim muškarcima i paru finih muškaraca, o svojim planovima a onda me upita da li želim da idem sa njom. Uplaših se i od same pomisli. Pa, zašto ne? Zašto da ne napustim sve i odem? Pri kraju svog drugog pića, mislila sam, zašto ne ostaviti sve i otići iste ove večeri?

Nadismo sto i poručismo nekoliko salata i bocu vina, ali odjednom to nije bilo dovoljno. Osetila

sam želju za crvenim mesom. Čak mi se činilo da sam videla Džuli kako uživa kada je stiglo, tanke kriške sirove govedine sa struganim parmezanom, poprskano maslinovim uljem i limunovim sokom.

„Jeste da sam mesožder,“ - reče ona - „ali mislim da više volim kada meso dobije lepu reš braon boju.“

Pokušala sam da održavam razgovor o Džuli i njenom životu i vremenu, stvarno sam pokušala, ali to nije bilo dobro. Bila sam kao nesigurni vulkan koji se stalno puši i, dok smo još prebirale po našoj salati, vulkan je imao erupciju, i počeo je da joj daje animirani zbir događaja od poslednja dva dana.

„Da, Oben je slušao.“ - rekoh, ponovo^ puneći naše čaše. - „Mislim, čuo je šta sam govorila. To je izraz, zar ne? Čuo me je. Onda je bilo ‘slučaj je zaključen, ne gubimo vreme, ne mislimo da je život komplikovaniji nego što smo mislili, ne radimo naš posao do kraja’.“

Stadoh i nasmejah se. Uхватила sam sebe da prstima jako stežem Džuli. Ona se lako sklonila, da izbegne da je ne bodem prstima.

„To nisam ja.“ - reče ona, smejući se takođe. - „Ne moraš da me uveravaš. Pa ipak, to činiš. Moram da priznam da ne razumem o čemu misliš. Da li hoćeš da kažeš da je ta lepa žena fotograf pomagala da Dol ubija ljude?“

„Ne, ne, Dol nema ništa sa tim. Ona je pomagala svome mužu Gabrijelu.“

Džuli uze još jedan gutljaj crnog vina: „Ne znam.“ - reče. - „Mislim, oni su fini ljudi. On radi za pozorište. Zašto bi oni ubili te žene?“

„I Dola, takođe.“

„Sta hoćeš da kažeš? To su uradili oni građani, zar ne?“

„Ne, nisu.“

„Ali, rekla si mi da su čak ostavili poruku.“

„Da. Znam. ‚Bitanga ubica‘, sa smešnim greškama u pisanju. To je bilo tako patetično, ali, bila sam šokirana scenom i nisam mislila o tome. Da li bi onaj ko ne ume da napiše reč ‚bitanga‘ tako lepo umeo da napiše ‚ubica‘? Seti se šta sam mislila o telima Lajen i Filipe? Rane su bile kao da ih je naneo neko ko se pretvarao da je psihopata, ali, bez stvarnog ubeđenja. Trebalo bi da vidiš šta bi pravi seksualni psihopata uradio sa ženskim telom.“

„Ne bih volela.“ - reče Džuli. - „Pa, to su onda te fine ubice, je li tako?“

„Nisu to radili iz zabave. Radili su to jer su osećali da moraju.“

„Zašto, dođavola moraju?“

„Nemam rešenje. Ali, to nije važno. To je jedan od dobrih delova. Pre se delovi nisu uklapali. Sada se svi uklapaju. Ta jadna devojkica, Dejzi, pokazalo se da je imala vezu sa Gejbom Tilom. Videla sam juče njenu prijateljicu, koja mi je ispričala da je ona radila za „Slatku kuću“.

„Lajen je brinula o Dejzi, i ona je bila ubijena. Otkrila sam da je Filipa Barton tražila Lajen.“

„Zašto?“

„Nemam pojma. Beleška koju sam našla u njenoj sobi pokazivala je da je imala veze sa Lajen i Brajoni. U svakom slučaju, ona je ubijena. Ja sam sada pokazala da je Brajoni bila umešana u otmicu Filipe.“

„Jesi li?“ - reče Džuli sumnjičavo.

„Apsolutno. I, gde sam sada?“

„Nisam sigurna.“

„Majkl Dol. Taj takozvani napad na Brajoni nikada nije imao nikakvog smisla. Sve to što je rečeno navodilo je svakoga da misli da je on ubio Lajen. Ali, za Gabrijela i Brajoni, to je stavilo Dola na scenu. Možda je video nešto. Možda je čak došao u vezu sa njima i pretio Gabrijelu. Oni su napravili plan da ga napadnu, pokušali su, hteli da ga udare po glavi, da ga udave u kanal, bilo šta,



da to naprave tako kao da su uradili građani, ali se tad od jednom pojavio taj Terens Mek. Brajoni je zgrabljena, Gejb je to izveo i pobegao. Dul nije imao ni pojma šta se dešava, a svakome je izgledalo kao da je to bio napad na Brajoni. Nije čudo što je ona bila u tako traumatiziranom stanju.“

„Pa...“

„I tako su oni - ili moguće Gejb, jer je do sada smatrano da je Brajoni u opasnosti i da je pod zaštitom policije - odlazi u stan Majkla Dola da obavi posao do kraja. Brajoni je imala šolju male Emili od onda kada su odveli Filipu kao da treba da razgovara sa Gejbom u njegovim kolima. Gejb ubija Dola, ostavlja šolju. Dol je mrtav, ućutkan, slučaj je zaključen.“

Džuli je sipala poslednje kapljice pića u naše čaše.

„Dalje?“ - reče.

„Ne.“ - rekoh. - „Treznim se.“

„Ne zvučiš tako. Sada, sačekaj trenutak,“ - reče ona - „nije se radilo samo o šolji, zar ne? Tu je bila i kožna torbica. Da li stvarno misliš da bi je on tek tako ostavio? To bi bio rizik.“

„Razmišljala sam o tome.“ - rekoh. - „Ne mislim da je tek tako. Trebalo je da budeš tamo. Soba je bila sva od krvi. Gejb mora da je bio prekriven krvlju.“

„Ako je bio tamo.“ - dodade Džuli.

„Bio je tamo. Prekriven je krvlju, odlazi da se opere u kupatilu, ostavlja tašnu. Ona je nađena, ali izgledalo je da to nije važno, jer je ona viđena kao još jedan Dolov trofej.“

Džuli nije govorila. Izgledalo je da ona razvrstava i sređuje stvari u glavi: „Ti si sve to rekla Obenu u pet minuta?“ - reče najzad.

„Dala sam mu skraćenu verziju.“

„Nije čudo što te je izbacio.“

„Ti nisi ubeđena?“

„Ne znam. Ostaviću da se malo slegne u mom mozgu. Nije me briga šta kažeš, hoću još jedno piće.“

Poručila je dva brendija, gucnula svoj i zažmurila: „Pa, šta nameravaš da uradiš? Da li ćeš ponovo otići do Obena?“

Vukla sam prstom po čaši tako da je škripala.

„Ne.“ - rekoh zamišljeno. - „Mislim da sam potrošila svoju zalihu dobre volje kod njega. Ne znam. Samo razmišljam i razmišljam o tome u sebi. Znaš, kada je Pol Mekartni mislio o ‚Jestrdef‘ provodio je dane pokušavajući da ponovi ono što je čuo ranije. Nije mogao da veruje da je stvarno to izmislio. Ja se pitam da li izmišljam stvari koje ne postoje.“ - Podigoh čašu i popih gutljaj koji je pekao u grlu. - „Možda bi trebalo da odem i razgovaram sa njima.“ - rekoh.

„Sa kime?“

„Brajoni i Gejbom.“

„Misliš, da im kažeš kako misliš da su oni masovne ubice?“

„Da im dam malo materijala, da ih zabrinem. Možda će učiniti nešto.“

Džuli isprazni svoju čašu: „Kao, na primer, ništa, ako su nevini.“ - reče ona. - „I ako te ubiju, ako su krivi.“

„Ne mogu da smislim šta bih drugo mogla da uradim.“

Sada je bio Džulin red da uperi prst u mene. Bila je malo nesigurna: „Koliko si morala da popiješ?“ - upitala je.

„Dve margarite. Oko jedne boce vina. I ovaj brendi.“ - završila sam.

„Tačno.“ - reče Džuli. - „Nadam se da je govorilo piće, a ne ti. To je izgleda bio razgovor pića. Ali, poslednji deo. Apsolutno sam sigurna da se sutra ujutro nas dve nećemo sećati bilo čega što je

bilo ove večeri. Posebno ja. Ali, želim da mi obećaš da nećeš stvarno ništa uraditi, nešto zaista glupo. Obećavaš li?“

„Naravno da obećavam.“ - rekoh osmehujući se.

„Ne znam da li ti verujem.“ - Ona stavi mku na moje rame i prodrma me, kao da hoće da me probudi: „Pogledaj, Kit, zar ne vidiš da je ono što ti ovde radiš totalno ludo? I mislim potpuno ludo.“

„Ne, ja...“

„Jedna je stvar kada neko reskira iz nekog razloga - ipak te ne bih savetovala.“...Pauzirala je da bi počela da štuca, a onda nastavila. - „A ti govoriš o stavljanju sebe u riskantan položaj bez ikakvog razloga. Kao da su životi dve mrtve žene bili nekako vredniji od tvog života, ako shvataš šta mislim.“

„Da. Ali, ja ne gledam stvari na taj način.“

„Svakako, ti gledaš to otpozadi prema napred i iznutra ka spoljašnosti. Pokušavaš da spaseš mrtve ljude. Ne možeš.“

„Znam to.“

Ona mi se unese u lice i ponovi, glasnije: „Ne možeš spasiti mrtve ljude, Kit. Ne možeš ni jednog mrtvog vratiti u život. Pusti to.“

Kada sam bila tinejdžerka, moj otac je imao običaj da me natera da popijem veliku čašu mleka pre nego što ode na zabavu. Govorio je da je to dobro za stomak. Trebalo je da popijem čašu mleka prošle noći, mislila sam kada sam se probudila sledećeg jutra. Svetlost, koja je sijala kroz poluotvorene zavese, vređala mi je oči čak pre nego što sam ih otvorila, a usta su mi bila suva. Pogledah na sat. Bilo je pola sedam. Daću sebi još pet minuta. Samo pet, ne više. Nikada mi moj jastuk nije bio tako mek, niti očni kapci tako slepljeni.

Pospano sam virila na sat povremeno i on kliknu na šest i trideset pet. Samo još nekoliko minuta. Sećala sam se vremena kada sam bila dete, pa sam bila bolesna, a moja tetka je došla da ostane kod nas, tako da je moj tata ipak mogao da ode na posao. Za tih nekoliko dana ja sam se pretvarala pred sobom da je tetka moja majka - da je to ono što bi bilo da ona nije otišla i umrla. Ja bih ležala u krevetu i pila limunadu, koja bi stajala na stolu pored mene. Zaveses bi bile poluotvorene, baš kao što su sada, dok je prašina padala na sunčeve zrake. I svaki put kada isplivam iz svojih grozničavih snova, mogu da je čujem kako silazi niz stepenice, otvaraju se i zatvaraju ormari, čuje se usisivač, bruji mašina za pranje veša, zveckaju čaše, šum cipela se čuje niz hodnik, glasovi koji nešto mrmljaju na prednjem ulazu. Osećala bih se tako bezbedno, pod svojim pokrivačima, znajući da je ona samo nekoliko metara udaljena od mene. Poželela sam da mogu sebi da priuštim dan kao što je taj i sada. Mogla bih da ležim ovde i do sutra ujutro, upadajući u san i budeći se, ploveći između nestvarnih snova i dremljivog buđenja; možda bih otišla do kuhinje u svojoj jutarnjoj haljini da skuvam šolju čaja, čekajući ruku koja će se spustiti na moje čelo.

Jako hrkanje dopre do mene iz Džuline sobe. Otvorih jedno oko. Šest i četrdeset. Ustaj, rekoh sebi, i noge mi skliznuše na pod. Glava mi je bila teška dok sam je uspravljala, a onda je počela blago da se bistri. Nije tako Loše posle svega. Oдох u kupatilo i ispljuskah se hladnom vodom po licu. Onda se obukoh koliko sam brzo i tiho mogla. Pre nego što sam otišla, popih tri čaše vode. Žudela sam za jakim crnom kafom, ali se nisam usudila da ne bih probudila Džuli. Ona bi verovatno zaključala vrata i bacila ključ kroz prozor da je znala gde idem. Ali, ja sam to sve znala.

Bilo je maglovito jutro. Obrisi kuća na kraju ulice bili su neodređeni, a kola su vozila sa upaljenim svetlima. Kasnije bi svakako bilo svetlo i toplo, ali sada je bilo hladno. Trebalo je da ponesem jaknu sa sobom, da obučem džemper umesto tanke pamučne košulje. Već je bio gust saobraćaj. London nije nikad mračan, nikada miran. Ali, ipak sam stigla tamo do pola osam. To je bilo dobro; verovatno direktori pozorišta nikada ne ustaju pre osam.

Zaveses na prozorima kuće Tilovih bile su sve spuštene. Izgledalo je da nigde nije upaljeno svetlo. Dobro. Pokušah da se udobnije smestim na sedištu u kolima. Nisam imala predstavu koliko ću dugo tu sedeti: mogla sam da kupim šolju kafe usput, bar. Sve što sam imala bio je priručnik o kolima i novine stare deset dana. Čitala sam novine, sve već zaboravljene priče o modernom modelu ovde, i o ratu negde tamo, o mrtvom dečaku ovde i milioneru na Internetu tamo. Osećala sam da mi je hladno, da sam ukrućena, ranjiva. Iščetkala sam kosu i savila je pozadi. Buljila sam u svoje lice u ogledalu od kola i trgla sam se kada sam videla svoje jutarnje bledilo. Uzvrpoljila sam se. Zaveses Tilovih ostale su spuštene. Mogla sam bar duže da spavam.

U četvrt do devet, upali se svetlo na spratu. Usta su mi bila suva. Pitanja su se redala ispred mojih očiju: zašto sam ovde? šta, za ime Boga, ovde radim?

U pet do devet, zaveses se podigla i u kratkom trenutku videh Gabrijelovu senku u prozoru. Spustih se niže na sedište, vireći prema kući kroz sužene kapke. Morala sam da piškim.

Nekoliko minuta kasnije, zavese se podigoše i dole u prizemlju. Tu su bile dve senke, oboje su bili ustali. Zamišljala sam ih u njihovoj lepoj kuhinji, kako kuvaju kafu, kako stavljaju hleb u toster, kako razgovaraju o ovom danu, kako Ljube jedno drugo na rastanku. Ulazna vrata ostadoše zatvorena. Mogla sam da odem kući, mislila sam. Da se odvezem kući i ponovo legnem u krevet.

Džuli verovatno još spava umotana u pokrivače sa rukom preko očiju.

Najzad se otvoriše vrata i pojavi se Gabriel. Stajao je na ulazu nekoliko sekundi, preturajući po džepovima da bude siguran da ima ključeve kod sebe, okrećući se prema nečemu iza sebe. Bio je obučen u crne farmerke i sivu vunenu jaknu i izgledao je kao i svi ljudi koje sam znala; kao jedan od mojih prijatelja.

Morala sam malo da sačekam. Gledala sam na sat u kolima. Još nije bilo suviše kasno da se predomislim, čak i sada. Nije bilo suviše kasno ni kada sam glasnije nego što je potrebno kucnula na ulazna vrata i čula korake.

„Da?“

Brajoni je bila u jutarnjoj haljini, držeći je pri vrhu pokretom koji sam prepoznala kod sebe. Zurila je u mene pospanim očima, kao da sam je izvukla iz kreveta. Videla sam da je bila trezna.

„Brajoni,“ - rekoh toplo - „nadam se da je ovo u redu. Prolazila sam ovuda jer sam išla kod jednog klijenta. Bukvalno sam videla vaš prilaz ispred sebe i, pošto sam pošla smešno rano, svratila sam na trenutak.“

„Kit?“ - promrmlja ona.

„A, da budem iskrena, mogla bih da odem do WC-a i da popijem šolju kafe pre mog sastanka. Nisam li Vas probudila?“

„Ne, ne, izvinite.“ - Očigledno joj je bilo naporno. - „Samo nisam očekivala - ali, uđite, naravno. Staviću čajnik. Veče je dole niz hodnik.“ - Ona pokaza rukom. Ponovo izgrizeni nokti, primetih. Izgrizeni kao što su bili Lajenini nokti.

„Hvala.“

Kada sam izašla, ona je stavljala kašičicom kafu u mlin.

„Izgledate umorno.“ - rekoh. Izgledala je više nego umorno. Težina je izgleda kod nje naglo opala, tako da joj je telo bilo mlitavo tamo gde bi trebalo biti čvrsto. Ključne kosti su joj bile oštre. Lice joj je bilo naduveno; njena divna kosa je bila masna; imala je crvenu mrlju na levom obrazu. Dok je podizala čajnik, videla sam da ima brazletnu od ekcema oko jednog čianka. - „Je li Vam dobro?“

„Malo sam pod uticajem vremena.“ - reče ona.

„Da, rekao mi je Gabriel. Da li Vam je rekao da sam išla u „Slatku kuću“ jedne večeri?“

„Ne, nije.“

„Da li Vas briga čini bolesnom?“ - upitah. v „Možda.“ - reče ona olako. Onda nasu dve šolje kafom i stavi ih na sto: „Želite li da nešto pojedete - ili možda žurite na Vaš sastanak?“

„Imam puno vremena.“ - odgovorih veselo. - „Ali, neću ništa da jedem. Ovo mi treba.“ - Srknuh vrelu kafu: „Jeste li bili kod doktora?“

„Zbog čega?“

„Zbog toga kako se osećate.“

„Biće mi dobro. Posle svega, sada je sve u redu, zar ne.“

„Da li je?“

„Mislim, završeno je. Briga.“

Gledala sam u nju, a ona je petljala oko šolje: „Tako je rekla policija.“

„Znam. Policija voli da su stvari završene, vidite. Vole da zaključe slučaj. Rešeno. Veliki uspeh.“

Proslava u pabu. Hajdemo dalje.“

„Ne znam ništa o tome.“

„Ali, to je drugačije za Vas i za mene, zar ne?“

„Možda je vreme da se obučem.“ - Ona ustade, pridržavajući svoju jutarnju haljinu čvrsto još jednom.

„Moram da radim.“

„Ostavljeni ste sa onim što ste propatili, sa onim što je u Vašoj glavi.“

Gledala je u mene, sa otežalim očnim kapcima, kao da je ostati budan neki izvanredan napor.

„A za mene postoje pitanja koja ne mogu da prestanem da postavljam. Znam da je to glupo, ali ne mogu da se zaustavim. Zašto bi jedna žrtva napisala ime druge pre nego što umre? Kako je mogao ubica da zgrabi ženu iz parka, usred bela dana, pred njenim detetom? Zašto je odnosni svedok mislio da je Majkl Dol bio samo jedan nevini posmatrač?“

„Ja ne mogu pomoći...“ - Brajonine usne su bile bez kapi krvi. - „Ne znam.“

„Zašto bi žena dopustila sebi da je zgrabe sa igralšta, a da ne vrišti i ne viče, i zašto nije dete pravilo galamu kada je majka nestala? - Naterala sam sebe da se nasmešim. - „Policija nije bila stvarno zainteresovana za sve ovo. Posebno kada je Majkl Dol umro. Ja sam imala problem da se distanciram od ovoga. To je ono što ljudi uvek kažu za mene. U svakom slučaju, sa ovim, ja imam sve delove priče i pokušavala sam da ih sastavim u celinu. Da li Vam smeta ako je ispričam Vama?“ - Ona nije reagovala. - „Postojala je devojka koja se zvala Dejzi. Dejzi Gil. Četrnaest godina stara, mada je mogla izgledati i starija. Nikada je nisam upoznala. Samo sam videla njenu fotografiju i razgovarala sa njenim prijateljima. Bila je nesrećno dete, znam to. Roditelji koji su je napustili, staraoci koji su je napustili, ili gore. Jako su joj bili potrebni prijatelji. Bili su joj potrebni odrasli kojima je mogla da veruje, koji bi svet učinili bar malo bezbednijim za nju. Teško je za Ljude kao Vi i ja da zamisle kakav mora da je bio njen život. Često je bila ljuta i uvek usamljena i uvek uplašena.“

Braioni privuče stolicu, koja zaškripa po podu, i ponovo sede na nju. Stavila je bradu u svoje ruke i po prvi put me je pogledala otvoreno i pravo, njenim očima boje karamele. Njihova boja je odudarala od njenog bledog lica.

„Dejzi je imala jednu prijateljicu, Lajen. Ne znam Lajenino pravo ime, ne znam odakle je došla. Ali znam da je i ona, takođe, bila slomljeno dete. Čak očajno. Ali, bar su Lajen i Dejzi imale jedna drugu. Imale su nešto malo dragoceno, ali su bar to imale. Možda je to bila njihova životna linija. Želele su da, kada obe budu dovoljno stare, žive zajedno i da vode restoran, da kuvaju makarone i sir. To kažu njihovi prijatelji.“

„Zašto mi to govorite?“

„Dejzi se ubila. Obesila se u svojoj tužnoj maloj sobi na mestu koje je trebalo da zove dom. Onda, nekoliko meseci kasnije, Lajen je ubijena, dole kod kanala. A onda, kratko posle toga, Filipa Barton je ubijena od strane iste osobe. Filipa je poznavala Lajen - nemamo pojma kako i zašto. Lajen je poznavala Dejzi. A čudna stvar je da je Dejzi radila u ‚Slatkoj kući‘. Tako je sve povezano.“

„Nije stvarno povezano.“ - reče Brajoni. - „Ovo je mali prostor. U svakom slučaju, i ja sam žrtva takođe.“

„Majkl Dol.“ - U kratkom trenutku setih se kako sam ga poslednji put videla. Majkl Dol živ. Majkl Dol mrtav. - „On se samo ubacio u priču. Bio je samo tu, kod kanala, gde ga niko nije mogao uznemiravati, pecajući svoje ribe, a onda ih bacajući u vodu.“

„On je ubio one žene.“ - Ona stavi ruke ispred sebe na sto i sede uspravnije.

„On je bio strašan prizor.“ - rekoh. - „Videla sam njegovo telo, znate.“

„Uvek sam želela da fotografišem.“ - reče Brajoni meko. - „Još od kad sam imala devet godina i

od kad mi je ujak dao jeftini mali instamatik za rođendan. To je čudna stvar, kako odjednom znate - ali, ja sam uvek osećala da mogu svet videti jasnije kada ga gledam kroz sočivo kamere, kao da je to imalo smisla. Čak i ružne stvari mogu izgledati lepo kroz sočivo. Beznačajne stvari dobijaju smisao.“

Ona pogleda prema fotografiji njene male ciganske devojčice: dobra sam u tome, znate. Ne samo u pravljenju slika, već u tome što znam šta tražim. Mogu da idem nedeljama i da se ništa ne desi, a onda jednog dana vidim nešto. Lice. Nešto se događa. Način kako svetlost pada. Kao klik u mojoj svesti. I to čini da osećam kako obavljam svoj deo, tako što sam svedok.“ - Ona oliza svoje blede usne. - „Za društvo, ili tako nešto, kao i za mene lično. Kao Gejb i njegovo pozorište. On je dobar u onome što radi, takođe, znate.“

„Znam.“ - rekoh. - „Videla sam to.“ - Osećala se tišina u kuhinji, kao da je svet napolju prestao da postoji.

„Mi smo se takođe umešali u priču.“ - reče ona, sa dubokim uzdahom. -“Nije važno, zar ne? Prošlo je. Policija je rekla da je gotovo, da sam bezbedna. To ste i Vi rekli. Ja ću se osećati bolje s vremenom. Ali, tako sam umorna. Tako sam umorna da bih mogla spavati stotinama godina.“

Začu se meko „klik“ iza nas i tišina pade na prostoriju. Svaki predmet je izgledao jasan i oštar; biljke u saksijama na prozoru, šolje koje su visile na kukama, tanka žica u sijalici, sunce koje se prelivalo na bakarnim tiganjima, praveći geometrijske figure na zidu, mojim rukama mirno složenim u mom krilu. Sve što sam mogla čuti bila sam ja, moj mirni dah, i nečujno otkucavanje moga sata. Bilo je deset i dvadeset dva minuta. Brajoni je sedela vrlo mirno.

Najzad, ja se okrenuh. Gabriel je stajao uokviren do vratom. On zatvori vrata drugim mekim „klikom“ i pogleda u nas; od Brajoni do mene, pa nazad. Niko ništa ne reče. Sunce je sijalo kroz prozor.

Ja otvorih usta da govorim, a onda ih ponovo zatvorih. Šta bi koristilo? Nemam šta više da kažem. Podigoh prst povukoh njime po ožiljku, od linije kose do vilice. To mi je odgovaralo, nekako. To me je podsećalo na to ko sam.

„Zaboravio sam svoju torbu.“ - reče Gabriel.

„Bolje da idem.“ - rekoh. Ali nisam ustala.

„Ona je bila u prolazu.“ - reče Brajoni najzad, novim, ravnim glasom. Gabriel klimnu glavom.

„Želim da odem u krevet.“ - mrmljala je ona i ustala nesigurno. -“Bolesna sam.“

„To je bio samo društveni razgovor.“ - rekoh ja. - „Razgovarale smo o raznim stvarima. Znate.“

„Kakvim stvarima?“ - On pogleda prema svojoj ženi.

„Pričala je o svemu tome.“ - reče Brajoni. - „Spomenula je devojkicu. Kako se zvala?“

„Dejzi.“ - rekoh ja. - „Dejzi Gil.“

„Ona se ubila. A ona je bila prijateljica Lajenina. A ona je radila u „Slatkoj kući“.

„Ovo je tako glupo.“ - reče Gabriel. - „To se sve smatra završeno. Šta je policija rekla o tome?“

„Tu je samo ona.“ - reče Brajoni skoro nečujno. - „Ona je sama.“ On dođe do mene: „Šta ste hteli?“ - upita. On se savi i dodirnu moje rame, prvo meko, zatim zgrabi moju košulju i povuče me na noge.

„Gejb!“ - uzviknula je Brajoni.

Pogledala sam u njegovo iscrpljeno lice, njegove krvave oči. Iza njega videh Brajonino blede lice. Iza nje, zatvorena vrata. Nema bekstva.

„Nameravate li da ubijete svakoga na svetu?“ - upitah.

Njegove ruke su bile tople kada ih je stegao oko mog vrata. Dozvolila sam sebi da se setim lica svoje majke na fotografiji koju sam nosila sa sobom ma gde da sam išla, kao da me ona može zaštititi. Način na koji se smešila, sunčeva svetlost koja je padala na njenu kožu. Moja majka kako sedi na

travi. Gabrielovo lice je sada bilo vrlo blizu moga, kao lice ljubavnika, i čula sam ga kako šapuće:

„Mi ovo nismo želeli.“

Njegovo lice dobi grimasu užasa. Oči su mu bile poluzatvorene, kao da nije mogao da podnese ono što radi. Ja ga napadoh, ali njegovo telo je bilo čvrsto i nedostupno, kao neka čvrsta stena. Onda sam se sama olabavila, a on je počeo da me steže. Protiv svakog instinkta, dopustih da mi se kolena lako saviju. Svet je bio crven i crn i bolan, i čula sam zvuk nekog plača. A onda sam, tako omlitavelog tela, sa poslednjom snagom, kada sam bila na pragu da padnem dole, naglo podigla desnu ruku, toliko brzo i tako jako koliko sam mogla, otvorila dva prsta u obliku V pa ih zabola u pravcu njegovih očiju. Osetila sam meku vlažnost i čula jauk. Njegovi prsti popustiše za momenat, onda se stegoše još jednom. Ja povukoh ruku niz njegov obraz, osećajući kako se para koža pod mojim noktima, onda zakačih prste u njegova usta koja su vrištala i povukoh nazad tako jako koliko sam mogla. Njegov urlik ispuni mi uši; bol mi se širio po glavi i sve što sam mogla da vidim bilo je crveno. Krv ispuni moj vidokrug. Udarala sam opet i opet, udarajući nešto meko, osećajući lepljivost njegove krvi, vlažnost njegove pljuvačke, njegove oči, pihtijaste.

„Brajoni! Završi to sada, dođavola! Brajoni!“

Nešto crno se probi kroz crvenu maglu ispred mene. Ja najzad zatvorih oči, ali čuo se glasan prasak, kao da je metak prošao desetak santimetara od mene, i njegovi prsti padoše sa mog vrata. Ja se zateturah po podu, osećajući kako su mi se komadići drveta zaboli u obraz. Još jedan zvuk i mogla sam da razaznam crni tronožac, kako dolazi dole još jednom. Onda Gabriel pade po meni. Njegovo telo prekri moje, a njegova krv poteče po mom licu. Kraj samog uha čula sam njegovo vrištanje. Odgurnula sam ga i ustala, mada je svet još jaukao oko mene, a pod se opasno ljuljao pod mojim nogama.

Gabrijel je ležao u sopstvenoj krvi, zatvorenih očiju. U njegovoj glavi je bila opasna posekotina, lice mu je bilo poderano, a jedno oko potpuno crveno. Ali, grudi su mu se pomerale gore-dole, disao je. Ja uzeh tronožac od Brajoni i, upola se oslanjajući na nju, odvedoh je do stolice i gurnuh je u nju.

„Ja nisam rđava osoba.“ - jecala je ona. - „Ja nisam rđava osoba. Sve je ovo samo greška. Strašna greška.“

Soba za posete u „Solton Hilu“, centru za ponovo vraćene zatvorenike u zatvor, bila je kao bedna kafeterija na vrlo bednom mestu. Tu su čak bile stepenice sa jedne strane, gde je neka žena, koja je izgledala kao da je zatvorenica, punila papirne čaše čajem iz velikog metalnog bokala ili bi sipala veštački sok od pomorandže. Tu su bili plastični tanjiri i u njima biskvit sa krugovima džema na sredini. Deca su trčala okolo, bilo je vike, škripe od nogu stolica po podu, dima od cigareta, i na sve strane miris siromaštva.

U zatvorima za muškarce ima svih vrsta; psihopata, ubica, siledžija, silovatelja, varalica, profesionalnih bogalja, manjih dilera droge. Ali, u ženskom zatvoru zatvorenice uglavnom izgledaju lude, tužne, ucveljene. Nije bilo ni jedne pljačkašice banaka. Tu nije bilo silovatelja. Nije bilo ni jednog mangupa koji godinu dana unutra smatra kao odsustvo. Ovde su očajni zbunjeni ljudi, koji su uhvaćeni u prodavnici jer nisu imali novaca, ili žene koje su čule glasove i stavile jastuk preko lica svoje bebe. Bile su okupljene oko stolova, pušeci, uvek pušeci, i razgovarajući sa svojim zbunjenim, stidljivim mamama i tatama, momcima, uzvrpoljenom decom. Žena koja mi je proverila propusnicu na ulazu rekla mi je da je Brajoni na putu ka meni, pa kupih dva čaja i minijaturni paket biskvita, i uzeh dva mala papirna paketa šećera sa jednom od tih malih plastičnih kašičica, kao da bi plastična kašika bila suviše luksuzna. Sve to stavih na kartonski poslužavnik. Ništa što bi se moglo upotrebiti kao oružje ili, pošto je to bio ženski zatvor, za samopovređivanje.

Sedoh za sto koji mi je određen, broj dvadeset četiri, i uzeh gutljaj svoga čaja, koji je bio tako vrelo da mi opali gornju usnu. Pre nego što sam imala vremena da sednem i saberem misli, već je bila tu. Bila je u sopstvenoj odeći, naravno, u braon džemperu sa okruglim izrezom oko vrata, marinsko plavim pantalonama, u teniskim cipelama na bosim nogama. Videla sam njen srebrni lanac oko zglavka, još uvek je bio tu. Njen venčani prsten je bio skinut. Tu je bila samo bleđa oznaka gde je bio prsten. Njena kosa je bila začesljana pozadi i čvrsto vezana. Ali, to nije bilo dobro. Nije imala šminku, što me je navelo da shvatim kako je ranije bila pažljivo našminkana, čak i kada je ležala na sofi, jutro pre napada. Bilo je novih bora oko njenih očiju i bledilo, koje je činilo da izgleda kao da je izašla iz pećine. Ona sede bez reči.

„Donela sam Vam čaj.“ - rekoš, podižući čašu do njene strane stola.

„Hvala.“ - reče.

Ona se naže da uzme dva paketića šećera. Iscepa ugao svake i izruči šećer u čaj, posmatrajući ga. Onda jako promeša čaj. Dok je to radila, spazih omote oko njenih zglavaka.

„Čula sam za to.“ - rekoš joj.

Ona pogleda dole: „Pogrešno sam to uradila.“ - reče ona. - „Neko mi je rekao. Ljudi seku popreko jer su tako videli na televiziji. Ali, to zaraste suviše brzo. Trebalo je da isečem duž ruke. Uzduž. Ma kako. Došli ste da mi se zahvalite, pretpostavljam.“

Bila sam zatečena naglom promenom teme.

„Došla sam jer je Oben rekao da želite da me vidite. Ali, mislim da želim da Vam se zahvalim. Mogla sam da umrem. Spasili ste mi život.“

„To nešto znači, zar ne. Da sam Vam spasila život.“

„Mislim da će oni to uzeti u obzir.“ - rekoš.

„Sarađivala sam,“ - reče ona - „ispričala sam im sve. Da li ste doneli cigarete?“

Potražih u džepu od jakne i izvadih četiri pakovanja. Gurnuh ih duž stola, gledajući okolo.

„Je li to u redu?“ - upitah.



„Sve dok su u originalnom pakovanju, uredu je. Oni brinu o stvarima koje se krijumčare.“ - Uze cigaretu i zapali je. - „Bila sam spala na oko jednu cigaretu nedeljno. Onda sam odjednom, ovde, pomislila: zašto ne? Tu nema mnogo šta drugo da se radi.“

„Mogu da zamislim.“

Ona je gledala okolo i smešila se: „Malo promene.“ - reče.

„Nikada ne biste pomislili da ću biti ovde, zar ne?“

Gledala sam ovu ženu, koja je ubila Lajen i Filipu i Majkla Dola, i onda, kao i ona, pogledah u one patetične žene koje su imale lomove, ili su propustile da plate svoje račune i paničile su i slomile se.

„Srela sam Gejba na koledžu. Svi su ga voleli. Imala sam samo dva dečka pre njega. Potpuno sam poludela za njim. Mislila sam da sam najsrećnija devojka na svetu. Ironija, zar ne? Da nisam bila devojka koja je šćepala Gejba Tila, ne bih sedela ovde.“

„Pretpostavljam da biste to mogli reći o bilo čemu.“ - rekoh. - „Takav je život, zar ne? Jedna stvar vodi ka drugoj.“

„Nalazim da je jako teško živeti sa time. Osećam da sam se našla u toj situaciji. Osećam da sam dobra osoba. I volela sam Gejba i bila sam u njegovoj moći i onda sam donela jednu odluku, mislim stavljena sam u situaciju, a onda sam stavljena u drugu situaciju, i onda nisam to više mogla da prihvatim. Ja sam se najzad izborila sa tim. To je bilo sa Vama. I sada sam ovde.“

Zastala je, očekujući neku vrstu odgovora, ali odvratnost mi je zatvorila grlo i nisam mogla da govorim, pa je ona nastavila: „Znate li šta je najčudnija stvar? Kada sam Vas srela, pa, ne u bolnici nego kada ste došli u kuću, mislila sam da ste Vi vrsta osobe koju bih želela za prijateljicu. Išle bismo na ručak zajedno i razgovarale o raznim stvarima.“

Bilo mi je teško da dišem. Morala sam nešto reći. Napravih napor da održim ravan ton: „Niste to osetili kod Lajen?“ - upitah. - „Ili sa Filipom? Da bi one mogle biti Vaše prijateljice, da su one ljudska bića, kao Vi, sa nadama i strahovima, baš kao i Vi? Sa osobinama?“

Ona ugasi cigaretu u maloj plastičnoj pepeljari na stolu. Ništa što biste mogli da uzmete i povredite nekoga time.

„Želela sam da Vas vidim, jer ste Vi bili jedina osoba sa kojom bih mogla da razgovaram. Koja me ne bi osudila. Mislila sam da ćete Vi razumeti. Kako je Gejbj, uzgred budi rečeno? Da li ste ga videli?“

„Zao mi je,“ - rekoh - „imam striktno instrukcije da ne govorim o Gejbu sa Vama. Postoje zakonski razlozi, očigledno. On je bolje, ipak. Fizički, mislim.“

„Dobro.“ - reče ona. - „Gde sam stala? Da, o Vama. Vi znate o tim stvarima, zar ne? Ja sam to sve uradila. Spasila sam Vam život. To je bila olakšavajuća okolnost, zar ne mislite tako?“

„Može biti,“ - rekoh - „ali, možda tu imam predrasuda.“

„Mislim da nije fer da oboje budemo tretirani kao ubice, kao da smo oboje za osudu zbog onog što se dogodilo. Vi ste žena, Vi ste stručnjak, nadala sam se da ćete Vi moći da razumete da su to bila njegova ubistva. Na neki način, ja sam bila pod njegovom kontrolom. Mislila sam da bi ljudi to razumeli. Ako na to gledate na jedan način, ja sam takođe jedna od njegovih žrtava. Na kraju sam se pobunila protiv toga kada sam spasila Vas. Vratila sam se sebi, ako hoćete. Bilo je kao da to nisam bila ja, sve dok nisam Vas spasila.“

Posle ovoga, ona me pogleda pravo u oči, po prvi put. Da li ona to govori da joj ja nešto dugujem? Njen život za moj? „Šta se dogodilo?“ - upitah je. - „Sa Dejzi.“

„Ništa,“ - odgovori mimo - „ona se ubila. Vi to znate.“

„Imala je vezu sa Vašim mužem.“

„Ne znam o tome mnogo. Činjenica je da su se mlade devojke uvek nabacivale Gejbu. To nije nešto što nameravam da branim. Neću se pretvarati da mi se to sviđa. Kako je zvučalo, ona je bila prilično nestabilna. Ona to nije prijavila policiji, zar ne?“

„Ne.“

„Pa, onda? Sve je to glupost.“

„Ona je imala četrnaest godina, Brajoni. Č e t r n a e s t.“

„Kao što sam rekla, ne znam ništa o tome. Ali, činjenica je da je ta druga devojka, Lajen, došla i bila histerična. Ona je imala kompletno pogrešnu ideju o Dejzi. Verovatno je nešto znala.“

„Videla sam izveštaj sa njene autopsije.“ - rekoh. - „Nema tragova droge u njenom krvotoku.“

„Ja samo kažem da je ona bila van kontrole. Počela je da mlati okolo. Ja sam ušla usred toga, jedva sam znala šta se dešava. U jednom momentu je vikala i napala Gejba i mene, a sledećeg momenta je pala i mora da je udarila glavom. To je bilo kao ta noćna mora. Nisam znala šta se dešava. Sve što sam znala, to je da je bila mrtva i paničila sam. Pokušali smo da je oživimo, znate.“

„Paničili ste.“ - rekoh. - „Pa ste Vi i Gejb izboli njeno mrtvo telo više puta. Po grudima i stomaku. I onda ste bacili telo kod kanala. To mora da je bila Vaša ideja. Znali ste to mesto iz Vaših dugih šetnja po tom kraju.“

„Ne.“ - reče ona pospano. - „Ne, to je bila Gejbova ideja. Sve Gejb. On je bio histeričan. Rekao je da to treba da bude neka druga vrsta ubistva, kao da ga je izvršila neka druga vrsta ljudi, različita od nas. ‘Nas’ - tako je rekao. Rekao je da smo zajedno u tome. Rekao je da bi to moglo srušiti sve i da ćemo sada biti bezbedni. Rekao je da me neće pustiti da odem.“

„Ali, niste bili bezbedni, zar ne?“

„Ne, nismo. Ova žena...“

„Filipa Barton. Ona ima ime, znate.“

„Da, ona je dobila našu adresu od druge devojke, od Lajen. Došla je da nas vidi, tražeći Lajen. Znala je da je ona dolazila.“

„Zašto?“

„Lajen joj je pričala o Gejbu. To je ona rekla.“

„Ne, mislim zašto je tražila Lajen?“

„Šta je to važno? Gejb je bio uzbuđen. Nije mogao da smisli šta da radi. Pokušavam da objasnim zašto to izgleda tako loše kao celina, ali, ako to podelite u delove, postoji... jedno objašnjenje za to.“

„Hoćete li da kažete da postoji n e v i n o objašnjenje?“

Brajoni je zastala. Sada je bila kod svoje treće cigarete.

„Nameravala sam, ali je zvučalo neosetljivo. Ne želim da to mislite o meni, Kit. Ja ne marim šta većina ljudi misli, ali želim da me Vi razumete.“

„Pa, šta se desilo sa Filipom?“

„Gejb je rekao da ima ideju. On će razgovarati sa njom, razgovarati razumno sa njom. Ugovorili smo da se sastanemo sa njom.“

„U Hempsted Hitu.“

„Tačno. Ja nisam znala šta će se dogoditi. On joj je rekao da želi da razgovara sa njom, izmislio je priču koja će je zadovoljiti. Ja sam ostala i pazila na devojčicu. Nisam imala pojma šta će on učiniti. Nisam bila sigurna da li će učiniti. On je kasnije rekao da se uspaničio i da ju je napao.“

„I udarao je njeno telo čekićem i bacio je na drugu stranu „Hita“. Znači da je on već imao čekić sa sobom.“

„Verovatno.“ - reče Brajoni. - „To je proketo protiv Gejba, zar ne?“

„Jeste. A vi ste bili sa Emili, čekajući da joj se majka vrati?“

„Posle izvesnog vremena, ja sam se uplašila. Niko nije dolazio. Onda sam pobjegla. Bilo je mnogo ljudi okolo, ona će biti dobro. Ali, zbog toga se osećam najviše krivom, što sam ostavila malu devojčicu samu tek tako.“

„Mogu to da vidim.“ - rekoh. - „1 to je došlo kao strašan šok kada je Gejb došao i rekao Vam šta se dogodilo.“

„On nije bio tamo. Nije došao ceo dan. Pričao mi je da je razmišljao o tome da se ubije.“

„A morao je i da očisti kola.“

„Nisam čak nikad ni mislila o tome. Sve što sam mogla bilo je da to isključim. Bila sam u čistilištu. Htela sam to da izbacim iz sebe. Htela sam da kažem sve. Osećam se bolje samo kada Vam to pričam. Toliko sam želela da kažem celu istinu.“

„A onda je tu bio i Majkl Dol. ! on je takođe imao lošu sreću, zar ne? Kao i Vi, mislim. Mesto koje ste izabrali da bacite Lajenino telo bilo je mesto gde je Miki Dol sedeo po ceo dan i pecao. Videli ste to u novinama.“

„To je tačno.“

„Sta je on imao sa Vama? Da li Vas je video?“

„Ne mislim da jeste. Ne znam. Gejb je to uradio. On ništa nije video.“

„Da li je Gejb ispustio nešto što je Dol našao?“

„Ne.“

„Pa, šta je to bilo?“

„Ništa.“

„Sta hoćete da kažete?“

„Ne mislim da je on nešto znao. Ali, Gejb je postao zaluden idejom da je taj čovek bio tu, da bi mogao nešto da zna. On je rekao da je to jedini način da bismo možda mogli biti uhvaćeni.“

„I tako ste otišli da ga vidite na kanalu. Ne možete da poreknete da ste bili tamo tog dana.“

„Ne. Bila sam tamo. Priznajem to. Do tada, sve bih učinila da pomognem Gejbu, da sve to izbrišem.“

„Koji je bio plan? Da ga udarite po glavi i gurnete ga u vodu?“

Ona počne da plače. Bila sam spremna na to. Dodadoh joj par maramica preko stola. Ona izbrisa oči i ušmrknu nos.

„Ne znam.“ - odgovori.

„Ali, bili ste uhvaćeni“ - rekoh. - „Bili ste briljantni. Vaš opis jednom kada ste izašli iz traume bio je jako dirljiv. Taj misteriozni kriminalac, koji je bio tako različit od drugih opisa da ga čini nestvarnim. Kakva predstava.“

„To nije bila predstava. Mislila sam da ću poludeti.“

„I onda ste imali Dola posle svega.“

„To je bio Gabrijel. On je rekao: ako ode Dol, i ako bude optužen za to, to bi bio kraj.“

„Šta ste Vi rekli?“

„Nisam više imala svoju volju. Samo sam želela da se sve to završi.“

„Kada ste pobjegli od Emili, kada ste bili tako zabrinuti, uzeli ste njenu šolju sa sobom. To je ispalo korisno. Vi, ili možda, reći ću Gabrijel, ostavili ste šolju tamo. Naravno, on je takođe ostavio kožnu torbicu. Ali, to nije bilo važno. To je bilo neko drugo čudo. To je upravo još više inkriminiralo jadnog Dola. Posle svega, šta bi ubica slobodno ostavio iza sebe što bi ga moglo identifikovati? Bilo je teško za Dola.“

Ona opet ušmrknu nos: „Znam.“ - reče. - „To me muči. Ali, mogu da mislim samo o tome šta sam drugo mogla da uradim.“

„I, onda sam ja bila tu.“ - rekoh.

„Bila sam na ivici da Vam kažem.“ - reče ona. - „Vi ste to znali. Imala sam nameru da priznam kada se on vratio. Niste sigurni. Vidim to u Vašim očima. Niste sigurni da li da mi verujete. Ali, ja nisam dozvolila da Vas ubije. Sigurni ste u to.“

„Da, sigurna sam u to. Odjednom ste ga odbili. Zašto se to desilo?“

Ona zapali još jednu cigaretu dok je razmišljala, a njeno lepo lice se zgrči: „Mislila sam da će se to nastaviti zauvek i da nikada nećemo biti bezbedni, ne dovoljno bezbedni za Gejba. Možda sam samo bila umorna.“

Ja uzeh gutljaj čaja. Bio je već jako hladan, sa metalnim ukusom, mada su to mogla biti i moja suva usta.

Brajoni se naže napred sa izrazom hitnosti: „Čitala sam.“ - reče. - „Mislim da sam bila mentalno bolesna. Čitala sam o tome. To je sindrom emocionalne zavisnosti. To je dobro poznata stvar. Žene su podređene moći muškarca i postanu bespomoćne. Imala sam godine i godine zavisnosti od Gejba. On je težak čovek. Nasilan čovek. I to nije bila crno-bela situacija. Prva smrt je bila samoubistvo, tragedija. Onda je bila slučajnost. U vreme kada smo bili usred toga, izgubila sam svaki osećaj sebe.“ - Ona popuši cigaretu i pogleda me sužavajući oči: „Da li mislite da će ljudi u to verovati?“

„Vrlo moguće.“ - odgovorih. - „Ljudi veruju u najčudnije stvari, to sam zaključila. A Vi ste mladi i lepi i iz srednje klase, što uvek pomaže.“

„Vi ste stručnjak.“ - reče ona. - „Vi ste glavna osoba u ovom slučaju. Policija Vam veruje. Hoćete li mi pomoći?“

Udahnula sam duboko i stavila ruke u džep, jer sam osetila da drhte: „Mislim da sam možda suviše umešana da bih mogla biti stručni svedok.“ - odgovorih joj.

Njen izraz postade tvrđi: „Kit,“ - rekla je - „mogla sam da Vas pustim da umrete. Spasila sam Vas. Mogli smo da sedimo sada kod kuće, a Vi biste bili mrtvi. Ja sam Vas spasila.“

Ustala sam: „Drago mi je što sam pošteđena.“ - rekoh. - „Oprostite što nisam više ponesena time. Stalno mislim na Emili i mrtva tela. Ne mogu da ih izbijem iz glave. Bili su živi i Vi ste ih ubili. Pa, izgleda da ste Vi sebi već oprostili, bez mnogo teškoća. Nikad neće prestati da me zaprepašćuje sposobnost ljudi da sebe opravdavaju i da se nikada ne osete krivim.“

„Ali, da li ste čuli šta sam Vam govorila?“ - reče Brajoni. - „Ja sam isto opustošena kao bilo ko.“

„Čula sam kako ste rekli da to uopšte nije bila Vaša greška. Čula sam Vas kako pričate da je sve to bio Gejb, a ne Vi. Izgleda da treba da mi bude žao Vas isto kao i Dejzi i Lajen i Filipe i Majkla.“

„Pomoć je ono što mi je potrebno.“ - Njen glas je bio cviljenje.

„Pomoć je ono što mi je uvek bilo potrebno.“

Oben je čekao napolju na parkingu. Duvao je hladan, oštar jesenji vetar i ja ga dobih punom jačinom u lice. Zatvorila sam oči i poželeva da on oduva poslednji sat od mene.

On mi se smešio: „Da li je bilo onako kako si rekla da će biti?“ - upita. - „Da li se predstavljala kao jedna od žrtava Gabrijele Tila?“

„Tako nešto.“

„Misliš da će izaći sa time?“

„Ne, ukoliko ja budem imala ma šta sa time.“ - rekoh drhteći. Oči mi se ispuniše suzama.

Svetlost se gasila polako u času kada me je Oben ostavio na vrhu moje ulice, ali čak i iz daljine znala sam ko stoji ispred mojih vrata. Bio je u dugom kaputu; ruke su mu bile zavučene u džepove; ramena su mu bila spuštena. Izgledao je kao da je čuvar po dužnosti ispred mog ulaza i kao da stoji na grebenu, a vetar duva oko njega. Zastala sam, misleći da li da pobegnem ili da potrčim prema njemu, da stavim ruke oko njegovog vrata. Naravno, nisam ni jedno od toga učinila. Hodala sam neusiljeno,

koliko sam mogla po pločniku, i, kada me je najzad čuo i okrenuo se, uspela sam da se nasmešim.

„Upravo dolazim iz ‘Solton Hila’.“ - rekla sam.

„Oh,“ - reče on nabravši lice - „kod nje.“

„Da.“

On nešto progunda i gurnu ruke u džep: „Bar neće biti više njenih prljavih igara“ - reče, gurajući ruke još dublje u džepove.

„Nisam znala da si viđao ikoga od njih.“

„Nisam morao.“ - Nastade tišina. Vil je izgledao kao daje neka službena straža ispred moga stana. On šmrknu.

„Pretpostavljam da si me očekivala da ti čestitam.“

„Pa...“

„Pretpostavljam da želiš da nastavim o tome kako si ti bila u pravu, a svi drugi na svetu, uključujući i mene, nisu bili u pravu. Da li je to to? Da ti dam neku jebenu medalju ili tako nešto.“

Ja se tada zakikotah: „Nema na čemu.“ - rekoh.

Gurnula sam ulazna vrata i šutnula nastranu gomilu pošte koja je ležala na pragu: „Želiš li da uđeš.“

On je oklevao.

„Čašu vina? Pivo? Hajde.“

Pratio me je uz stepenice. U kuhinji mu dadoh bocu piva iz frižidera, a sebi nasuh čašu crnog vina. Zatvorila sam zavese, upalila sveću i stavila je na sto između nas. On uze gutljaj: „Kako ti je vrat?“ - upita. - „Ili bilo koji deo tebe koji je on...“

„Dobro.“ - rekoh. Pogledah u njegovu lice pri slaboj svetlosti. Znala sam da se on neće promeniti. I znala sam kako bi to bilo: ja sve vreme sa nadom za nečim višim, uvek tražeći nešto što on ne može dati.

„Vile...“ - počeh ja.

„Molim te!“ - reče on tada. Na trenutak zatvori oči. - „Molim.“ Pitala sam se koga moli. Nije se više osećalo kao da govori meni, već nekome u svojoj glavi.

Nagla sam se preko stola i stavila šaku na njegovu ruku. Bilo je kao da sam dotakla nešto čelično. Želela sam da uzmem njegovo lice u svoje ruke i da ga ljubim sve dok i on mene ne poljubi. Želela sam da me drži čvrsto. Da je to učinio, ja ne bih mogla da odolim. Ali, on se nije pokrenuo, mada su mu oči opet bile otvorene.

„Nije fer od tebe.“ - rekoh najzad.

„Ne, mislim da nije.“ - On vrati ostatak svog piva i ustade, a stolica ispod njega zaškripa po podu. Pogleda okolo: „Da li se seliš sa ovog prostora?“

„Zašto bih?“

„Ne znam,“ - reče on - „loše uspomene. Trauma.“ Odmahnula sam glavom: „Kakve loše uspomene? Ja ostajem.“

„To je dobro.“ - reče on, a onda se skupi: „Mislim, ovo je interesantan kraj. Na neki način.“

„To i ja mislim.“

„Dobro.“ - On sagnu glavu i poljubi me u obraz. Osetila sam njegov dah; trenutak smo samo tako stajali, blizu jedno drugom u svetlosti sveće. Onda se on povukao.

„Dobro si uradila.“ - reče. - „Rekao sam ti to, zar ne?“

„Ne tim rečima.“

„Ne mogu da verujem da si ušla u to samo tako, na svoju ruku.“ - reče. - „Trebalo bi da brineš više o sebi.“

Onda je otišao, kaput je lepršao oko njega, a ja sam stajala ta gde sam i posmatrala ga kako odlazi.

Pomagala sam Džuli da se spakuje. To je bila prijateljska, ali melanholična vrsta posla, verovatno i zbog blagog jesenjeg vremena, koje se moglo lepo videti sa mojih prozora. Drveće bukve i kestena bilo je žuto, zlatno i crvenkasto-smeđe, a topli vetar je duvao kroz grane, rasturajući lišće u blistavom pljusku. Naslage mrkog lišća skupljale su se svuda po dvorištu, a deca su šuškala gazeći po njima u čizmicama i vičući veselo. Sunce je sijalo kroz tanku gazu oblaka. Leto, koje nikada nije stvarno došlo, odlazilo je. Džuli je odlazila. Aja ostajem.

„Evo, ovo je tvoje.“ - smejala se prigušeno preko topa boje lavande, koga sam jedva nekad obukla. - „I ovo.“ - Oronuli džemper polete preko sobe dok su rukavi lepršali. - „Bože, nisam ni shvatila koliko sam mnogo tvojih stvari pozajmila u toku ovih meseci. Ja sam kao svraka.“ - kikotala se. Oči su joj bile svetle i zračila je energijom i oduševljenjem.

Bile smo u tome celo jutro, na neki besciljni način, prestajući da pakujemo svakih pola sata da bismo popile čaj. Delile smo njenu imovinu u gomile: jedna gomila za stvari koje će poneti sa sobom; jedna za stvari koje će čuvati da ima kada opet dođe; jedna za kantu za otpatke ili za dobrotvornu ustanovu ili za mene. Ova treća gomila je bila daleko najveća - bila je u euforiji oslobađanja sebe od imovine, bacajući sav svoj prtljag.

Ona dobaci par crnih cipela sa kaišićima od napadno žutog pamuka, koje je kupila pre nekoliko nedelja, kada je pokisla. Dodade neke bež pamučne pantalone, koje su njenu zadnjicu činile smešnom, jaknu koju nikad stvarno nije volela, tri od četiri duksa, pojaseve od kože, tašnu od perli, crnu suknju, oboje spremljeno za njen eventualni posao u kancelariji, koje je podigla palcem i kažiprstom kao da loše mirišu, zelenu majicu, purpurnu bluzu sa rol-kragom od žerseja.

„Evo. Tvoja crvena haljina. Ona je tvoja, divno izgledaš u njoj.“

„Volela bih da je uzmeš.“

„Nije baš praktična.“ - Izgledala je kao da je u iskušenju, milovala ju je kao da je živa.

„Stavi je na dno ruksaka. Jako je lagana.“

„Šta ako se ošteti, ili ako je izgubim?“

„Tvoja je, pa iako se izgubi ili ošteti. Hajde. Bacaš ovo kao da ne postoji sutra. Dozvoli mi da ponovo pogledam.“

„U redu.“ - Ona se naže i poljubi me u obraz. - „Svaki put kada je obučen, misliću na tebe.“

„Učini to.“ - Dobila sam znak za uzbunu, jer mi se suze pojaviše u očima, pa se zaposlih, beskorisno ponovo savijajući stvari ili odeću.“

„Bila si divna.“

„Teško. Bila sam nedruštvena i razdražljiva pola vremena, a neurotična u drugoj polovini.“

„Kada govorimo o namćorastom, šta se dogodilo sa Vilom? „Ništa.“

„Misliš da je gotovo?“

„Ne znam. ‘Gotovo’ je velika reč, ipak. Ja sam malo šta ikada završila u svom životu, čak i kada sam htela. Tako sam ga možda ostavila da on učini kraj, tako što neće kontaktirati sa mnom. Ili će možda kontaktirati sa mnom i onda - ne znam. Ne znam šta hoću da uradim. Ali, on nije dobar za mene. Suviše je grub, kao stena o koju se uvek ponovo posečem.“

„Verovatno si u pravu. Srešćeš nekog drugog uskoro, videćeš.“

„Šta je sa ovim šortsom?“

„Baci ga. Tvoja modrica bleđi, znaš. Postaje žuta i mrka, nije više purpuma. Da li još boli?“

„Ne mnogo. Malo je osetljiva.“ - lako je dodirnuh.

„Čudno leto.“

„Možeš to ponovo da kažeš. Sve to sada izgleda nerealno, kao priča koja se dogodila nekom drugom.“

„Da li ikada osetiš da izigravaš odraslu osobu?“

Ponovo sam sela i podigla jedan čudesno plavi top: „Trebalo da uzmeš ovo.“

„Mislim, ja se uopšte ne osećam odraslom - osećam da sam samo korak udaljena od vremena kada sam bila dete. Ali, onda, ne živim baš na način kako žive odrasli, zar ne? Lutam okolo, ne skrašavam se, nemam karijeru, ili dugoročne planove, oblačim odeću za tinejdžerke - kao taj top.“ - izdeklamova ona, podižući plavi top i dodajući ga gomili za poneti. - „Ali, ti imaš taj iznenađujući sopstveni posao i stan koji izgleda mnogo iznad onog iz studentskih dana - ti čak daješ izveštaje na konferencijama, za ime Boga. Ali, da li se tako osećaš iznutra?“

„Ne.“ - Bacila sam par svilenih gaćica prema njoj i ona ih stavi na gomilu za kada se vrati. - „Ja osećam kao da je sve šarada iza koje se krijem. Ali, svi mi se tako osećamo. Da je svako dragi različit, i stvoren takav kakvi mi nikada nećemo biti. Da živimo i do stote, mi bismo se verovatno i dalje tako osećali. Kada budemo na samrtničkoj postelji, još ćemo čekati da se osetimo odraslima.“

„Možda.“ - Ona mi se smešila. - „Ali, ja sam stvarno takva. Zato ponovo odlazim odavde. Ne sviđa mi se stvarni život.“

„Ko kaže da se meni sviđa?“

Ona pogleda prema meni, morska nimfa na širokom mora odeće: „Trebalo bi onda da pođeš sa mnom.“

„Suviše je kasno.“

„Ne verujem u to.“ Telefon zazvoni.

„Ja ću,“ - reče Džuli, ustajući na noge - „ti stavi čajnik.“ Ali, to je bilo za mene.

„Policija.“ - govorila je usnama i dade mi slušalicu sležući ramenima.

„Kit Kvin?“

„Ja sam.“

„Detektiv Oben mi je rekao da Vas pozovem. Očigledno gospođa Dier želi da dođe u vezu sa vama.“

„Gospođa Dier? Nikada nisam čula za nju.“

„Nešto o njenoj ćerki, Filipi Barton.“

„Pem Vir?“

„U svakom slučaju, ona želi da razgovara sa Vama.“

„U redu, dajte mi onda njen broj.“

„Verovatno želi da joj ispričam o Tilovima.“ - rekoh, pošto sam spustila slušalicu. - „Mada je Oben išao i posetio Džeremija Bartona odmah. Nema šta više da se kaže.“

„Jadna žena.“

„Sahrana je prekosutra - najzad. Filipa joj je bila jedino dete. Sada ima samo Emili.“

„Ideš li?“

„Verovatno. Mada će biti puno sveta.“

„Ja ću tada biti u vazduhu. Daleko.“

„Samo bih volela da znam zašto je morala da umre. Osećam da je sve to nezavršeno. To me stalno proganja i mora da i njih proganja stotinu i hiljadu puta više - da ne znaju baš ništa.“

Pem Vir je nejasno izgovarala reči preko telefona i naprezala se da govori. Želela je da se sastanemo pre sahrane. Danas, ako je moguće. Slobodna je u bilo koje vreme. Ja uputih grimasu prema Džuli, i rekoh da bih mogla da budem kod nje već za pola sata.



„Radije bih da se sastanemo napolju.“

„U redu.“ - Pogledah u neizvesno nebo: „Šta mislite o ‘Hitu’ - to je blizu Vas, zar ne?“

„Mislila sam da možemo da se nađemo kod kanala.“

„Kanala?“

„Gde je devojka ubijena.“

„Lajen.“ - Mrzela sam način na koji je niko nije zvao njenim imenom koje je izabrala.

Čak i u novinama, uvek je bila „devojka beskućnik“, „skitnica“. I mrzela sam način kako su upotrebljavani pridevi od jedne nezamislive štampe: Filipa je bila tragična, Lajen je bila samo tužna.

„Da, možemo li tamo da se nađemo?“

Pokušavala sam da ne pokazujem da sam iznenađena: „Ako tako želite.“

Počela je da pada slaba kiša kada sam stigla do stepenica koje su vodile dole do kanala. Povremene krupne kapi padale su u vodu, praveći široke krugove. Izgedalo je zloslutno, osim, naravno, što je ono što se dogodilo i čega sam se plašila, već bilo u prošlosti.

Pem Vir je čekala, stojeći potpuno mirno, umotana u svoj šal i u kaputu od kamilhara. Nije se smešila, ali pruži ruku kad sam joj prišla. Njen stisak bio je čvrst i postojan. Oči su bile takođe staložene, na njenom licu boje krede. Primetila sam da je ovog puta upotrebila šminku, nepažljivo - imala je bledu mrlju na levoj strani nosa i fleku od maskare na jednom od naboranih očnih kapaka:

„Hvala što ste došli.“ - reče formalno.

„Želela sam da dođem.“ - odgovorila sam.

„Dolazite na sahranu?“

„Naravno.“

„Ima nešto drugo što sam želela da Vam kažem. Nisam to mogla reći tamo.“

Ona pogleda oko nas, u koprive, u prazni dok za putničke parobrode, blatnjavu, muljavu vodu po kojoj padaju kapi kiše.

„Je li to bilo ovde?“

„Kod mosta.“ - rekoh, pokazujući.

„Da li je patila?“

To nisam očekivala i trebao mi je jedan momenat da saberem misli: „Mislim da nije. Oni nisu bili masovne ubice, gospodo Vir, oni nisu bili kao Vestovi. Oni nisu uživali u ubijanju. Oni su to uradili što je brže moguće. Možda je najgora stvar za Vašu ćerku moglo biti to što je znala da je ostavila Emili u opasnosti.“

Ona pročisti grlo: „Mislila sam na drugu devojku.“

Ja se upiljih u nju: „Koga? Lajen?“

„Da.“ - Ona me je gledala u oči: „Da li je to moglo biti bolno?“

„Ne.“ - rekoh. - „Mislim da je bilo jako iznenadno.“ Gospođa Vir klimnu glavom i onda reče, glasom koji je postao promukao: „Čula sam da su je izboli svuda po telu.“

„To je bilo pošto je već umrla.“

„Jadna devojka.“ - Kišna kap pade joj na obraz i poče da se sliva prema njenim ustima. Nije je obrisala.

„Da.“ - rekoh, pitajući se zašto je Pem Vir želela da stoji na kiši sa mnom kod kanala.

Ona mi je okrenula leđa i stajala je gledajući u vodu: „Filipa je bila dobra devojka.“ - reče. - „Možda smo je suviše pritiskali i sputavali - ona je bila naše jedino dete, znate. Ponekad, sada kada pogledam fotografije nas troje, mislim kako je izgledala mala i usamljena između nas. Dvoje odraslih i jedno malo dete. Ali onda, kada je imala jedanaest godina, njen otac je umro i ostale smo samo ona i ja. A ona je još bila dobra devojčica, uvek uredna, uvek je mislila na druge ljude, uvek spremna da

pomogne. Možda suviše spremna. Nije bila nepopularna, ali nije imala mnogo prijatelja kada je bila mala. Volela je da se igra sama, sa svojom omiljenom lutkom. Ili da bude sa mnom, praveći kolače i idući u kupovinu ili čisteći kuću. Nikada mi nije pravila nikakve probleme.

Ista je bila i u školi. Težak radnik - to su uvek govorili školski izveštaji. Ništa briljantno, ali težak radnik, sa zadovoljstvom je učila. Uvek je uradila svoj domaći zadatak čim stigne iz škole. Dobra kao zlato. Sedela bi za kuhinjskim stolom i jela vreo tost sa buterom i onda bi uradila domaći zadatak, sa plavim mastilom, svojim urednim rukopisom, sa čudnim „y“. Mogu i sada da je vidim, u njenoj marinsko plavoj uniformi, sa petama na prečki od visoke stolice, kako joj se izdižu obrve dok prati svoj rad u svakoj liniji. Ili kako boji svoje geografske karte. Volela je da to radi, bojeći liniju obale plavo, a šume zeleno, iscrtavajući konture.

Uzela sam njene školske zadatke iz ormara pre nekoliko dana i sve ih pregledala, sve knjige sa vežbama, sa naslovima ispisanim na vrhu u desnom uglu, sa podvučenom linijom ispod njenog imena i razreda. Izgleda kao da je bilo juče. Ima stvari kojih se sećam da je radila, kao crteže - kada je kao mala crtala sebe, sa zamršenom žutom kosom i ružičastim polukružnim ustima. Deca uvek crtaju sebe kako se smeše, zar ne, mada Filipa nije često umela da se smeje, znate. Onda kasnije, opisi cveća sa imenima i poreklom. O planetama. O šest žena Henrija Osmog. Algebra. Je m 'appelle Filipa Vir et j'ai onze ans." - Francuski akcenat Pem Vir bio je besprekoran. - „I tu su bili i njeni školski dnevnic. Pisali su dnevnik u ponedeljak ujutro - šta sam radila za vikend, tu vrstu stvari, znate?“ - Ja potvrdih. Nisam htela da kažem ništa što bi je moglo zaustaviti. - „I čitala sam ih. I, znate li šta? Ja sam bila u svima njima. Uvek je pisala o tome šta je radila sa mamom. Mama i ja išle smo u kupovinu, mama i ja išle smo na igralište, mama mi je poklonila mače i njegovo ime je Bleki, mama me je vodila u muzej. Sa iznenađenjem sam shvatila da skoro nije bilo nikoga drugog u njenim dnevnicima osim mene i nje. Nisam znala koliko je usamljena bila dok nisam pročitala te redove. Nikada se nije žalila.“

Ona se potpuno okrete da me pogleda u lice: „Pitate se zašto, za ime Boga, ja Vama govorim sve ovo, zar ne?“

„Morate to da kažete nekome.“

„Ja sam sada jedna stara žena. Oh, nisam stvarno stara, znam. Samo sam u šezdesetim i mogla bih da živim još trideset godina. Ali, sada se osećam starom. Osećam se duplo starijom nego što sam se osećala pre godinu dana. Vi nemate dece, zar ne?“

„Ne.“

„Imate li još majku?“

„Ne. Moja majka je umrla kada sam bila vrlo mlada.“

„To je onda zato.“

„Zato, šta?“

„Zašto sam baš sa Vama želela da razgovaram. Ona je čak bila dobra devojčica kada je bila tinejdžer. Imala je nekoliko drugarica, ponekad bi izašla nedeljom uveče. Popila bi par pića, ne mnogo. Nije pušila. Nije uzimala droge. Bila je vrlo lepa, ali nije to shvatala, i ja mislim da je to značilo da drugi ljudi nisu stvarno primećivali koliko je ona bila lepa. Nije bila nametljiva, niti je volela da se pokazuje, ni da fiertuje.“

Uvek sam mislila da je ona najdivnija devojka koju sam znala, ali bila sam njena majka, zato sam tako mislila, zar ne? A dečaci, stari četrnaest, petnaest ili šesnaest godina, ne izgledaju lepo, zar ne? Bila sam zahvalna zbog toga - uvek sam joj govorila da ne brine o tome šta rade njene drugarice, ona ima puno vremena. Vremena.“ - ona se nasmeja ironično - „nije ga imala mnogo, na kraju, zar ne?“ - Naglo je začutala.

„I onda?“ - upitah je tiho.

„Onda je sreła nekoga. Dečka. Pa, muškarca, zaista, starijeg od nje. Imala je samo četrnaest godina kada ga je sreła. On se baš zagledao u nju. Odjednom više nije izgledala kao mlada devojka, bila je na pragu da postane žena. Mislila sam samo da odrasta. Sada to izgleda neverovatno, ali nisam imala pojma šta se događa. Tek kasnije sam otkrila. Nije bila nevina, moja tiha mala ćerka. Mislila je da je zaljubljena u njega. I da je on zaljubljen u nju. Da sam shvatila na vreme, mogla sam da je upozorim.“

Smešila mi se: „Vidite sada, ne govorim Vam ovako jer moram da govorim sa nekim o Filipi. Tajna je strašna stvar. Jedini način da sprečite da bude strašna je da je kažete nekome, ali ne smete. On ju je napustio, naravno, to je trajalo samo nekoliko nedelja. Ona je bila slomljena srca, mada ja još ništa nisam znala.“

Ona se još jednom okrete prema kanalu, a onda reče: „I trudna.“

Približih joj se i stadoh pored nje, gledajući u dubine, gde su mirovale Dolove ribe: „Imala je bebu?“

„Saznala sam kada joj je bilo dvadeset sedam nedelja i pet dana u trudnoći. I tako je imala bebu. Sve je urađeno u velikoj tajnosti. Ja sam se za to pobrinula. Niko nije znao, samo Filipa i ja.“

„Devojčica?“

„Da. Devojčica, koja bi imala osamnaest godina pre nekoliko meseci.“

„Lajen?“ Onda je ona bila starija nego što sam ja tada mislila.

„Rekla sam u školi da Filipa ima groznicu zbog krajnika. Otišle smo zajedno u Francusku dok je čekala. Bila je jako tiha, kao da je bila u šoku, ali radila je sve što sam rekla. Nije zaista bilo nikakvog izbora. Oduzeli su bebu skoro odmah. Filipaje htela da je drži - ona - prva. Plakala je i jecala i molila. Skoro je poludela. Ali, nisam joj dozvolila. Nisam želela da joj postane privržen. Nije mogla da ima dete, za Boga miloga, i ona sama je bila samo dete. Želela sam da ima svoj život, muža, sve stvari koje sam za nju planirala. I tako joj nisam dala da drži bebu. Plakala je mnogo dva dana, nikada niste videli tako mnogo suza, bilo je kao provala suza, svih suza koje je bila suviše željna da isplače celog svog života. Onda je izgledalo da se sabrala. Mleko joj je presušilo. Njen stomak je postao opet ravan. Vratila se nazad u školu, dala ispite i krenula u osmi razred na koledžu. Nikada više nije pričala o tome.“

„Gospođo Vir...“

„Ja sam ipak držala bebu. Sitnu, smežuranu, crvenu stvarčicu sa opuštenom kožom i blede plavim očima. Ona je obuhvatila šačicom moj prst i ne bi ga pustila, kao da je znala.“

„Znala?“

„Da sam joj ja baka. Njena porodica. Njen dom. Njena poslednja šansa. Odvojila sam njene jake male prstiče, jedan po jedan, i predala je.“

„...i onda je data na usvajanje?“

„Usvajanje, da, pretpostavljam. Nisam želela da Filipa zna. Mislila sam da je najbolje ako se vrata čvrsto zatvore za celom tom epizodom. Naravno, ona bi bila u stanju da otkrije odakle je, pre pet meseci, kada je napunila osamnaest.“

„Ti telefonski razgovori.“

„Nisam znala u početku, naravno, ne do tada, kada sam čula za razgovore, razgovore između Filipe i... i nje. Nisam shvatila dokaz. Pretpostavljam da ste rekli da nisam htela da znam. Ali, osamnaest godina, nije prošla ni jedna nedelja a da nisam mislila na malu bebu kako drži moj prst i gleda u mene. I pitala sam se da li je prošao i jedan čas da se Filipa takođe nije sećala. Nikada nismo o tome govorile. Čak ni posle Emili, nikada nismo govorile jedna drugoj šta osećamo.“

Ona najzad pogleda u mene: „Zato sam htela da Vas vidim, da saznam da li je moja unuka patila.“ Znači, cela ova tužna priča bila je o ćerki koja je tražila svoju majku, i o majci koja je tražila svoju ćerku.

„Pitam se da li su one ikada našle jedna drugu, pre nego što su ubijene.“ - rekoh najzad.

„Ponekad tešim sebe, zamišljajući da jesu. Da je Filipi najzad dozvoljeno da zagrlji i drži svoju bebu. Ali, nikada nećemo znati, zar ne?“

„Ne. Nikada nećemo znati.“

Upravo je trebalo da se rastanemo, kada Pem Vir stavi ruku na moj rukav: „Nameravala sam da pitam,“ - reče - „da li bi bilo moguće da se moja unuka sahrani u istom grobu sa mojom ćerkom. Mislite li da bi to moglo biti?“

„Lajen je kremirana,“ - rekoh - „a njen pepeo je rasut.“

„Oh, vidim.“ - reče Pem. - „Pa, onda je to to.“

Hodala sam prema kući. Uz stepenice od kanala, duž pohabanih ulica. Kroz prozore sam mogla videti ljude kako vode svoje sopstvene posebne živote: ženu kod telefona, bezimenu, sa rukom podignutom u vazduh; golog malog dečaka kako sedi u gornjoj sobi, gledajući kroz prozor sa setnim izrazom. Gledala sam u lica ljudi dok sam prolazila pored njih. Ni jedno lice nije bilo obično. Sva lica su lepa, ako ih gledate na izvestan način.

Džuli je čekala. Miris belog luka dolazio je iz kuhinje, a vaza sa svežim žutim ružama stajala je na stolu. Njen ruksak je bio kod vrata, spakovan, a na njemu zalepljena etiketa. Sedoh za sto, izvadih fotografiju moje majke i postavih je ispred sebe. Ona se smešila prema meni, svetleći kroz sve godine u kojima mi je nedostajala. Njene svetlo sive oči sijale su sa obećanjem. Sunce dodirnu njeno mlado i srećno lice. Osećala sam se vrlo mirno i vrlo tužno. Nikada nisam podnosila rastanke.